

Verbod op gebruik methylbromide

Landbouwgif
in Westlands
drinkwater

Van onze correspondent

DEN HAAG - Na het aantreffen van methylbromide in het Westlandse drinkwater, mag dit landbouwgif met ingang van maandag aanstaande niet meer worden gebruikt. Alle regionale inspecteurs voor de volksgezondheid hebben van het ministerie opdracht gekregen in hun gebied na te gaan of zich dergelijke situaties zouden kunnen doen.

Dit besluit van de ministeries van volksgezondheid-milieuhygiene, landbouw-visser en sociale zaken geldt voor zes weken. Binnen deze periode moet een gesprek op gang komen tussen de belanghebbenden om voorschriften op te stellen voor het gebruik in de toekomst.

Volgens de NV Westlandsche Drinkwaterleidingbedrijf in Monster is de stof doorgedrongen in kunststof waterleidingen onder of in de nabijheid van met dit goedge behandelde kassen. Het gaat hier alleen om aftakkingen van de hoofdleiding naar particuliere woningen. Het bedrijf benadrukt, evenals het ministerie van volksgezondheid, dat de gezondheid van de mensen geen gevaar kan lopen, omdat de concentraties gif erg klein zijn. Toch heeft het drinkwaterbedrijf besloten bewoners van huizen waar verontreinigd water uit de kraan kan stromen gratis vers water in flessen te verstrekken. Het gaat hierbij om ongeveer 1400 gezinnen verspreid over de regio. Er zijn inmiddels al 200.000 flessen drinkwater gebotteld. Het gif zal langzaam vanzelf uit het drinkwater verdwijnen door de stroming van het water. Een woordvoerder van het ministerie van volksgezondheid schatte echter dat het toch wel zes weken kan duren voordat het sein 'water veilig' kan worden gegeven. Er zal door een laboratorium onderzoek gedaan worden naar de exacte duur van de vervuiling van het drinkwater.

Methylbromide wordt door tuinders gebruikt om hun kassen na een bepaald aantal oogsten te ontsmetten. Het is bij inwendig gebruik zeer gevaarlijk. Al bij aanraking met een kleine hoeveelheid treden er verlamingsverschijnselen op.

Wanneer een tuinder zijn kas laat ontsmetten - er zijn speciale bedrijven die met dit gas werken - wordt de kas hermetisch afgesloten, waarna ontsmetters in speciale pakken de grond behandelen. De grond wordt daarna met plastic (!) afgedekt, waarna de kas verzegeld wordt tot het middel is uitgewerkt. Op de kas verschijnen dan sinistere aanplakbiljetten met doods-koppen.

De tuindersorganisaties hebben in het verleden altijd toegegeven dat aan het middel grote bezwaren kleven, maar dat nog geen alternatief beschikbaar is. Andere oplossingen, zoals het stomen van de grond, is veel duurder, terwijl bovendien methylbromide de grond veel beter van parasieten zuivert. Er wordt in de verschillende instellingen voor de tuinbouw, zoals het proefstation te Naaldwijk, naarstig gezocht naar een vervangend middel. Tot nu toe echter vruchteloos.

Minister Ginjaar (Volksgezondheid) heeft verleden jaar tijdens een bezoek aan het Westland laten weten dat hij van het omstreden middel af wil. Toch verlengde hij de toen aflopende vergunning met vijf jaar.

De storm van de afgelopen dagen heeft langs de kust van Texel een enorme duinafslag veroorzaakt. Ten zuiden van de vuurtoren ging ruim tien meter verloren. Op deze plaats werd twee jaar geleden het strand verscheidene meters opgehoogd. Het strandpaviljoen bleef nog net behouden.

Amerikaans rapport: Kritieke periode nadert

'Gevaar voor aanval
op Polen nu groot'

Van onze correspondent

WASHINGTON - De kansen op een Sovjet-russische inval in Polen zijn zeer groot. Het feit dat Moskou nog niet heeft ingegrepen, hoewel zijn troepen daartoe - volgens Amerikaanse zeggelingen - al sinds 3 december gereed staan, heeft het huidige gevoel van ontspanning veroorzaakt.

Beloning van
f 1 miljoen

ATHENE - De Griekse minister voor openbare orde heeft gisteren een beloning van twintig miljoen drachmen (bijna f 1 miljoen) uitgelooft voor inlichtingen die leiden tot de arrestatie van degenen die de vorige maand bom-aanslagen hebben gepleegd op de twee grootste warenhuizen van Athene. De ondernemingen, Minion en Karantzios Spor brandden tot de grond toe af. De schade liep in de honderden miljoenen guldens. Als gevolg van de aanslag - die is gepleegd door leden van een niet nader bekende organisatie, genaamd Oktober '80 - raakten honderden mensen hun baan kwijt.

Ten onrechte, zo betoogt een rapport van de subcommissie van het Amerikaanse Huis van Afgevaardigden, die toezicht houdt op het werk van de inlichtingendiensten, want het werkelijke gevaar is niet voorbij en de meest riskante periode, staat op punt van beginnen.

Het rapport, getiteld „Het ergste moet nog komen“, is gisteren in Washington gepubliceerd. Commissie-voorzitter Les Aspin, een Democraat die dikwijls waarschuwt tegen al te sombere schattingen van Amerika's militaire potentieel tegenover dat van de Sovjetunie, is daarin tot de slotsom gekomen, dat de tijd van midden januari tot eind maart kritiek is.

Aspin noemt drie redenen waarom een Sovjet-inval in Polen waarschijnlijk is. Ten eerste zijn de voorbereidingen zover gevorderd dat die vergeefs zullen zijn als de periode van medio deze maand tot april niet wordt gebruikt, aangezien daarna de dooi en regen en een aantal andere factoren het moeilijk maken de troepen die nu gereed staan, ter plaatse te houden. Als de politieke situatie in Polen tot een uitbarsting komt na die tijd en de Russische troepen niet meer in hun huidige uitgangsstellingen staan, zal een groep machthebbers in het Kremlin zijn eigen toekomst met zorg tegemoet moeten zien. En in de derde plaats hebben de Sovjets altijd gebruik gemaakt van troepen, als zij die eenmaal met zulke omstandige voorbereidingen voor actie in gereedheid hadden gebracht.

Tegenstellingen

Verder wijst Les Aspin op binnelandse politieke tegenstellingen binnen de Poolse CP, waar een bepaalde fractie gaarne zou zien dat partijleider Kanis onder zou gaan door een Russische ingreep. Het rapport wijst er ook op dat volgens Tsjechose officieren die met het systeem vertrouwd zijn, de Russen zes maanden voorbereiding nodig zullen hebben voor een invasie.

Zo komt hij tot half januari als begin van de „kritieke periode“. Aspin noemt ook het feit dat Russisch militair personeel bij Poolse legeronderdelen is ingedeeld, als factor van grote betekenis.

KLM-stewardess
bij inferno in
Nairobi gedood

NAIROBI - Bij de bomaanslag op het Norfolk-hotel in de Keniaanse hoofdstad Nairobi blijkt, in tegenstelling tot eerdere berichten, wel een Nederlandse onder de slachtoffers te zijn. Gisteravond ontving het ministerie van buitenlandse zaken in Den Haag vanuit Kenia het bericht dat bij de ramp de 25-jarige KLM-stewardess A. Kampinga uit Haarlem om het leven is gekomen. De vrouw bezweek een dag na de brand, waarbij zij ernstige verwondingen had opgelopen. Het dodental tengevolge van het inferno in Nairobi bedraagt thans 19.

Intussen is de Keniaanse politie naarstig op zoek naar twee personen die mogelijk een rol hebben gespeeld in wat wordt genoemd de „bomaanslag“ op het hotel. De Keniaanse minister van staatsveiligheid, Godfrey Kariuki, verklaarde dat alles in het werk zal worden gesteld om de daders op te sporen.

„Geen pretenties, wél charmes“. Willem Ruis vandaag daarover in een interview op onze weekendshowpagina. Daarop ook:

WILLEM RUIS

„journaal voor de kinderen vanaf maandag op TV“ en de lancering van de TV-satelliet bij RTL-Luxemburg

pag. 5

Radio- en TV-overzicht voor het weekend

pag. 6

rijuit

Een Limburger aan de top van de Vliegende Hollander

pag. 17

Boer Geelen spaart het varken

pag. 18

Onder archivariissen komt geen criminaliteit voor

pag. 19

Open Doek/denksporten

pag. 20

Is de vis straks nog te eten?

pag. 21

Alfred Mozer, gastarbeider in Europa

pag. 23

Mini-wk Uruguay

Sport 1

Maradona's miljoenendans

Sport 2

(ADVERTENTIE)

Kapé
JAAR Young shop
JEANS + TOPS
AAN LIMBURGS
LAAGSTE PRIJZEN

(ADVERTENTIE)

„STOP ABORTUS-PRAKTIJKEN“
ALLEREERST in NEDERLAND

„In onze dagen is het wetenschappelijk absoluut zeker, dat op het moment van de ontvangenis er een nieuwe mens is ontstaan“.

(Prof. Dr. E. Blechschmidt. Embryoloog v.d. Univ. van Göttingen.)

„Op dat moment is een „klein mensje“ met z'n leven begonnen“.

(Prof. Dr. W. J. van Doornmaalen. Embryoloog te Utrecht.)

„Het staat wetenschappelijk vast en er bestaat absoluut geen twijfel aan, dat er sprake is van het doden van een mens, wanneer men zo'n weerloos wezen doodt“.

(Prof. Dr. J. Lejeune. Geneticus v.d. Univ. van Parijs.)

„Abortus-provocatus veroorzaakt ontzettende ellende. Voorstanders van abortus verhandelen zoveel mogelijk eerlijke informatie hierover“.

(Dr. H. Blijham. Psychiater te Groningen.)

Het menselijk leven en ieder moederschap is heilig, dat eist van de kant van de man en jongeman dan ook groot respect, eerbied en zelfbeheersing. eens zullen zij zich moeten verantwoorden voor hun daden tegenover de Schepper van het leven, dat is op dit terrein een enorm grote verantwoordelijkheid. Vele moeders en meisjes, in groot gevaar, worden misleid en iedere dag worden er honderden ongeboren kinderen gedood in Nederland. Om tegen deze afschuwelijke onrechtvaardigheid, waaraan men bovendien iedereen wil gaan verplichten mee te betalen via het ziekenfonds veel intensiever te kunnen strijden, doen wij bij het begin van het nieuwe jaar een dringend beroep op uw steun. Wij werken reeds jaren pro Deo en van de regering ontvangen wij geen subsidie.

„Voorwaar Ik zeg u: wat gij voor één van mijn geringste broeders hebt gedaan, dat hebt gij voor Mij gedaan“.

(Matteus 25; 40.)
Postgiro 29 63 282 t.n.v. Stichting „Recht zonder onderscheid“.
RABO-bank no. 16.78.52.574 t.n.v. Stichting „Recht zonder onderscheid“. Postbus 275, 6500 AD Nijmegen.

Moge de Schepper van het leven Zelf U er voor zegenen, wij wensen U alle goed voor 1981.

Namens de Stichting „Recht zonder onderscheid“,
Voorz. Pater J. Koopman s.s.s. Secr. J. M. de Hommel.

Stationering raketten

Bonn bevreest
voor negatief
besluit van
Nederland

Van onze correspondent

BONN - De Westduitse regering vreest dat Nederland zich eind 1981 zal uitspreken tegen stationering van nieuwe middellange-afstandsraketten in Europa, of in ieder geval op eigen grondgebied. Bonn acht het, aldus een bericht in de Frankfurter Rundschau, niet waarschijnlijk dat de huidige CDA/VVD-coalitie na de verkiezingen in mei blijft bestaan.

Maar zelfs als dat wel het geval zou zijn, houdt men er in de Westduitse hoofdstad rekening mee dat de groep tegenstanders van het NAVO-besluit van december 1979 binnen het CDA zo groot zal worden, dat de Nederlandse regering in de Tweede Kamer geen groen licht krijgt. De VVD is immers de enige van de vier grote partijen die volledig achter het NAVO-besluit staat. Bonn is bang dat een negatief besluit van Nederland consequenties zal hebben voor de houding van België. Daardoor zal de eenheid binnen het Atlantisch Bondgenootschap ernstig worden verstoord, wat Moskou ertoe zou kunnen brengen om met de toch al vertraagde ontwapeningsonderhandelingen helemaal geen haast meer te maken.

Noodzakelijk

De bondsregering is onveranderd van mening dat het NAVO-besluit - stationering van nieuwe kruisraketten met tegelijkertijd een aanbod van de Sovjetunie om te onderhandelen - moet worden uitgevoerd, teneinde de Russische voorsprong op het gebied van de nucleaire middellange-afstandsraketten te verereffen. Volgens Bonn is dit een noodzakelijke voorwaarde om te praten over ontwapening. De bondsregering hecht er bovendien, zo bleek uit een toespraak van minister van buitenlandse zaken Hans Dietrich Genscher, veel belang aan dat de NAVO tegenover het Warschaupact gesloten optreedt.

VAN DE HOOFDREDACTEUR

consument zij geloofd en geven. De heer Heijn van Ahold, rt Heijn (AHA) zegt bij een stijging van 9 procent in concern. „Wij hebben het deel dat de mensen altijd zullen blijven eten en drinken. Om het onze taak is daarin te zien heeft onze onderneming groot voordeel boven bedrijven in andere branches“. Deze amptie-katechese van een aanstaand multi-kruidentier kt als een basisverzekering de toekomst. Piet Hein, van alverloot, die niet meer weg randen is uit de vaderlandse hiedenisboeken gaat nu mo overtroefd worden door Al. Heijn, die een heel andere zilt op de zeeën van de mens beproeft. Het gaat om de me hoeveelheid dubbeljes, rtjes, guldens, rijksdaalders, zelswaar niet helemaal meer onvervalst zilver worden gek, maar die toch gaan mee n bij de consument. Dat geldt veis niet alleen voor Albert n maar in feite voor alle klei n grote kruidentiers in den e. Mogelijk dat ook de kapper elfde lokroep de toekomst in sturen. Want haren blijven ers ook groeien. Ook de schoe- fabrikant zou zo kunnen rea n want alleen figuurlijk gaat id naast zijn schoenen lo- Albert Heijn heeft wel met stellingname, die niet bewe- hoeft te worden omdat het een ntie is dat wij blijven eten en ken een interessant onder- p naar voren gehaald. Als de kkracht niet meer te handha- is door loonsverbetering en is steigerende sociale voorzie- en, is de koopkracht kenne- wel te handhaven door prijs- ngen, die een gevolg zijn van iet sterk stijgende lonen. Het idelijk een heel ander gezicht nze consumptie maatschap- waarbij een groot verbruik bestraft maar beloond wordt een prijsdaling. Bij de nuts- rijken ligt dit voorlopig nog in iet komen andere richting. Als ar spaart aan energie, volgt prompt een prijsverhoging. de Morgen, wie de groei prijst e prijzen laten dalen.

let weer

l bewolking met perioden regen en een middagtempe- ur dalend tot 4 graden. Lichtte tot stormachtige d uit westelijke richtingen. gen: kouder met winterse en temperaturen om het spunt.

SDAAG:
op : 8.48 onder: 16.41
an op : 5.43 onder: 14.51
RGEN:
op : 8.48 onder: 16.42
an op : 6.46 onder: 15.29

acht

Mannen gewapend met geweren en stokken hebben het op nieuwjaarsdag in de Italiaanse stad Brescia aan de stok gekregen met beto- gers die tegen de jacht zijn. De de- monstratie werd in scia gehouden omdat daar centrum van de vuurwapen- munie-industrie gevestigd De aanvallers verbrandden ndoeken met opschriften te- de jacht, zij knipten draden microfoons door en moles- den de demonstranten. Maar i die dag geen schot gevallen trescia...

ondspatiënt wordt
anger behandeld

k heb een nieuw chalet ge kocht...

Vergelijking Talbot Solara GL en GLS

Ditmaal een test van twee types tegelijk. En wel van de Talbot Solara GL en GLS. Beide zijn uitgevoerd met een 1.6-litermotor en alleen in de GLS zit een vijfversnellingsbak. Het meest opmerkelijke verschil is het rustige motorgebedrag en het comfort dat in de GLS op een hoger peil staat dan in de GL.

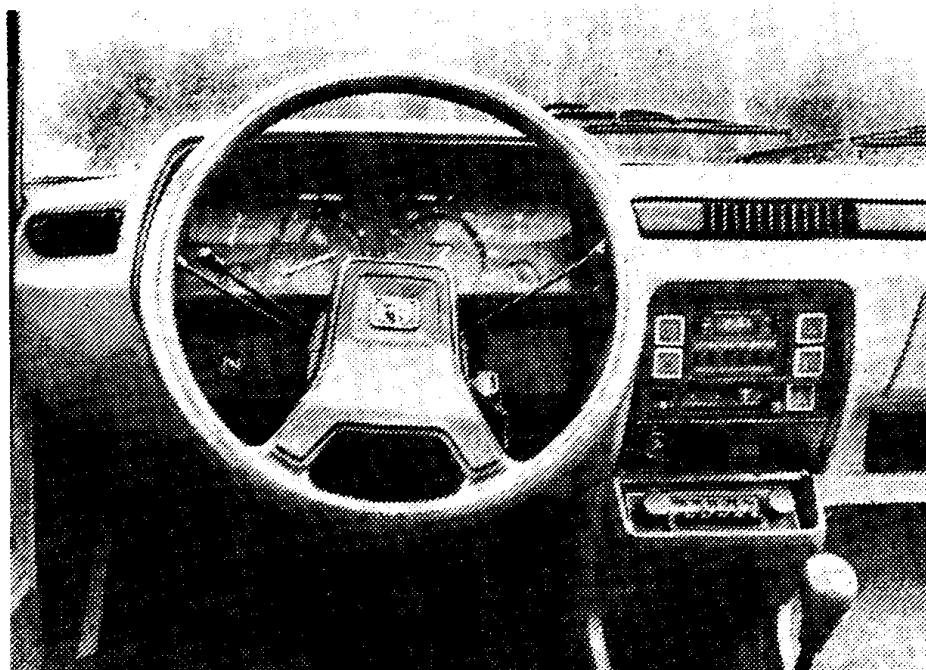
Voor beide wagens geldt een redelijk pittig gedrag, waarbij het schakelen een weinig onnauwkeurig en bij tijd en wijle stroef gaat. In de Solara zitten uitstekende stoelen met voldoende zijdelingse steun en zitvlakken die ver genoeg doorlopen onder de hoek om een goede ondersteuning te krijgen. Temeer daar deze auto zeer geschikt is als reisauto, is dat zitcomfort zo belangrijk.

Het interieur is ruim en goed afgewerkt, waarbij de GLS een groot aantal zaken extra heeft: chokeverklieker, dubbeltonige claxon, gelaagde voorruit, toerenteller, zilverkleurige wielopoppen, geheel geïsoleerde kunststofbumpers met aluminium sterstrip, inbouwkits radio, afsluitbaar handschoenenkastje, elektrisch bediende zijruitenvoor, digitale klok, moquette, beklede portieren met kaarttasen voor en bekleding van wielkasten achter. Dat alles kost f 1800 meer dan een Solara GL. Daar komt dan nog f 500 bij voor de vijf-bak.

De motor is het beproefde type dat ook in de 1510 zit: een behoorlijke krachtbron van 1592 cc met een vermogen van 73 pk (LS) en 88 pk (GLS). Het koppelt licht voor beide versies haast gelijk: rond de 135 Nm bij 3000 toeren p. min., maar bij een gedoseerd gebruik maken van de trekkracht komt de vijf-bak van de GLS er met benzineverbruik een stuk gunstiger af. Ruim 1.12 is te halen, terwijl de GL 1.10-6 km als gemiddelde kan scoren. Topsnelheid van beide Solara's ligt rond de 160 km p. u., onnodig om te rijden, aardig om te weten.

Garantie

Het solide gevoel van een degelijke carrosserie is bij deze Talbot niet overdreven. De gedachte dat Franse wagens van huis uit roesten wordt evenwel weerlegd door de garantie van zes jaar tegen enige oxidatie. Datzelfde koetswerk, met zoveel zorgvuldigheid voorbereid en afgelakt, is 5 cm hoger geworden in vergelijking met de 1510. Toch hebben mensen van enige lengte (nu is

• Talbot Solara: ruim en goed afgewerkt interieur...

1.85 m niet buitensporig) bepaald geen overdaad aan hoofdruimte daardoor gekregen. Het zicht rondom is goed, waarbij men tijdens het „insteken“ acht moet slaan op de hellende kofferbak. In combinatie met de hoogoplopende achterbank is de achterzijde van de auto niet makkelijk zichtbaar. Bij die parkeer manoeuvres achteruit „pik“ je dus licht wat mee.

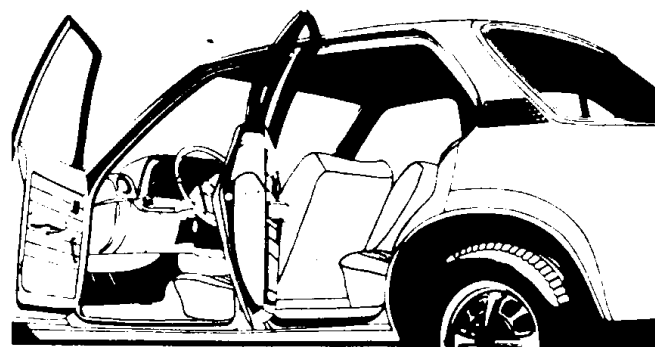
Het weggedrag en de handelbaarheid van de Solara is goed zolang er geen korte bochten op matig en of nat wegdek worden genomen. Dan wordt het gedrag onzeker, zij het nog wel controleerbaar. Bij wat hogere snelheden ontbreekt elk hinderlijk windgeruis. Bij het echt langzame stadsverkeer gaat het sturen niet al te licht, een bekrachtiging is daarentegen niet onmisbaar. Alle hendeltjes, knopjes, sloten en pedalen zitten optimaal bereikbaar en eenvoudig in bediening.

Fris

Als extra is er een tripcomputer te koop. Dan kun je zien hoe laat het is, hoe lang je al in de auto zit, hoeveel kilometer je hebt afgelegd, hoe hoog het gemiddelde en actuele verbruik is, alsmede de gemiddelde snelheid sinds vertrek. Interessant speeltje, dat bijna f 500 kost, en er is kennelijk nog veel vraag naar ook, verzekert de fabrikant. Verwarming en luchtverversing staan op een redelijk peil. Als de aanrijder iets meer vermogen krijgt, kan het echt lekker fris in het gelat zijn. Nu is het in een aantal gevallen niet toereikend.

De beide wagens vergelijkend heb je voor ruim twee mille extra heel wat meer auto aan een GLS, die bovendien nog zuiniger is. Je moet wel 70.000 km rijden om dat „terug te verdienen“, maar dan heb je toch lekker comfortabel gereden gedurende al die tijd. De toekomst moet leren of de naam Talbot velen aanspreekt. Simca-rijders, zo is gebleken, waren tamelijk merktrouw. Het is te hopen dat de voortekenen (opname in het Peugeot-dealersnet) bedriegen en Talbot niet geheel opgaat in de automobielgigant PSA. Want de Solara en ook de twee nieuwkomers Tagora en Murena bewijzen dat dit merk heel best in alle klassen een aardig model biedt.

SIEM LEEUWENKAMP

AUTOINFO

onder redactie van

NINO TOMADESSO

Strakkere Datsun Cherry met sterkere motor

Voor 1981 zijn de Datsun Cherry uiterlijk wat gemoderniseerd.

Zo is er een nieuw schuinlopend kunststof front, met daarin vierkante koplampen die een grotere lichtopbrengst hebben. Aan de bumpers is iets gedaan en de achterlichten zijn vergroot. Fraaier is de sterkere motor die de Cherry GL voortaan krijgt, een 1.4-litermotor uit de Sunny-modellen. Als extra kan in de GL bovendien een vijf-bak worden geleverd.

De prijzen zijn thans voor de goedkoopste Cherry (met een 1000-cc-motor) f 12.795,-. De GL gaat f 15.395,- kosten. De Sunny-lijn begint met de prijs

van f 13.395,- voor de 1.2 Custom.

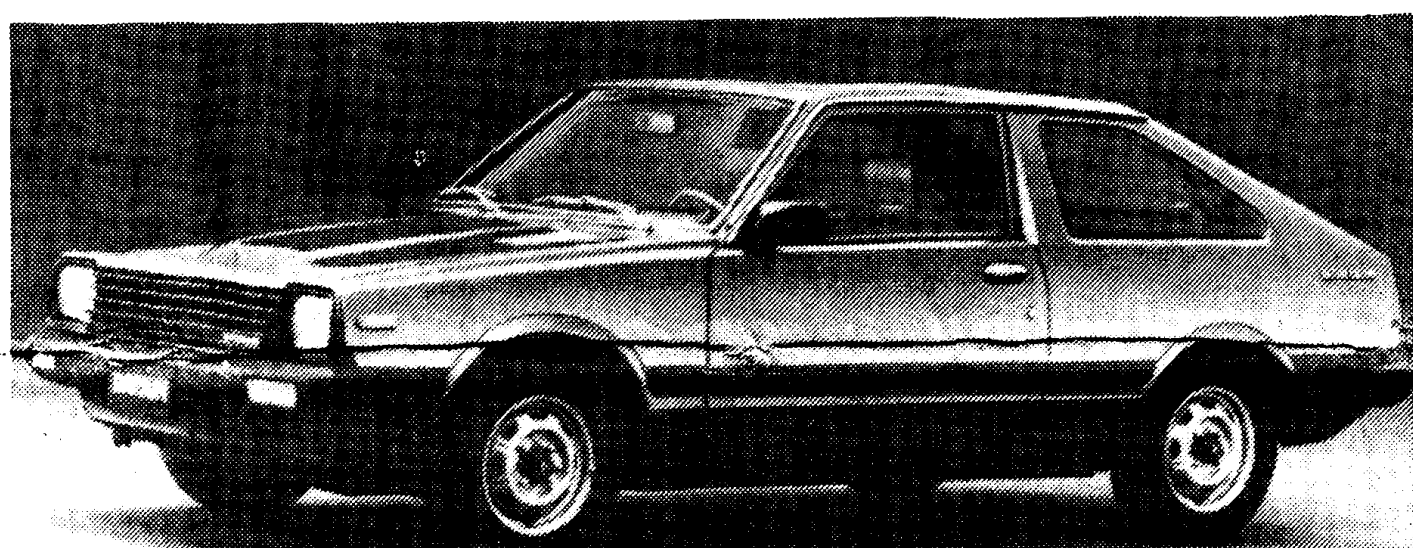
Ten aanzien van de Bluebird is het nieuws dat er op de RAI in februari een Sedan en Wagon komt met een diesel van twee liter die 140 km per uur garandeert. De nieuwe motor heeft een vijfversnellingsbak, oliekoeler en een zelfdeventilator. Bij 90 km per uur constant is het verbruik 1 op 18.9. De prijs is nu al vastgesteld, f 22.750,- voor de Sedan en f 24.250,- voor de stationcar.

Voorlopig kan Datsun het op deze prijs houden, maar de vroegere garantie dat een prijs zes maanden vastligt, wordt niet zo gemakkelijk meer gegeven.

omdat de Japanse yen zo enorm in waarde is gestegen en blijft stijgen.

In april komt er een Laurel met een 2.4 liter zescilinder en met een zescilinder 2.8 liter diesel. De auto zal rijkelijk uitgerust worden, onder andere met stereo-cassette-speler, stuurbekrachtiging. Door kunststoffen en lichtere metaallegeringen toe te passen is de auto 75 kg lichter dan het vorige model en de aerodynamische vorm is verbeterd. Men denkt dat de prijs voor deze diesel rond de f 35.000,- zal komen te liggen en dat in een concurrentieklasse die tegen de f 50.000,- of er boven zit.

JAN DE VOS

• Vierkante lampen op de Cherry.

Winterband en sneeuwketting

Winterbanden helpen ons in deze tijd letterlijk een goed eind op weg. Vooral in wintersportgebieden kunnen we veel te maken krijgen met besneeuwde, gladde wegen. Als er geen winterbanden onder de auto zitten, dienen we veel sneller naar sneeuwkettingen te grijpen. Het is dus nuttig en verstandig winterbanden aan te schaffen. Wel is het noodzakelijk om op alle vier de wielen zulke banden te monteren omdat een winterband over geheel andere eigenschappen beschikt dan een normale radiaalband. Winterbanden alleen monteren op de twee aangedreven wielen, betekent vragen om moeilijkheden.

Winterbanden onder een auto maken sneeuwkettingen niet onder alle omstandigheden overbodig. De kettingen dus altijd mee. De radiaalbanden, die doorgaans op onze auto's gemonteerd worden, hebben een redelijk goede greep op besneeuwde wegen. Sneeuwkettingen zullen snel nodig zijn bij het beklimmen van besneeuwde steile hellingen. Bij winterbanden, die meestal aangeduid worden met M en S (Modder en Sneeuw) komt men een heel eind verder. Na gebruik worden winterbanden vaak aan hun lot overgelaten. Zij staan dan soms zeer lang in de kelder, garages of vochtige ruimten. Daardoor gaan flexibiliteit en kwaliteit van de band

achteruit. Het karkas kan scheurtjes gaan vertonen en zelfs flinke barsten. Het is daarom noodzakelijk de banden zeer zorgvuldig te controleren alvorens ze opnieuw te monteren. Zorg er vooral voor dat de banden op de voorgeschreven (niet te hoge) spanning worden gebracht en overschrijdt de voor de band voorgeschreven maximum snelheid niet.

Ketting

Er zijn verschillende types sneeuwkettingen in de handel met als belangrijkste varianten, het laddertype, het kruistype en het zigzagtype. Het meest wordt de metalen kruis ketting gebruikt omdat deze ook weerstand biedt bij

een zijdelingse slip. Het nadeel van metalen kettingen is dat deze meteen verwijderd moeten worden als er een sneeuwrijke zone opduikt. De kunststofketting hoeft niet per se verwijderd te worden. Nadelen van deze kettingen zijn, ze bieden minder weerstand (tegen een slip en ze zijn moeilijk aanpasbaar te maken als een andere wagen wordt aangeschaft met een groter of kleiner wielmaat.

Rustig

Metalen sneeuwkettingen zijn verkrijgbaar vanaf ongeveer f 120 tot f 400 (kruistype) per stel. De prijzen zijn uiteraard afhankelijk van kwaliteit en uitvoering.

Kunststofkettingen in netvorm zijn verkrijgbaar vanaf f 230 tot f 270 per stel, afhankelijk van de maat van de band. Met sneeuwkettingen om de aangedreven wielen zal rustig gereden moeten worden. Nadat de kettingen gebruikt zijn moeten ze goed worden gereinigd met warm water en daarna ingewreven worden met vaseline of ingespoeld worden met tectyl. Bij een breuk in de metalen ketting is repareren goed mogelijk. Bij het bestellen van een ketting is het goed het merk van de auto en het merk en de maat van de band op te geven. In de loop van de laatste jaren zijn er ook vele verhuuradressen voor sneeuwket-

tingen bijgekomen. Men kan natuurlijk ook bij vele wintersportzaken terecht.

Metalen kettingen en kunststofkettingen zijn vaak onder de meest barre omstandigheden aan de land geveld. Bij kunststofkettingen is men in het algemeen tot de conclusie gekomen dat ze een redelijk goed resultaat bereiken en dat er op sneeuwrijke wegen geen hinderlijke bijgeluiden optreden. Ook de wegglijg wordt er niet onbetrouwbare door. Wel is het aanbrengen soms erg omslachtig omdat de wagen opgeklit moet worden. Bovendien is in Zwitserland het gebruik van kunststofkettingen niet toegestaan. D.R.

IN GESPREK

In deze rubriek neemt de redactie - buiten haar verantwoordelijkheid - ongezonden brieven van lezers op. Inzendingen kunnen slechts worden geplaatst, indien zij voorzien van naam, adres en woonplaats. Indien dat niet het geval is, wordt terzijde gelegd. Verzoekt wordt kort en bondig te schrijven: te lange brieven worden ingekort of geresumeerd.

• Sokken

Door de reeds veel beschreven reorganisatie bij Macintosh ben ik, na 15 jaar „vast werk“, als werkzoekende ingeschreven bij het arbeidsbureau te Heerlen. Daar ik, en met mij vele anderen, er niet van hou om stilzittend af te wachten tot dat mij nieuw werk wordt aangeboden, ben ik op diverse plaatsen gaan solliciteren, zowel schriftelijk als mondeling. Wat mij vooral hierbij opvalt is dat er nog altijd ondernemingen zijn welke de latsoonsnormen niet in acht nemen en nog te beroerd zijn om even een antwoordbriefje te sturen. Bovendien is het momenteel zeer moeilijk om een nieuwe werkring te vinden, vooral als men reeds 37 jaar is. Het schijnt dat men dan al te oud is. Dit werd mij nogal zeer duidelijk medegedeeld door een personeelschef van de Nederlandse Spoorwegen afd. Maasricht. Deze had ik n.l. op aanraden van mijn personeelschef opgebeld. Toen de heer Neef (personeelschef N.S.) mij vroeg hoe oud ik was en hem zei 37 jaar, kreeg ik als antwoord: „ouwe sokken hebben we genoeg“. Ga er maar aanstaan, je zult het maar gezegd krijgen. Als er van dergelijke instanties al zulke antwoorden komen wat heb ik dan nog van alle anderen te verwachten?

HEERLEN

J. Debie

• Modernisme

Vele katholieken vragen zich af hoe lang de parochianen uitlatingen van hun moderne pastoren hebben te aanvaarden. Het betreft hier niet alleen een pastor in Hoensbroek, maar dit verschijnsel doet zich voor in vele delen van Nederland. Men mag zijn kinderen en zijn omgeving in 'n eeuwenoude conservatieve stijl opvoeden, maar wat baat het indien moderne pastoren zich hiertegen verzetten. Mogelijk trachten zij het verval hierna te kunnen opvangen, dit tot ergernis van vele anderen. De heer H.Th. Pels schrijft (LD 11-12): „Stap voor stap worden de mensen niet alleen van de kerk vervreemd, maar bewust tot vijanden van de kerk gemaakt.“ Mijns inziens zullen ouderen hiertegen meer inspraak moeten laten gelden wil hierin verandering komen. Moderne pastoraal werkenden hebben getracht de functies van het hedendaagse christelijke gezin in de wereld inzake huwelijk, sexualiteit, relaties, gewetensnood, abortus en homofilie onder de aandacht te brengen. Volgens de veremiging van pastoraal werkenden heeft men de weg van het maatschappelijke gekozen. Men heeft het standpunt van de bisschoppen genegeerd en voornamelijk standpunt ingenomen. Men heeft zich terzijde van de pastoraal werkenden in verbinding gesteld met het ministerie van sociale zaken

en hier de vraag gesteld of het van priesters in de zin der wet als beid erkend kan worden. Zoiets mij denken aan kardinaal Wyszyński in Tjechoslowakije, die jarenlang verblijf heeft moeten houden in Amerikaans consulaat. God behoud Nederland dat het hier niet zoveel komen.

ARNHEM

P.Ch.

Naschrift: even voor de goede kardinaal Wyszyński is de primaat van Polen. Het was kardinaal Minds primaat van Hongarije, die een jaren in het Amerikaans consulaat woonde.

• Gebedsactie

Geachte redactie en mensen in Limburg. Ik heb over „Gebeds (LD 23 12) gelezen. Gaat men spandoeken en borden bidden de Hollandse God? De zigeuners Devla heeft zo'n goede oren de borden helemaal niet nodig zijn. Maar de Devla staat niet in de daaron weten de priesters niets. Jezus ook met spandoeken gelof

HEERLEN

J.P. Vlucht

• Stank voor da

Dit moest een mevrouw een paar geleiden ervaren. Ze vond een drag van ongeveer 4000 gulden stapte naar de eigenaar, die in de maand binnenstad een café beoogde om hem dat geld eerlijk terug te geven. Binnen een minuut stond ze op de stoep, alleen 4000 gulden. Het enige wat er bij de eigenaar was: „Bedankt“. Daar kon men niet mee doen. Tien procent van het loon had ze heus niet verwacht, dan ook nog de naam van onderen en ex-scoutingleider. Een dingker, wat de eigenaar van 't gevecht zo nodig moest zeggen is hij niet komen, terwijl de vindster van het geld de eer aan zichzelf heeft gegeven en het geld heeft teruggebracht. Schoon ze de 4000 gulden best kunnen gebruiken met een min inkomsten van nog geen 1200 gul voor vier personen. Maar zo zie je weer: stank voor dank.

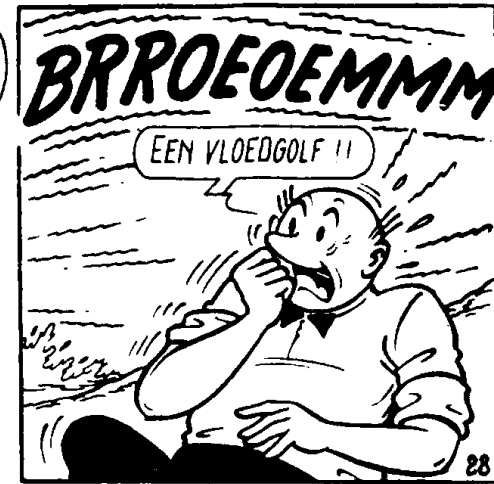
ROERMOND mev. Y.S.P. P.

puzzel van de dag

geheel gelijk vol-maakt	gelijk	tijdperk	kerke-lijke straf	talmen
▶				jongens-naam
▶				
heer-eres grappen-maker	▶		bede-huis	do
opgave	▶		pers. voorw. God (Latijn)	
▶				
▶			nobel	
koud				
grote bijl		meisjes-naam		
▶			fink	

de koperen knullen

suske en wiske

panda en de meester-schraper

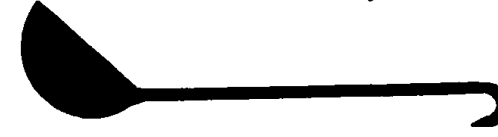
Oplossing van vrijdag

recept

Omelet bloemkool

Eerst de bijbehorende tomatensaus: een ragfijn gesnipperd klein uitje, samen met een klein blikje tomatenpu-

ree even fruiten in 4 eetlepels olie. Een afgestreken eetlepel bloem erdoor mengen en na enkele minuten er geleidelijk 1,5 dl water doorroeren. Blijven roeren, steeds boven laag vuur, tot de saus bindt. Op smaak brengen met zout en peper en 1 theelepel suiker. Verdeel de bloemkool in kleine roosjes en verwijder daarbij alle harde stronken. Niet langer dan 10 minuten koken en dan met een vork fijndruk-

recept wina born

Uitgeversmaatschappij

Limburgs Dagblad

Direkteur: J.J.M.H. Drehmans

Hoofdredacteuren: B.P.M. Romijn G.A.M. de Rouw

Hoofdkantoor: In de Cramer 37 6411 RS Heerlen

Postbus 14 6400 AA Heerlen

Abonnementenafdeling: telefoon 045-739881

Advertentieafdeling: telefoon 045-739886 giro: 1035100 bank Paribas Heerlen

binnen- en buitenland

Spoeddebat over terrorisme - Deining om 'stunt' van l'Espresso

Italië in rep en roer

ROME - Het Italiaanse Huis van Afgevaardigden heeft besloten zijn winterreces te bekorten voor een speciaal debat over de opleving van het terrorisme. Het huis zal donderdag aanstaande bijeenkomen, vier dagen eerder dan aanvankelijk het geval zou zijn.

De herleving is de herleving van de actie van de Rode Brigades die op 1 januari, in het kader van de eerste "oorlog tegen de staat" de politiegeneraal Enrico Calvaligi, belast met de verantwoordelijkheid voor de gevangenen waarin terroristen werden vastgehouden, bij zijn woning doodschoten.

De verantwoordelijkheid van onder andere president Sandro Pertini die een kantte in Zuid-Frankrijk had onderbroken, werd de generaal gisteren in Rome begraven. Vervolgden belangstellenden riepen leuzen als „wij hebben de doodstraf nodig“ en „lang leve de carabinieri“. De doodstraf werd in 1946 in Italië afgeschaft.

De Rode Brigades hebben sinds 12 december een hoge rechterlijke functionaris in hun macht. Giovanni d'Urso, die ook betrokken is bij het toezicht op het gevangeniswezen. De autoriteiten vermoeden dat deze gevangene

zijns ondanks de stadsguerrilleros op het spoor heeft gezet van generaal Calvaligi.

Rumoer

Intussen is veel rumoer ontstaan over een vraaggesprek dat medewerkers van het linkse weekblad l'Espresso via een bemiddelaar schriftelijk hebben gehad met de Rode Brigades. De Italiaanse pers veroordeelde unaniem het optreden van de betrokken journalisten, die beiden inmiddels zijn aangehouden.

Ook van de zijde van de leiding van het weekblad kwam kritiek. Een van de belangrijkste leden van de raad van bestuur, Vittorio Ripa di Meana, nam ontslag uit protest tegen de voorgenomen publicatie van het vraaggesprek in het vandaag verschijnende nummer. Uittreksels waren eerder door het persbureau Ansa verspreid. De twee aangehouden journalisten zijn Mario Scialoja, die zich in het bijzonder bezighoudt met de verslaggeving over het stadsguerrilleros, en Giampaolo Bultrino, die voor het contact met een tussenpersoon zou hebben gezorgd. Precies een week na de ontvoering van d'Urso had Bultrino een ontmoeting met deze tussenpersoon, die hij omschreef als een goed geklede jongeman die hevig transpireerde van angst. De volgende dag overhandigde Scialoja bij geheime bijeenkomsten in twee Romeinse bars in totaal 54 schriftelijke vragen. De uitvoerige antwoorden die 70 bladzijden besloegen, met inbegrip van het verslag van de ondervraging van d'Urso, werden op 30 december na een anonieme telefonische mededeling aan l'Espresso in een vuilnisemmer gevonden.

Verzuim

Wat l'Espresso en de twee journalisten vooral kwalijk wordt genomen, dat zij toen pas en niet al op 19 december de politie hebben ingelicht. Ook wordt het blad verweten dat het „de stem van het terrorisme“ wil laten horen. In een nieuw vlugschrift hebben de Rode Brigades intussen nog eens geest dat „alle gevangenen worden gesloten en alle proletariërs op vrije voeten worden gesteld“.

Nederlanders blijven bij hun versie

Israël ontkent vernietiging van vijf lijken

RUZALEM/DEN HAAG - Het Israëlische legercommando ontkent dat kleem dat Israëlische militairen hebben geperceerd de lijken van vijf vermeesterde en gedode Palestijnse militairen te vernietigen. Nederlandse militairen van de VN-vredesmacht in Zuid-Libanon houden evenwel vol dat zij er getuige van zijn geweest dat Israëlische soldaten de opgestapelde lijken van de omgekomen Palestijnen met een onbekende vloeistof overgoten en de brandstapel daarna door middel van explosieven in brand staken.

Een officiële zegsman van het Israëlische leger ontkende gisterochtend de hele affaire. Volgens de legerwoordvoerder is het uitgesloten dat er ooggetuigen zijn geweest, omdat het treffen tussen de Israëlische en de Palestijnse commando's zich afspeelde in een grot. Bij het vuurgevecht werd een van de Palestijnen uiteengereten, aldus de woordvoerder toen een riem met handgranaten die hij om zijn middel had, ontlofte.

Volgens de legerwoordvoerders hebben de Israëlische soldaten vaste orders om lijken achter te laten. Dat zou ook na het incident van 25 december zijn gebeurd. De verklaring van de Nederlandse VN-militairen noemde de woordvoerder „onzinnig“. De zegsman ontkende vervolgens dat een Israëlische patrouille heeft geschoten op het medisch team van de VN-vredesmacht, dat ter plekke een onderzoek wilde gaan instellen. De woordvoerder sprak ook tegen dat Israëlische soldaten de lijken in plastic zakken en op brandcars meegenomen zouden hebben naar Israël.

In officieuze Israëlische militaire kringen heet het dat de lijken van de vijf Palestijnen wel degelijk naar Israël zijn overgebracht. Ze zouden in aanwezigheid van een Islamitische geestelijke zijn begraven op een speciale begraafplaats voor gedode Palestijnse commando's. De Israëlische woordvoerder opperde de mogelijkheid dat mogelijk leden van de christelijke milite van majoor Haddad in het spel zijn geweest. Haddad houdt, gesteund door Israël, een smalle grenszone tussen Israël en Libanon bezet.

VEEL MENSEN IN DE KERK ONTGOOCHELD

DEN BOSCH - Mgr. J. Bluyssen van Hertogenbosch vindt het betreurenswaardig en zorgwekkend dat zo veel goedwillende mensen in de kerk, afgelopen jaar verworpen en ontchoeld zijn, vooral in hun geloof. Zijn nieuwjaarstoespraak in de Sint-

(ADVERTENTIE)
Voor het opgeven van overlijdensadvertenties voor de krant van maandag, bestaat de gelegenheid op zondagmiddag tussen 3 en 4 uur aan ons hoofdkantoor of telefonisch uitsluitend op 045-739200.

Limburgs Dagblad
de Cramer 37 Heerlen

Weer anti-Chinese rellen op Java

MARANG - In de stad Semarang, provinciale hoofdstad op Java, hebben soldaten op nieuwjaarsdag in de nacht geschoten om jonge Indonesiërs te verspreiden die op rellen zijn uitgekomen. In de stad hebben zich in december anti-Chinese rellen voorgedaan.

Is nu rustig in Semarang, maar bus en pantservoertuigen bevinden zich op veel plaatsen in de stad. Ze gingen de straat op nadat er geruchten in omloop waren gekomen dat bepaalde „elementen“ met de jaarwisseling onrust wilden stoken. Uit veiligheidsoverwegingen hadden Chinese middenstanders zich in hun gesloten winkels teruggetrokken. Leden van oppositiepartijen verdenken de regering-Suharto ervan, dat ze haar tegenstanders als extreem links of uiterst rechts typeert om hen in de ogen van de bevolking verdacht te maken. Het week-

blad „Tempo“ liet verscheidene politici van de oppositie aan het woord. Waarnemers in de archipel signaleren een stijging van de politieke temperatuur in het eilandrijk, waar in 1982 algemene verkiezingen op het programma staan. Een woordvoerder van de Islamitische Verenigde Ontwikkelingspartij, die 99 zetels heeft van de 360 gekozen mandaten in het parlement, was van mening dat de autoriteiten het woord

Aantal diensten overdag worden beperkt
Extra tariefsverhoging voor het streekvervoer

Van onze parlementaire redactie

DEN HAAG - De tarieven van het streekvervoer zullen per 1 mei met vier procent extra stijgen. Minister Tuynman (Verkeer en Waterstaat) heeft dit de Tweede Kamer per brief laten weten. Dit is slechts een van de voorgestelde maatregelen om de hoog opgelopen tekorten van het streekvervoer te beperken. Wanneer hij niet in de gelegenheid gesteld wordt deze maatregelen uit te voeren, zal het volgens Tuynman onmogelijk zijn het voorzieningsniveau op peil te houden.

De tekorten van het busvervoer zijn van 1977 tot 1980 gestegen met 74 procent van 308 miljoen tot 535 miljoen gulden per jaar, aldus de brief. Als oorzaken voor de stijging noemt de minister de sterk in prijs gestegen brandstof, de toegenomen rentelasten, het herziene rijtijdsbesluit en de toename van het aantal reizigers. Dit laatste klinkt wat vreemd, omdat die groei een extra inkomens zou moeten betekenen. Volgens Tuynman heeft het juist hogere exploitatiekosten met zich meegebracht.

Voor de begroting van 1981 moest het kabinet een bedrag van 134 miljoen zien te vinden. Het is daar, met enige moeite, in geslaagd. Er is een extra bedrag aan de begroting van verkeer en waterstaat toegevoegd en er zijn gelden uit andere begrotingsartikelen overgeboekt. Volgens de minister is deze maatregel echter niet voor herhaling vatbaar.

In 1981 heeft het kabinet 494 miljoen gulden beschikbaar tegen een begroot tekort van 551 miljoen gulden. Er is dus een gat van 57 miljoen, wat door omhoogingen gedicht moet worden, schrijft Tuynman. Hij maakt onderscheid tussen maatregelen die het voorzieningsniveau niet maar het niveau wel aantasten.

De minister denkt in de eerste categorie maatregelen 41 miljoen gulden te kunnen vinden door een beperking van de rentekosten, het onderhoud en de marketing en door een efficiënter opzetten van de dienstroosters. Het restant van 16 miljoen gulden kan volgens Tuynman alleen gehaald worden

door een tussentijdse tariefsverhoging van vier procent per 1 mei.

Eufemisme

Daarnaast wil de minister het aantal diensten per dag verminderen. In de avond zal het aanbod beter op de vraag moeten worden afgestemd, meent de bewindsman - een eufemisme voor een beperking van het aantal busdiensten. De tijden van het spitsuur worden uitgebreid van twee tot drie uur, zodat pas als het aanbod groter is dan bij een spitsuur, normaal is, het dienstenaanbod verhoogd mag worden. Bovendien wil de minister onderzoeken of het mogelijk is gelede bussen in te schakelen, zodat een hogere frequentie van busdiensten niet nodig is. Tot nu toe wordt de frequentie verhoogd zodra de bezetting van de bussen een bepaalde norm overschrijft. Tuynman gaat deze norm verhogen. Hij wil hiermee voorkomen dat volgend jaar nog meer bussen gaan rijden, waardoor het tekort weer verder zal oplopen.

Miljoenenfraude met doorgedraaide appels

Van onze correspondent

GELDERMALSEN - Op de fruitveiling in Geldermalsen is een fraude ontdekt, waarbij voor veevoer bestemd en doorgedraaid fruit aan de conservenfabriek Veluco in Geldermalsen werd verkocht voor kwaliteitsfruit. Het gaat om ongeveer vijf miljoen kilo appels. Een woordvoerder van het ministerie van landbouw heeft dit desgevraagd bevestigd.

In de fraudezaak zijn twee mensen aangehouden. Volgens een woordvoerder van de rijkspolitie in Geldermalsen ging het om mensen met een controlerende functie (bij de conservenfabriek en bij de veiling), die de fraude mogelijk hebben gemaakt.

De zaak wordt al enige tijd onderzocht door de algemene inspectiedienst van het ministerie van landbouw. Ook de officier van justitie

In Westland al diverse ongelukken gebeurd

Vervolg van pagina 1

In het Westland zijn al verschillende ongelukken met methylbromide gebeurd. Zo is een ontsmetter door een lek in zijn pak voor de rest van zijn leven gedeeltelijk verlamd. Enige weken geleden ontstond deining in het Westland omdat een ontsmettingsbedrijf in de open lucht een grote hoeveelheid methylbromide in kleine vaten gepompt heeft.

Volgens deskundigen zou er een verband bestaan tussen het relatief hoge aantal miskramen in het Westland en het gebruik van methylbromide. Een Delfts ziekenhuis heeft een onderzoek hiernaar aangekondigd. Tuinders die kunnen aantonen dat er geen kunststof waterleidingen in de buurt van hun kassen liggen, kunnen bij het ministerie een ontheffing van het afgekondigde verbod krijgen. Het ministerie van landbouw kan nog niet zeggen of het middel na de zes weken „bedenktijd“ weer gebruikt mag worden.

Het Centraal Bureau van de Tuinbouwveilingen toonde zich verbaasd dat het gif in het drinkwater terecht is gekomen. Directeur L. Gijbels van deze coöperatieve afzetorganisatie: „Wij wisten niet beter dan dat methylbromide in de grond werd afgebroken. Dit is een heel nare zaak voor het Westland“.

Geen paniek

De directeur van de NV Westlandsche Waterleidingbedrijf, J. Walma, meent dat het water van zijn bedrijf „volkomen betrouwbaar“ is. „In de dorpen aan de openbare weg is geen enkele reden tot paniek. Het gaat alleen om mensen die op particuliere leidingen zijn aangesloten en waarvan de leidingen door of langs kassen lopen“, aldus Walma.

Dat het besmette water in het net zou zijn teruggelopen, acht de directeur vrijwel uitgesloten, omdat tussen de hoofdleidingen en de particuliere aansluitingen beveiligingen zitten. „Mocht er toch iets zijn teruggestroomd, dan gaat het om zo'n kleine hoeveelheid dat voorkomen van methylbromide niet eens meer aantoonbaar zou zijn“, meent de directeur. Hij vindt dat de levering van water gewoon door moet gaan omdat bij was, afwas en bad geen gevaar oplevert.

Onderzoek

Het onderzoek naar de aanwezigheid van het gif is op 6 december begonnen op verzoek van het waterleidingbedrijf met het nemen van monsters. Walma: „We zijn ons het laatste jaar steeds meer bewust geworden van het feit dat stoffen als methylbromide door de wanden van kunststof waterleidingsbuizen kunnen doordringen. Denk aan Lekkerkerk. We waren ons bewust dat het deining zou kunnen veroorzaken, maar we vonden dat we het wel moesten doorzetten“.

Weer vals honderdje

BERGEN - In Nieuw-Bergen is bij een supermarkt een vals bankbiljet van honderd gulden aangetroffen. Dit ontdekte een klant die aan de kassa ter betaling een Eurocheque ter waarde van 300 gulden aanbod. Toen de cassière wat kleingeld en twee briefjes van 100 gulden terug gaf, bleek een van de biljetten vals te zijn. Een onderzoek door de politie heeft nog geen resultaat opgeleverd.

● Een politieman verzorgt een vrouw, die gewond raakte toen zij naast het vangzeil terecht kwam ...

Gewonden bij brand

AMSTERDAM - Bij een felle uitlaande brand in de tweede Atjehstraat in Amsterdam, zijn gisteren in de vroege ochtenduren zes mensen gewond geraakt. Een van hen, de vijfjarige Dirk van Egmond, werd in zorgwekkende toestand overgebracht naar het brandwondziekenhuis in Beverwijk. De vijf anderen liepen lichte verwondingen op en werden overgebracht naar twee ziekenhuizen in Amsterdam.

De politie weet nog niet wat de preciese oorzaak is van de brand. Op grond van getuigenverklaringen be-

staat wel het vermoeden dat er sprake kan zijn van brandstichting. De brand begon kort na half vijf in het koffiehuis op de begane grond. Via het trappenhuis ging het vuur snel naar de tweede etage. Korte tijd later stond ook de derde verdieping in lichterlaaie. Op het moment dat de brandweer arriveerde verdrongen zich op de balkons al talrijke mensen die naar beneden wilden springen. Met behulp van buurtbewoners werden vangzeilen gespannen, waar de mensen vanuit de brandende etages in konden springen. Enkele hadden zichzelf al in veiligheid gebracht.

PAPOEA MAG BLIJVEN

ASSEN - De waarnemend president van de rechtbank in Assen heeft in kort geding beslist dat de 26-jarige papoea Jacob Aringaneng voorlopig in Nederland kan blijven, zo lang in het kader van de Vreemdelingenwet geen definitieve beslissing is genomen over diens verzoek als politiek vluchteling erkend te worden.

(ADVERTENTIE)

Kom kijken naar onze kerstshow

Beslist voordeliger dan in België of waar dan ook.
Van Sloun Maubelen,
Industriestraat 23, Sittard.

Immense problemen wachten nieuwe president

Geen „bruidsdagen” voor Ronald Reagan

Van onze correspondent
HENK KOLB

WASHINGTON – Ronald Reagan krijgt geen „leertijd” als hij op 20 januari het Witte Huis betrekt. Integendeel, zoals de zaken er nu voorstaan, erf hij van president Carter een aantal vraagstukken die vrijwel onmiddellijk verreikende besluiten eisen, met belangrijke politieke consequenties en maatschappelijke gevolgen. De traditionele „bruidsdagen”, die een president per traditie enig politiek respijt geven bij de aanvang van zijn ambtstermijn, zullen aan de bruiloft tussen Reagan en de macht ontbreken.

Want te Washington onderhandelt Chrysler over 400 miljoen dollar aan nieuwe leningen met regeringsgaranties, die het bedrijf dringend behoeft om niet failliet te gaan. Maar de goedkeuring van de regering hangt af van de bereidheid van de vakbond United Auto Workers (UAW), af te zien van lozeisen en daarvoor moeten de auto-besprekingen worden heropend. Hoeveel alle betrokkenen bij het industriële drama dat zich in de automobielindustrie voltrekt willen dat het beslist valt voor de inhuldigingsdag, is het niet waarschijnlijk dat de stukken „er de legpauze” al tegen die tijd in elkaar zijn gelegd.

De UAW is vele jaren een van de belangrijkste vakbonden geweest met een overmaat aan politieke invloed. Maar van het ledenbestand van voorheen 1,6 miljoen staat zo'n 300.000 man op straat en de lidmaatschapscijfers zijn aan het teruglopen tot onder een miljoen. De vakbond die sterk gegoeit was om de AFL-CIO van George Meany de rug toe te keren, overweegt nu toch weer tot deze overkoepelende organisatie toe te treden, om in de po-

litieke arena niet onder de voet te worden gelopen. Van hooghartige eisen op overwerk voor zijn leden, die duizenden arbeidsplaatsen kosten voor anderen, kan de UAW thans niet anders doen dan meewerken aan de overleving van een bedrijf, van een industrietaak, die vergaand hulpbehoevend is geworden, omdat zijn managers hebben gestreefd naar kortetermijnwinst en het oog op langere termijn zijn kwijtgeraakt.

Bastions

De nieuwe auto's, de kleinere modellen die de bedrijven moesten redden (niet alleen Chrysler, maar ook Ford en General Motors) worden niet goed verkocht en het is vrijwel zeker dat Chrysler zal ondergaan als het de lening niet rond krijgt. Reagan, de voorstander van minder overheidsbemoediging, van een vrije-markteconomie, die zelfs bastions tegen economisch onheil opwerpt, zal vrijwel onmiddellijk duidelijk moeten maken wat zijn standpunt is tegenover zulke reddingsacties van de overheid als Chrysler op het oog heeft. En het is wel zeker dat in de marge dan tevens zal worden geroepen om marktbescherming tegen de buitenlandse importeurs. Ford wil op bepaalde punten al samen gaan met Toyota. Volkswagen bouwt zelf in de VS en niet zonder trots hebben de Japanners laten weten dat zij in 1981 voor het eerst in de geschiedenis meer auto's zullen produceren dan de Verenigde Staten.

Een ander probleem is dat van de olievoorraden. In de laatste maanden is daaruit diep geput om te voorkomen dat de vijandelijkheden tussen Iran en Irak tot prijsstijgingen van de brandstof zou leiden op de internationale markt. Doch omdat die oorlog bij de huidige staat van de vijandelijkheden nog onbepakt kan voortduren, moeten de industriële landen hun voorraden weer gaan aanvullen, en dan is er maar één alternatief: de prijzen stijgen onder druk van grotere vraag.

Winsten

De Amerikaanse regering van na 20 januari krijgt nu voortdurend adviezen om alle prijsbeheersing los te laten, voor benzine en ruwe olie, met als gevolg stijgende prijzen voor de consument. En grote winsten voor de oliemaatschappijen. Daarnaast zouden regering en oliemaatschappijen een internationaal kader moeten vinden voor een interventiepolitiek die al te abrupte prijsstijgingen moet voorkomen. Doch daarvoor zijn voorraden nodig en een stuk medewerking van de OPEC-landen. Beide elementen

zijn vooralsnog niet toereikend voor handen. En tenslotte is er dan de kwestie van de hoge rentevoet, de belastingvermindering die Reagan heeft beloofd en de praktische onmogelijkheid aan de overheidsuitgaven veel te beperken. Inflatie zal, zo zeggen de voorspellers, wel iets zakken doch hoog blijven (gemiddeld komen de prognoses ergens tussen 13 en 14 procent uit voor 1981) en daaruit laat zich, zoals de Washington Post opmerkt, geen stabiel klimaat scheppen met lagere rentepercentages.

Consument

Kortom: Reagan krijgt per 20 januari een eerste-klas-uitzicht op een viciëuze cirkel. Een autoindustrie in moeilijkheden zal alle hulp ten spijt moeilijk te redden zijn bij hogere benzineprijzen die de consument dwingen tot minder autorijden en bij een rentepercentage dat financiering van nieuwe auto's vrijwel alleen nog mogelijk maakt voor de meest kredietwaardige klanten.

• Jan Terlouw, „...zo langzamerhand welletjes...”

Terlouw: steeds maar loonmaatregelen heeft geen zin

Geleide loonpolitiek misschien oplossing

Van onze redactie economie

UTRECHT – Fractie leider Terlouw van D'66 vindt dat het tijd is „serieus te overwegen terug te keren naar de geleide loonpolitiek”.

„We zullen het daar echter over moeten hebben nu de ene loonmaatregel volgt op de andere”, zegt hij in een vraaggesprek met De MHP-krant, het blad van de vakcentrale voor middelbaar en hoger personeel.

Volgens Terlouw denkt zijn fractie er ook zo over. Steeds maar loonmaatregelen nemen heeft geen enkele zin meer. „Het kabinet-Den Uyl nam er al twee genomen. Moet dit nog zo doorgaan? Wij vinden zo langzamerhand dat het welletjes is”. Een belangrijke reden voor Terlouw om herinvoering van de geleide loonpolitiek te overwegen is het feit dat telkenmale de sociale partners binnen de Stichting van de Arbeid er niet in slagen overeenstemming te bereiken over het sociaal-economisch en arbeidsvoorwaardenbeleid.

Over de gesprekken in de Stichting van de Arbeid spreekt Terlouw als „rituele dansen, terwijl er niets is gebeurd. Iedereen raakt alleen maar meer gefrustreerd. De werkgevers ontlenen aan de economische situatie argumenten om niet te willen praten over arbeidsplaatsengaranties en andere immateriële zaken terwijl de werknemers blijven vasthouden aan een reële loonstijging van twee procent. Ze sluiten zelfs keihard CAO's af die geheel tegen de bedoeling van de volksvertegenwoordiging ingaan. Daar zijn natuurlijk de betreffende werkgevers ook schuldig aan. Dat kan niet”, aldus Terlouw. Hij vraagt zich af of het nog wel toelaatbaar is dat de Stichting van de Arbeid „in wezen kan dicteren hoe de rijksbegroting eruit ziet”.

Terlouw wijst erop dat ook alle trendvolgers (ambtenaren en dergelijke) worden „meegesleept” naar een stijging van de loonkosten, zoals die voor het particuliere bedrijf wordt overeenkomen. Niet dat hij nu direct zegt dat overheidsperoneel en aanverwanten voortaan niet meer de algemene inkomensontwikkeling moeten volgen. Maar bekeken moet worden in hoeverre het systeem elementen van trendstijging moet krijgen in plaats van trendvolgging. Volgens de voorman van D'66 is het absoluut noodzakelijk een begin te maken met een serieuze vergelijking van arbeidsvoorwaarden bij overheid en semi-overheid met het particulier bedrijfsleven. Die zogenaamde pakketvergelijking had er al lang moeten zijn. D'66 zelf kwam in een studie tot de conclusie dat de ambtenaren een

reële voorsprong hebben. Op grond daarvan is bepleit dat de ambtenareninkomens minder sterk zouden stijgen en is de regering in dat opzicht gesteund. Wat de sociale zekerheid betreft, waarschuwt Terlouw dat als het aantal WAO- en WW-trekkers zich blijft uitbreiden, het moment komt „dat de pot leeg is”. Dan zullen alle uitkeringen omlaag moeten en betalen de zwaksten het gelag. Hij is verontrust dat er nog steeds geen maatregelen zijn genomen waardoor het aantal mensen dat een beroep op de sociale voorzieningen moet doen, gaat dalen.

Werkgelegenheid

Over de werkgelegenheid is Terlouw vrij somber. Hij denkt dat volledige werkgelegenheid, zoals die zich na de oorlog voorded, niet meer zal voorkomen. Bovendien is het zeer de vraag of in de komende tien jaar de werkgelegenheid zich enigszins zal herstellen. Er zit niets anders op dan het beschikbare werk eerlijker te verdelen onder degenen die willen werken, omdat de oplossing niet meer in het scheppen van nieuwe banen kan worden gevonden.

„We denken ook aan arbeidstijdverkorting over de gehele linie. Dat is echter een proces van lange adem. Er zullen meer deeltijdbanen moeten komen, voor vrouwen en vooral voor mannen, zowel bij de overheid als in het bedrijfsleven. Wij vinden dat de overheid een grote druk moet gaan leggen zowel op haar eigen ambtelijk apparaat als op het bedrijfsleven opdat er meer deeltijdbanen komen”. Van het PvdA-arbeidsplaatsenplan voor de zogenaamde niet-commerciële dienstensector kan volgens Terlouw „niets terecht komen. De financiering is, vooral op lange termijn, „niet waterdicht”. Hij meent dat de weg die D'66 voorstelt beter is. Eerst zal de industrie moeten worden versterkt, daarna kan er weer ruimte komen voor arbeidsplaatsen elders.

Solidariteit niet tevreden

Van onze correspondent
WARSCHAU – De Poolse vakbeweging Solidariteit tevreden over de uitvoering van de Akkoorden van Gdansk. Solidariteit. Allerlei wetten vóór 1 januari aangenomen moeten zijn, zoals arbeidswet, waarin de vrijheid van de wet op de censuur, zij steeds niet aan het park voorgelegd. Vooral het feit dat de Akkoorden van Gdansk op arrestaties zijn gericht, heeft veel kwaad bloot.

De drie leiders van Solidariteit, Gwiazda en Glys, hebben onder meer hierover besprekingen gevoerd met de minister van buitenlandse zaken Czerwinski, premier Jędrzejko, die voornamelijk is voor de uitvoering van de Akkoorden van Gdansk. Over het verloop van de besprekingen is niet veel bekend, zeker is dat drie punten aan de zijde geweest. Ten eerste de politieke gevangenen. Gesteld dat elf mensen die gevangenen, moeten worden vrijgelaten. Het gaat hier om bejveraan en onafhankelijke Poolse bonds en voor de mensenrechten.

Verbod

In de tweede plaats is bevestigd dat de ambtenareninkomens minder sterk zouden stijgen en is de regering in dat opzicht gesteund. Wat de sociale zekerheid betreft, waarschuwt Terlouw dat als het aantal WAO- en WW-trekkers zich blijft uitbreiden, het moment komt „dat de pot leeg is”. Dan zullen alle uitkeringen omlaag moeten en betalen de zwaksten het gelag. Hij is verontrust dat er nog steeds geen maatregelen zijn genomen waardoor het aantal mensen dat een beroep op de sociale voorzieningen moet doen, gaat dalen.

Moelijkheden

Het derde onderwerp dat tijdens de besprekingen aan de orde is geweest, betreft de moeilijkheden die leden van Solidariteit vinden als ze door vakbonden in andere landen worden uitgedaagd. De besprekingen waren niet doelloos om beslissingen te nemen, maar om een aantal punten op tafel te leggen voor een volgend gesprek, namelijk als in januari een gesprek wordt gehouden met de minister Pinkowski. Bij die bespreking moeten wel knopen worden doorgemaakt.

Vertraging

Volgens een vooraanstaand lid van het presidium van Solidariteit, mevrouw Anna Walentynowicz, zal de vertraging in de uitvoering van de Gdansk-akkoorden, solidariteit wellicht tegen haar dwingen opnieuw stakingen te roepen. Hierover zal in de maand meer bekend worden.

MASSAMOORD IN SYRIË

LONDEN – Op een plein in de Noord-Syrische stad Aleppo zijn door politie en militairen 200 mensen bijeengegroeid en wegens anti-regeringsactiviteiten doodgeschoten. Dit is meegedeeld door reizigers die uit Syrië in Jordanië zijn aangekomen. Het Jordaanse radiobureau erover werd gistermorgen door de BBC overgenomen. De terechtstelling zou het afgelopen weekend hebben plaatsgevonden. Aan het bericht van de BBC werd toegevoegd: „Door Syrië is over de terechtstelling niets meegedeeld. De Syrische regering voert al sinds enige weken een campagne tegen de fanatieke organisatie de Islamitische Broederschap. Door Bagdad is indertijd Jordanië ervan beschuldigd de sekse te steunen. Dit heeft in november van het afgelopen jaar geleid tot grote spanningen aan de Syrisch-Jordaanse grens en het zenden van sterke militaire afdelingen daartoe, die na twee weken werden teruggetrokken. Dit gebeurde na een geslaagde bemiddeling door Saoedi-Arabië.

Galerie Cunera te Rhenen
tel. 08376-3316
houdt een verkoopexpositie van
schilderijen en aquarellen
van meesters uit de Haagse en Romantische School in
Hotel Cocagne te Eindhoven
Geopend: zaterdag 3 januari a.s. van 15.00 - 19.30 uur
en zondag 4 t/m zondag 11 januari a.s.
van 11.00 - 19.30 uur.

Wij voeden kinderen te fatsoenlijk op

door Miep de Graaff

Sekten? Wat zijn dat voor dingen? kreeg de vereniging Samenwerkende Ouders Sekteleden anderhalf jaar geleden vaak te horen. Of: ach, laat die kinderen nou toch lief tegen elkaar doen, als ze dat zo graag willen.

Vandaag de dag weet het gros van de Nederlanders zo ongeveer wat sekten zijn. De (religieuze) groepen die zich kenmerken door het hebben van die ene leider, die ene gelukmakende leer waarbij kritiek ongepast is, die ene groep uitverkorenen. (En de rest: jammer dan). Sekten heten totalitair te zijn: hun aanhangers met huid en haar op te slukken, ze af te zonderen van een normaal leven in de maatschappij. Die snelle algemene bekendheid hebben ze niet in de eerste plaats aan zichzelf te danken. De SOS, de zo passende afkorting van de Samenwerkende Ouders Sekteleden, is daar mede „schuldige” aan. Oorspronkelijk opgericht als hulp- en praatgroep voor ouders van sekteleiden („het was een wanhoopsdaad, we vlogen tegen de muur op”). Nu is de SOS uitgegroeid tot een orgaan dat voorlichting geeft en zowel ouders als ex-sekteleden zelf weer op de been probeert te helpen.

Brochures

Die voorlichting geschiedt door middel van allerlei brochures. Zo is er net een informatieboekje uitgekomen waarin de belangrijkste, in Nederland opererende sekten zo objectief mogelijk worden belicht. Het boekje is specifiek voor middelbare scholieren – de

toekomstige doelgroep voor de wervende sekteleiden – bedoeld. Bovendien heeft de vereniging in het afgelopen halfjaar een dikke vierhonderd brieven verstuurd. Eerst naar overheidsinstanties. Een golf van publiciteit over het fenomeen was daarvan het gevolg. Later reageerde de overheid toch. Begin verleden jaar werd een Subcommissie Sekten ingesteld door de vaste kamercommissie voor volksgezondheid. In januari nog hoopt deze commissie met een rapport uit te komen. Dat had SOS-voorzitter mevrouw W. Ruyters ook allemaal niet kunnen vermoeden, toen ze met een paar anderen het initiatief tot de vereniging nam. „Nee, wat wij in het begin wilden was elkaar helpen. Wij als ouders hebben het moeilijk, net zoals de ouders van drugsverslaafden. Je maakt jezelf natuurlijk verwijten, je schaamt je. Krijgt een schuldgevoel en voelt je machteloos.

Kettingreactie

Het initiatief bracht een kettingreactie op gang. Er kwam een aantal ouders van sekteleiden op af, blij met het bestaan van de SOS. Daarnaast waren er aarzelende ouders die „altijd wel iets vermoeden”, maar pas nu ze wat meer over de sekten te horen kregen beseften dat hun kinderen daar ook zaten. Een groep die tot dusver had aangenomen dat de kinderen in een alternatieve leefgemeenschap huisden. Bovendien meldde zich een aantal uitgetreden sekteleiden. Mevrouw Ruyters, haastig pratend al zou ze vooral niets willen vergeten. „Ja, daar moesten we ook iets mee doen. We proberen nu wat in het leven te roepen, het zij een opvanghuis, hetzij een lijst van gastgezinnen of ambulante hulp voor ex-sekteleden. Want vergeet niet dat zij vaak volkomen onttederd en be-

• Veel van de omstreden sektes vinden hun oorsprong in het Oosten.

rooid zijn als ze uittreden. Al die tijd hebben ze gedacht iets verschrikkelijks goeds aan het doen te zijn, de wereld te hervormen.

En nu zijn ze volkomen berooid, al

hun geld is opgesoupeerd. Ze zijn hun vrienden kwijt en het contact met de ouders ligt heel moeilijk. Want binnen de sekse is ze voorgeschoteld dat hun biologische ouders eigenlijk hun vijanden zijn. Echt, een aantal ex-

sekteleden komt in een psychiatrische inrichting terecht.

Nu de eerste (publiciteits-)storm is uitgeraasd kan de SOS, een honderdtal leden en een paar honderd sympathi-

santen rijk, de balans opmaken. Daaruit blijkt dat het contact tussen de leden veelvuldig en persoonlijk is („Nee, die praatgroepen eens in de maand zien we niet zitten. Als iemand wil praten moet dat meteen kunnen”).

Pijler

Daarnaast is de voorlichting een belangrijke pijler geworden. Want: de wervingsmethoden van de sekten vinden wij niet vrijblijvend genoeg. Weet je wat het is, wij voeden onze kinderen eigenlijk veel te fatsoenlijk op. Ze durven niet „nee” te zeggen als ze worden aangeklampt door sekteleiden. En het gaat allemaal heel vriendelijk hoor, je wordt uitgenodigd voor een gratis maaltijd, een lezing, er is een reuze sfeer, heel aantrekkelijk. Geleidelijk aan word je er dan intensiever bij betrokken. Dan is het: kom 's een weekje. Kom je, dan wordt je zodanig geïndoctrineerd met love bombing, onvertuigde onderdrukking dat er al haast geen weg meer terug is. Bij de Moon-sekte bijvoorbeeld word je geen moment alleen gelaten. Constant een begeleider, al ga je maar naar de wc. En wordt doodgegooid met vriendelijkheid. Een ex-sektelid vertelde me eens dat ze telkens koffie kreeg van haar begeleider, de hele dag door. Op een gegeven moment had ze daar zo schoon genoeg van dat

ze het kopje met inhoud op de smeet. De begeleider bleef lachen en ging weer nieuwe koffie koken. Waarop dat meisje zich heel voelde en dacht: „ach, het ligt aan mij, waarom doe ik zo rot?”. Speculeren ze op. Dat het geen spelbreker wil zijn, dat hij opgaat in de groep. De methoden die de sekten gebruiken om leden te werven, SOS zoveel mogelijk bekend. Daarom ook de voorlichting voor scholieren. In die boekjes in sobere bewoordingen de ken van een aantal sekten op. Opvallend sober zelfs.

Afstandelijk

Mevrouw Ruyters: „Ja, er was vaker gezegd dat we zo afstonden. Maar het gaat er ons niet om wervend te zijn. Schelden slaat dien niet aan bij jongeren. strekken ze de pure gegevens moeten ze zelf maar uitzoeken daadwerkelijk met ze gebeurtenis na het lezen van dat boekje na een sekse toe willen, oké. Maar hebben ze tenminste bewust g en weten ze waarvoor ze kiezen wij ons als ouders voelen, dat toch niet overbrengen. Dat moeten hebben meegemaakt.”

Ouders van kinderen die in een sekse zitten of hebben gezeten zijn enigd in de SOS, de vereniging Samenwerkende Ouders Sekteleden. adres: Postbus 311, 5550 AH Valkenswaard. Ook ex-sekteleden kunnen zich via dit postnummer bij de vereniging melden. Mensen die (slechte) ervaringen hebben met een sekse kunnen zich ook wenden tot de commissie Sekten van het ministerie van volksgezondheid (Binnen 2, Den Haag). De commissie verwerkt alle haar ter beschikking gestelde gegevens in een rapport, dat binnenkort zal uitkomen.

RTL-Luxemburg reserveert raket voor 100 miljoen kijkers

Van onze RTV-redactie
LUXEMBURG/HEERLEN – Radio
Tele Luxembourg (RTL) heeft een
optie genomen op een lancering
van een televisiesatelliet met de
Arianeraket. Deze optie kost
100.000 dollar. De lancering van

de Luxemburgse televisiesatelliet is gepland voor mei 1985. Met deze betaalde optie heeft RTL duidelijk gemaakt wel degelijk serieuze plannen te hebben voor de lancering van een eigen televisiesatelliet, die ongeveer 100 miljoen kijkers in Luxemburg, België, Nederland, Zwitserland, Frankrijk, Duitsland en Engeland kan bereiken.

RTL HEEFT VOORSTUDIES voor een eigen satelliet laten uitvoeren door het Engelse bedrijf BADG. Het Amerikaanse bedrijf Hughes en de Frans-Duitse combinatie Eurosatelliet. RTL zal in het voorjaar van 1981 de ruimtevaartindustrieën uitnodigen ofertes uit te brengen voor de Luxemburgse televisiesatelliet.

Eindredactie Harrie Cremers

telefoon 045-739273 / 739274

Actrice Leontien Ceulemans presentatrice

Eigen journaal voor kinderen

HILVERSUM – Eindelijk is het zover. Kort voordat de nieuwslezer van het NOS-journaal de kijkers in de eerste avonduitzending met een golf van ellende overspoelt, presenteert Leontien Ceulemans (28) vanaf komende maandag 5 januari het NOS-journaal. Op iedere werkdag zal de nieuwsrubriek van 18.30 tot 18.37 uur op het eerste net worden uitgezonden. Het jeugdjournaal wordt een nieuwsrubriek voor kinderen uit de vierde, vijfde en zesde klas van de lagere school. „Kinderen tussen 10 en 12 jaar hebben een schitterende leeftijd”, zegt Arno Wamsteeker de eindredacteur van het jeugdjournaal. „Ze staan open voor de wereld, beginnen informatie op te nemen en willen serieus worden behandeld”. Eenmaal per week zal de Nederlandse Onderwijs televisie (NOT) – als alles volgens plan verloopt – in een programma dieper ingaan op een door het jeugdjournaal behandeld onderwerp. Dit vervolgproject is er volgens Wamsteeker ook de oorzaak van dat er

berichten in de wereld kwamen waarin werd gemeld dat het jeugdjournaal een tekort zou hebben van 1 miljoen gulden. „Dit bedrag is niet op ons van toepassing. Wij hebben tijdens de proefperiode niet op een dubbelte hoeven kijken, en dat hoeven we ook niet na 5 januari te doen.”

Vanaf komende maandag op TV

De aanstelling van Leontien Ceulemans als presentatrice van het jeugdjournaal was een grote verrassing. Als actrice in afleveringen van de Mounties en als buurmeisje in alle afleveringen van Vader en Zoon kreeg ze een bekende naam. Toch solliciteerde ze, toen ze bij het Rotterdamse RO-

theater zat, bij de NOS. „Ik voel me heel erg betrokken bij kinderen”, verklaart ze haar beslissing. En ik vind het leuk kinderen te informeren over dingen die ik al weet, en die zij ook best willen weten. Ze zit haar taak als 70 procent redactiewerk en 30 procent presentatie. „Die presentatie is een prettige bijkomstigheid en ik ben natuurlijk vereerd dat ik het mag doen”, zegt ze. „Maar ik wil weten waarom juist die bepaalde tekst wordt gemaakt. Anders zou ik het nooit eerlijk tegen de kinderen kunnen zeggen. Juist dat samenspel op de redactie vind ik belangrijk. „Daarom is ook geen kind voor de presentatie gekozen. Alleen de teksten oplezen, kan een kind ook”, zegt Wamsteeker. „Maar de presentatrice moet binnen het team passen en bij het programma betrokken zijn. Dat is werk voor volwassenen. En als een kind het programma zou presenteren, wordt het als „snoezig” ervaren. Zoets is onrecht. Dat kan niet. Want we willen de kinderen, onze kijkers, juist serieus nemen.”

Willem Ruis geen fenomeen, wél een persoonlijkheid

„Ik heb geen pretenties, ik red het op mijn charmes!”

Van onze showpaginareactie

HEERLEN – Een avondje Willem Ruis is een platmaker. De geveer-kwis-master-op-schroever verkeert niet meer uitsluitend op de huisbuis in beeld. Al twee seizoenen reist hij rond met zijn Theatershow die niets meer is dan een afgeleide aflezing van zijn televisieoptreden. De „kleine” Willem Ruis, voor de kenners die het kamervermaak geregeld tot zich nemen. Daar komt weinig show aan te pas, eigenlijk. De show is verpakt in de bewegelijke presentator zelf. Wie als roepscriticus veronderstelt dat een avond spelletjes doen op een wat saai toneelplaatje oplevert - aangezien geen ander attracties in de vorm van groepen, artiesten of aanverwante ikelen opdoemen - krijgt van Ruis een doorslaggevend antwoord: „Dat kan financieel niet uit.”

Daar dat Willem bijna in zijn eentje avond vult in de vaderlandse thea- Centraal staat hij wel, geadviseerd, gesouffleerd en geassisteerd door de stemgeworden Brabantse adelheid: Pierre van Ostad. In televisieuitzendingen blijft Pierre meestal onzichtbaar, maar op podium van schouwburgen en halsof omme Pierre een niet weg te denken, kwetterende begeleider het gebeuren. Om Willem Ruis it het. Het Centraal Organisatie au uit Hoevelaken staat er organisch achter, met name om het enpakket rond te krijgen. Tal van a hun weten zich vertegenwoordigd hun produkten. Deze worden helpers voortdurend af- en aand en ontlokken ah's en oh's aan publiek wanneer het zilverkleur- epgordijn spijlt voor de verlokkin- van de kwiskandidaten.

missie) of door zijn bliksemende afwijzing („te laat”) en gaat terug naar af: de in hilariteitsstemming verkerende uitverkochte zaal. Zo simpel ligt dat. Hij maakt het niet moeilijk. En hij doet ook niet moeilijk. Pretentieloos? Ruis, om elf uur, als het applaus verlonken is en een paar om handtekening bedelende meisjes keurig worden bediend: „Ik sta er helemaal achter. Het is puur weggooi-amusement. Ik heb geen pretenties. Wel ben ik soms verwonderd dat het allemaal klopt. Ik red het op mijn charme. In Duitsland hebben ze over me geschreven dat ik van plastic ben. Dat is niet het geval. De pers in ons land zegt dat ik commercieel ben. Ik heb het opgegeven daar serieus op in te gaan en nog te verwachten dat ik ooit wezenlijke kritiek zal krijgen op mijn optreden, bijvoorbeeld over het Harten Vijf Gala dat toch goed is aangekomen en hele hoge taboes doorbrak.”

Bananen

Het is waar wat hij zegt. Willem Ruis kwis-master-de in Kerkrade tijdens een televisieuitzending voor langdurig zieken en gehandicapten. „Ik laat je stutten en dan vang ik je. Spring maar van het balkon”, moedigt Willem Ruis aan. „Je kunt je rot lachen. We hebben veel plezier om dingen die mis gaan. Wie heeft een appel en een ei bij zich? Wie een foto?”. Willem imiteert het Gronings tot vervelens toe, maar de zaal bescheurt zich. Pierre van Ostad in smoking terzijde achter een soort lessenaar, zijn reclamestem paraat als hij van de te winnen prijzen mededeling doet. Een grove grap gaat Willem niet uit de weg. „Als je van bananen houdt, heb je een herinnering aan mij”. Ruis acteert voortdurend. Soms onopvallend per quasi-improvisatie. Soms gedurfd en welbewust, een beetje koket, wanneer hij probeert voor te spelen hoe ouderwetse acteurs spraken in een tijd dat er geen geluidsinstallaties beschikbaar waren. De zaal herkent het niet, want de mensen die naar Willem Ruis komen kijken, zijn televisieziet- ters, geen vaste theaterklanten.

Wat wel aanslaat, na de pauze, is zijn uitvoerige act als steward in een vliegtuig. Dan laat hij onder meer zien hoe je als alleenstaand reiziger een andere alleenstaande aan de hand van een vakantiegids kunt versieren. Toevals-treffers en gokelementen combineert Willem Ruis spits en met soms amper zichtbare, voorgekoekte verrassing. Steeds houdt hij de wending bij de hand die hem het beste pas. Het behoort bij zijn pakket trucs dat lang niet alle produkten uit de droomlengte verdwijnen naar zijn deelnemers. Succes en mislukking zijn volgens programma ingepast. Hulerigheid, dramatiek en juichende bijval zitten op de golftegen van de Ruisshow vlak naast elkaar. En zo wil men het. De deelnemers laat hij hun spel spelen, winnen en verliezen. De schitterende afvallemmer (taaltje van Pierre) is het symbool van de mislukking en de verwerpers verblijten hun teleurstelling, ook al gaat de Amerikaanse trip mooi niet door. Volgende zaak. Een meneer met een centimeterband mag zich melden. Zijn taak is het om dameshakken te meten van 8 tot 10 centimeter. Alle goedbedoelde rotzooi voert men mee in de hoop aan bod te komen. Als er een geluidsfragment wordt afgedraaid, scheurt Willem de prijswinnende buit van een tientje doormidden. „We delen de score” telt dat.

Ter tafel een zak uien en een snelkookplan. Een jongeman krijgt een donskeden, laat zich door Ruis overhalen nog een kans te wagen en wint een wasuutomaat. Doelgelukkige moeder bespringt het podium. Zoen voor Willem. Vette lach. Willem Ruis, commentariërend in zijn show, als een man en een vrouw samen een spelletje spelen: „Zij beslist. Dat betekent: hij krijgt wat zij niet wil nemen. Zo gaat dat in het leven”. Rolpatroon bevestigend tot en met.

● WILLEM RUIS (35).

„Ik ben een verschijning. Een fenomeen ben ik niet en zal ik nooit worden”...

Aan de orde verder: een lange kaars. Spel opgesierd met de aanmoediging: „Gretha heeft de steun van jullie allemaal nodig”. Gretha krijgt haar steun en haar kleurige afvallemmer. Dag Gretha. De verveling slaat toe na drie kwartier. Een uiterst persoonlijke gewaarwording, want de zaal kan er niet genoeg van krijgen en gaat pas een half uur later opgewekt de pauze in voor een aanval op de buffetten.

Eigen weg

Zo'n programma roept de vergelijking op met de wals waarmee hij in persoon over het publiek heen gaat. Toch zou hij best iets anders willen. Wat? Willem Ruis: „Als ik een ander programma zou doen, moet het ook heel iets anders zijn. Ik ben niet groot gebracht in het theater. Als bekende Nederlander ga ik mijn eigen weg. Ik wil de altijd drie dingen worden: acteur, nieuwslezer en hofmeester. Ik ben ze alle drie geworden. Twaalf aanbiedingen heb ik gehad om in films te spelen. Ik heb er elf naast me neergelegd. Alleen de rol die ik graag had gehad – in „Grijpstra en De Gier” – heb ik helaas niet gekregen. Er was ook een aanbieding voor een toneelstuk. Na lang wiken en wegen heb ik besloten het niet te doen. Ik zit niet in een crisis, maar toch ben ik eraan toe om iets anders aan te pakken. Ik kan het mij permitteren. Daarom ga ik ook door met het Duitsland-avontuur dat nog heel 1981 in beslag zal nemen met een show eens per twee maanden. De opzet staat nu vast. Het is het grote cliché: de uitdaging trekt me. Verder interesseert het me geen reet. Lukt het niet, dan ga ik fluitend weer naar huis. Ik wil niet afgaan. Daar in Duitsland zeggen ze ook dat ik het haal. Bij Rudi Carrel in Bremen heb ik een lang weekinde doorgebracht en hij zei: Jij redt het. Het programma is niet goed, maar jij wel.”

Wat is je sterkte punt?

„Ik kan verschrikkelijk goed luisteren

naar mensen. Ik ben heel rustig. Iets knapt nooit af op financiële eisen. Mijn financiële situatie valt tegen voor iemand die zo hard werkt. Als ik morgen zou mislukken, heb ik een schuld van f 50.000.”

Ben je een verschijnsel of een verschijning?

„Ik ben een verschijning. Als ik denk aan een fenomeen, dan noem ik de Beatles, mensen die veel en veel gaafder zijn dan ik ben of ooit zal worden. Wat me wel aanstaat is de vergelijking die ik las over de kwis: dat ik duiveling en engelbewaarder tegelijk ben. De duivel die de mensen er steeds weer toe verleidt om hun begeerten de vrije loop te laten gaan en de engelbewaarder die ze tegen die begeerten beschermt. Dat in elkaar overlopen dus. Bij dat alles is de samenwerking tussen Pierre en mij optimaal. Ik heb interesse in menselijkheid. Ik kan agressief zijn in de voorstellingen.”

Allemaal show

Voor wie denkt dat het allemaal show is: „Dat drukke springen kost me geen moeite. De imitaties komen vanzelf. Ik voel me aangetrokken tot Paul van Vliet, maar ook tot Toon Hermans. De formule zit vast in mijn kop en ik weet te anticiperen op de gebeurtenissen.” En over het radiosportprogramma „Langs de Lijn” dat hij al sinds 1970 meestal twee keer per week presenteert: „Ik heb geen wezenlijke interesse. Ik mis alle informatie, die moeten ze me aanleveren voor de interviews. Het gaat mij om het randgebeuren.” Dan vertelt Willem Ruis vervolgens vertederd over zijn dochter van zes, de tweede van zijn drie kinderen. Zij is muzikaal en zag er niet tegenop om in het Rosa Spierhuis in Amsterdam voor oudere mensen viool te spelen. Vader heeft nu ook les. Piano. In zijn jeugd in Haarlem was hij daar nooit

aan toegekomen. Ruis weet om te gaan met zijn spontaniteit. Als ooit gezegd is dat hij de sfeer voorstaat van de anti-presentatie, zeg ik: neen. In zijn combinatie van acteren, praten, improviseren en inspringen op situaties, is hij op en top showman. Ondanks een paar relativerende grappen waar hijzelf het hartelijkst om lacht, wil hij drie uren amusement dusdanig leuk in de hand houden, dat hij als nummer een overblijft.

Liza had miskraam

● Liza Minnelli

RENO (Nevada) – De Amerikaanse filmster Liza Minnelli heeft in het ziekenhuis na een kleine ingreep wegens complicaties bij een zwangerschap een miskraam gekregen. Zij was in de vijfde maand. Het is de derde miskraam van de 34-jarige zangers en filmster, die geen kinderen heeft. Mevrouw Minnelli en haar man, Mark Gero, hadden zich wegens haar zwangerschap afgezonderd. Liza Minnelli is de dochter van wijlen Judy Garland en filmregisseur Vincente Minelli.

LOS ANGELES – De bekende Amerikaanse film-acteur en -regisseur Raoul Walsh is op 88-jarige leeftijd overleden. Hij heeft een ziekenhuis in Los Angeles meegedeeld. De regisseur Frank Capra noemde Walsh „de grootste man uit de geschiedenis van de Amerikaanse film. Hij omspande het totaal van de filmgeschiedenis van de Amerikaanse film. Hij omspande het totaal van de filmgeschiedenis”.

Walsh, die in 1892 geboren werd in New York, maakte zijn debuut als filmacteur in de rolprent „Birth of a nation” onder regie van D.W. Griffith. Daarna speelde hij de titelrol in de film „The life of villa”, het verhaal van de Mexicaanse revolutionair. Pancho Villa.

In 1929 kwam er een abrupt einde aan Walsh's acteurscarrière. Tijdens opnamen voor de film „In old Arizona” – de eerste geluidsfilm, waarin buitenopnamen waren opgenomen – liep hij een ver-

Regisseur Raoul Walsh overleden

wonding op aan zijn oog. Als regisseur, naar welk vak hij nadien omschakelde, werkte Walsh met het puikje van de Amerikaanse filmwereld. In „What price honor?” regisseerde hij James Cagney, in „high Sierra” met Humphrey Bogart. Spelers die het een eer vonden onder Walsh te werken, waren verder Douglas Fairbanks, Gregory Peck, Gloria Swanson en Edward G. Robinson. Van de vele rolprenten, voor de regie waarvan Walsh tekende, zijn nog te noemen: „Battle cry”, „the naked and the dead”, „white heat”, „the thief of Baghdad”, „the bowery”, „they died with their boots on” en „captain Horatio Hornblower”.

Frits bij de KRO-radio

Van onze showpaginareactie

TTARD – Sittardse Frits Rademacher, een van de weinige oubadours die Limburg in de afgelopen jaren nog heeft overhouden, valt volgende week vrijdag 9 januari tussen 14.00 en 15.00 uur te beluisteren in het KRO-radioprogramma op Hilversum 1. Frits werkt dan mee aan het programma „Thé com- met” dat als thema heeft „Voeg- tevel van het goede”. Frits roedt” in ieder geval de kijkers tot twee van zijn troubadours- edjes: „Groet uit Limburg” en „Limburg mie land”. Hij wordt muzikaal begeleidt door het wartet Joop Reynolds.

FRITS RADEMACHER
volgende week vrijdag-
dag bij de KRO-ra-
p...

Zaterdag

NEDERLAND I

Kanalen: 5, 51, 53 en 57

- 13.00 - 13.05 ■ **Journal voor gehoorstoorden.**
- 15.30 **Journal.**
- 15.32 **Dag huis, dag tuin, dag opberg-schuur.** „De slaapkamer van Niels”. Tv-serie voor de kleintjes.
- 15.43 **Papelewaagaai.** „Een huis met een dak”. Voor de kinderen.
- 16.00 **Wat je zegt ben je zelf.** Voor de jeugd.
- 16.25 - 17.30 **Stuif Es In.** In Hilvarenbeek ontvangt Ria Bremer weer jongens en meisjes die door hun speciale kunnen een gouden stuiver kunnen verdienen.
- 18.25 ■ **Journal voor gehoorstoorden.**
- 18.30 **Sesamstraat.** Voor de kinderen.
- 18.45 **Paspoort.** Informatie voor Marokkanen.
- 18.55 **Journal.**
- 18.59 **Nieuwjaarstoespraak.** Door drs. Th.D. Jansen, voorzitter van de NCRV.
- 19.05 **Ted Show.** Spelprogramma onder leiding van Ted de Braak. Medewerkers: Annelies Balhan, Mini en Maxi. Joke Bruys en het orkest van Harry de Groot.
- 20.40 **Schrikdraad.** Informatie-rubriek.
- 21.37 **Journal.**
- 21.55 **Herinneringen aan Amsterdam.** Jan de Hartog vertelt van zijn leven in de stad Amsterdam.
- 22.10 **Compilatie liedjes kleine waarheid.** Liedjes uit de serie „De kleine waarheid”.
- 22.50 **Tot besluit.** Dagsluiting door ds. M.L.W. Schoch, predikant te Arnhem.
- 23.05 **Journal.**
- 23.10 ■ **Journal voor gehoorstoorden.**

NEDERLAND II

Kanalen: 31, 54, 56 en 60

- 13.00 - 13.05 ■ **Journal voor gehoorstoorden.**
- 18.55 **Journal.**
- 18.59 **Sindbad, de zeeman.** „De grote blauwe draak”. Tekenfilmserie.
- 19.25 **Daar vraag je me wat.** Populair wetenschappelijk programma. Presentatie: Vincent van Engelen. Vragen kunnen gesteld worden aan arts Hanneke Bruls, de bioloog Dik Dekker en de natuurkundige Henk Mulder.
- 20.00 **Journal.**
- 20.27 **Thomas en Sarah.** „Terugkeer naar Gethyn”. Tv-serie.
- 21.20 **Brandpunt.** Actualiteitenrubriek.
- 21.55 **Sport op zaterdag.** Sportrubriek. Presentatie: Henk Lichtenveldt.
- 22.25 **De Alles is Anders Show.** Praatshow met Aad van den Heuvel als gespreksleider.
- 23.30 **Journal.**
- 23.35 ■ **Journal voor gehoorstoorden.**

DUITSLAND I

Kanalen: 9, 24 en 46

- 10.00 **Journal en Tagedstemen.**
- 10.23 **Derrick.** „Der Kanal”.
- 11.25 **Europa im Vergleich.** „Freiheit heißt”.
- 12.10 **Buitenlands journaal.**
- 12.55 **Persoverzicht.**
- 13.00 - 13.15 **Journal.**
- 13.40 **Programma-weekoverzicht.**
- 14.10 **Journal.**
- 14.15 **Sesamstraat.** Voor de kinderen.
- 14.45 **ARD-adviser: school en beroep.** Taalvakanties in vier Europese landen.
- 15.30 **Das fliegende Klassenzimmer.** Duitse speelfilm met Joachim Fuchsberger, Heinz Reincke, Diana Körner en anderen. Avonturen van een stel kostschooljens uit de tweede klas gymnasium en hun vetes met de knullen van de Mavo.
- 17.00 **Katholieke vesperdienst.**
- 17.30 **Hier und Heute unterwegs.**
- 18.00 **Journal.**
- 18.05 **Sportjournaal.**
- 19.00 **Gezichtsput Dusseldorf.**
- 19.22 **Franz Josef Wanninger.**
- 20.00 **Journal.**
- 20.15 **Chinese acrobaten uit Taiwan.** Voorstelling in Wenen.
- 21.45 **Lottotrekking, journaal, woord voor de zondag.**
- 22.05 ■ **The walking hills.** Amerikaanse speelfilm uit 1949 onder regie van Dave Wilson met William Bishop, Jerome Courtland, Edgar Buchanan en anderen. Rotorrijder Dave Wilson vlucht, na bij het pokeren een man te hebben gedood. Hij sluit zich aan bij een groepje avontuurlijke pokerspelers. In het grensdorpje Calexico verblijven zij en het ene sterke verhaal volgt na het andere. De vondst van een stel oude wagenwielen kan op waarheid berusten en het vijftal besluit de woestijn in te trekken, want het transport van goudstaven van honderd jaar geleden moet daar nog te vinden zijn. Shep weet echter niet dat er onder hen zich iemand bevindt die naar hem op zoek is.
- 23.20 **Die magier sind unterwegs.** Magische show.
- 0.25 **Journal.**

● **ACROBATEN UIT TAIWAN**
...Acrobatenshow opgenomen in Wenen, 20.15 uur Duitsland I...

DUITSLAND II

Kanalen: 21, 29, 35 en 37

- 12.00 **Programma-overzicht.**
- 12.30 **Voor buitenlandse gastarbeiders.**
- 14.45 **Journal.**
- 14.47 **Captain Future.** „De strijd om de gravimijnen”. Tv-serie.
- 15.10 **In het rijk der wilde dieren.** „Actie zeleeuw”. Natuurfilm.
- 15.35 **Sterrenzomer.** „Grijselijk bezoek”. Jeugdserie.
- 16.25 **De Muppet Show.** Poppenshow. Speciale gast: Liza Minelli.
- 16.54 **De grote prijs.**
- 17.00 **Spiegel der deelstaten.**
- 17.50 **Een man wil hogerop.** „Nu worden we rijk”. Tv-serie.
- 19.00 **Journal.**
- 19.30 **Ein zauberhaftes Biest.** „De reis naar Marrakech”. Tv-serie over de twaalfjarige Angie, die tot elke prijs wil voorkomen dat haar vader een nieuwe vrouw in huis neemt.
- 20.15 ■ **Frauenarzt dr. Pratorius.** Duitse speelfilm uit 1949 onder regie van Curt Goetz met Valerie van Martens, Erich Ponto en anderen. De charmante medische studente Maria verneemt van professor Pratorius dat zij zwanger is. Het meisje denkt aan zelfmoord. De vader van haar kind is overleden en haar vader, een predikant, durft zij niets te vertellen.
- 21.45 **Journal.**
- 21.50 **De actuele sportstudio.** Sportrubriek.
- 23.05 - ca. 2.00 **Rock-Pop in concert.** Muziek voor fans met Dire Straits, Mike Oldfield, Roxy Music en Talking Heads.

DUITSLAND III WDR

Kanalen: 48, 50, 55 en 58

- 16.00 **Pippi Langkous.** Pippi en de spunk”. Tv-serie.
- 16.30 **De jobs en zijne Majesteit.** Reportage over de koninklijke familie van Thailand.
- 18.00 **De mus van de Wallraffplatz.** De raffinerij. Tv-serie.
- 18.30 **Het toernooi van de schaakgrootmeesters.** Miles-Schmidt.
- 19.00 **Het leven van elke dag.** Portret van twee jonge meisjes die boer-

- rin willen worden.
- 19.45 **The Best of Beat-Club.** Optreden van de Rolling Stones.
- 20.00 **Journal.**
- 20.15 **Monterey Pop.** Amerikaanse documentaire uit 1968 over het Internationale Pop Festival 1967 in Monterey, Californië, met The Mamas and the Papas, Canned Heat, Simon and Garfunkel, Eric Burdon and the Animals, The Who, Country Joe and the Fish en anderen.
- 21.30 **Een boodschap voor het nageslacht.** Film over de arbeidsdichter Gunther Westerhoff.
- 23.15 **Life goes to the movies.** Veertig jaar Hollywood - gezien door de ogen van het weekblad Life.

DUITSLAND III SWF/SDR

Kanalen: 40 en 56

- 17.30 **Inleiding in het arbeidsrecht.**
- 18.00 **De vliegende fiets.**
- 18.30 **Als missionaris in Duitsland.** Een Afrikaanse pastor maakt de balans op.
- 19.00 **Landen, mensen en avonturen.**
- 19.50 **US-TV.** Nieuwsuitzendingen.
- 20.50 **Cabaret.** De vier jaargetijden.
- 22.05 **Bernard Haitink dirigeert werken van Prokoviev, Bartok en Brahms.**

BELGIË (Nederlands)

Kanalen: 10, 25, 44 en 47

- 15.30 **Dag aan dag.** Culturele actualiteiten.
- 16.00 - 17.30 ■ **Ignace.** Franse speelfilm uit 1937 onder regie van Pierre Colombier met in de hoofdrol Fernandel.
- 18.00 **Paulus de boskabouter.** Voor de kinderen.
- 18.05 **Circus.** Amerikaans programma.
- 18.30 **Popeye.** Tekenfilmpjes.
- 18.40 **Anton Pieck en zijn werk.** Kunstprogramma over de tekenaar Anton Pieck.
- 19.30 **Lottotrekking. Mededelingen. Morgen.**
- 19.45 **Journal.**
- 20.10 **Laverne en Shirley.** „Dubbele afspraak”. Comedyserie.
- 20.35 **Show rond Anni Anderson.** Gasten: Peter Gordenio, Pim Jacobs, Horst Jankowsky en Francois Glorieux.
- 21.35 **Gijzeling op zee.** Driedelige Amerikaanse thriller met Jean-Pierre Aumont, Horst Buchholz, Telly Savalas en anderen. De sekteleider Graig Dunleavy bevindt zich op een oceaanstomer. Het gezelschap wil een kolonie stichten. Het benodigde kapitaal bestaat uit de 70 miljoen dollar in goud die Dunleavy eist voor het schip en het leven van de passagiers.
- 23.05 **Journal.**

BELGIË (Frans)

Kanalen: 3, 8, 28 en 42

- 15.00 **De zwervtochten van Fifi Brindacier.** Voor de kinderen.
- 15.55 **Li pète di Fier.** Waals tv-spel.
- 16.40 **Tuinrubriek.** Chlorofiel en zuurstof.
- 17.10 **Het eerste levensjaar.** „De baby is twaalf maanden”. Tv-serie.
- 17.40 **Dr. Snuggles.** Tekenfilm.
- 17.45 **Follies.** Popprogramma.
- 19.23 **Lottotrekking.**

● **ANNI ANDERSON**
...Show rond deze Belgische vedette, 20.35 uur (België Nederland)...

- 19.30 **Journal.**
- 19.55 **Zygo-Fêtes.** Jean Poiriet.
- 20.00 **De wonderbaarlijke tuin.** Natuurfilm.
- 20.30 **Monsieur Jo.** Franse politiekomedie uit 1971 van Jean Girault met Louis de Funès en Claude Gensac.
- 21.40 **Face au public.** Gilles Vigneault.
- 22.40 **Journal.** lottotrekking en sport.

RADIO

HILVERSUM I

298 m; FM-kanalen 4 en 17

- Nieuws: elk heel uur.
- 7.03 Hallo hier Hilversum! (8.03 Dingen van de dag). 9.30 De VARA feliciteert. 10.30 Z.I. 12.03 Tussen start en finish. 13.30 Heeft de radio zijn gezicht verloren? 15.02 Muziek uit Studio I. 16.02 De Speeddoo's. 17.02 De platen-doss. 17.30 Bouwen, een huis, documentaire. 18.11 Dingen van de dag. 19.02 Het Promenade Orkest: klassieke muziek. 19.30 Zing zomaar simpel een melodie. 20.03 Muziek uit eigen

- huis. 20.30 Langs de lijn. Sport en muziek. 22.30 Wachten op middernacht. 0.02 BRT-Jazzorkest. 1.02 Take it easy. 2.02-7.00 De Nos-Nacht.

HILVERSUM II

402 m; FM-kanalen 25 en 39

- Nieuws: 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 12.30, 13.00, 17.30, 22.30, 23.55.
- 7.10 Ochtendgymnastiek. 7.20 TROS Binnenkort. 7.36 Aktua. 8.10 Op uw gezondheid. 8.36 Toeraktua. 9.00 Gymnastiek voor de vrouw. 9.10 Waterstanden. 9.15 Onder de mensen. 10.00 Documentaire. 10.30 Coullissen. 11.30 Janboel. 12.00 Opvoeden kan iedereen. 12.26 Mededelingen voor land- en tuinbouw. 12.36 Aktua. 13.11 Introductie kernpunt. 13.15 Van de binnenpagina. 14.00 Kernpunt. 15.00 Sport na sport. 15.30 Kieskeurig. 16.00 Aktua Special Midden-Oosten. 17.24 Mededelingen. 17.36 Aktua 18.00 Licht verteerbaar. 18.25 7e dags adventisten. 18.40 Vast en zeker (Ministerie van Sociale Zaken). 18.50 Een mondje Frans. 19.10 Michel en Louis. 19.30 De Hoge „C”. 20.00 Concert à la carte. 21.00 De ruzdag nieuws. 22.40 In Zijn armen de lammeren. Hoorspelserie (5). 23.00 23.55 Zaterdagavonduur.

HILVERSUM III

337, 445 m; FM-kanalen 13 en 39

- Nieuws: elk heel uur.
- 7.02 Popfrisser. 9.03 Happy. 10.03 Popstation. 11.03 Pop no. 12.03 Los vast. 14.03 Op stap. 15.03 express. 16.03 NCRV-Za Sport. 18.03 De Avondspits met nationale Hitparade. 19.02 Elp. 20.02 Elpee-pop-special. 21.01 C style. 22.02 Weekend-blues. 23.01 Jazztime.

HILVERSUM IV

Kanalen: 25 en 39

- Nieuws: 7.00, 9.00, 12.00, 14.00, 17.00, 22.00, 23.00.
- 7.02 Op een klein stationnetje, gens in de vroege. 8.00 Klassie Caroline. 9.02 Piano an. 10.00 C matinale. 10.02 Liever de b. 13.15 Herman Knebbes pres. 14.02 Spaanse componisten. 16.15-17.00 Op religie.

ROZ

FM-kanalen 13 en 39

- 18.00 ROZ-Aktueel. 18.10-19.00 Evenement, muziekprogramma de Limburgse dirigentend. hoort opnamen van het slotcon. 30 november in de Rodahal te de, gegeven door een gelegen. kest van 126 musici, o.l.v. Garcia Asensio en Pablo Sanclrella.

LUXEMBURG-RTL

208 en 49,26 m; FM-kanalen 6 en 17

- Nieuws: 6.00 t/m 17.30 op elk. 19.30, 21.30, 23.30.
- Duits: 5.30 Der fröhliche Weck. 8.00 Hier Frank! Wer da? 11.00 ragt, gespielt. Jörg. 12.00 Hal. De Radioclub aus Luxemburg. Hits bei RTL. Die grossen A. ver. 15.00 RTL-Torparade. Björn Supercub. Oliver. 20.00-1.00 Check. Der Samstagabend m. und Felix.

BRT II

555 m; FM-kanalen 22 en 39

- Nieuws: 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 18.00, 19.00, 22.00 en 23.40 uur.
- Limburg: 5.30 Welkom week. In het spionnetje. 8.10 Te bed. bed. Een programma voor hof. en verticale luisterra's.
- Oost-Vlaanderen: 10.05 Dag. uit. 10.10 Orgelrecital. 10.30 Gevarieerde muziek met regie. informatie. 11.30 Tip 10. Top 30. le hitparade. 13.10 Tip 10. Top. Antwerpen: 14.00 Radio Rijn. gentijde muziekshow voor dig publiek.
- West-Vlaanderen: 17.00 Rad. 17.55 De „boekenmolten. 18.00 Nieuws. 18.10 Wereldwens. platen met groeten van en voo. raars in binnen- en buitenla. Prikbord. Agendarius. 19.10 Harmonie- en fanfaremuziek. Akroestische decor. Muziek v. luidsjagers. 19.33 In manus t. ne. Katholiek-godsdienstige ding. Brabant: 20.00-23.40 Domino-tere popwerk.

Zondag

NEDERLAND I

Kanalen: 5, 51, 53 en 57

- 11.00 - 12.00 **Eucharistieviering.** Vanuit Amersfoort.
- 13.00 - 13.05 ■ **Journal voor gehoorstoorden.**
- 16.15 **Sociale verzekering.** Les 12.
- 16.45 **Fotografieren en filmen.** Introductieprogramma.
- 17.00 **Kies het leven.** Programmaserie over theologie en geloof in deze tijd.
- 17.30 - 17.32 **Wilde ganzen.**
- 18.25 ■ **Journal voor gehoorstoorden.**
- 18.30 **Moderne sterrenkunde.** Les 1. Sterrenstelsels. Teleac.
- 19.00 **Journal.**
- 19.05 **Heidi.** Tekenfilmserie.
- 19.30 **Bekijk 't maar.** Magazine voor de jeugd. Onderwerpen: een beroep dat tot voor kort alleen aan mannen was voorbehouden. 2. Perikelen rond jeugdpustjes.
- 19.55 **Z.K.H. prins Bernhard in Indonesië.** Documentaire over de reis die prins Bernhard in 1979 naar Indonesië maakte.
- 20.40 **Kruis of munt.** Gedramatiseerde documentaire over de psychische gevolgen van een zware hartaanval, gebaseerd op een autobiografisch verslag. Met Ton Kuyl, Lies Franken, Bram v.d. Vlugt en anderen. Lex van Arkel staat in deze film model voor mensen die worden getroffen door een hartinfarct.
- 22.05 **Vragenuur.** Kijkers stellen vragen aan een aantal gasten. Presentatie: Jaap van Meekeren. Thema: oorlog en vrede. Panel: J.M.A.H. Luns, secretaris-generaal van de NATO, Henk Neuman, directeur van het Nederlands Instituut voor Vredesvraagstukken en Kurt Waldheim, secretaris-generaal van de VN.
- 23.05 **Journal.**
- 23.10 ■ **Journal voor gehoorstoorden.**

NEDERLAND II

Kanalen: 31, 54, 56 en 60

- 13.00 - 13.05 ■ **Journal voor gehoorstoorden.**
- 14.30 **Open schooltijd.** Teleac.
- 15.30 **Journal.**
- 15.35 **'t Spant erom.** Spelprogramma onder leiding van Piet Romer. Gast: Ivo de Wijs.
- 16.25 **De rode ballon.** Kunstmagazine. Presentatie Jeanne van Munster.
- 17.05 **Studio sport.** Sportrubriek.
- 17.35 **Op zicht.** Kunstmagazine. Pre-

- sentatie Eveline de Mooij en Jaap Walvis.
- 18.05 **Kunst op het spoor.** Tussen twee werelden. Tv-serie over kunst en kunstenaars.
- 18.30 **Sesamstraat.** Voor de kinderen.
- 18.45 **Spreekhoek.** Zending voor mensen met een eigen mening.
- 19.00 **Journal.**
- 20.10 **Artsenij.** Medische rubriek. Hoe behouden we een gezond 1981? Presentatie Aart C. Gisolf.
- 20.40 **Vijf minuten bedenktijd.**
- 20.45 **De schrijvers.** Achtelijke serie waarin Nederlandse schrijvers onder leiding van Harry Mulisch discussiëren over zaken van gewicht.
- 21.30 **Berlin Alexanderplatz.** De dood van een kind en de geboorte van een bruikbaar mens. Laatste aflevering. In het gesticht overdenkt Franz zijn leven. Is hij een mislukking geweest?
- 23.00 **Journal.**
- 23.05 ■ **Journal voor gehoorstoorden.**

DUITSLAND I

Kanalen: 9, 24 en 46

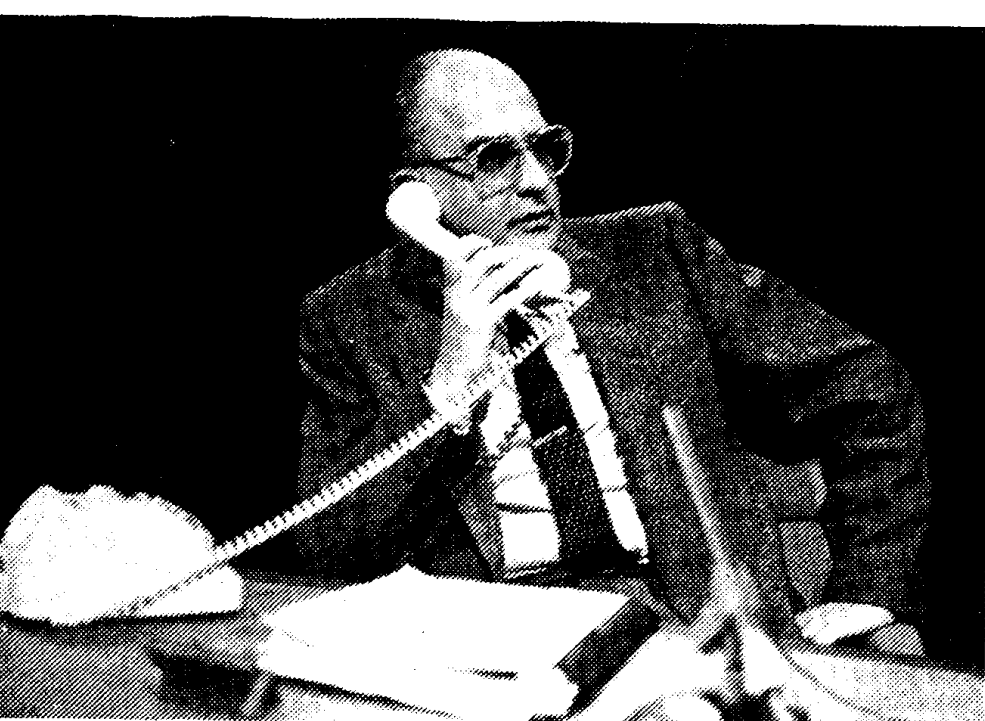
- 9.25 **Programma-weekoverzicht.**
- 9.55 **Pinkkio.** Voor de kinderen.
- 10.45 **Het vuurrode speelgoedautootje.** Voor de kinderen.
- 11.15 **De wensvader.** Anke, een meisje van dertien uit een internaat weet zich haar vader niet meer te herinneren. Zij droomt dat ze elkaar spoedig weer zullen ontmoeten. Op een middag denkt zij dat het zo ver is.
- 12.00 **De internationale fröhschoppen.**
- 12.45 **Journal en weespiegel.** Actualiteitenrubriek.
- 13.15 **Weihnachtsoratorium.** Door het Collegium St. Emeran en de Regensburg Domspatzen.
- 13.45 **Weekmagazine.**
- 15.00 **Een plaats onder de zon.** Film over de neurologische kliniek Schildaual in Seesen.
- 15.05 **Matt en Jenny.** De aankomst. Tv-serie.
- 15.30 **ARD-sport-extra.** Skien. Internationaal vierschansentoernooi in Innsbruck. Samenvatting van de wedstrijden van vandaag.
- 16.15 **Natuurmonumenten in Alaska.**
- 17.00 **De rebellen van de Liang Shan Po-riever.** De liefde is sterker dan de dood. Japanse avonturenserie.
- 17.45 **Schilderijenraadsel.** Altairstuk uit 1424 van de Hamburgse Meister Francke.
- 18.30 **Journal.**
- 18.33 **Sportjournaal.**
- 19.15 **Wij over ons.**
- 19.20 **Wereldspiegel.** Actualiteitenrubriek.
- 20.00 **Journal.**
- 20.15 **Mensen en wegen.** De droom van de mangoboom en het witte paard. Portret van de Copacabana in Brazilië.

- 21.00 **De recherche adviseert.** Tips ter bescherming tegen de misdaad.
- 21.05 **Consequenties.** DDR-tv-film uit 1979. Karin Golz werkt als narcosezuster in een ziekenhuis en haar baan bevalt haar best. Haar huwelijk met Rolf lijkt probleemloos. Groot is de schok als Karin hoort dat Rolf een vriendin heeft die een kind van hem verwacht. Zij is overstuur en begaot op haar werk een grove fout, die fatale gevolgen heeft.
- 22.05 **Journal.**
- 22.10 **Partner Griekenland.** Discussieprogramma.
- 22.55 **Het menselijk gezicht.** Film.
- 23.40 **Journal.**

DUITSLAND II

Kanalen: 21, 29, 35 en 37

- 10.00 **Programma-weekoverzicht.**
- 10.30 **ZDF-matinee.** Jaren van ons leven. Tv-serie over mensen en gebeurtenissen in het naoorlogse Duitsland (1945-1952).
- 12.00 **Zondagconcert.** Folkloristisch programma uit Holstein.
- 12.45 **Vrijtijdsjits.**
- 13.15 **Weekkroniek.** En actuele vragen.
- 13.40 **Wij Europeanen.** Hindernissen. Op weg naar eenwording. Tv-serie.
- 14.10 **Pustelume.** Voor de kinderen.
- 14.45 **Actie Zorgenkind.**
- 14.50 **Feiten.** De benzineprijzen astrologisch en zakelijk bekeken.
- 15.20 **Voetballen.** Samenvatting van de gisteren gespeelde wedstrijd Italië-Uruguay.
- 17.00 **Journal.**
- 17.02 **Sport.**
- 18.00 **Dagboek.**

● **JAAP VAN MEEKEREN**
...stelt de kijkers in de gelegenheid vragen te stellen aan prominente gasten, 22.05 uur Nederland I...

- 18.15 **De Waltons.** Het ongelukje. Tv-serie.
- 19.10 **Perspectieven van Bonn.**
- 19.30 **Duitsland - Duitsland.** Grensbepaling. Documentaire over de geschiedenis van de verdeelde natie Duitsland: Bondsrepubliek en DDR.
- 20.15 **Das war'n noch Zeiten.** Korte verhalen rond het kruidenierswinkelje van Kalke & Zoons in Berlijn met Johanna van Koczian, Peer Schmidt, Marie Versini, Jutta Speidel en anderen.
- 21.30 **Journal.** De sport van vandaag.
- 21.45 **Voetballen.** Rechstreekse reportage van de wedstrijd Brazilië-Argentinië.
- 23.45 **Journal.**

DUITSLAND III WDR

Kanalen: 48, 50, 55 en 58

- 16.00 **Ilse is weg.** Voor de kinderen.
- 16.40 **De mus van de Wallraffplatz.** De rode staart.
- 17.00 **Het werkelijke leven van de visser Kyriakos op Skiathos.**
- 18.00 **Pippi Langkous.** Pippi's afscheidsfeest. Jeugdserie.
- 18.30 **Toernooi van de schaakgrootmeesters.** Short - Miles.
- 19.00 **Tijdnoten.** Gerd Bucerius.
- 19.45 **The best of Beatclub.** Johnny Winter, Small Faces en Iron Butterfly.
- 20.00 **Journal.**
- 20.15 **Rockpaleis.**
- 22.00 **Het spel van de week.** Hübner - Kortsnj. Wie wordt de uitdager van de wereldkampioen schaak?
- 22.30 **Proefnemingen in Bochum.**
- 23.15 **Arena.** Cultureel magazine.

DUITSLAND III SWF/SDR

Kanalen: 40 en 56

- 16.00 **Op geheime duiktocht.** Reportage over een Franse atoomduikboot.
- 16.45 **Het Nordlinger Ries.** Tocht door 15 miljoen jaar.
- 17.30 **De vuurrode speelgoedauto.** Voor de kinderen.
- 18.00 **Wat doe ik voor de kost?** Spelprogramma onder leiding van Robert Lemcke.
- 18.45 **Kinderen in het verkeer.** Onderweg in de auto.
- 19.00 **Sandokan.** Tv-serie.
- 20.35 **Babba Hesselbach.** Herinnering aan Wolf Schmidt, een schrijver.
- 21.20 **Stuttgart 264626.** antwoordt op vragen van kijkers.

BELGIË (Nederlands)

Kanalen: 10, 25, 44 en 47

- 9.15 **Open school.** Voor boer en tuinder. Gymles.
- 10.00 **Zal ik eens wat vragen dokter.** Programma over vergiften.
- 11.00 **Confrontatie.** Actuele onderwerpen.
- 12.00 **Journal voor slechthorenden.**
- 15.00 **Sesamstraat.** Voor de kinderen.
- 15.25 **Matteus en Jakobus.** Joegoslavische jeugdfilm uit 1977.
- 16.55 - 17.20 **De besten.** Tv-serie over de beste sportlieden ter wereld. Vandaag: Sir Garfield „Gary” Sobers, cricketspeler uit Barbados.
- 17.50 **Toerisme.**
- 18.30 **Paulus de boskabouter.** Voor de kinderen.
- 18.35 **Van pool tot evenaar.** Toeristisch programma over Spanje. Presentatie Nand Baert.
- 19.40 **Journal en sport.**
- 20.30 **Palmerstown USA.** Honkbal I. Tv-serie over jeugtherinneringen van Alex Haley.
- 21.25 **Van straten en pleinen.** Een Indiase fluit klinkt over de bergen. Programma over muziek en geluiden van de Andes- volkeren.
- 22.10 **Journal en sport.**

BELGIË (Frans)

Kanalen: 3, 8, 28 en 42

- 9.30 **Interwallonie.** Programma voor Italianen in België.
- 10.00 **De stille revolutie.** Tv-serie.
- 10.30 **Voor slechthorenden.**
- 11.00 **Euchar**

Economie, achtergronden

Economie
Vandaag

WSM

AMSTERDAM - De centrale onderzaksraad van de KNSM-Group heeft zich voorlopig afzijdig gesproken over de voorgenomen fusie van Nedlloyd. De OR ziet als gevolg van de fusie in de toekomst na de gevolgen voor het personeel. Het wel akkoord gaan met de fusie maar slechts indien aan zijn voorwaarden wordt voldaan. Deze onder meer: geen gedwongen inslagen bij de KNSM, noch nu in een later stadium, een verandering van de VUT-regeling (vanaf 54 jaar) en een vervroegde pensioengeregeling (vanaf 57½ jaar). Bij de werken 3846 mensen, bij Nedlloyd 5.623.

Robobank

AMSTERDAM - Per 1 januari jl. treedt de operationele Centrale Raiffeisen- en spaarbank BA - bekend als Rabobank - naar buiten als bank Nederland. Hij behartigt belangen van de 978 aangesloten lokale Rabobanken waardoor hun werkzaamheden ten behoeve van de leden en overige cliënten zo mogelijk kunnen doen. Bij de bank Nederland werken momenteel 4600 personen, bij de hele bankorganisatie bijna 27.000 mensen.

Lijstrijke

AMSTERDAM - Algerije heeft zijn olieprijs met \$3 dollar verhoogd tot 40 dollar per vat van 159 liter en daarmee de prijs tot de hoogste van de landen gebracht. Vorige week bestond de OPEC, de Organisatie van Olie-exporterende Landen, uit 11 landen. Lang niet alle landen zijn intussen tot deze verhoging overgegaan; Saoedi-Arabië meer wil zijn prijs de eerste maanden vasthouden op 32 dollar. Libië heeft zijn olieprijs al met \$1 dollar verhoogd.

Veld

AMSTERDAM - De omzet van Ahold in Heijn Holding is in 1980 met 49 procent toegenomen tot f 5,8 miljard. De stijging in Nederland bedroeg 4,3 procent, die in het buitenland 88 procent. Dit heeft de heer A. J. van der Wal, president van de Raad van Bestuur, in een nieuwjaarsrede tot het woord gezegd. Wat de afzonderlijke cijfers betreft, zei de heer Heijn van der Wal dat Miro binnenkort weer een positieve bijdrage aan de financiële positie van Ahold zal leveren, er zijn 1980 maatregelen genomen om problemen te raken, zo zei hij.

Veld 2

AMSTERDAM - Tijdens zijn nieuwjaarsrede verklaarde de heer Heijn van der Wal te zijn over de onlangs genomen Simon-winkels (ex-Sidewalk). „De nieuwe formule aan te slaan, deze sluit geheel bij onze filosofie over de toekomst van de buurtwinkels. De resultaten van Alberto en waren opnieuw goed. AC-rekeningen konden eveneens teruggebracht worden. Men hoopt in 1981 de bouw van een nieuw wijk te beginnen. De buitenlandse activiteiten worden niet meer toegevoegd. In het buitenland zijn er nu vestigingen, in Canada 18 super- en 8 super-discounts en een distributiecentrum.

Lijstrijke

AMSTERDAM - Italië hoopt ter financiering van de groot ontwikkelingsprogramma in het arme zuiden - dat in 1980 door een aardbeving werd getroffen - en in de energievoorziening van landbouw en andere sectoren buitenlandse 60 miljard gulden lenen. De Italiaanse regering heeft de financiële gevolgen van de aardbeving op 1,3 miljard gulden geschat. De buitenlandse activiteiten worden niet meer toegevoegd. In het buitenland zijn er nu vestigingen, in Canada 18 super- en 8 super-discounts en een distributiecentrum.

Lijstrijke

AMSTERDAM - De directie van Pak-NV heeft de groepsdirectie van Polyzathe BV per 19 december van haar verantwoordelijkheid ontslagen. Reden is een toegenomen belang van Polyzathe. Drs. J. van der Wal, lid van de directie van Pak-NV, heeft Polyzathe ontslagen. Met de leiding van Polyzathe is voorlopig belast drs. J. van der Wal, lid van de directie van Pak-NV. Aansluitend tot de ontslag van Polyzathe heeft de directie van Pak-NV een voorraad woningen op de huidige markt te duur moet worden vermindert. De directie van Pak-NV heeft de ontslag van Polyzathe te ontslagen is ons niets gebleven. Het voordeel ervan is - ook de Duitse automobilisten - dat deze hoge remmen in files beter kan zijn dan de gewone remmen. In Nederland en andere West-Europese landen zijn deze nieuwe remmen echter nog niet goedgekeurd.

Lijstrijke

AMSTERDAM - De felle dubbele remlichten zijn de achterruit van personenauto's die men hier en daar al in Nederland toegestaan en intussen er al meer dan 500.000 auto's. Het voordeel ervan is - ook de Duitse automobilisten - dat deze hoge remmen in files beter kan zijn dan de gewone remmen. In Nederland en andere West-Europese landen zijn deze nieuwe remmen echter nog niet goedgekeurd.

„We slaan Japanse auto-industrie met eigen wapens”

Genk verwelkomt
200 „Japanners”

Van onze verslaggever

GENK - Over enkele dagen, na het einde van het gedwongen kerstverlof, zullen bij de Ford-automobielfabrieken in het Belgische Genk 200 „Japanners” aan de lopende band staan. Ford-Genk hoeft daarvoor geen sociale lasten of ander loon te betalen, want uit het Land van de Rijzende Zon komen robots. Op deze manier wil men de productiekosten voor auto's omlaag schroeven om zodoende (vooral tegen de oppermachtige Japanse concurrentie) succesvoller op de automobiemarkt te kunnen opereren. Een woordvoerder van Ford: „We slaan de Jappen met hun eigen wapens... met Jappen”.

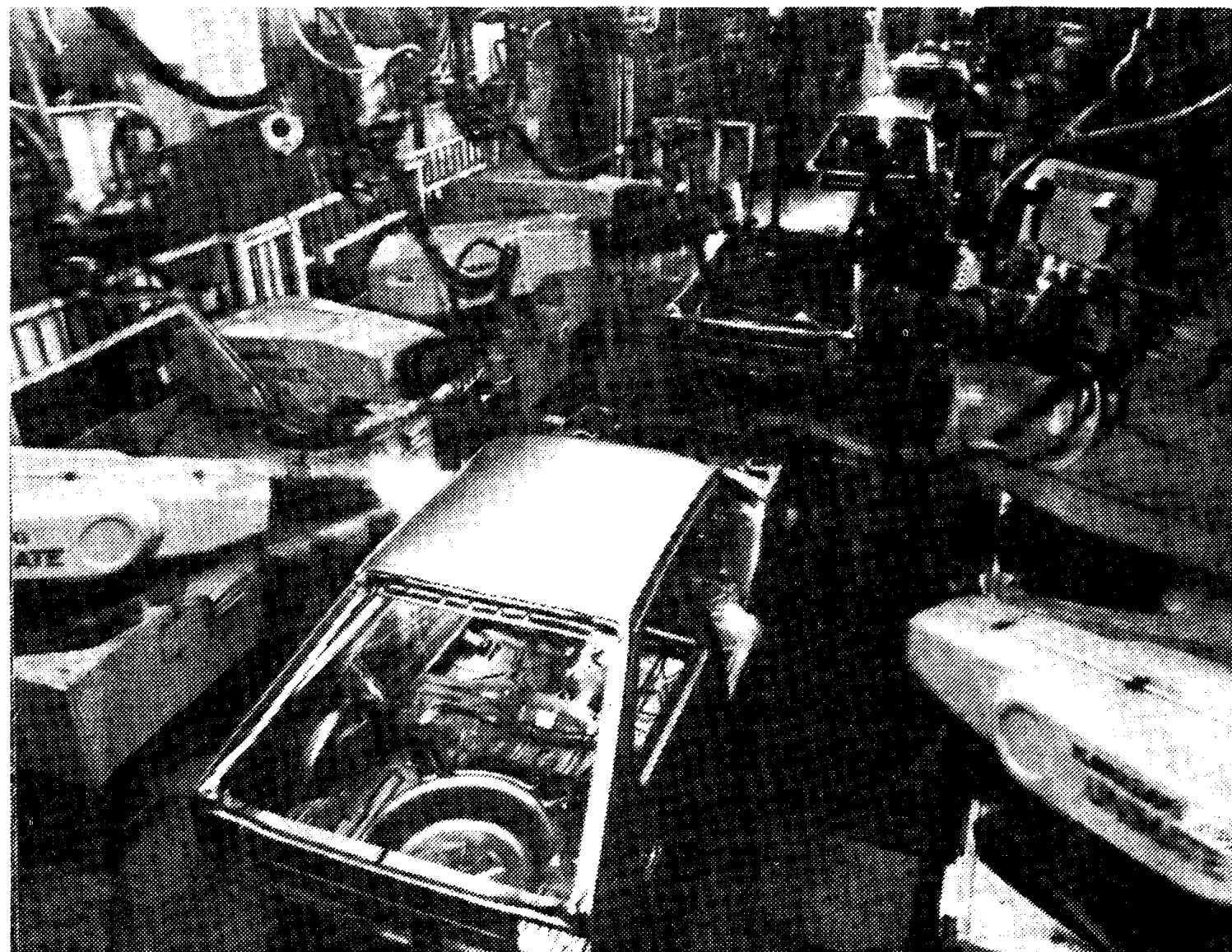
Overigens zijn de nieuwkomers niet goedkoop. Ruim 100.000 gulden moeten de Belgen per robot op tafel leggen, hetgeen bij een afname van 200 stuks nog altijd aan behoorlijke investering is. De levensduur van een dergelijke „Jap” is ongeveer vijf jaar. Bovendien is gebleken dat een „Sawasaki-robot” aan de lopende band minder sterk is dan de mensenhand.

Niettemin wegen de voordelen op tegen de nadelen. De robot haalt met gemak achterstand in, omdat hij zonder pauzes kan werken, hij maakt kosteloos overuren en hij kan voor vele karweiën geprogrammeerd worden. Vooral op financieel gebied streeft hij de mens voorbij: hij staat niet op de loonstaten.

De laatste maanden heeft Ford-Genk vele testen laten uitvoeren en daarbij niets aan het toeval overgelaten. Zelfs heeft men, ter vergelijking, de Amerikaanse robot „Juminat” laten overvliegen, maar deze kon qua nauwkeurigheid niet tegen de Japanner op. De vraag blijft overigens hoe de vakbonden zullen reageren op de indiensttreding van de Japanse robots. Aangenomen mag worden dat een vrij harde confrontatie de directie van Ford-Genk te wachten staat.

„Toni”

Onder de codenaam „Toni” worden op het ogenblik bij dit autoconcern koortsachtig voorbereiding getroffen voor de introductie van een nieuw model Taunus. Men houdt er rekening mee dat binnen twee jaren deze nieuwe middenklassewagen van de band komt. Het nieuwe model zou 20 procent minder benzine verbruiken, heeft voorwielaandrijving, een vijfde deur en de eerste „beurt” heeft pas na 20.000 kilometer plaats te vinden. Insiders zijn van oordeel dat Ford-Genk met dit nieuwe model de toekomst om stuk zekerder tegemoet kan zien.

● Een blik in de montagehal van Datsun (Nissan-Japan). Hier worden de auto's nagenoeg geheel met robots gemaakt en men ziet dan ook in veel productiehallen letterlijk geen mens meer.

Verhoogde bijdrage aan EEG

Nederland wil niet,
maar betaalt wél

BONN - Na Frankrijk en België heeft ook West-Duitsland besloten niet mee te betalen aan een aanvullende begroting van de Europese Gemeenschap voor 1980. Dit heeft een woordvoerder van het Westduitse ministerie van financiën bekendgemaakt.

Het Europese Parlement heeft eerder deze maand besloten de begroting voor 1981 te verhogen met een aanvullende begroting van ruim een miljard gulden voor 1980. Dit extra geld zou dienen voor maatregelen op het gebied van het sociale en het regionale beleid. De ministers van financiën van de EG-landen waren al akkoord gegaan met een aanvulling van 275 miljoen gulden, maar vorige week konden zij het niet eens worden over een standpunt inzake de verhoging van

de ministerraad opende voor het Europese Parlement de mogelijkheid deze voor aangenomen te verklaren. De voorzitter van het parlement, Simone Veil, deed dit vorige week.

Aandeel

Frankrijk, België en West-Duitsland zullen dus hun aandeel niet betalen. De bijdrage van de Bondsrepubliek zou dertig procent van het totale bedrag belopen. De Nederlandse regering besloot woensdag jl. wel te betalen. Volgens een woordvoerder van het ministerie van buitenlandse zaken is Nederland van mening dat het niet zodanige obstakels zijn dat niet tot betaling zou kunnen worden overgegaan.

Ziekenfondspatiënt
langer behandeld

LEIDEN - De ziekenfondspatiënt in Nederland krijgt door de bank genomen een langere en zodoende dikwijls duurdere medische behandeling dan een particuliere patiënt. Dat komt

onder meer doordat de ziekenfondspatiënt geen noot's onder ogen krijgt; het fonds betaalt immers. Zodoende heeft hij het niet zo gauw in de gaten wanneer dokter of ziekenhuis uit financieel belang de behandeling langer voortzet dan strikt noodzakelijk is. Omdat zulks niet ten koste gaat van zijn portemonnaie, zal de fondspatiënt niet zo gauw tegenstribbelen.

De particuliere patiënt daarentegen wel. Geconstateerd is dan ook dat hij in tegenstelling tot de ziekenfondspatiënt minder vaak de huisarts bezoekt, niet zo gauw wordt doorverwezen naar specialisten, minder snel de kans loopt in een ziekenhuis te worden opgenomen en daar meestal korter verblijft.

Deze ongelijkwaardigheden in medische behandeling tussen de twee groepen komen naar voren in een onderzoek van twee wetenschappers van de rijksuniversiteit Leiden (W. van der Ven en R. van Vliet) en twee ambtenaren van het ministerie van volksgezondheid (F. Nauta en F. Rutten). Hun waarnemingen worden deze maand gepubliceerd in het maandblad Gezondheid en Samenleving.

Hun conclusies, maar ook vermoedens, geven een niet zo fraai beeld van de medische hulpverleners. Hoewel de onderzoekers in uiterst bedekte termen formuleren, valt tussen de regels door te lezen dat ziekenfondspatiënten „gebruikt” worden om de bedden in onderbezette ziekenhuizen bezet te houden. Tevens kan de opletende lezer opmaken dat artsen ziekenfondspatiënten eerder naar specialisten doorverwijzen omdat er toch minder aan hen te verdienen valt.

De onderzoekers vinden dat de verschillen tussen de verzekerden, zeker in financieel opzicht, moeten verdwijnen. Dit zou er bijvoorbeeld toe kunnen leiden dat ziekenfondsverzekerden ook een eigen-risicobedrag zouden moeten betalen, terwijl particulier verzekerden een lager bedrag aan eigen risico zouden hebben. Verder vinden zij dat de hulpverleners geen verschil moeten maken tussen de groepen verzekerden, dat de medische voorlichting moet worden opgevoerd en er sprake moet zijn van een betere communicatie tussen arts en patiënt. Ten slotte moet overbodige medische hulp verdwijnen, zo stellen de onderzoekers.

Pandbrieven

AMSTERDAM - De Fries-Groningse Hypotheekbank en de Westland-Utrecht Hypotheekbank hebben nu juist voor nieuwjaar de afgifteprijs van hun 11 procent pandbrieven 1982 (per 8/1/82) verhoogd van 99 naar 100 procent. Voorts verhoogde de WUH de afgifteprijs van haar 11 procent spaarpandbrieven 1980 (5 jaar looptijd) van 98,50 naar 100 procent. De Tilburgse Hypotheekbank heeft op de eerste werkdag van het nieuwe jaar dit voorbeeld gevolgd met een verhoging van de afgifteprijs van zijn 11 procent pandbrieven 1980 (per 8/3/82) van 98,5 naar 99,5 procent waarmee het effectieve rendement thans uitkomt op ca. 11,16 procent.

Beursoverzicht

Rustig

AMSTERDAM - De Amsterdamse effectenbeurs is het jaar rustig begonnen. Tussen het vele handelschud-den met de bijbehorende nieuwjaarswensen door werd nog wel wat tijd gevonden om te handelen, maar het had allemaal maar weinig om het lijf. Een paar koersontwikkelingen traden op de voorgrond. De beurs reageerde vooral op de ontwikkelingen rond de voorgenomen fusie tussen Nedlloyd en KNSM. Nu van verschillende zijden negatief geadviseerd is, komt de fusie enigszins op losse schroeven te staan. De koers van KNSM kreeg hierdoor een forse knauw en zakte maar liefst f 5,50 op f 88.

Nedlloyd daarentegen steeg f 3,20 op f 69,90. De NMB noteerde op f 200, iets lager. Ook Amro verloor terrein en wel f 1,10 op f 59,80. Bij de internationals moest Koninklijke Olie f 2,40 terug en kwam rond het middaguur op f 206,80 te staan. Unilever trok daarentegen vijftig cent aan op f 123,50. De rest van de internationale aandelen veranderde weinig. In de financiële sector klom FGH f 2,50 op f 62. Ook de verzekeraars gingen omhoog. Nationale Nederlanden werd f 0,70 duurder op f 118,50. Bij de bouw trok OGEM dertig cent aan op f 7,50. Verder steeg Ahold negentig cent op f 72,40 en Gist-Brocades eveneens negentig cent op f 49,40.

De obligatiemarkt was door de bank genomen onveranderd. Slechts hier en daar waren wat koersstijgingen.

De lokale markt opende het jaar goed. Over de gehele linie stegen de prijzen. Het publiek was duidelijk aan de koopzijde, waardoor verscheidene fondsen vast gestemd waren. Zo ging Nutricia drie gulden duurder op f 39. Audet f 2,30 op f 79. Borsumy f 2,50 op f 106,50 en Bols f 1,50 op f 101,50. Nedam won f 2 op f 60. Furness f 1,80 op f 28,80 en Buhrmann-Tetterode f 1,20 op f 56,20. Ook de handelshuizen lagen goed in de markt. Zo steeg Deli f 1,10 op f 65,70. Otr f 3 op f 60 en Ceteco zelfs f 3,90 op f 124. Internatio-Muller boekte een winst van vijftig cent op f 14,30. Verder lagen goed in de markt Schuttersveld, De Telegraaf, Macintosh, Amfas en Bredero. Maar weinig fondsen gingen omlaag. VMF liet f 1,80 liggen op f 30 en Borsumy-Wehry f 2 op f 202.

Tijdens beursstijging kwam er op de actieve markt wat vraag opzetten. Hierdoor gingen vooral de bouwvoor omhoog. Zo kwam HBG op f 73,30 terecht, f 3,30 winst en Volker-Stevin op f 21,10, zeventig cent winst. Gist-Brocades passeerde de vijftigguldgrens en ging naar f 50,30. Terug moest KNSM en ook de banken verloren terrein. ABN daalde naar f 285 en NMB f 199, intrinsivend. Ook de Europese optiebeurs begon het jaar rustig. Beleggers namen een afwachtende houding aan. Een uitzondering vormde de AMRO-bank, waarin op het middaguur al 97 contracten waren omgegaan op een totale omzet van 431 opties. Put opties Koninklijke Olie waren hoger op de lagere koersen.

Advieskoersen

Amerikaanse dollar	2,09	2,19
Engelse pond	4,94	5,24
Belgische frank (100)	6,58	6,88
Duitse mark (100)	107,00	110,00
Italiaanse lire (10.000)	21,75	24,75
Portugese escudo (100)	3,50	4,10
Canadese dollar	1,75	1,85
Frans franc (100)	16,75	48,75
Zwitserse franc (100)	119,25	122,25
Noorse kroon (100)	46,75	49,25
Deense kroon (100)	39,75	42,75
Oostenr. schilling (100)	33,50	36,50
Spaanse peseta (100)	15,24	15,54
Griekse drachme (100)	2,54	2,84
Fins mark (100)	3,60	4,40
Joegoslav. dinar (100)	53,75	56,75
Ierse pond	5,60	7,00
	3,90	4,20

beurs van amsterdam

Binnenlandse aandelen

Ahold	71,50	73,00
Akzo	17,00	17,30
ABN	289,50	285,00
Amev	94,40	94,50
Amro-bank	60,90	59,00
Bos Westm.	80,50	81,00
Dordtsche Pr.	258,20	254,50
idem (pre)	253,50	250,50
Elsevier-NDU	142,00	146,00
Ennia	143,00	144,00
FGH	59,50	62,30
Gist Brocades	48,50	50,00
Heineken	51,80	51,80
Heineken Hld.	46,80	46,80
Holl. Betongroep	70,00	73,00
Hoogovens	13,70	14,00
KLM	57,30	57,30
Kon. Olie	210,00	207,00
Nat. Ned.	117,80	118,60
Ned. Lloyd groep	93,60	96,90
Ned. M. Bank	209,90	198,50
Onged. Holding	7,00	7,60
Pakhoed. Hld.	37,50	38,30
Pakhoed (cert.)	32,50	34,00
Philips	14,70	14,80
Robeco	212,00	212,00
Roldamco	110,60	110,50
Rolindo	204,00	204,00
Rorento	117,10	117,20
Unilever	123,00	124,00
Ver Bezit VNU	74,20	74,80
Volker Stevin	20,50	21,00
Westland U.H.	215,50	216,00

Binnenlandse obligaties

11,50 Ned. 80	105,70	105,90
10,75 id. 80	102,80	102,70
10,50 Ned. 74	101,70	101,70
10,50 id. 80	101,30	101,50
10,25 id. 80-90	100,10	101,00
10,25 id. 80-87	100,40	100,50
10,00 id. 80	98,50	98,60
9,75 id. 74	96,80	96,60
9,50 id. 76-1	99,40	99,40
9,50 id. 76-2	96,80	96,80
9,50 id. 80-95	95,50	95,90
9,25 id. 79-89	95,30	95,30
9,00 id. 75-1	92,70	93,00
9,00 id. 79-94	92,60	92,70
8,75 id. 75-1	94,40	94,40
8,75 id. 75-2	94,40	94,40

Converteerbare obligaties

4,75 Akzo	73,60	74,60
8,75 ABN	99,90	99,90
4,00 id. 61-86	89,20	89,20
4,00 id. 62-92	80,30	80,30
3,75 id. 53-93	78,50	78,80
3,50 id. st. 47	75,00	75,20
3,50 id. 53-83	93,80	93,80
4,75 Akzo	73,60	74,60
8,75 ABN	99,90	99,90
4,00 id. 61-86	89,20	89,20
4,00 id. 62-92	80,30	80,30
3,75 id. 53-93	78,50	78,80
3,50 id. st. 47	75,00	75,20
3,50 id. 53-83	93,80	93,80
4,75 Akzo	73,60	74,60
8,75 ABN	99,90	99,90
4,00 id. 61-86	89,20	89,20
4,00 id. 62-92	80,30	80,30
3,75 id. 53-93	78,50	78,80
3,50 id. st. 47	75,00	75,20
3,50 id. 53-83	93,80	93,80
4,75 Akzo	73,60	74,60
8,75 ABN	99,90	99,90
4,00 id. 61-86	89,20	89,20
4,00 id. 62-92	80,30	80,30
3,75 id. 53-93	78,50	78,80
3,50 id. st. 47	75,00	75,20
3,50 id. 53-83	93,80	93,80
4,75 Akzo	73,60	74,60
8,75 ABN	99,90	99,90
4,00 id. 61-86	89,20	89,20
4,00 id. 62-92	80,30	80,30
3,75 id. 53-93	78,50	78,80
3,50 id. st. 47	75,00	75,20
3,50 id. 53-83	93,80	93,80
4,75 Akzo	73,60	74,60
8,75 ABN	99,90	99,90
4,00 id. 61-86	89,20	89,20
4,00 id. 62-92	80,30	80,30
3,75 id. 53-93	78,50	78,80
3,50 id. st. 47	75,00	75,20
3,50 id. 53-83	93,80	93,80
4,75 Akzo	73,60	74,60
8,75 ABN	99,90	99,90
4,00 id. 61-86	89,20	89,20
4,00 id. 62-92	80,30	80,30
3,75 id. 53-93	78,50	78,80
3,50 id. st. 47	75,00	75,20
3,50 id. 53-83	93,80	93,80
4,75 Akzo	73,60	74,60
8,75 ABN	99,90	99,90
4,00 id. 61-86	89,20	89,20
4,00 id. 62-92	80,30	80,30
3,75 id. 53-93	78,50	78,80
3,50 id. st. 47	75,00	75,20
3,50 id. 53-83	93,80	93,80
4,75 Akzo	73,60	74,60
8,75 ABN	99,90	99,90
4,00 id. 61-86	89,20	89,20
4,00 id. 62-92	80,30	80,30
3,75 id. 53-93	78,50	78,80
3,50 id. st. 47	75,00	75,20
3,50 id. 53-83	93,80	93,80
4,75 Akzo	73,60	74,60
8,75 ABN	99,90	99,90
4,00 id. 61-86	89,20	89,20
4,00 id. 62-92	80,30	80,30
3,75 id. 53-93	78,50	78,80
3,50 id. st. 47	75,00	75,20
3,50 id. 53-83	93,80	93,80
4,75 Akzo	73,60	74,60
8,75 ABN	99,90	99,90
4,00 id. 61-86	89,20	89,20
4,00 id. 62-92	80,30	80,30
3,75 id. 53-93	78,50	78,80
3,50 id. st. 47	75,00	75,20
3,50 id. 53-83	93,80	93,80
4,75 Akzo	73,60	74,60
8,75 ABN	99,90	99,90
4,00 id. 61-86	89,20	89,20
4,00 id. 62-92	80,30	80,30
3,75 id. 53-93	78,50	78,80
3,50 id. st. 47	75,00	75,20
3,50 id. 53-83	93,80	93,80
4,75 Akzo	73,60	74,60
8,75 ABN	99,90	99,90
4,00 id. 61-86	89,20	89,20
4,00 id. 62-92	80,30	80,30
3,75 id. 53-93	78,50	78,80
3,50 id. st. 47	75,00	75,20
3,50 id. 53-83	93,80	93,8

STARTEN: STOPPEN:

MAGTIGING invullen met blokletters a.u.b.

De ondergetekende, naam: _____

adres: _____

postcode: _____ plaats: _____

postrekeningnummer _____ bankrekeningnummer _____

verleent hierbij tot wederopzegging machtiging aan: _____

Gemeentelijk energiebedrijf Loowoude (prk. 8498431)

om van bovengenoemde rekening bedragen te doen afschrijven die verschuldigd zijn wegens: _____

elektriciteit, gas, reinigingsrecht

De ondergetekende verklaart zich akkoord met de gemeentelijke bepalingen en voorschotten en heeft kennis genomen van de regeling betreffende de aansluitkosten.

Datum: _____ Handtekening: _____

INTREKKING MAGTIGING

Invullen met blokletters a.u.b.

De ondergetekende, naam: _____

adres: _____

postcode: _____ plaats: _____

postrekeningnummer _____ bankrekeningnummer _____

trekt hierbij de machtiging in, die verleend is aan: _____

Gemeentelijk energiebedrijf Loowoude (prk. 8498431)

om bedragen te doen afschrijven die verschuldigd zijn wegens: _____

elektriciteit, gas, reinigingsrecht

Datum: _____ Handtekening: _____

ZO SIMPEL IS NU 'AUTOMATISCH BETALEN'

Twijfelt u ook vaak of u voor steeds terugkerende betalingen zult overstappen op automatische betaling?

Aan de ene kant is 't heel makkelijk. En betalen moet u toch, dus waarom dan niet zonder omkijken er naar te hebben? Maar aan de andere kant: hoe kunt u in zo'n geval een foutieve automatische afschrijving weer corrigeren? En vooral ook: wat moet u doen als u van zo'n machtiging af wilt?

Wel, dat dilemma gaat nu de wereld uit. Postgiro/rijkspostspaarbank heeft namelijk maatregelen getroffen, waardoor u voortaan rustig kunt besluiten tot automatische betaling. Omdat u baas in eigen beurs blijft.

DE BLAUWE & DE RODE KAART

Verzoeken van bedrijven of verenigingen om regelmatig terugkerende betalingen automatisch van uw

postrekening te mogen afschrijven, zullen van nu af aan in toenemende mate vergezeld gaan van een Blauwe Kaart en een Rode Kaart.

Die Blauwe Kaart is de zogenaamde 'machtigingskaart', daarmee kunt u uw toestemming geven.

En die Rode Kaart, die bewaart u goed. Om te kunnen gebruiken zodra u de automatische betaling stop wilt zetten. Dat is de 'zgn. 'intrekking machtiging'.

U BLIJFT BAAS IN EIGEN BEURS

Bij elke blauwe machtigingskaart krijgt u in 't vervolg zo'n Rode Kaart. Daar staat de naam en het adres van de gemachtigde al op, dus u kunt 'm na invulling zo op de bus doen om de machtiging te beëindigen.

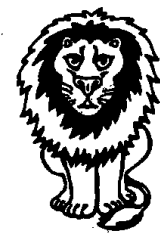
En daarnaast hebt u, als u ooit bezwaar heeft tegen een bepaalde afschrijving, altijd één volle maand

de tijd om dat ons te laten weten.

Het afgeschreven bedrag wordt dan zonder meer op uw rekening teruggeboekt.

Kortom, postgiro/rijkspostspaarbank heeft het automatisch betalen een stuk aantrekkelijker gemaakt.

U kunt dat nu rustig zelf gaan ervaren.

postgiro
rijkspostspaarbank

Vereniging voor Beroepsonderwijs Anna Gadiot R.K. School voor LHNO en MHNO Wijckerveld

Prof. Pieter Willemsstraat 30
6224 CE Maastricht, tel. 043-627715
Directrice: mevrouw A.M. Bos-van Bun

INTERIM ALGEMENE SCHAKELOPLEIDING

geeft jonge mensen de kans om zich terdege voor te bereiden op opleidingen in de gezondheids- en welzijnssector zoals:

- de opleiding ziekenverpleging A, B en Z
- de opleiding ziekenverzorgende
- de opleidingen MBO-inrichtingswerk, cultureel werk, arbeidsmarktpolitiek, personeelsbeleid, sociale dienstverlening, kinder- en jeugdzorg

TOELATINGSEISEN:

- LBO 4 2 vakken C-niveau
- 2 vakken B-niveau
- MAVO 4
- VWO/HAVO overgang van 3 naar 4

OPLEIDINGSDUUR:

- Wij bieden twee mogelijkheden:
- een éénjarige opleiding
- een tweejarige opleiding, waarin de leerlingen in het tweede jaar afwisselend een week op school en een week in een oriënteringsadres zijn

OPLEIDING KOSTUUMNAAIEN -COUTURE

Een opleiding voor creatieve mensen, die geïnteresseerd zijn in mode en kleding.

De opleiding kostuumnaaien heeft een cursusduur van 2 jaar. De opleiding couture (duur 1 jaar) sluit hierop aan.

Beide opleidingen bereiden voor op:

- kaderfuncties in confectie, industrie en boetiek
- academie voor toegepaste kunst
- zelfstandige vestiging

TOELATINGSEISEN:

- LBO 4 2 vakken C-niveau
- 4 vakken B-niveau
- MAVO 4
- VWO/HAVO overgang 3 naar 4

Rovendaar opleidingen zijn toegankelijk voor jongens en meisjes. Aanmeldingen - zo spoedig mogelijk - bij de heer J.H. Hautvast, adj.-directeur.

De nieuwe bijstandsuitkeringen

De bijstand dient niet alleen voor de noodzakelijke bestaanskosten die iedereen moet maken. Want er wordt ook bijstand gegeven voor bijzondere uitgaven die niet iedereen heeft, maar die voor u wel noodzakelijk zijn.

Hoeveel bijstand u wordt toegekend, hangt af van uw eigen inkomen. Ook daardoor is de bijstand een duidelijk individuele uitkering, die van persoon tot persoon kan verschillen. Nadere inlichtingen bij uw gemeente.

Met ingang van 1 januari 1981 zijn de normbedragen als volgt:

NORMBEDRAGEN

Uw bijstandsuitkering is afgeleid van het minimumloon. Dat is het loon waarop elke werknemer van 23 jaar en ouder ten minste recht heeft. Van dit loon worden loonbelasting en premies voor sociale verzekeringen afgetrokken. Dan blijft het netto-minimumloon over.

De uitkering voor een echtpaar is gelijk aan het netto-minimumloon. Eén-oudergezinnen krijgen 90% en alleenstaanden 70% daarvan, omdat de noodzakelijke kosten van het bestaan voor hen lager zijn.

Voor ongetrouwde werklozen beneden 21 jaar gelden aparte bedragen. Niet als iemand die het minimumloon verdient, moet de bijstandsvanger uit zijn of haar uitkering de normale kosten van het bestaan betalen. Dit zijn de kosten voor bijvoorbeeld eten, drinken, wonen, kleding, meubilair en ontspanning.

Woonkosten

Woonkosten in een huurhuis (met een kale huur tussen f 204,20 en f 630,- per maand) dan komt u als bijstandsvanger in het algemeen voor huursubsidie in aanmerking. De gemeente kan u daarover inlichten.

Als u op bijstand aangewezen raakt en nog niet voor huursubsidie in aanmerking komt, past de bijstand op dezelfde manier in het huur bij als de huursubsidie zou doen.

Woonkosten in een eigen woning, dan komt u natuurlijk niet in aanmerking voor huursubsidie. Bedragen hypotheekrente, eigenaarsverzekering, belasting op onroerend goed e.d. bij elkaar minder dan f 204,20 per maand, dan moet u die kosten uit het uitkeringsbedrag betalen. Lijgen de kosten tussen f 204,20 en f 630,- per maand, dan krijgt u boven het normbedrag een toeslag. Deze toeslag is even groot als de huursubsidie voor een huurhuis van die prijs.

Let wel:

Als u woont in een eigen huis, waarvan de waarde na aftrek van de hypotheek hoger is dan het vrij te laten vermogen, dan kunt u eventueel bijstand te lenen krijgen op onderpand van uw huis (krediet-hypotheek). Zie ook 'Eigen vermogen'.

Woonkosten boven f 630,- per maand

Voor huren boven f 630,- per maand wordt geen huursubsidie gegeven en dus ook geen bijstand. Als u zo duur woont, zult u een goedkope huis moeten zoeken. Om u de tijd daarvoor te gunnen kunt u - voorlopig voor een jaar - een toeslag krijgen. Die is gelijk aan de woonkosten, vermindert met f 120,-. Woon u in een eigen huis met hogere kosten dan f 630,- per maand, dan geldt voor u hetzelfde. Ook dan zult u naar een goedkope huis moeten uitkijken.

* Voor alleenstaanden jonger dan 30 jaar geldt een bedrag van f 420,- per maand.

Woonkosten bejaarden

Als u 65 jaar of ouder bent en uw huur is hoger dan f 630,- per maand, kan het zijn dat u toch voor huursubsidie in aanmerking komt. Indien het subsidiebedrag niet voldoende is, kunt u daarboven extra bijstand krijgen. Omzien naar een goedkopere woning is in dit geval dus niet nodig.

Gaan wonen in een dure woning

Moet u, om welke reden dan ook, in een huis met een hoge huur gaan wonen (een serylceflat bijvoorbeeld) overleg dan vooral eerst met de gemeente. Er wordt alleen bijstand verstrekt als dit beslist noodzakelijk is.

Overgangsregeling

Ontving u, in verband met woonkosten die op 31 december 1977 hoger dan f 350,- waren, een overbruggings toeslag, dan wordt deze per 1 januari 1981 met f 10,- vermindert.

Grote uitgaven voor eigen rekening

De grotere aankopen die iedereen wel eens moet doen, bijvoorbeeld kleding, meubels of een kachel moeten uit het normbedrag worden betaald. Dat geldt ook voor verhuiskosten en kosten van woninginrichting. Alleen in bijzondere gevallen kan daarvoor bijstand worden gegeven.

1. GEZINNEN

NORMBEDRAG

Echtpaar zonder en met kinderen	Per week	f 324,-
Per maand		f 1.404,10
Eén-oudergezin	Per week	f 291,60
Per maand		f 1.263,70

PLUS:

De premie die u betaalt voor een vrijwillige verzekering of een bejaardenverzekering bij een ziekenfonds. Maar niet de aanvullende premie.

PLUS:

Vakantiegeld	Per week	f 19,14
Echtpaar zonder en met kinderen	Per maand	f 82,92
Eén-oudergezin	Per week	f 17,22
Per maand		f 74,83

Deze bedragen worden eens per jaar, in juni, uitbetaald.

Met hoeveel de uitkeringen per 1 januari 1981 zouden worden verhoogd, was pas eind december bekend. Vandaar dat de meeste gemeenten geen kans zien om al in januari met deze verhogingen rekening te houden. Dit zal dan een maand later gebeuren - natuurlijk met terugwerkende kracht.

2. THUIS INWONENDE KINDEREN (werkloos)

20 jaar	Per week	f 138,50
Per maand		f 600,25
19 jaar	Per week	f 121,55
Per maand		f 526,55
18 jaar	Per week	f 104,50
Per maand		f 452,85
17 jaar	Per week	f 81,-
Per maand		f 351,-
16 jaar	Per week	f 49,90
Per maand		f 216,25

PLUS:

Vakantiegeld	Per week	f 8,18
Per maand		f 35,45
19 jaar	Per week	f 7,18
Per maand		f 31,10
18 jaar	Per week	f 6,17
Per maand		f 26,75
16 en 17 jaar	Per week	f 4,78
Per maand		f 20,73

Deze bedragen worden eens per jaar, in juni, uitbetaald.

3. ALLEENSTAANDEN

21 jaar of ouder	Per week	f 226,80
Per maand		f 982,85
16 t/m 20 jaar (werkloos)	Per week	f 209,80
Per maand		f 909,15
19 jaar	Per week	f 192,80
Per maand		f 835,45
18 jaar	Per week	f 175,80
Per maand		f 761,75
16 en 17 jaar	Per week	f 158,80
Per maand		f 688,05

PLUS:

De premie die u betaalt voor een vrijwillige verzekering of een bejaardenverzekering bij een ziekenfonds. Maar niet de aanvullende premie.

PLUS:

Vakantiegeld	Per week	f 13,39
Per maand		f 58,04
16 t/m 20 jaar (werkloos)	Per week	f 12,39
Per maand		f 53,69
19 jaar	Per week	f 11,39
Per maand		f 49,34
18 jaar	Per week	f 10,38
Per maand		f 44,99
16 en 17 jaar	Per week	f 9,38
Per maand		f 40,64

Deze bedragen worden eens per jaar, in juni, uitbetaald.

* In zeer bijzondere gevallen komt het voor, dat een jongere van 16 of 17 jaar niet meer thuis kan wonen. De gemeente beslist of en hoe lang hiervoor bijstand wordt gegeven.

4. BEWONERS VAN BEJAARDENTEHUIZEN OF INRICHTINGEN

UITKERING:

De kosten van verzorging of verpleging.

PLUS:

De premie die u betaalt voor een bejaardenverzekering of een vrijwillige verzekering bij een ziekenfonds. Maar niet de aanvullende premie.

PLUS:

Per maand een bedrag voor persoonlijke uitgaven. Voor een alleenstaande is dat f 245,30 en voor een echtpaar f 422,65. Als u door persoonlijke omstandigheden weinig privé-uitgaven kunt doen, wordt de uitkering lager. Maar niet minder dan f 93,65 voor een alleenstaande en f 169,90 voor een echtpaar.

PLUS:

Vakantiegeld dat gelijk is aan dat van de AOW. Dit bedraagt voor een alleenstaande f 58,04 en voor een echtpaar f 82,92 per maand. Deze bedragen worden eens per jaar, in mei, uitbetaald.

PLUS:

Een vergoeding voor broodmaaltijden, als deze niet in de verzorgingsprijs zijn begrepen. Voor een alleenstaande is de vergoeding f 83,90 en voor een echtpaar f 167,80 per maand.

MAAR:

De bijstand wordt verleend voor zover de eigen inkomsten niet voldoende zijn om bovenstaande kosten te betalen. Hebt u als inkomsten naast de AOW echter nog een pensioen, dan mag u daarvan als alleenstaande f 23,35 en als echtpaar f 46,65 per maand houden.

EIGEN INKOMSTEN

Bijstand ontvangt u als u geen of te weinig eigen inkomsten hebt. Hebt u helemaal geen inkomsten, dan krijgt u de normbedragen die onder 1 t/m 3 vermeld staan. Hebt u wel eigen inkomsten, dan worden deze van de normbedragen afgetrokken. Maar bijverdiensten worden niet helemaal afgetrokken. Welke bijverdiensten dat zijn, ziet u hierna.

Bijverdiensten uit arbeid

Van het geld dat u verdient met een bijbaan mag u een derde deel houden. Of er sprake is van een bijbaan, beoordeelt de gemeente. Met de buitengewone kosten die u moet maken om dat geld te kunnen verdienen, zoals bijvoorbeeld extra hoge reiskosten, wordt rekening gehouden. Bij een één-oudergezin wordt de eerste f 33,05 van wat de ouder per week verdient niet afgetrokken. Per maand is dit f 143,20.

Inkomsten uit onderverhuur

Twee derde van de overeengekomen huur wordt niet afgetrokken.

Bijverdiensten uit kostgangers 40% van wat uw kostgangers u betalen wordt gezien als uw verdiensten. Die diensten worden per kostganger geschat. minmaal f 49,55 per week of f 214,80 maand. Evenals bij andere bijverdiensten wordt een derde deel, dus minmaal per week of f 171,60 per maand, niet afgetrokken. Hebt u drie of meer kostgangers, dan wordt dat beschouwd als een pensioenbedrag, worden die inkomsten volledig afgetrokken.

Van al uw bijverdiensten samen mag u niet meer houden dan:

- f 82,80 per week of f 356,- per maand voor het hoofd van een één-oudergezin (inclusief de eerste f 33,05 per week of f 143,20 per maand van bijverdiensten uit arbeid).
- f 49,55 per week of f 214,80 per maand voor een echtpaar met of zonder kinderen (plus f 33,05 per week of f 143,20 per maand als beide echtgenooten uit arbeid hebben).
- f 34,70 per week of f 150,35 per maand voor een alleenstaande.
- f 18,60 per week of f 80,55 per maand voor een thuiswonende.

Andere inkomsten

Al uw andere inkomsten worden geteld met de normbedragen afgetrokken. Dus per 1 januari 1981 verhoogde AOW- en andere sociale uitkering.

Kostgeld van inwonende kinderen

Van uw kinderen die inkomsten hebben kunt u een redelijk kostgeld verwachten. Daarvoor zult u ook een bijdrage in de van gezinslasten. Daarom trekt de bijstand minimaal f 13,05 per week of f 56,50 per maand af van de inkomsten van uw kinderen. Bij meerderjarige en f 8,70 per week of f 37,65 per maand voor minderjarige kinderen van uw uitkering af.

EIGEN VERMOGEN

U hoeft niet al uw spaargeld aan te geven voor u voor bijstand in aanmerking komt. Het vrij te laten eigen vermogen is op 1 januari 1981:

- f 14.200,- voor gezinnen
- f 7.100,- voor alleenstaanden
- f 8.600,- voor bejaarde echtparen in bejaardentehuizen of inrichtingen
- f 4.300,- voor bejaarde alleenstaanden in bejaardentehuizen of inrichtingen

De rente van dit vermogen is ook vrijgesteld.

Er is een aparte regeling voor een vrijstelling van vermogen voor oudere ex-zelfstandigen en oudere langdurige werknemers (50 t/m 64 jaar).

ZELFSTANDIGEN

Voor zelfstandigen gelden andere bepalingen. Ook is er een aparte regeling voor de latere bedrijfsvermogen.

BIJZONDERE UITGAVEN

Het kan zijn dat u noodzakelijke uitgaven hebt, die ontstaan zijn door bijzondere omstandigheden zoals bijvoorbeeld ongevallen. Hiervoor kan bijstand worden gegeven, waarbij rekening wordt gehouden met uw draagkracht. Sinds 1 april 1981 gelden hiervoor landelijke regels. Voor kleinere uitgaven (minder dan f 150,- kalenderjaar) wordt geen bijstand gegeven. Over deze regeling kunt u bij de gemeente speciale folder vragen.

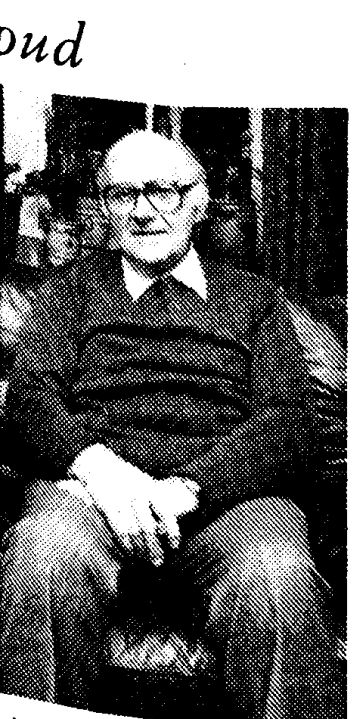
Bent u jonger dan 65 jaar, dan dient u uitgaven in verband met invaliditeit, voorziening te vragen op grond van de Algemene Arbeidsomstandighedenwet.

Nieuw
Nieuw, een nieuwe lente, een nieuw id. Nieuwjaar doet je soms zoeden dat de lente voor de staat, maar dat is helemaal waar. Niet voor niets hoort in stad en land „Als de dagen en, gaat de winter strengen“. en in ieder geval is het nieuw- en maken wij nog even van gelegenheid gebruik om een derheid van onze bevolking zigheid te wensen in 1981 en minderheid het geluk. Het- echter niet betekent dat elke derheid bij uitstek minder ge- zig zou zijn dan de meerder- . Want, zoals u weet bevindt zij kunnen ons wel een min- eid in een klein hoekje voor- n, maar geen meerderheid, zit meestal op de grote hoop.

Afscheid
Seph Nieuvelstein is acht jaar hoofd geweest van het Cen- l Registratie Bureau van de teinte Hoensbroek. Begin deze : heeft hij afscheid genomen zijn collega's en dat gebeurde is een receptie in de burger- van het gemeentehuis. De emeester was er, de gemeen- retaris en nog een heleboel re mensen. Het zangkoor Rochus uit Waubach kwam serevade brengen. Dat doet oor niet bij elke ambenaar n Hoensbroek afscheid neemt, r omdat meneer Nieuvelstein n twintig jaar het secreta- n van de vereniging beheert. n Hoensbroekse ambtenaren- s vanwege dit afscheid tot de lkerheden gerekend moet wor- durven wij te betwijfelen, veel geluk toegewenst in het we jaar. Ook meneer Nieuvel-

heb twee goede leermeesters d. de dirigenten Lortije en ers. Zij maakten van mij een kant en geen instrumentdra- zoals men er in die tijd veel . Dat zegt André Meex uit de zhuissstraat in Hulsberg. Hij vandaag zijn gouden jubi- bij de fanfare St. Caecilia. zig jaar lang heeft hij piston en en toen hij met spelen t stoppen bombardeerde men tot bestuurslid. En nu luistert Meex trots naar zijn zoon die als saxofonist de muzi- eer van de familie hoog t. Vanavond in woord André door de fanfare gehuldigd. ons zal dat best een gezet- est worden.

gestolen
n minder leuk muziekbe- ge komt dit nieuwe jaar uit beek. Daar werd namelijk in- ken in het verenigingslokaal showband Antonius. Er wer- wat sigaretten, drankjes en muziekboxen gestolen, waar- derger is, ook een nieuwe bas- bet en een nieuwe gewone- te. De instrumenten verte- goorden een waarde van gulden. Antonius is hopeloos geerd door deze diefstal en ekt nu mensen die eventueel matie kunnen verstrekken of namier weten waarop Anto- weer aan de instrumenten komen, even met het bestuur len. Telefoon 045-222383. En hien dat een kaarsje voor monius ook helpt?

limlach
ze man van Palemig kwam morgen even nieuwjaar en. Dat doet hij elk jaar en tellen dat ook zeer op prijs. zig gekevel over het weer en wij hem of hij het voetbal- op TV had gezien, de wed- rstaand-Argentinië wel op antwoordde was: „Ja“, daarbij zweefde zo'n gran- i glimlach, rond zijn lippen, hij het vermoeden kregen dat Palemiger met zeer veel ge- in die wedstrijd had beke- wij trouwens ook!

Steijfers: 'Als er iets moet gebeuren, dan doen wij dat!'

Woningvereniging doet toezegging over Gracht

Van onze verslaggever
KERKRADE – De Woningvereniging Spekholzerheide zal, indien technische voorzieningen voor een veilig functioneren van de c.v.-installatie van woningen in de Kerkraadse wijk de Gracht nodig zijn, die voorzieningen treffen en zelf daarvan de kosten voor z'n rekening nemen. Dat heeft de secretaris van de woningvereniging Spekholzerheide, de heer Steijfers, gisteravond bekendgemaakt.

● Buurtraad-voorzitter Coumans maant de aanwezigen tot kalmtte.

Steijfers zei dit tijdens een vergadering van ongeveer 60 bewoners van de buurt de Gracht met de buurtraad van die wijk in het vrijetijdscentrum. Hij was weliswaar niet namens de woningvereniging op die vergadering aanwezig, maar maakte dat wel namens de woningvereniging bekend. Overigens gelooft de woningvereniging niet dat in alle woningen van de wijk problemen zouden zijn met de c.v.-installaties waardoor afvoergassen de woningen binnendringen en mogelijk gevaar voor ontstaan van koolmonoxyde bestaat. „Het is een probleem van twee personen“, zei de heer Steijfers, „en dat probleem geldt niet voor de hele wijk“. Maar die opmerking werd hem door de aanwezige bewoners niet in dank aangenomen. Hij kreeg van diverse kanten opmerkingen te horen, dat het met de c.v.-installaties in de huizen wel de- gelijk mis is.

Opgezet

Nogmaals gaf de voorzitter van de buurtraad, de heer Coumans, gisteravond een uiteenzetting van het ge- beurde. Coumans zei dat de buurtraad haar vertrouwen in Limagas heeft op- gezegd en dat de buurtraad zich ernstig zorgen maakt over de situatie die is ontstaan. „Totnuoto heeft Limagas niets meer van zich laten horen“, zei hij. Wel meldde de heer Coumans, dat wethouder Lei Hermans van de gemeente Kerkrade op de hoogte is ge- steld. Hermans had kort voor de bij- eenkomst in het vrijetijdscentrum een onderhoud met Coumans. Dinsdag zal in het gemeentehuis een vergadering plaatsvinden van buurtraad en ge- meentebestuur om te bekijken wie eventueel verantwoordelijk kan wor- den gesteld voor de gang van zaken in de wijk en wie voor de kosten van het aanbrengen van technische voorzie- ningen moet opdraaien. Een deel van de woningen in de wijk is particulier eigendom; andere zijn in het bezit van de Woningvereniging Spekholzerheide en een aantal is van „Kok Beheer“. Wie het geld op tafel zal moeten brengen kan wel eens een langdurig steekspel worden. Temeer is de buurtraad bevreesd dat in de tus- senliggende tijd niets zal gebeuren en dat de gevaarlijke situatie blijft be- staan. Tijdens de vergadering gisteravond bleek wel, dat in diverse woningen reeds geruime tijd problemen zijn met de c.v.-installatie. Sommige bewoners hadden er last van dat de kachel uit- ging. Een andere bewoner vertelde dat bij windstilte en mist zijn installatie niet goed brandde, dat de muren van de c.v.-ruimte nat werden en dat er een ondraaglijke lucht in het huis kwam te hangen. „Wij blijven erbij“, zei de buurtraad-voorzitter „dat als er kool- monoxyde is geconstateerd in twee woningen, de mogelijkheid bestaat dat ook in de andere woningen zich hetzelfde voordoet“.

Overigens bestond er ook politieke belangstelling voor de bijeenkomst van gisteravond. Zowel de raadse- den Toon Creusen en Jo Bok van de BBK, alsook raadslid Jan Kuckel- korn van de Partij van de Arbeid, wa- ren aanwezig.

Protestmars naar Den Haag kan beginnen

SUN-embleem van zes bij zes meter

SCHAESBERG/UBACH OVER WORMS/NIUWENHAGEN – Het SUN-burgercomité heeft het pro- gramma van de op woensdag 4 fe- bruari te houden protestmars naar Den Haag afgerond. 's Mor- gens om half negen, vertrekken vanuit de SUN-gemeenten liefst vijftig bussen richting Den Haag. Vier uur later is iedereen present op het Malieveld. Aansluitend trekken circa vijfduizend SUN- burgers in een stoet naar het Bin- nenhof, muzikaal begeleid door de fanfare Aloysiana Schaesberg, fanfare Eendracht Nieuwenhage- heide, harmonie St. Caecilia Nieu- wenhagen, fanfare Victoria Rim- burg en het fluit- en tamboerkorps Wilhelmmina uit Nieuwenhagen. Mogelijk dat het aantal muzik- korpsen nog zal groeien.

's Middags om half twee begint op het Binnenhof de SUN-demonstra- tie, waar een SUN-embleem van

zes bij zes meter een belangrijke rol bij zal spelen. Het duo d'r Anger- hoave uit Schaesberg bijt met een origineel optreden de spits af. Ver- volgens spelen de gezamenlijke muziekkorpsen het Limburgs volkslied. Achtereenvolgens vin- den optredens plaats van de jeugd- showgroep van de showband Bar- bara uit de Kakert, een majoretten- korps van de Groenstraat en de schuttersshow van de drie schut- teren uit de SUN-gemeenten.

Na een toespraak van ir. Wiel Rin- gens, voorzitter van het SUN-bur- gercomité, zal de petitie aan de Ka- merleden worden aangeboden. Het hele gebeuren wordt daarna beslo- ten met spontane demonstraties, spreekkoren enzovoorts.

Om vijf uur wordt iedereen weer op het Malieveld verwacht, waarna om 17.30 uur de bussen naar Zuid- limburg terugkeren.

De opstapplaatsen van de bus- sen vanuit de SUN-gemeenten zijn: SCHAESBERG: Streep- kruis-gemeentehuis, Markt, kerk Kakert en Eikske, totaal 24 bussen. NIUWENHAGEN: kerk Kerkstraat, gemeente- huizen, Hoogstaat/Dorpstraat, to- taal 18 bussen. UBACH OVER WORMS: d'r Eck Rimborg, 't Stroatte Groenstraat, ge- meentehuis, Residentie Abdis- senbosch, totaal 17 bussen.

Aanmeldingen vóór 14 januari via een inschijfformulier in het weekblad ENSU-Weetje of in de gemeentehuizen in de SUN.

Daarnaast nog bij de heren Ringens, Kampstraat 12 in Schaesberg, Brasse, Mark- straat 36 in Ubach over Worms, Haagh, Exdel 27 in Nieuwenha- gen en Schoenmakers, Ruiter- straat 9 in Schaesberg.

Nuth stopt Opbouwwerk

NUTH – De gemeente Nuth gaat het Opbouwwerk in de loop van 1981 stopzetten. Bur- gemeester en wethouders hebben de raad laten weten dat Nuth drastisch moet be- zuinigen. In een brief aan de raadsleden schrijven B. en W.: „Dit Opbouwwerk, dat in 1980 van start is gegaan, heeft niet datgene gebracht wat wij ervan hebben verwacht of re- delijkwijze konden ver- wachten“.

Gemeentesecretaris P. Pötgens be- aamt dat beoordeling van het opbouw- werk gevoelsmatig is gegaan. „Je kunt niet met maatschappelijk werk nooit precies zeggen hoe het uit moet zien.

Het Opbouwwerk had een soort maats- chappelijk werk moeten worden, maar het werd meer een technische begeleiding. De opbouwwerker hielp de mensen met brieven schrijven en dergelijke. Dat was niet naar genoeg- en“.

De heer Pötgens wil het falen van het Opbouwwerk niet aan de opbouwwer- ker wijten: „Misschien spelen er maats- chappelijke problemen die door een

opbouwwerker niet opgelost kunnen worden“.

Volgens de gemeentesecretaris komt maatschappelijke hulpverlening niet in het gedrang nu het Opbouwwerk wordt stopgezet. De gemeente werkt aan plannen om het Opbouwwerk te vervangen door een andere vorm van hulpverlening die nauwer bij de ver- wachtingen zal aansluiten. Maandag 12 januari om 19.00 uur ver- gaderd de raad in het Kontaktgebouw in Nuth.

(ADVERTENTIE)

Baby-Paradijs

Levert aan as vaders en moeders baby- kamertjes, kinderwagens enz. tegen eerlijke vastgestelde prijzen. Als u uw aankoop-levering onder dezelfde kondi- ties, bij een ander goedkoper ziet, dan betaalt babyparadijs het prijsverschil di- rekt terug, met behoud van garantie en service.

Baby-Paradijs

Willemstraat 21, Heerlen
Tel. 045-713238

Ruiten aan diggelen

KERKRADE – In de nacht van don- derdag op vrijdag gaf de bestuurder van een personenauto die geparkeerd stond op het Europaplein in Kerkra- de, zoveel gas bij het starten van zijn auto dat de nog koude motor uit el- kaar sprong. Een wegvliegend onder- deel van deze motor vernielde de ruit van een bar. De totale schade is nog niet bekend. In de nacht van woensdag op donder- dag werd omstreeks half een ruit van een friture aan de Markt in Kerk- rade vernield. De schade bedraagt 200 gulden.

Opheffing van ABVA-afdeling groep-Gemeenten

HEERLEN – De ABVA-groep Ge- meente afdeling Oostelijk Zuid-Lim- burg houdt donderdag 8 januari om 20.00 uur een ledenbijeenkomst in het Pankraatshoes aan de Nobelstraat in Heerlen. Op het programma staat onder an- dere de opheffing van ABVA-Groep afdeling Oostelijk Zuid-Limburg en de oprichting ABVA-KABO-vakgroep Gemeenten afdeling Oostelijk Zuid- Limburg; de bestuursverkiezing en de verkiezing van een afvaardiging voor het Federatie-Groeps-Congres. Voor meer informatie over deze bij- eenkomst kan men terecht bij de se- cretaris van de vakgroep, de heer B. Eppinga, Pattonstraat 5, Heerlen, te- lefoon 045-414088.

● De actiegroep overhandigt een van de marktbezoeksters een witboek.

Witboek „Ubach over Worms Zelfstandig“

300 boekjes al in omloop

UBACH OVER WORMS – Ongeveer driehonderd boek- werkjes zijn gisteren door de actiegroep Ubach over Worms Zelfstandig aan de man gebracht. De boekwerkjes waren tegen een vrijwillige bijdrage verkrijgbaar in een stand van deze groep. Tijdens de markturen in Ubach over Worms. In het boekje maken ze de Waubachse inwoners er op attent wat deze gemeente de inwoners zoal te bieden heeft. Met het aanbieden van de boekjes willen de leden van de actiegroep aantonen dat het de moeite waard is om te streven naar een zelfstandige gemeente Ubach over Worms. Het witboek Ubach over Worms zelfstandig is geïllustreerd met tweedertig foto's die alle facetten van de gemeen- schap Ubach over Worms tonen. De actiegroep Ubach over Worms Zelfstandig wil pas overgaan tot het ondersteunen van een SUN-gemeente als zelfstandigheid van Ubach over Worms niet langer haalbaar blijkt.

AANRIJDINGEN IN KERKRADE

KERKRADE – Drie auto's raakten donderdagmiddag licht beschadigd toen de 58-jarige J.v.d.H. uit Kerkra- de, die over de Koningsweg richting Kerkrade-Centrum reed, in een ogen- blik van onoplettendheid op de ver- keerde wegheft terecht kwam. Hij kwam hierdoor in botsing met een te- gemstkomende personenauto en een bestelauto, waarna hij via het trot- toir en het fietspad in het struikge-

was van het stadspark tot stilstand kwam. Er raakte niemand gewond. De totale schade bedroeg 2.700 gul- den. Donderdagavond kwam de 21-jarige H.v.P. uit Kerkrade in botsing met een tegenover hem voorgesorteerde personenauto op het kruispunt Kerk- radersteenweg-Hammolenweg-Brug- hofweg. De totale schade aan de bei- de auto's bedroeg 1000 gulden.

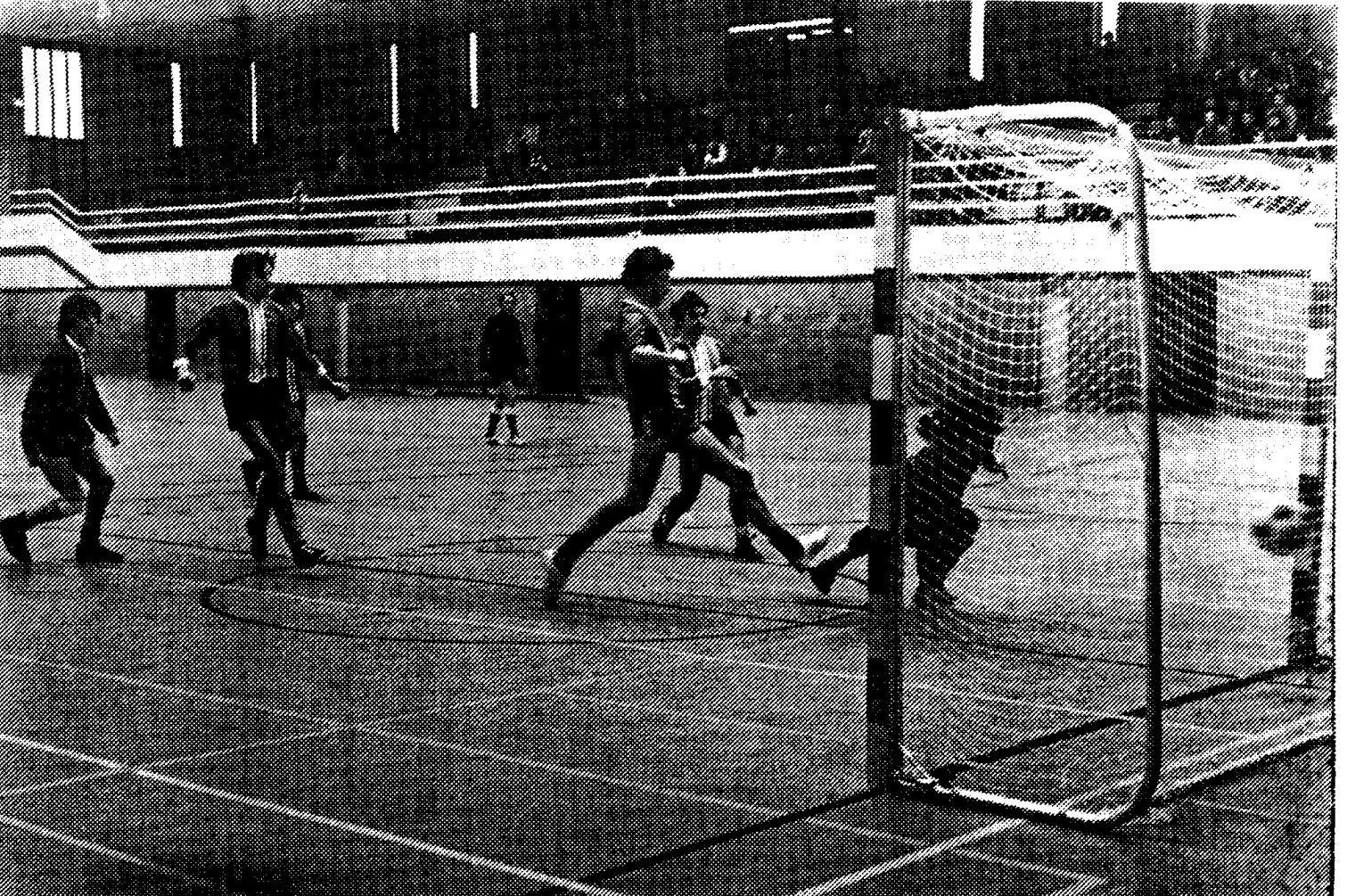
In nieuwe sporthal Rumpen te Brunssum

MTS Heerlen winnaar zaalvoetbaltoernooi

BRUNSSUM – De MTS uit Heerlen is gisteren winnaar geworden van een Kerstzaal- voetbaltoernooi dat vanaf 22 december door de Stichting Jeugd- en Jongerenwerk Brunssum in de nieuwe spor- thal Rumpen werd gehouden. In de finale van dit sportieve en spannende toernooi, dat veel publieke belangstelling genoot, wisten de MTS-ers de

Danger Freaks met 4-0 te ver- slaan. Bij de strijd om de derde en vierde plaats wond de FC Pancho met 4-2 van de Groene Ster II

In totaal namen 42 teams deel aan dit sporttoernooi dat aanvankelijk was opgezet voor verschillende zaalspor- ten zoals volleybal en handbal. Door de geringe belangstelling kon echter alleen het zaalvoetbal doorgang vin- den.

● De MTS'ers scoren 1-0 tijdens de finalewedstrijd.

BIOSCOPEN

HEERLEN

Royal
Flying high, 3^e week, dag. 14.30 en 20.30 uur, do., za. en zo. 14.30, 19 en 21.30 uur, a.l.

Rvoli
Xanadu, 3^e week, dag. 15.30 en 20 uur, do., za. en zo. 15.30, 19 en 21.30 uur, a.l.

Woody alleens bananas, nachtvoorstelling, vrij en za., 24 uur, 16 jr.
Buys Bunny zet de boel op stelten, wo. t.m zo. en wo. 13.30 uur, jeugdvoorstelling.

Woensdag in beide theaters geen avondvoorstelling.

Passage
Een gastvrouw onthult, dag. vanaf 14 tot 24 uur, 18 jr.
Vurige lippen, nachtvoorstelling, vrij., za. en zo., 24 uur, 18 jr.

H5
The empire strikes back, 2^e week, dag. 14.30 en 20.30 uur, a.l.
The Aristocats, 2^e week, dag. 14, 16 en 20 uur, a.l.
Flash Gordon, 3^e week, dag. 16, 19 en 21 uur, 12 jr.

In de greep van de boogschutter, dag. 13.45, 15.45, 18.45 en 20.45 uur, 16 jr.
Bruce's fingers, dag. 14.15, 16.15, 19.15 en 21.15 uur, 16 jr.
Vier vuisten op safari, 2^e week, dag. om 14 uur, 12 jr.
Karatenest Hang Chau, nachtvoorstelling, vrij, t.m zo. 22.30 uur, 16 jr.
Casanova, 2^e week, nachtvoorstelling, vrij, t.m zo. 22.45 uur, 16 jr.

KERKRADE

Wijrachtheater
Billy Turf, do., za. en zo. 14.30 uur, a.l.

De wraak van de luipaardman, do., za. en zo. 17, uur, 12 jr.
Diepzeemonsters, do. t.m maandag 20 uur, 16 jr.

De hete hel van Rio Cannibale, do., vrij, en za. 22.30 uur, 16 jr.
De fanschuss, wo. 20 uur, 16 jr.

UBACH o. WORMS

Grandtheater
Mad max, do. en za. 20 uur, zo. 19 en 21 uur.

MAASTRICHT

Festival
The empire strikes back, 2^e week, dag. 14.30 en 20.30 uur, a.l.

Palace I
The waltz of the Tiroler sexkliniek, 2^e week, dag. 14, 16, 20 en 22 uur, 16 jr.

Palace II
The Aristocats, 2^e week, dag. 14.15, 16.15 en 20.15 uur, a.l.
The turning point, nachtvoorstelling, do. t.m zo. 22.30 uur, 16 jr.

Studio
Being there, 3^e week, dag. 15, 19 en 21 uur, 16 jr.

Royal I
Zwoele pornonachten, dag. vanaf 12 uur, 18 jr.
De frivole speurder op het pornopad, vrij., za. en zo. 22.45 uur, 18 jr.

Royal II
Flash Gordon, 3^e week, dag. 15 en 20.30 uur, 12 jr.

EXPOSITIE

HEERLEN

Galerie Zef Clement
Gobelins en gouaches van Anneke Hoppener en keramiek en Bien Koeckbakker. Open dag, 15-20 uur; ma. en di. gesloten. Tot 11 januari.
Galerie Stadhouders
Potgieterstraat 90
Beeldhouwwerken en schilderijen van Alfons Stadhouders. Elke zaterdag van 10-14 uur.

Instruktiedagen voor majoretten

BRUNSSUM - De Limburgse Bond van Tamborokorpsen houdt op zondag 4 januari en zondag 15 februari in de nieuwe sporthal "Rumpen" in Brunssum twee instruktiedagen voor majoretten. Deze instructie bestaat uit een dans-twirl-routine op muziek uit de Amerikaanse film "All that Jazz". Aan het einde van de instructiedagen, die om 10 uur beginnen, zal het twirlshowteam "The seven source" uit Dordrecht een demonstratie geven in de twirlsportonderdelen.

Aktiviteiten Vrouwenhuis

HEERLEN - Aan het begin van het nieuwe jaar heeft het Vrouwenhuis aan de Coriovallumstraat in Heerlen weer enkele activiteiten op het programma staan. Zondag 4 januari zijn alle vrouwen tussen 14.30 en 18 uur welkom voor een nieuwjaarsborrel in het Vrouwenhuis. Dinsdag 6 januari houdt de "Meidengroep" van het Vrouwenhuis een thema-avond getiteld "Wie vrijt met wie?" Aan de orde hierbij komen onderwerpen als verlies van vrijheid, vrijen en voorbehoedsmiddelen. Als opening van een reeks thema-avonden en -ochtenden over "Vrouw en seksualiteit" vindt zaterdag 10 januari een voorlichtingsmiddag plaats vanaf 14 uur. 's-Avonds is er een "lijfjeest".

Zwemmarathon in Nuth

NUTH - De Stichting Jeugd, Sport en Recreatie Nuth houdt vandaag en morgen in samenwerking met het sportfondsenbad Nuth een 24-uurs zwemmarathon. Het startsein voor deze marathon, waaraan meer dan 100 zwemmers deelnemen, wordt vandaag om 16 uur gegeven. Het festijn wordt dan vanaf 21 uur opgeluisterd door discotheek de Piraat, die ook zondagochtend tijdens het frúschoppen aanwezig is. Het sportfondsenbad is voor de toeschouwers gedurende de marathon geopend.

Maaseik: „openluchtmuseum van Maaslandse cultuur”

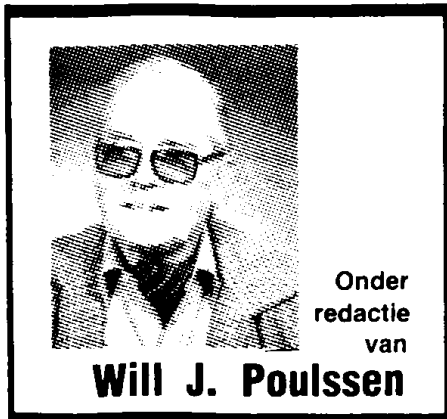
Het apothekersmuseum zeer bezienswaardig

Nu het feestgedruis van de laatste dagen is verstomd beginnen weer de beslommeringen van alledag. Een ander betekent ook dat u de weekends zult aangrijpen om die beslommeringen even te vergeten. Welnu, trek er dan maar eens op uit om in een andere omgeving te ontspannen. U hoeft daarvoor beslist niet zo ver van huis. Breng bijvoorbeeld eens een bezoek aan het Belgische Limburgse stadje Maaseik, dat ook wel eens „het openluchtmuseum van de Maaslandse cultuur” wordt genoemd.

Nadat u de brug over de Maas bent gepasseerd zult u snel in de ban raken van tal van bezienswaardige gebouwen, die vooral rond het prachtige, bijna vierkante marktplein zijn gelegen. Op dit plein ontgaat u natuurlijk niet het beroemde standbeeld van de gebroeders Jan en Hubert van Eyck, de bekende schilders die bij onze zuiderburen furore maakten. In het oog vallen echter ook de pompen uit het jaar 1742. Bovenal zijn het echter diverse oude woningen in Maaslandse stijl, die het plein een aparte bekoring geven. Twee ervan springen bijzonder in het oog. Op de eerste plaats is er op de hoek van de Bosstraat De Nootstal, waarin de VVV is gevestigd. De voorgevel ervan is slechts twee meter breed, waardoor deze gevel de smalste is in heel Belgisch Limburg. Het huis heeft nummer 2, zodat u niet lang behoeft te zoeken. Stap er maar eens binnen om uitgebreide informatie over Maaseik te krijgen.

Bijzondere aandacht wil ik echter vragen voor het huis op nummer 46. In deze vroegere apotheek is thans het bijzondere interessante Apothekersmuseum gevestigd. Het is tot 31 maart op zon- en feestdagen van 14.00 tot 16.00 uur geopend. Op de overige dagen kunt u zich wenden tot de heer G. Henkens in de Kleine Kerkstraat 38. U kunt zich op dit adres ook telefonisch aanmelden onder het nummer (vanuit Nederland): 09/32/11/56.45.11. De toegangsprijs voor het museum bedraagt Bfrs. 10 (ongeveer 70 cent) voor volwassenen en

Bfrs 5 (ongeveer 35 cent) voor kinderen en groepen. Om u een duidelijk beeld te geven wat het museum zoal omvat kan ik niemand beter aan het woord laten dan kruisheer pater Willem Sangers, de Maaseik- en Limburgkenner bij uitstek. Met zijn tekst in de hand zult u zeker worden geboeid door de vele zaken, die binnen de muren van het prachtige huis te zien zijn. Hij zegt erover: Het huis nummer 46 is een statig patriciërshuis, met een deftige en artistieke gevel. Een goed voorbeeld ook van de Maaslandse renaissance, sober en functioneel met hardstenen omlijstingen, glas-in-lood en rode bakstenen.

In dit huis hebben zes apothekersgeslachten elkaar over een periode van meer dan 250 jaar opgevolgd. In 1704 opende J.E. Langknein er een „farmacie” en legde daarmee de grondslag voor de oudste private apotheek van België. Toen de laatste apotheek, Guillaume van Venckenray, op 84-jarige leeftijd

overleed, kocht de stad Maaseik in 1962 het gebouw met de inboedel van de apotheek. Sinds 1964 is er het Apothekersmuseum gevestigd en tevens is er het Stedelijk Museum in ondergebracht.

Bij het betreden van het museum ziet men links en rechts twee oude toonbanken. Daarachter bevinden zich muurhoge rekken en laden. Boven het hoofd van de bezoeker kronkelt meer dan een slang, het symbool van een goede gezondheid. De grootste rijkdom van de apotheek is ongetwijfeld de indrukwekkendste verzameling potten:

- Houten potten, die onder de adem van de eeuwen vaal zijn geworden. Zij dateren van rond 1500.

- Delftse potten, met een sierlijk pauwemotief, uit de 17e eeuw.

- Tinnen olie- en balsempotten, die zeer zeldzaam zijn. De inscripties getuigen van een eerbiedwaardige ouderdom (18e eeuw).

- Mooi in een rijtje, oude glazen, flessen en kruikjes, nog met de mond geblazen.

Boeiend om te weten is zeker, dat veel potten en laden nog poeder en kruiden bevatten.

Naast oude vijzels uit koper, ijzer en steen, bemerkt men een prachtige bronzen vijzel. Hij werd in 1634 gemaakt door Heinrich ter Horst, de beste vijzelaar uit Deventer. Op de toonbank liggen oude messen, spatels en een oude pillendraaier. Tijdens de Franse overheersing moest de „pharmacies” een giffboek bijhouden. Het bevat de verkoop van 1812 tot 1817. Hierin schreef hij onder andere welk vergif hij aan de drogist verkocht, op dat die zijn verven kon mengen. Of ook: „Monsieur le capitaine Evreillard Desbois, declare avoir pris chez Monsieur Botty, une once d'arsenic affiné de détruire chez lui les rats qui lui font un grand dégât à Mazeek, le 6 juillet 1812.” (meneer de kapitein Evreillard Desbois verklaart te hebben genomen bij meneer Botty, een ons arsenicum teneinde bij hem de ratten te vernietigen, die grote schade aanrichten in Maaseik, de 6e juli 1812).

Het receptenboek is een bundel, waarin de apothekers hun geheimen hebben neergeschreven. Die geheimen gaan van een formule voor het maken van boenwas tot een middel om „feyt” te genezen. Hierbij worden bijvoorbeeld verwerkt: bloed uit het hart van een moel (mol), dit om de kwaal te stoppen; verder honing, leliebladeren, eieren enzovoorts om te ze genezen. In het tuintje van de oude apotheek worden kruiden gekweekt die de apothekers vroeger gebruikten om de geneesmiddelen te bereiden.

De apotheek geeft toegang tot een zaaltje, een groot lokaal, een binnenkoer en een achtergeboortje, die samen het stadsmuseum vormen. In het zaaltje hangt een portret van de laatste apotheek. De deuren van de kast links in het zaaltje zijn afkomstig van het Prinsenhof in Maaseik, dat in 1818 werd gesloopt. Het zijn twee eikehouten deuren in Lodewijk XIV-stijl, versierd met acanthusbladeren. In 1975 heeft de stad Maaseik deze kast teruggekocht van het bisdom Luik. Bekijk even de twee wassen portretten, voorstellend Jan van Eyck en zijn zuster Margaretha. Uit de abdijkerk van Thorn ziet men een waardevol levensgroot madonnabeeld met kind, een fraai voorbeeld van laat-gotisch sculptuur. Het beeld stond enkele jaren geleden tentoongesteld in Canada. Aan de schoorsteen naast twee engelen uit het uithangbord van het huis. In de rozenkruis” leest men dat het huis bewoond werd door Dionisius van Carlo, goudsmid, burgemeester en bokkerijder. Hij werd aangehouden op 29 maart 1794, gefolterd en hij stierf in de gevangenis van het stadhuis.

Vele voorwerpen herinneren aan de geschiedenis en de folklore van de stad; een plan van de Maaseiker versterkingen uit 1672, schilderijen, teksten, de schandpaal die bij het geaanhuis stond, twee kleine kanonnen, zegelstempels, de stads-van 1630 en brandhaken, die herinneren aan de verschrikkelijke branden van 1650 en 1684, waaraan de brandprocessie haar ontstaan

Men komt nu in het hoofdlokaal. Het pronkstuk van het museum is ongetwijfeld de ivoorverzamelings: 26 ivooren kunstwerken, een schenking van de Maaseikenaar Jos Gielen anno 1906. Sommige werden vervaardigd door de Maaseikenaar Pieter Geuns (1706-1766), die naast kunstenaar ook natuurvorser was. Men kan de rondgang in het hoofdlokaal het best beginnen bij de kast met de resten uit de prehistorie. De grootste geslepen bijl in vuursteen uit de Limburgse Maasvallei, 21 cm lang, ziet men naast een unieke bronzen vleugelbijl. Uit de Romeinse tijd zijn er o.a. waterkruiken en een ijzeren schijfwerper. Daarnaast ook urnen met as en beenderen, gevonden langs de Romeinse baan te Aldenike. Het museum verhaalt ook over de knappe koperslagers en edelsmeden op wie Maaseik kon bogen. Een bronzen koker, kunstig gesneden sleutelplaten en sloten zijn sprekende bewijzen van hun kunst.

Nieuw-Einde: 20 uur in de Varenbeuk door de gezamenlijke verenigingen. Treebeek: 20 uur in het jeugdhuis door de gezamenlijke verenigingen. Vaesrade: 20 uur in het gemeenschapshuis 't Pomphuske door het Lourdesfonds. Nieuw-Einde: 20 uur in de Varenbeuk door de gezamenlijke verenigingen. Heksenberg: 19.45 uur in het gemeenschapshuis door het vrouwenlijf. Hulsberg: 20 uur op de Trepkas door fanfare St-Cecilia.

Maandag Heerlen: 19.45 uur in zaal Hermans, Schaesbergerweg door Olympia. 20 uur in Stad Heerlen door v.v. Helios. 20 uur in het gemeenschapshuis Heerlerbaan door de gezamenlijke verenigingen. 20 uur in het gemeenschapshuis Schaesbergerweg door harmonie Flos Carmeli.

Kerkrade: 19.45 uur in club 208 door damescomité schutterij St-Michael. 19.45 uur in café Zum Blauen Bock door v.v. Heilust. 19.45 uur in zaal Krings Spekholzerheide door harmonie St-Cecilia. 20 uur in hotel Monopole door toer- en wielclub Bleijerheide. 20 uur in zaal Reulings Chevrement door de gezamenlijke verenigingen.

Brunssum: 20 uur in de Burcht door de gezamenlijke verenigingen. 20 uur in het Unitasgebouw door Jong Leven. Zondag Heerlen: 20 uur in zaal Hermans, Schaesbergerweg door de Brabantse club. 20 uur in het gemeenschapshuis Schaesbergerweg door s.v. Corioval. 20 uur in het gemeenschapshuis Centrum Laurier Passart door de gezamenlijke verenigingen.

Kerkrade: 19.45 uur in zaal Krings Spekholzerheide door zangvereniging St-Rochus. 19.45 uur in club 208 door v.v. Rood-Wit. 20 uur in zaal Kloth Chevrement door skatfederatie en duivenvereniging.

Brunssum: 20 uur in de Burcht door de gezamenlijke verenigingen. 20 uur in het gemeenschapshuis Concordia ten bate van instrumentenfonds harmonieorkest. 19.45 uur in het gemeenschapshuis In 't Ven door de gezamenlijke verenigingen Langeberg. 20 uur in het Unitasgebouw door Rumpens mannenkoor.

Hoensbroek: 19.30 uur in café de 12 Ambachten door de speeltuinvereniging.

Nieuwenhagen: 20 uur in het Spaanse Kentje door de carnavalsvereniging.

Ubach over Worms: 20 uur in zaal Egen door v.v. Waubach.

● Het Apothekersmuseum op het fraaie Marktplein in Maaseik is een van de bezienswaardigheden in dit charmante stadje.

heeft te danken. Men ziet fragmenten van oude glasramen met wapens van de kanunniken Willem en Jacob Croll, die het kasteel van Wurfeld bouwden.

De laatste aanwinst van het museum zijn gotische koorbanken, afkomstig uit de Kruisheerenkerk. Die koorbanken dateren uit 1500 en zijn uniek in Limburg. Men belandt nu op de binnenkoer met het kruidentuintje. Zuilen van de oude Catharinakerk, gevelstenen en grafstenen flankeren de wanden. De zeer kunstig gekapte stenen vazen in Lodewijk XV-stijl zijn afkomstig van het Prinsenhof. In het achtergeboortje staat o.a. een deurmijlpaal in renaissancestijl uit 1630 en een weefgetouw, dat nog met een houten kam werkte. Dit weefgetouw werd in 1974 onder de kundige leiding van de heer G. Schunck uit Valkenburg gerestaureerd. Op aanvraag worden met dit getouw demonstraties gegeven. Hier wordt ook de zilverdraaibank met bijbehorend alarm van de Maaseiker zilversmid Philippen bewaard.

Tot zover pater Willem Sangers, die - zoals reeds gezegd - een Maaseikenner bij uitstek is. Uit zijn uiteenzetting mag blijken, dat het beslist de moeite waard is eens een bezoek aan het Apothekers- en Stedelijk Museum van het interessante stadje aan de Maas te brengen.

Nuth: 19.45 uur in zaal Roemgens door de gezamenlijke vereniging. Hoensbroek: 19.30 uur in het gemeenschapshuis Mariade door de gezamenlijke vereniging. 19.15 uur in zaal Schifferd door St-Jan Gebroek. Ubach over Worms: 20 uur in het gemeenschapshuis Lauradorp door de gezamenlijke verenigingen. Simpelveld: 19.45 uur in zaal Kalsbeek door het damescomité. Schaesberg: 20 uur in het gemeenschapshuis d'r Sjeet door Kolonia. Voerendaal: 20 uur in het Kunderruisk door de voetbalvereniging. Heksenberg: 19.30 uur in het gemeenschapshuis door Heksenberg-Vooruit.

Maandag Heerlen: 19.45 uur in zaal Hermans, Schaesbergerweg door Olympia. 20 uur in Stad Heerlen door v.v. Helios. 20 uur in het gemeenschapshuis Heerlerbaan door de gezamenlijke verenigingen. 20 uur in het gemeenschapshuis Schaesbergerweg door harmonie Flos Carmeli.

Kerkrade: 19.45 uur in club 208 door damescomité schutterij St-Michael. 19.45 uur in café Zum Blauen Bock door v.v. Heilust. 19.45 uur in zaal Krings Spekholzerheide door harmonie St-Cecilia. 20 uur in hotel Monopole door toer- en wielclub Bleijerheide. 20 uur in zaal Reulings Chevrement door de gezamenlijke verenigingen.

Brunssum: 20 uur in het gemeenschapshuis In 't Ven door de gezamenlijke verenigingen Langeberg. 20 uur in zaal Oberije door buurtvereniging Haansberg. 20 uur in het Unitasgebouw door b.v. Limburgia. 20 uur in het Open Huis door drumband Willem Alexander.

Nieuwenhagen: 20 uur in zaal Veenendaal door recreatiebelangen. 14 uur in het wijkcentrum de Kleikoele voor de bejaarden.

IN GESPREK

• Postduivenhouders

Naar aanleiding van het artikel LD „problemen binnen club van duivenhouders”, willen wij, de verenigingen die zich teruggetrokken hebben uit het samenspel van vrienden, het volgende stellen: aantal leden bedraagt, zoals ge reerd niet 3500 doch slechts 177 seizoen 1980. Deze 177 leden gespeeld op de vlucht Soisson aantal van 3500 bedraagt het aantal leden van de postduiven Phoenix, het overkoepelende waarmee de vier eerder genoemde enigen totaal geen moeite blemen hebben. De heer J. Crom heeft niet bedankt als lid van menspel, maar wel als secretaris het samenspel inclusief de voo en de penningmeester met inga 1 januari 1981. Een en ander beurd tijdens de vergadering Adriolo te Simpelveld op 4 sep 1980. De vier verenigingen hebben gestorte bedrag inderdaad ge reerd omdat het bedrag niet j. De leden van de vier verenig hebben contributie betaald tot cember 1980, die zij ook niet t deren omdat zij hun rechten n len verliezen. Wel eisen zij de b ting a f 25,- terug zoals in h ment vermeld staat en de verp voor de kampioenen, de trofeeve warme maaltijden. Ten aanzien lossing met rood resp. met w riensberg is er telefonisch con weest met de heren v.d. Weel Crombach (secretaris van het spel) waarbij uitdrukkelijk ge dat de verenigde vrienden m zouden lossen en niet met wit gesproken tijdens de jaarverg van de verzendingsbond Phoe opstellen van de brief door en dish adviseur door de heer Crom is wel degelijk ter sprake gew dens de vergadering van de Ee te Onderspekholt in maart j. vóór de aanvang van het seizo heer Ritzen wilde toen uit pr vergadering verlaten. De heer stelt dat er geen wanbeleid is, maar dat blijkt wel uit de vluchten die hij wilde doorvoe het huishoudelijk reglement en tuten blijkt dat een en ander moet worden goedgekeurd door zonderlijke verenigingen. Dit geen enkele vereniging beke weet. Bepaalde afgevaardigde den voor het blok gesteld tij extra opgeroepen vergadering derspekholt door PDV de PDV Voorwaarts Bleijerheide de Oude Huiszoekers, PDV dracht en PDV de Zwaluw. Z ten besluiten nemen zonder met hun achterban, hetgeen re tair niet is toegestaan. Uit een ring, bijgevoegd bij de uitslag hierin toegestemd. Met de geg het artikel konden zich enkel verenigen, hetgeen leidde tot beschuldigingen waardoor de van 4 verenigingen zich bedre den. Wij, als vertrokken veren geven hierin echter de men van de 86 vertrokken leden. De ger van enkele vertrokken led toe dat het samenspel de ver leiden heeft benadeeld. De 86 koesteren geen wraakgevoel de overgebleven leden. Inm de wethouder van sportzaken gemeente Kerkrade, de heer der, ingeschakeld als bemidd

PDV Voorwaarts
PDV Heilust
PDV De Oude Huis
PDV De Hoop

Bibliotheek Ransdaal verhuist

RANSDAAL - De parochie theek in Ransdaal is sinds k huid van het jeugdgeboor ves naar een nieuw onderkom der de kleuterschool. In des ten, die reeds enige jaren leest heeft de biech zich definitief tigd. Na enige maanden van wing en aankleding kon de zing beginnen.

De verhuizing naar het nieuwe komen is voor de lezers gerust zonder veel ongemakken. Tweede kerstdag kon iedereen een kijkje komen nemen. Da door veel mensen dankbaar van gemaakt. De bibliotheek nu over een ruime entree met grenzend een berghok, w's leucentje. In de grote zaal zich ook de leesdes. Aang aan deze zaal is een grote werk „Door het grote boekenbesta den we niet langer meer in k blijven. Persoonlijk ben ik z op wat we nu bereikt hebben J. Raemakers. De officieel van de bibliotheek vindt plaats nader te bepalen datum in feb

Simpelveld huldigt oud-turner

SIMPELVELD - De turn- en tencelb Simpelveld huldigt twee gouden jubilarissen, te Leo Grond en Theo Hustin. De huldiging zal plaatsvinden tijdens jaarvergadering die om 10 uur Dackus aan de Irmstraat begint af is in de parochiekerk om 9 eucharistieviering. Van 14 tot komen drukken. Leo Grond, die vele jaren gele van de topturners van de vere was, heeft enkele jaren gele voorzitterschap van Leo en overgenomen. Tevens is Leo een van de leiders in de Interna Turnverband. De tweede gouden jubilaris The tin is oud-turner en handstand ker. Hij is lid van de vernaard van Jos Moerenhout. De toegangsprijs bedraagt 2,50 gulden; CJP's en 65'ers betalen 1,50 gulden.

nieuws uit de provincie, reportage

Primeur in St.-Annadal

Huisarts mag in ziekenhuis behandelen

door sante brun

MAASTRICHT – In het nieuwe poliklinisch behandelcentrum, dat eind van de maand wordt geopend in het St.-Annadalziekenhuis in Maastricht, zal voor huisartsen de mogelijkheid bestaan kleine ingrepen bij hun eigen patiënten zelf te doen. Men denkt er over, voor hen een middag geheel vrij te maken, of op afspraak te werken. Op 14 februari zullen de huisartsen in Maastricht daartoe worden uitgenodigd tijdens de contactdag huisartsen van de capaciteitsgroep huisartsen van de Rijksuniversiteit Limburg; deze contactdag wordt in het ziekenhuis gehouden.

Deze contactdag zal een reeks onderwerpen aan de orde komen en een die onderwerpen is het contact met het ziekenhuis en de huisartsen. W. Bakker zal spreken over „Wat verwacht de Maastrichtse huisarts van de academische afdeling huisartsen?“, en de hoogleraar algemene huisartsen prof. J.M. Greep zal spreken over „Wat verwacht de academische afdeling huisartsen van de huisartsen?“ Met name tijdens de laatste sprake zal de nieuwe mogelijkheid van de nieuwe mogelijkheid gekozen worden gemaakt moet worden afgewacht. Greep meent, dat zij een belangrijke bijdrage zal zijn aan de verbetering van de gezondheidszorg in de regio, die de laatste jaren op zijn lip is. Het gaat hier voornamelijk om ingrepen, die een arts vaak zelf doet in zijn eigen behandelcentrum. In het poliklinisch behandelcentrum staan hem echter betere faciliteiten ter beschikking.

● L.J. Janssen, president-directeur van DSM-Limburg

CDJA Limburg:

Actie had resultaat

BERMOND – De CDJA Limburg heeft met genoegen kennis genomen van het feit, dat de Kamerbehandeling op december gebleken is, dat acties met name van vele verenigingen tegen de plannen resultaten hebben gehad gezien onder andere de verlichting van de evenredig zware offers van 16-, 17- en 18-jarigen.

CDJA vindt echter ook, dat verschillende handelingen zoals de acties van de KWJ te Heerlen op 23 november te Sittard en Venlo op 13 december niet goed te keuren zijn en niet matig waren en dat het door de KWJ op 17 december - daags voor de Kamerbehandeling - te Eysdehoven afgegeven informatie over omvang van lonen uitkeringen voor jongeren in de regio, niet gezien moet worden of als acties of als het bewust geven van informatie. Bij dit alles overtuigt de CDJA dat in het kader van de noodzakelijke bezuinigingen op de actieve sector en de particuliere inkomens ook van de jongeren daarin bijdrage mag worden verwacht. Het is het recht en de plicht van de verenigingen om met de politiek verantwoordelijke overleg te hebben en met acties hun opvattingen van de plannen kracht bij te zetten.

Veemarkt Den Bosch

N BOSCH – Aanvoer: totaal 6326; koeien 2486; graskalveren 139; vette voren 36; nuchtere kalveren 2309; apen 1166; geiten 31; slachttvarkens; slachttvarken 1134.
Koeien: (in gulden) melk- en kalf: 1850-2850; guiste koeien 1200-1800; kalfvaarzen roodbont 1900-2850; roodbont 1500-2300; klamvaarzen 1800-2300; guiste vaarzen 1400-1800; koeien 850-1350; graskalveren 525-1000; nuchtere kalveren voor fok-mes- roodbont 150-390; zwartbont 100-1200; weideschapen 120-180; lammeren 170; stieren 1e en 2e kwaliteit per kg sl. gew. 7,25-7,80; 6,30-7,25; vaar- 1e en 2e kwal. per kg sl. gew. 7,75-7,90; 6,75; koeien 1e, 2e en 3e al. per kg sl. gew. 6,35-7,50; 5,75-6,50; worstkoeien per kg sl. gew. 4,70-5,70; vette kalveren 1e, 2e en 3e kwal. per kg sl. gew. 4,90-5,40; 4,90; 4,10-4,80; slachtzeugen 2e en 3e kwal. per kg lev. gew. 2,20-2,10; 2,10-2,20; 2,00-2,10; vette schapen 220; vette lammeren 160-250.
Zicht: resp. aanvoer, handel en (niet) melk- en kalfkoeien gelijk - normaal - gehandhaafd, guiste koeien - lager, nuchtere kalveren - rustig - gehandhaafd, vette kalveren gelijk - rustig - lager, nuchtere kalveren groter - rustig - lager, schapen en lammeren - rustig - lager, slachtzeugen groter - rustig - lager, slachtzeugen kleiner - rustig - hoger.

MET OOG OP ABORTUSWETGEVING GEEN INGRIJPEN DOOR JUSTITIE

Abortuskliniek in Beek nu 'legaal'

door huub paulissen

BEK – Dr. Charles Schlebaum hoeft niet langer te vrezen voor zijn abortuskliniek Eurocare b.v. aan de Potgieterstraat 2 in Beek. Hoofdofficier van justitie – mr. E. Bauwens – heeft besloten geen actie te ondernemen tegen de kliniek. Loco-burgemeester Pierre van Bogaert van Beek toont zich verbolgen over de wijze waarop de kliniek begin december een feit werd, maar ook hij ziet af van stappen die tot sluiting van Eurocare zouden kunnen leiden.

„Als ik zo goed als zeker weet dat een wet wordt gewijzigd“, aldus hoofdofficier Bauwens doelend op de op stapel staande abortuswetgeving, „dan ga ik als hoofdofficier van justitie een praktijk als die van dr. Schlebaum niet aan banden leggen. Ofschoon ik houd wel degelijk een oogje in het zeil.“ Iets waartoe loco-burgemeester Van Bogaert zegt te zijn beperkt, daar hij niet over sanctiemogelijkheden beschikt. „Ik keur het optreden van Schlebaum af; hij heeft zich vooral niet met de gemeente Beek in verbinding gesteld. Hij heeft niets gedaan om tot goed overleg te komen. De arts houdt zich al vele jaren met abortuspraktijken bezig en zou derhalve moeten weten hoe gevoelig deze materie bij de bevolking nog altijd ligt. Hij heeft toch een geweten!“, fulmineert Pierre van Bogaert. Charles Schlebaum blijft dus een rustig leventje in een rustig dorpje leven (zie LD van 18 december 1980). Hij is inmiddels op zoek naar een praktijk-assistente „Sexuologie, geboorteregeling en zwangerschapsonderbreking“.

Eerder zei Schlebaum nog geen personeel te willen aannemen, daar hij niet wist of Eurocare kon blijven voortbestaan. Reacties, zowel negatief als positief, zijn dr. Schlebaum de voorbije weken niet bespaard gebleven. „De negatieve waren zonder uitzondering anoniem. De positieve kwamen voor het merendeel van vrouwen die behandeld wilden worden. Velen van hen wendden zich tot mij, in de veronderstelling dat zij hun naam niet hoefden te noemen; de kliniek zou toch illegaal zijn... Maar ook ik ga alleen op medische indicatie te werk“, reageert de arts.

Turken in kerk Luik in hongerstaking

LUK – Een groep Turkse arbeiders en studenten zijn in een kerk in Luik een korte hongerstaking begonnen om aandacht te vestigen op de in hun vaderland ontstane situatie na de militaire staatsgreep van 12 september verleden jaar. Door hun actie, die tot en met zondag duurt, hopen de hongerstakers vier jonge arrestanten in Turkije weer op vrije voeten te krijgen.

Radiozaak voor 27 mille geplunderd

MAASTRICHT – Uit een radiozaak, gevestigd in de Entre Deux in Maastricht, is voor een bedrag van ruim 27.000 gulden aan apparatuur gestolen. Tot de buit behoorden onder meer verscheidene video-recorders, TV-toestellen en cassette decks. De inbraak, die gisteren werd ontdekt, is vermoedelijk tijdens de jaarwisseling gepleegd.

In 1980 200 arbeidsplaatsen minder, maar:

Personeel bij DSM moeilijk te krijgen

HEERLEN – Het personeelsbestand van DSM-Limburg is – bij een natuurlijk verloop van ongeveer 1000, evenveel als in 1979 – in 1980 met ongeveer 200 personen vermindert. Hoe dat in de komende jaren verder zal gaan, zulks mede in het kader van het personeelsplan, hangt sterk af van de mogelijkheid om nieuwe projecten te realiseren. Intussen heeft DSM voor 1981 alweer 200 nieuwe proces-operators nodig voor opvallende en nieuwe plaatsen – en kan dikwijls aan de behoefte aan nieuw personeel maar nauwelijks worden voldaan doordat nieuw aangenomen krachten in Limburg een opleiding

hebben gehad die onvoldoende is voor hun werk bij DSM.

Dit heeft president-directeur J. Janssen van DSM-Limburg BV gisteren gereleveerd tijdens zijn nieuwjaars toespraak. Hij maakte daarbij onder meer ook gewag van het in 1980 sluiten van bedrijfszaken als de Deca, de Meica-3 en van de Poriso-steenfabriek Maurits. Daartegenover stonden uitbreidingen van de polypropreen-, de KELTAN- en de ABS-installaties en de fabriek voor het geheel nieuwe produkt MTBE, een toevoeging aan motorbenzine om de kloppastheid te verhogen.

In het verband van de uitbreidingen en de investeringen verwees ir. Janssen naar de plannen met betrekking tot de Graetheide, waar DSM 220 ha in eigendom heeft. Juist omdat de procedures ten aanzien van de bestemming van deze terreinen met grote zorgvuldigheid moeten worden behandeld en dus veel tijd vergen heeft DSM nu reeds de betrokken gemeenten gevraagd er een industriële bestemming aan te geven. „Om, wanneer zich concrete projecten aandienen, de mogelijkheid te hebben om ze hier in Limburg te plaatsen“, aldus de heer Janssen.

Verdere groei van het concern in Limburg blijft pure noodzaak, aldus ir. Janssen die er daarbij op wees dat wanneer in de afgelopen 20 jaren niet bewust een politiek van expansie was gevoerd, de rol van DSM in de bulkchemie nu al uitgespeeld zou zijn en de werkgelegenheid daarin verdwenen. De bulkproducties zullen in de toekomst op maat gehouden worden, minder massale producties zullen toenemen. Een deel van de groei zal moeten dienen om activiteiten te vervangen die hebben uitgediend. En wanneer dat allemaal loopt zoals het moet, zal in de komende vijf jaren in Zuid-Limburg voor anderhalf miljard gulden moeten worden geïnvesteerd.

„Tegenvaller“

In het begin van zijn toespraak had ir. Janssen over de resultaten van het tweede halfjaar van 1980 gesproken als over „een ernstige tegenvaller“, lagere capaciteitsbenutting, lagere afzet, verder stijgende kosten door o.a. duurere grondstoffen en dalende opbrengstsprijzen. Kunststoffen en grondstoffen voor garens en vezels lieten het afweten maar kunststof deed het onvermoed goed. De afzet bij industriële chemicaliën en ook aan bouwmaterialen stagneerde. Maar de tegenvallers, gerekend bij de maatregelen tot beteugeling van de kosten en tot vernieuwingen in de produktie, gaven

STRINGENTE EIS:

„Mooi weer“....

Misschien dat een fotograaf in zijn donkere kamer of een patiënt onder narcose op een operatietafel er geen last van heeft gehad. Maar alle anderen hebben gisteren gemerkt hoe slecht het jaar 1981 – althans klimatologisch – is begonnen.

Nu is „slecht“ ook weer betrekkelijk want parapluiefabri-

brikanten krijgen zich tijdens dergelijke dagen in de handen. Maar we kunnen veilig stellen dat alle anderen – mogen wij het dit keer eens hebben over de overgrote meerderheid van het Nederlandse volk, een meerderheid die meestal misbruikt wordt om het eigen gelijk aan te tonen – met een weer, zoals

we dat sinds een etmaal in Zuid-Limburg mochten beleven goed de pest in hebben. Uit deze meerderheid heeft zich een sprekende minderheid gevormd, die tot de daad is overgegaan.

Het resultaat is bovenstaande slogan, die een fotograaf op zijn tocht tegenkwam. Als ze met

een dergelijke petitie aan onze deur komen, zijn wij dadelijk bereid om te tekenen. Andere tijden, andere zeden: vroeger baden we om mooi weer al of niet vergezeld van enkele meters worst ter ere van Sint-Clara. thans eisen we het. Nu afwachten wat de meeste zeden aan de dijk zet.

Onderzoek bij DSM-Limburg

Vrouwen in de produktie

HEERLEN – DSM-Limburg heeft een commissie ingesteld die – binnen nu en een half jaar verder – moet uitzoeken in hoeverre vrouwen kunnen worden betrokken bij het werk in de sferen van onderhoud, expeditie, transport en operatie (proces-besturing) en welke aanpassingen er eventueel daartoe in de sferen nodig zijn. Aanleiding tot dit onderzoek is enerzijds de wil om bij te dragen tot enige oplossing in de zeer grote vrouwenwerkloosheid in Limburg (15 procent), anderzijds het verschijnsel dat door de uitbreiding van het onderwys jongere mannen in de produktie- en technische vakkeuze vaak lastig aan te trekken zijn. Daar komt tenslotte nog bij, dat per 15 maart 1980 de wet 'Gelijke behandeling mannen en vrouwen'

Aldus verneemt men via het gisteren uitgekomen DSM-Nieuws uit de mond van de heer Reumkens, chef Personeelsbeheer en Ontwikkeling van DSM-Limburg. De DSM-commissie zal voor veel van haar werkzaamheden contact houden met het Districtsbureau voor de Arbeidsvoorziening te Maastricht, onder meer om te zien welk deel van de vrouwelijke arbeidsmarkt geschikt is voor produktie- en andere uitvoerende functies bij DSM en daar belangstelling voor heeft. Momenteel moet men daar niet al te hoge gedachten over hebben, want gebleken is dat bij de GAB's geen enkele vrouw als werk-

in werking is getreden, die het de werkgever gewoon verbijs bij het aantrekken van personeel onderscheid tussen de seksen te maken.

Aldus verneemt men via het gisteren uitgekomen DSM-Nieuws uit de mond van de heer Reumkens, chef Personeelsbeheer en Ontwikkeling van DSM-Limburg. De DSM-commissie zal voor veel van haar werkzaamheden contact houden met het Districtsbureau voor de Arbeidsvoorziening te Maastricht, onder meer om te zien welk deel van de vrouwelijke arbeidsmarkt geschikt is voor produktie- en andere uitvoerende functies bij DSM en daar belangstelling voor heeft. Momenteel moet men daar niet al te hoge gedachten over hebben, want gebleken is dat bij de GAB's geen enkele vrouw als werk-

zoekend in de chemische productiesector staat ingeschreven. „Maar“, aldus de commissievoorzitter Zuid- aldus de commissie, „dat kan ook wel een vicieuze cirkel zijn: geen vraag en dus geen aanbod.“ Het huidige nachtwerkverbod voor vrouwen speelt een belangrijke rol in het feit dat bij DSM tot dusver nauwelijks vrouwen te vinden zijn die betrokken functies. Maar de commissie heeft al ervaren dat bv. in Zweden een vrouw in de continuïteit een heel gewoon verschijnsel is. Maar men kan de vragen ook omkeren, zo meent de commissie. Daartoe zal grote aandacht worden besteed aan de werkomgeving – de „cultuur“ van deze omgeving – de mentaliteit van de medewerkers en van de organisatie ter plekke en de noodzakelijke ombuigingen ervan.

Enkele waarheden over de schilderijen in kerkje van Wahlwiller

Omdat ik 30 jaar pastoor ben geweest in Wahlwiller en Nijswiller, namelijk van 1944 tot 1974 en dus de schilderijen in het kerkje van Wahlwiller door de kunstschilder Aad de Haas onder mijn pastoraat zijn aangebracht, kan ik er ook iets over schrijven. Ik ben namelijk bang dat een aantal zaken niet op de juiste wijze worden weergegeven. Ik laat alle namen van personen weg om niemand te kwetsen en pijn te doen. Toen ik na 18 jaar kapelaan te zijn geweest in de St-Matthijskerk in Maastricht tot pastoor in Wahlwiller en Nijswiller werd benoemd was Wahlwiller nog klein, telde maar 450 inwoners, had nog drie lemen huizen en kende nog niet de vele mooie nieuwe huizen die er later gebouwd zijn. Ik leed aan evenwichtsstoornis.

Omdat ik veel hield van deze mensen, deze dorpen en deze streek ben ik er 30 jaar als pastoor gebleven en heb drie promoties naar veel grotere plaatsen afgewezen.

Ik ben daarom een heel ongewone tijdsduur hier gebleven. Vijf jaar voor mijn komst had mijn voorganger het kerkje van Wahlwiller vergroot met twee zijkapellen en een voorportaal. Op de plaats van het voorportaal had een door een familie geschonken calvarieberg gestaan. Omdat de kerk van binnen in hoofdzaak nog gepleisterd was en vol Duitse teksten, heb ik die teksten vooral met de witkwas uitgewist. Op een morgen zie ik op de rijks-weg een jongeman staan met een blauw jas en daarover het koord van de derde orde van St-Franciscus. Ik spreek hem aan met: „Bent u kunstschilder?“, waarop hij antwoordt: „Ja, dat ben ik“.

Ik vraag verder: „Mag ik weten waar u woont?“. Waarop hij antwoordt: „In Ingber-Gulpen“. „Mag ik u dan bezoeken, want ik heb een kleine kerk die u zou kunnen schilderen“. Hij antwoordt: „Dat mag u“. De volgende morgen, na de mis van half acht, ga ik te fiets naar zijn huis in Ingber-Gulpen. Ik maak daar kennis met zijn vrouw, en vertel hun wat mijn bedoeling is. Ik zie daar een „boodschap van de engel aan Maria“ zo serene en fijn, dat ik zeg: „Mijnheer de Haas, jij mag de kerk van Wahlwiller schilderen zonder enige beperking“. De kunstschilder komt naar het kerkje kijken en neemt zijn opdracht aan.

Ik stelde me intussen met de bouwcommissie van het bisdom in verbinding, doch die lag toen zo ongeveer uit elkaar. Daarom heb ik de meeste steun gehad van twee leden van die commissie, n.l. van de oud-leraar in Nederlands van Rolduc, nu rector van de Nieuwenhof te Maastricht, die alle jonge artiesten steunde en een pastoor-schilder uit Midden-Limburg.

Omdat de muur daar het vlakste en gaafste was zei ik tot de Haas om daar met zijn schilderijen te beginnen. We spraken er van te voren veel over, doch ik liet de Haas beslissen. Toen het kruisafereel af was vroeg ik de Haas even te stoppen. Ik zou nu graag de goedkeuring van de bisschoppelijke bouwcommissie hebben. De rector uit Maastricht kwam direct en vond de schildering goed. Toen kwam een hoog protestant iemand. Hij betitelde ze als godslastering. Ik zakte weer zo wat in elkaar. Toen kwam de priester-schilder uit Midden-Limburg. Hij noemde dit geval een „Jonas Redevicus“. „een herleeftde Jonas“. De kunstschilder en ik gingen verder met de andere figuren op het priesterkoor.

IN GESPREK EXTRA
EXTRA IN GESPREK
IN GESPREK EXTRA

• V.P.R.O.

Tweede kerstdag, 9 uur. Opgestaan en zoals normaal de radio aangezet. Deze staat nog op Hilversum 2, het station, dat de vorige dag besloot met mooie muziek. En toen plotseling de stem van een of andere oude viererik over zijn belevissen met Bartje. Ik kon mijn oren niet geloven en deze gelijks was, zoals later bleek, nog niet de grootste smeerlapperij. God, Allerheiligen, Maria, Jozef, de kerstribbie, alles werd erbij gesleept, bespot en belachelijk gemaakt. Het bleek een VPRO-uitzending (wie anders?) te zijn. Het is verbazingwekkend dat een dergelijk programma hier te lande zomaar uitgestraald mag worden. Zo platvoers, zo vuil, zo beledigend voor het overgrote volksoedeel in ons land. Het is niet te geloven en m.i. kan zo iets alleen in Nederland. Is er dan, zo vraag ik mij af met respect voor ieders instelling en levensbeschouwing, geen enkele instantie die hier iets aan kan doen. Een democratisch en vrij betrekkelijk toch niet dat iedere omroep dergelijke zwijnverhalen kan uitzenden. Verder vraag ik mij af daar deze VPRO toch ook deelt uit het fonds waarin wij jaarlijks onze radio- en televisiebijdragen moeten stoppen waaruit ook deze vuilbekkers betaald worden, of deze verplichting wel gehandhaafd kan worden. Als het niet zo dieptreurig was zou je dit stelletje als een groepje sexueel gefrustreerde halzen kunnen beschouwen en het met een schouderophalen afdoen. Maar het mooie is, dat dit programma in de gids wordt aangekondigd als een „sociaal cultureel programma“.

HEERLEN

J. Peters.

de grote stelling in de kerk en we horen onder: „Kitsch, kitsch“. Ik ga naar beneden en zie daar een grote kunstschilder, die bijna niet spreken kan. Ik zeg: „Mijnheer dit woord zult ge moeten herroepen, want de kunstschilder de Haas is ook een groot schilder doch van een ander genre als het uwe“. Die herroeping is later ook door hem gedaan bij een groot feest. De Haas werkte verder en begon nu met de heiligen op de muren. Daar stonden vroeger op consoles gipsen beelden, die ik allemaal aan een antiekverkoopster weggegeven.

De Haas begon zijn heiligen op de muren te schilderen; ik liet hem volledig vrij in de keuze ervan: hij begon met Franciscus, die prachtig is, pastoor Van Ars, die enig is, en dan schilderde hij heiligen die onze mensen niet kenden, zoals Lidwina van Schiedam, Clemens Hofbauer, Benedictus Laber, Elisabeth van Thüringen enz.

Inmiddels had ik zes speciale stenen uit Frankrijk voor hem laten komen. Daaruit zou hij zes beelden beelten, een van Maria, een van Jozef, een van Cunibertus, een van Quirinus, over de twee anderen zouden we nog praten. De Haas is aan het beeld van Maria begonnen, het is niet afgekomen, het staat nu op het graf van de moeder van een nu overleden Kerkraads priester.

Waar de andere Franse stenen zijn gebleven heb ik nooit vernomen. Nu zouden we aan de kruisweg gaan beginnen. Telkens kreeg ik tips vanuit Roermond dat ik die schilderijen van Aad de Haas uit de kerk moest verwijderen. De twee secretarissen van de bisschop kwamen me dat zelfs persoonlijk mededelen in Nijswiller na het lof. De Haas wilde de kruisweg op de muur schilderen, ik raadde hem dat volkomen af, omdat het pleisterwerk op de muren slecht was en afschilderde. Ik kreeg in Maastricht vier houtborden. Omdat die te breed waren voor 14 staties, maakten we er zes-

tien van, we voegden het verraad van Judas en de verrijzenis van Christus eraan toe.

Toen begon de spanning echt; ik kreeg veel te verduren. Ik ga, of schoon ik er niets verloren had, op de priesterwijdingsdag, naar het grootseminarie te Roermond. Daar ziet me de bisschop, grijpt me bij mijn arm en zegt: „Jacques, doe me die kruisweg uit de kerk weg en dat nog voor Pasen, anders krijg ik van Rome n.l. van de bekende strenge privésecretaris van de paus op de kop en gij wordt gesuspendeerd (dus afgezet als priester)“.

„En doe dat nog voor Pasen, ik stuur u dan een van mijn secretarissen.“ Ik antwoordt: „Bisschop ik zal luisteren, hoe moeilijk het ook wordt.“

Ik ga met mijn auto naar de Haas, die toen in Gulpen zelf woonde. Ik vind hem thuis en deel hem mede dat de kruisweg, op bevel van de secretaris van de paus voor Pasen uit de kerk moet. De Haas grijpt een licht crucifix van een kast en probeert me daarmede op de kop te slaan. Zijn vrouw en ik verhinderen dat. Op Goede Vrijdag bid ik nog de kruisweg voor de kruiswegstaties van de Haas, na de dienst komen twee stukadoors uit het dorp. Ze halen de kruisweg van de twee balken waarop hij getimmerd zat, trekken die balken van de muur en pleisteren het beschadigde. Ik had twee glaskisten uit Maastricht laten komen om ze in te doen, we doen ze daarin. Op aanbeveling van mijn huishoudster, die alles van het begin had meegemaakt, wil ik die kisten op de pastoriezolder doen, doch een bekende krant in Nederland belt me op met: „Of in Wahlwiller de kunst van Aad de Haas op de pastoriezolder wordt bewaard.“

Ik zie weer artikelen in de kranten komen. Ik had de Haas anderhalf duizend gulden voor het schilderen van de kruisweg gegeven. Later heeft het bisdom er nog 3 duizend bijgevoegd mits de kruisweg uit de kerk bleef. Ik sprak met Aad de Haas af dat hij en ook niet de kerk, van wie de kruisweg was, hem zouden verkopen en zeker niet uit Limburg zouden laten gaan. Een vrachtrijder uit Nijswiller bracht hem naar dat deel van kasteel Neubourg waar de Haas toen woonde.

De Haas en ik kwamen toen in een minder goede verhouding tot elkaar te staan. Ik had mijn volle macht niet als

IN GESPREK EXTRA EXTRA IN GESPREK IN GESPREK EXTRA

In deze rubriek neemt de redactie graag ingezonden brieven van lezers op – uiteraard verantwoordelijkheid. Inzendingen kunnen slechts worden geplaatst met naam en adres. Zij en zakelijk te zijn geformuleerd. Brieven die te lang zijn, zullen worden ingekort of gesnoeid.

• De apocalyptische ruiters uit het boek van de openbaring van St-Jan in de kerk van Wahlwiller.

in de bus, een groot beeld. Vrouw van Banneux mee, respect voor hun eerbied. Vooraan in de kerk liet plaats zit me nog iets dwars. Aad vroeg me destijds of hij als voor al hetgeen ik had meegedens zijn beschrijving van van mij een beschilderd portret maken. Ik vond het goed en er een gemaakt in het groen, ik echt resoluut doch wat op, wegens het vele dat ik ha maakt.

Doch, ik heb het nooit gekre heeft het geschonken aan een werker uit Neerbeek, die de werk doet bij artiesten en hun kunstproducten laat bekreeg mijn portret dat recht klein museum aan de muur in

Toen ik 50 jaar priester was geprobeerd om dit geschildertret van mij los te krijgen, me niet. Dit zijn enkele wa over de schilderijen in de kerkje van Wahlwiller, gespoord de pastoor, die in die willer geestelijk leidde en be en dat gedurende 30 jaar de

WAHLWILLER Jacq. Muloud-pastoor Wahlwiller en Nijsw

• Kerstkind 3

Voor wat de essentie betreft brief (LD 24/12), de kerst moet ik de heer Jos Colaris gelijkelijk geven. Maar niet waar cember als geboortedag van de tus betreft. Volgens recente tenschappelijke onderzoekingen beslist niet op genoemde daten. De gedachte tot de kerst terug te voeren tot de „Sol“ waarvan Mythras de person sedert lange tijd – is geweest, gaat het om de geboorte van en een tijd van bezinning. Bez in deze tijden echter maar he trekkelijk; erger nog, veel me der wie ondergetekende) zich veel te weinig dan wel niet waarmee ze bezig zijn, heeft, zo is de zeer sterke in leen maar tijd voor zichzelf. I feest is verworpen tot iets mantisch: een tijd van lekker, verwennen met uitgebreid overheerlijk eten onder de ker Trouwens, dat gedoe met die de“ kerstbomen is ieder jaar grote aanslag op ons werkwant dennedebomen zorgen net voor een zuivering van de als voor de nodige zuurstof al bomen dat doen. Let wel, ik zodanig geen afkeer van het k waar het indertijd een tijd van ning betreft. Maar zoals het k en ook Sinterklaas gevierd w overwegend geval) is het wel telos en overbodig te noemen

SITTARD Ber

IN GESPREK EXTRA
EXTRA IN GESPREK
IN GESPREK EXTRA

• ROZ 2

Op 30 december jl. maakte de van Noessel zich in deze ru kwaad over dat tijdens de ROZ dingen het Hilversum-3 programma Limburg niet of niet goed is te gen. Inderdaad een ongewens

Op dit moment maakt de RO gedwongen gebruik van de ders in Roermond en Hulsber landelijke Hilversum-3 pr uitzenden. In andere delen land hebben de streekradio's streekprogramma's gelijktij nsen worden beluisterd. Voor zal dit pas over 2 à 3 jaar het als gevolg van internationale ken over de verdeling van golt. Tot die tijd, meneer van Noess de gevoelige klanken van Hilv tussen 6 en 7 uur nog moeten ren, helaas.

MAASTRICHT Armand hof

Kerstkind 2

Jos Colaris (em. pastoor) wil dat de overheid ingrijpt als er een kerstman verschijnt, hij noemt dit majesteitsschennis (LD In Gesprek 24/12). De heer Colaris noemt niet welke overheid, maar ik kan me voorstellen dat hij o.a. gedacht kan hebben aan Albertus Magnus, die in 1262 afstand deed van zijn bisschopsambt om nieuwe kruistochten te prediken. Deze Albertus Magnus werd in 1931 heilig verklaard, is hoogheilig, onschendbaar en wordt nog steeds bestudeerd. De kruisvaarders met het kruis in de ene hand en het zwaard in de andere munten uit in dit soort geloofsbeleving, zij bereikten nooit het Heilige Land, maar hadden een actief aandeel in het decimeren van de joodse bevolking van het christelijk Europa. En deze joden, waren nazaten van Jezus een jood, geboren in Nazareth als zoon van een eenvoudige joods timmerman, die op zijn minst vijf zonen en twee

dochteren had. Toen hij later door sommigen als de messias werd beschouwd, verschoof de legende zijn geboorteplaats naar Betlehem, waar de „zoon van David“ thuishoorde, en werd zijn vader postuum van een stamboom voorzien die helemaal tot koning David terugging. Toen Jezus nog later werd verheven tot de „zoon van God“ moest zijn vader het veld ruimen voor de „heilige geest“ van wie zijn moeder Maria (Miriam) hem op wonderbaarlijke wijze ontving. Zijn broers en zusters, hoewel uitdrukkelijk als zodanig vermeld in de evangeliën werden tot de rang van neven gedegradeerd om Jezus als eniggeboren zoon te kunnen handhaven. Wat uit de evangeliën naar voren komt is de figuur van een gewone jood, geboren, besneden en grootgebracht als een jood, die zijn hele aardse leven doorbracht temidden van joden, die vandaag de dag tot de zoge-

heten „lagere standen“ gerekend zouden worden, en ethische opvattingen predikte en naleefde die doordrongen waren van de thora, van Mozes en de leer van Israëls profeten. En als u de bijbel goed kent, dan moet u weten dat Jezus als jood de wet eerbiedigde en naleefde, en het feit dat hij twaalf discipelen koos (Matt. 5, 18) om de twaalf stammen van Israël te symboliseren, die hij het „zout der aarde“ noemde, getuigt nog sterker van het joods nationalisme van de Nazarener. In de evangeliën komt geen enkele morele opvatting naar voren die niet terug gaat tot Mozes en de profeten. Jezus noemde zichzelf „mensenzoon“ wat in het Hebreeuws „vles en bloed“ of „iedereen“ betekent. Op de vraag van Pilatus: „Zijt gij de koning der joden?“ antwoordde Jezus dubbelzinnig: „Gij hebt het gezegd“. Jezus ging meer zijn boekje te buiten, drie voorbeelden: door de zinsneden „Gij hebt ge-

hoord dat tot de ouden is gezegd“ en „maar ik zeg u“ naast elkaar te plaatsen, deed hij wat geen joods profet ooit heeft durven doen, het op één lijn stellen van Gods boodschap en de boodschapper. „Ik ben de weg, de waarheid en het leven“, is iets wat een godvrezend jood over de lippen zou kunnen krijgen. Het Nieuwe Testament is historisch twijfelachtig. Het hele evangelie wemelt van geforceerde literaire pogingen om te benadrukken dat Jezus, een eehovoudige jood, de vervulling was van de bijbelse profetieën. Jezus was niets anders dan een leermeester in de moraal en een tragisch figuur, die geappelleerd heeft aan algemeen menselijke gevoelens. Als u de evangeliën goed leest (en maakt u zich verder niet druk om de kerstman waartegen u ten strijde wilt trekken) dan komt u een hoop tekortkomingen in Jezus leven tegen.

BRUNSSUM C. van Dijk

(ADVERTENTIE)

KLM'S LAGE
TARIEVEN:
LOS ANGELES
1200,-*

Laag tarief zonder ongerief.

Een heel laag, speciaal retourtarief met alle voordelen van KLM-lijdenservice. Belangrijkste voorwaarde: uw verblijf, waarin 2 volle zaterdagen moeten vallen, geldt voor maximaal 15 dagen. Wie van dit unieke tarief gebruik wil maken moet er snel bij zijn: het geldt alleen van 7 januari t/m 28 maart 1981. Voor alle informatie kunt u terecht bij uw KLM-agent en alle KLM-kantoren.

Zie ook Viditel
pagina 747311.

KLM

Thuis in de lucht.

*Onder voorbehoud van overheids goedkeuring

Roda JC uit winterslaap

Roda JC heeft na een korte pauze de trainingen hervat. Oefenmeester Piet de Visser, op de foto baanbrekend werk verrichtend aan kop van de selectiegroep, dook voor die gelegenheid weer eens „ouderwets“ de Brunssummerheide in. Voor de aanstaande oefenwedstrijden tegen o.a. amateurhoofdklasser RFC en Bundesligaclub VFL Bochum wilde De Visser kennelijk testen in hoeverre de afgelopen feestdagen een aanslag waren op de conditie van zijn spelers. De Denen Allan Nielsen en John Eriksen voegen zich maandag bij de selectie. Een nieuw gezicht in de groep was dat van Leon Wassenberg. V.l.n.r. Hanssen, Ramakers, Hendriks, Dacier, Degens, Wassenberg en De Visser.

Foto: 3POOT

Limburgs Dagblad

sport

Zaterdag 3 januari 1981 • Pagina 13

„Geen sprake van verbreken verbintenis“

KNVB: vertrouwen in bondscoach Zwartkruis

Van onze verslaggever

NTEVIDEO – Nadat Herman Choufoer, ex-betaaldvoetbalbestuurslid met technische zaken, al eerder had verklaard dat hij geen enkele reden om zijn bestuur voor te stellen bondscoach Jan Zwartkruis voortijdig zijn contractuele verplichtingen te ontslaan, werd vrijdagmorgen door Choufoer en Vilé, leider van de Oranje-delegatie in Montevideo en de voorzitter van de KNVB, die eerder gedane verklaring nog eens bekrachtigd.

B-perschef Evert Grifhorst werd naar het hotel Victoria Plaza gestuurd met de schap het KNVB-standpunt overstaan van het meel van de in Uruguay verende journalisten officieel te delen.

trouwen

Grifhorst: „Er is gister in het spelershotel een aankomst geweest, waarbij Jan Choufoer, daarbij geleid door Eric Vilé, de Oranje-perschef erg duidelijk te ver heeft gegeven dat bondscoach Jan Zwartkruis zijn contractuele verplichtingen, die tot en met de wereldbekercompetities van volgend jaar in Spanje, wel na de te komen. Er is op dit moment geen sprake van dat

de KNVB zal overwegen de eerder toegezegde belofte aan Zwartkruis te verbreken“.

Het is natuurlijk prachtig voor Zwartkruis opnieuw een bevestiging te krijgen van het KNVB-vertrouwen, maar dat er duidelijk toch wat aan de hand is, kan met die formele KNVB-verklaring niet worden toegedekt. Daarvoor hebben de spelers zich enkele dagen geleden al te nadrukkelijk uitgesproken.

Uitgangspunt

Het is natuurlijk ondenkbaar dat de Oranje-spelers het recht claimen zelf een elftal samen te stellen, maar van de andere kant zou het toch wel bijzonder nuttig kunnen zijn dat Zwartkruis de komende weken een aantal zaken nu eens

heel erg duidelijk doorspreekt met de verschillende partijen, Oranje-spelers en KNVB-bestuurders.

De situatie zoals die nu in Montevideo is komen te liggen, is voor een ieder volstrekt duidelijk: Zwartkruis gelooft nauwelijks nog in zijn eigen spelers en die spelers hebben op hun beurt vrijwel geen vertrouwen meer in hun bondscoach.

En het mag dan ook duidelijk zijn dat op die manier geen eensluidend uitgangspunt kan worden verkregen voor de komende WK-kwalificatiewedstrijden, waarin Oranje de maximale winst zal moeten behalen voor de zo zeer begeerde derde achtereenvolgende aanwezigheid in een mondiaal toernooi.

Zaalhockey in De Varenbeuk

Van onze hockeymedewerker

HEERLEN – Vandaag spelen de dames van de Heerlense Hockeyclub in de hoogste afdeling van het zaalhockey een tweetal thuiswedstrijden in de sporthal Varenbeuk. Voor de Heerlense dames is dit de tweede serie wedstrijden in de zaal.

Twee van de sterkste zuidelijke zaalhockeyteams komen naar Heerlen. Om 17.30 uur ontmoeten de Heerlense dames als eerste EMHC uit Eindhoven; om 18.30 uur EMHC-MOP (Vught); om 19.30 uur Heerlense dames-MOP.

Rudy Douven zevende in WK-jeugdschaak

GRONINGEN – De Zweed Ralf Akesson, die de wereldtitel reeds had oververvoerd is op zeer overtuigende wijze winnaar geworden van het toernooi om de wereldtitel jeugdschaak. De 19-jarige Zweed, die in de laatste ronde de Westduitser Bisschhoff versloeg, bezat twee punten voorsprong op de Rus Piggosov.

De beste Nederlander is Rudy Douven uit Sittard. Hij won in de laatste ronde van Smith en legde door dit resultaat beslag op de zevende plaats in de eindrangschikking.

Eindstand: 1. Ralf Akesson (Zwe.) 11½ punten; 2. Eugeny Pigousov 9½; 3. Jon L. Arnason (IJs.) en Silvio Danailov (Bul.) 9½; 5. Nikolai Andrianov (Sov.) 9½; 6. Ognjen Cvitan (Joe.) 7½; 7. Rudy Douven (Ned.); 8. Juan Corral (Spa.) 7; 9. Paul Motwaini (Schot.) 7; 10. Dan Lapan (IJs.) 7.

Stamsnijder vierde in Zwitserland

● Hennie Stamsnijder

MUNTELIER – Hennie Stamsnijder is vierde geworden in een wielervedrit over 22 kilometer. De prof uit Enter had een achterstand van 24 seconden op de winnaar, de Belg Roland Liboton. De wereldkampioen, die op nieuwjaarsdag in Rillaar had gezegevierd, legde het zware parkoers af in 55 minuten en 3 seconden. De Zwitser Albert Zweifel bezette evenals een dag eerder de tweede plaats op negen seconden. Klaus-Peter Thaler uit West-Duitsland werd derde. De uitslag: 1. Roland Liboton 22 km in 55 min 3 sec.; 2. Albert Zweifel op 9 sec.; 3. Klaus-Peter Thaler op 18 sec.; 4. Hennie Stamsnijder op 24 sec.; 5. Grzegorz Jaroszewski op 32 sec.; 6. Erwin Lienhard op 1.01.

Pijnen/Braun weer op kop

KEULEN – Op de voorlaatste dag van de 29e Zesdaagse van Keulen heeft het Nederlands/Westduitse koppel René Pijnen/Gregor Braun de leiding genomen. Pijnen en Braun hebben één ronde voorsprong op een drietal combinaties. Roy Schuiten, die rijdt met de Belg Stan Tourne, bezette de zevende plaats met een achterstand van negen ronden op het leidende koppel.

De stand: 1. Pijnen/Braun 58 punten, op één ronde; 2. Peffgen/Clark 117; 3. Sercu/Fritz 88; 4. Allan/Frank 78; op twee ronden; 5. Schumacher/Hempel 105; 6. Schütz/Svendsen 77; op negen ronden; 7. Schuiten/Tourne 66; op negentien ronden; 11. Venix/Kos 56.

vollig ineenstortte: 4-15 in slechts tien minuten. Bollen onderscheidde zich opnieuw met liefst zes opslagenpunten.

Korea

Later op de avond zorgde VC Sutherland voor een daverende verrassing door de balkunstenaars uit Korea een set af te snoepen: 1-3 (4-15, 15-12, 7-15, 10-15). De Aziaten die met een soms perfect volleybal, gelardeerd met de nodige strijktreken, hadden in de tweede set de gastheren zichtbaar onderschat. Toen Sutherland met een keihard scorende Wim Thewissen aan het hoofd een 12-9 voorsprong oververdi, moest zelfs de wereldberoemde spelverdeler Ho-Chul Kim het veld ruimen voor een extra aanval. De Aziaten slaagden er niet in de bakens te verzetten: 15-12. Korea hield een korte retraite met alle wisselers en de derde set ging uit als een nachtkaars 7-15, na een nog alleszins acceptabele tussenstand van 6-6.

Onthutsen en fel vechtende Maastiek verloor, terwijl de brigade van trainer Galkiewicz in de derde set

Europa Volleybaltoernooi Openingswedstrijd teleurstellend

Van onze medewerker PAUL DEMELINNE

MAASTRICHT – Voor ruim 1200 toeschouwers werd gisteravond het 15e Europa Volleybaltoernooi geopend met een 0-3 (11-15, 12-15, 4-15) zege van de Belgische (mede) lijstaanvoerder Horman VC Genk op de Franse kampioen Asnières Sports. Nog geen uur duurde deze overtuiging die niet geheel aan het verwachte niveau beantwoordde.

Daarvoor miste met name Asnières de

nodige scherpte en precisie. De ploeg van de andere Maasoever nam in de eerste periode snel afstand toen uitblikker Mathieu Bollen zijn variaties aan opslagen op de Franse formatie losliet: 4-8.

Hoewel Asnières in deze fase nog een reposte kon plaatsen: 11-10, besliste Horman VC de set gemakkelijk met 11-15.

Het tweede bedrijf kende een identiek verloop, terwijl de brigade van trainer Galkiewicz in de derde set

● De Westduitse équipe schijnt niet al te veel problemen te hebben met het verlies tegen Argentinië. Bondscoach Jupp Derwall en de DFB-perschef kunnen hun lachen niet inhouden als zij de commentaren lezen. Commentaren over de eerste nederlaag van de Mannschafft onder zijn supervisie.

Oefenwedstrijden

BROEKSITTARD – Eersteklasser Almania speelt morgen een oefenwedstrijd tegen derdeklasser Waubach. De partij wordt gespeeld op het terrein aan de Bachstraat in Broeksittard en begint om 14.30 uur.

Mocht morgen de competitiewedstrijd van Limburgia uit tegen Panningen niet doorgaan in verband met het slechte weer, dan spelen de Brunsommers morgen thuis een oefenwedstrijd tegen SV Meerssen. Aanvang 14.30 uur.

In 4C: Sylvia-Chevremont Valkenb. Boys-RKTSV

In 4D: Kaspora-Buchten

In 4E: GVCG-Stevensweert IVS-Rios

In 4F: Laar-Crescentia Vesta-SVO

Beker: 14.00 uur UVC-SVM Volharding-Venlo Venl. Boys-RKSVN (derde ronde).

Kolonia-Hoensbroek

SCHAESBERG – Morgen worden ook de resterende 24 minuten van de wedstrijd Kolonia-FC Hoensbroek uitgespeeld. De wedstrijd werd destijds bij een 1-0-stand gestaakt in verband met een blessure van de scheidsrechter.

Hoofdklasse: Panningen-Limburgia Voerendaal-EHC SVN-Caesar RFC-DESK

Eerste klasse F: Maasbracht-Heer

In 2A: Gulpen-WVV

In 3A: Geleen-Schimmert

In 3B: Kolonia-Hoensbroek De Leeuw-RKBSV Schinveld-Waub. Boys

In 3C: Holtum-Swalmen Heel-Sanderbout Obbicht-Merfeldia

In 3D: Vitesse-Sparta

In 4B: RKMCV-Sportclub Simpelveld-Zwart Wit

Inhaalprogramma amateurvoetbal

HEERLEN – Ondanks het onder goede weer van de afgelopen dagen en de niet te hoopgevend verachtingen voor dit weekend, zal morgen in het Limburgs amateurvoetbal logelijk een inhaalprogramma worden afgevoerd.

Opgens competitieleider Jean Pols wordt een inhaalprogramma principe zo compleet mogelijk gehandeld. „Mocht het weer nat en heftig zijn, dan zullen er waarschijnlijk een paar wedstrijden uitvallen. Maar als er al veertig procent van het geplande programma doorgaat, dat mooi meegenomen“, aldus de heer Cools gisteren.

et inhaalprogramma voor morgen ziet er als volgt uit:

VERPLEEGKLINIEK "KLEVARIE" te Maastricht

In onze verpleegkliniek bestaat op korte termijn plaatsingsmogelijkheid voor een

chiropodist(e) voor 15 uur per week.

Candidaten dienen in het bezit te zijn van het diploma chiropodie.

Het hoofd verplegingsdienst is gaarne bereid nadere informatie over de functie te geven (tel. 043-10541 toestel 129).

Schriftelijke sollicitaties kunt u richten aan het Hoofd Personeelszaken, Polvertorenstraat 6, 6211 LX Maastricht.

HEAO'ERS B/E (m/v)

De Rabobank Nederland vraagt voor de Accountantsdienst

Deze dienst voert de accountantscontrole uit bij de Rabobank Nederland, de daarmee gelieerde instellingen en de plaatselijke Rabobanken. Dat gebeurt, behalve binnen het hoofdkantoor, ook vanuit regiokantoren in het land. Voor het kantoor Roermond zoeken wij momenteel medewerkers.

Na een interne opleidingsperiode worden de werkzaamheden in teamverband verricht, waarbij wij denken aan medewerkers met goede contactuele eigenschappen, een voltioede HEAO-opleiding en belangstelling voor accountancy. De functie heeft een ambulant karakter.

De Rabobank Nederland biedt voor deze interessante functie een goed

salaris en een aantrekkelijk pakket secundaire arbeidsvoorwaarden, waaronder een dertiende maand-salaris, een premievrij pensioen en goede studiefaciliteiten. De functie geeft verder alle kans op doorgroei in de Rabobankorganisatie.

Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de sollicitatieprocedure.

Indien u nadere informatie wilt hebben kunt u bellen met de heer A.A.J. Arends, tel. 04750-10330.

Schriftelijke sollicitaties worden gaarne ontvangen door de Rabobank Nederland, Personeelszaken, antwoordnummer 713, 3500 VP Utrecht, onder vermelding van nr. VJ 5144.

De Rabobank Nederland: bank achter duizend banken. Begeleidt met raad en daad de ruim 1000 Rabobanken die overal in het land midden tussen de mensen staan.

Rabobank
geld en goede raad

VERPLEEGKLINIEK "KLEVARIE" te Maastricht

Onze instelling is een gecombineerde verpleegkliniek met ± 400 patiënten en een dagbehandelingscentrum. Reactivering krijgt grote aandacht.

Wij vragen, zo mogelijk, per 1 mei a.s., een

logopedist(e) voor 10 uur per week.

De diploma's logopedie en foniatie zijn vereist.

De directeur-geneesheer is gaarne bereid nadere informatie over de functie te geven (tel. 043-10541 toestel 121).

Schriftelijke sollicitaties kunt u richten aan het Hoofd Personeelszaken, Polvertorenstraat 6, 6211 LX Maastricht.

kleuterdal

stelt zich ten doel in samenspraak met de ouders een gerichte dagbehandeling te geven aan kinderen in de leeftijd van 1½ tot 7 jaar, bij wie de ontwikkeling niet volgens de verwachting verloopt.

Voor spoedige indiensttreding hebben wij een vakature voor de functie van

hoofd administratie (m/v)

Hij of zij wordt belast met de leiding van en de verantwoordelijkheid voor de boekhouding en de administratie van het medisch kleuterdagverblijf, het samenstellen van begrotingen, periodieke overzichten en het financieel jaarverslag en de bewaking van kosten, begroting, liquiditeit en interne administratieve procedures. Daarnaast dient de administratie te worden verzorgd van een 3-klassige geïntegreerde kleuterschool en van de Crèche Juliana, een kinderdagverblijf dat ressorteert onder de Rijksbijdrage-regeling Kinderdagverblijven.

Gevraagd wordt een medewerker — tenminste op SPD I-nivo — die beschikt over een ruime ervaring in één van de genoemde of verwante werkzaamheden en in geautomatiseerde verwerking. Bijzonder veel waarde wordt gehecht aan een collegiale houding en goede sociale vaardigheden. In eerste instantie gaan de gedachten uit naar kandidaten tussen de 30 en 45 jaar.

Een psychologisch onderzoek, waarbij de kandidaat de beslissing wordt gegeven of het onderzoekresultaat aan de opdrachtgever wordt verstrekt, behoort tot de mogelijkheden.

Sollicitaties kunnen binnen 14 dagen worden gericht aan de directie van het medisch kleuterdagverblijf

kleuterdal

Zoetmanstraat 75, 6217 NT Maastricht.

ZIEKENHUIS ST. ANNADAL MAASTRICHT

Het Ziekenhuis St. Annadal is een algemeen ziekenhuis met 768 bedden, waarin praktisch alle specialismen zijn vertegenwoordigd. Het aantal medewerkers bedraagt ca. 1750. De ziekenhuisorganisatie zal in de toekomst in haar geheel overgaan naar het academisch Ziekenhuis Maastricht, ten behoeve van medisch-wetenschappelijk onderwijs en onderzoek verbonden aan de Rijksuniversiteit Limburg te Maastricht. De plannen voor dit academisch ziekenhuis zijn thans volop in ontwikkeling. Vooruitlopend vindt in Ziekenhuis St. Annadal reeds geruime tijd een geleidelijk proces van academisering plaats.

In het HAEMO-DYNAMISCH-FUNKTIELABORATORIUM bestaat de plaatsingsmogelijkheid voor een

assistent(e)

Na een inwerkperiode zal zijn/haar taak bestaan uit:

- het assisteren bij het zelfstandig uitvoeren van patiëntonderzoeken met behulp van elektronische apparatuur
- het registreren en bijwerken van de uit onderzoek verkregen gegevens
- het instrueren van patiënten.

Voor deze functie is vereist:

- diploma Atheneum-B of Gymnasium-B
- grote mate van accuratesse
- goede contactuele eigenschappen.

Duur arbeidsovereenkomst: tot 16-08-1983.

Salaris: afhankelijk van leeftijd, opleiding en ervaring. Minimaal: f 1414,- en maximaal f 2253,-, excl. toeslag. De premie AOW/AWW komt voor rekening van de instelling.

Nadere inlichtingen worden u gaarne verstrekt door Dr. H. Bruins Slot, telefoon (043)-862272.

Schriftelijke sollicitaties worden ingewacht bij de afdeling Personeelszaken, onder vermelding van vakaturnummer 224.

Postbus 1918, 6201 BX Maastricht.

VERTEGENWOORDIGER

Rayon Limburg - Zuid-Oost Brabant

die middels het onderhouden van de vele goede contacten met onze cliënten de zeer grote omzet in dit rayon in stand weet te houden en te vergroten.

Kennis van houtbewerkingsmachines en de eigenschap zelfstandig te kunnen werken zijn vereist.

Wilt u uw schriftelijke reactie zenden aan:

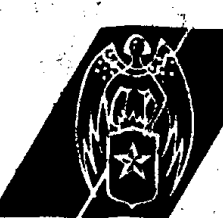
Directie Van Raay BV
Postbus 414, tel. 073-125422,
5201 AK 's-Hertogenbosch

van Raay bv.
houtbewerkingsmachines

Gevraagd m.i.v. 1 februari 1981 TANDARTSASSISTENTE

in moderne praktijk te Heerlen.
Min. vooropleiding Mavo.

Brieven richten aan:
A.G.M. MUSKENS, tandarts.
Promenade 11, 6411 JA Heerlen.

GEMEENTE MAASTRICHT

Bij het Grondbedrijf, zijnde een tak van dienst ex artikel 252 van de Gemeentewet, kan worden geplaatst een:

archief-medewerker m/v

die belast zal worden met het zelfstandig vormen, ordenen en uitlenen van dossiers.

Voor deze functie wordt gevraagd het bezit van het diploma SOD I alsmede is ervaring in bovengenoemde werkzaamheden vereist.

Studie voor het diploma SOD II strekt tot aanbeveling.

Salaris- en rangindeling zullen afhankelijk zijn van leeftijd, opleiding en ervaring.

De gebruikelijke rechtspositieregelingen zijn van toepassing.

Nadere inlichtingen kunnen worden ingewonnen bij het Grondbedrijf, Helmstraat 12 (tel. 043-841811, toestel 476).

Belangstellenden naar de voornoemde functie worden verzocht hun schriftelijke sollicitatie uiterlijk binnen veertien dagen na het verschijnen van deze oproep te richten tot het college van burgemeester en wethouders en in te zenden aan de directeur van de centrale personeelsdienst, postbus 166, 6200 AD Maastricht.

In de linkerbovenhoek van de sollicitatiebrief gelieve u te vermelden:
„Vakature no. 4901; Grondbedrijf”.

GRONDBEDRIJF

Romboutscollege
R.K. Scholengemeenschap
Atheneum HAVO
Schoolstraat 16, postbus 260,
6440 AB Brunssum.

vraagt zo spoedig mogelijk ter vervanging wegens ziekte

een DOCENT (E)

voor het vak

TEKENEN 19 UUR 2e graads

Schriftelijke sollicitaties onder opgave van bevoegdheid, vooropleiding, staat van dienst en referenties aan de rector, drs. H.M. Disco.

Dutch Finish GmbH & Co C.V.

WENCKEBACHSTRAAT 3
6466 NC KERKRADE

Voor onze appretuur en ververij hebben plaatsingsmogelijkheden voor:

PRODUKTIEMEDEWERKERS/STERS

in 2-resp. 3-ploegdienst.
Voor inlichtingen kunt u vanaf maandag 5-1-1981 bellen tussen 10.00-11.00 uur.

STOMERIJ PROPERSHOP

zoekt een vakbekwame

BEDRIJFSLEIDER

voor haar warme winkel te Stein

Onze man moet in staat zijn deze zaak zelfstandig te runen waarvoor hij goed gehonoreerd zal worden.

Sollicitaties kunt u richten aan:

PROPERSHOP STEIN B.V.
p/a Vrijheidslaan 18
6141 BP Limbricht
Tel. 04490-14872 na 20.00 uur

Op de afdeling Planvoorbereiding hebben wij nog plaats voor een

Planvoorbereider

Degene die wij hiervoor in gedachten hebben, moet, op grond van zijn opleiding en ervaring, in staat zijn om de nieuwe plannen zodanig voor te bereiden, dat een efficiënte en praktische werkuitlevering mogelijk is.

Ervaring in de gietbouw verdient de voorkeur.

Schriftelijke sollicitaties, vergezeld van een recente pasfoto in te dienen bij Aannemersbedrijf Jongen B.V., Postbus 31007, 6370 AA Schaesberg.

**JONGEN BV
AANNEMERSBEDRIJF**
Hompertsweg 34, Schaesberg, tel. 045-722851

ALGEMEEN ZIEKENFONDS VOOR DE MIJNSTREEK - A.Z.M. AKERSTRAAT 27, HEERLEN.

Werkzaam als uitvoeringsorgaan van de Ziektenfondswet, V.G.Z., I.Z.A.W.B.Z., in oostelijk Zuid-Limburg met 225.000 verzekerden, vraagt indiensttreding op korte termijn een

verpleegkundige -

Binnen het team van adviseurs en in nauwe samenwerking met de andere geneeskundigen zal de verpleegkundige worden belast met de volgende taken:

- advisering inzake aanvragen o.a. voor opnamen in algemene en speciale ziekenhuizen en verpleegtehuizen;
- begeleiding verpleegduur in het licht van de medische indicatie, beoordelen van de kwaliteit van de verpleging;
- het begeleiden van de nazorg en het beoordelen van de thuiszorg;
- coördinatie van bovenstaande taken via regionale instanties van de gezondheidszorg.

Een brede ervaring op het terrein van de extramurale en intramurale gezondheidszorg wordt door ons noodzakelijk geacht.

Leeftijd tot 40 jaar.

Sollicitanten met:

- O.K.-opleiding
- ervaring met revalidatietechnieken
- ervaring in de geriatrie
- voltioede management- en/of kaderopleiding genieten de voorkeur.

Honorering en secundaire arbeidsvoorwaarden zijn in overeenstemming met de aard van deze functie.

Een psychologisch onderzoek kan deel uitmaken van de selectieprocedure.

Voor nadere informatie kan men zich wenden tot de heer J. Daams, heer H. Verburg, adviserend geneeskundigen (045-737777 toestel resp. toestel 125).

Sollicitaties gelieve u te richten aan het Hoofd Personeelszaken van A.Z.M., Akerstraat 27, 6411 GW Heerlen.

VERPLEEGKLINIEK "KLEVARIE" te Maastricht

Bij het MEDISCH SECRETARIAAT bestaat plaatsingsmogelijkheid voor een

medewerk(st)er medisch secretariaat

Het betreft een part-time functie, 20 uur per week. Candidaten dienen bereid te zijn om bij afwezigheid van de medisch secretaresse zo nodig gehele dagen te werken.

Onze gedachten gaan uit naar kandidaten die in het bezit zijn van een diploma MEO, secretariale richting, met bij voorkeur ervaring in de gezondheidszorg. Leeftijd 20 tot 25 jaar.

De Algemene Burgerlijke Pensioenwet is van toepassing. De AOW/AWW-premie komt voor rekening van de werkgever. De salariering is afhankelijk van opleiding en ervaring.

Schriftelijke sollicitaties kunt u richten aan het Hoofd Personeelszaken, Polvertorenstraat 6 Maastricht.

Juventus biedt 25.000.000 voor 's werelds beste voetballer

Maradona's miljoenenendans

Diego Armando Maradona geeft een autogram. Onlangs liet hij dit baar vergezeld gaan van een vuistslag, toen handtekeningjager provocerend toevoegde: „Hoeveel krijg je hier, hoerenzoon?”

BUENOS AIRES – Argentinië houdt de adem in. Niet omdat de eindzege van Argentinië in het mini-wk in het geding is – na de zege op West-Duitsland lijkt er voor het imperium van Cesar Luis Menotti geen vuilte aan de lucht – maar omdat er opnieuw sprake is van emigratie van superster Diego Armando Maradona. Het Italiaanse Juventus Turijn lonkt naar „de beste voetballers van de wereld” en zwaait daarbij met de lieve som van vijftientig miljoen gulden. Deze sensationale mogelijkheid is deze week bevestigd door Prospero Consoli, president van Argentinos Juniors Buenos Aires, de club van het wonderkind Maradona. De Argentijnen zijn er kapot van.

Van onze verslaggever

Droomvilla, drie auto's en een eigen firma

Prospero Consoli wendde zich afgelopen week met een dramatische hulpkreet tot zijn landgenoten: „Wij kunnen Maradona niet meer houden. Zijn huidige marktwaarde staat in geen enkele verhouding meer tot de financiële draagkracht van onze vereniging”.

FIAT-boss Gianni Agnelli, president van Juventus, reageerde meteen. De Italianen willen de in de rode cijfers verkerende club van Maradona direct met tien miljoen gulden onder de schouders grijpen. De rest, vijftien miljoen, wil Juventus na het wk 1982 in Spanje overboeken op het conto van Argentinos Juniors. Pas dan mag de 20-jarige balvirtuoso, conform een afspraak met de Argentijnse voetbalbond, naar het buitenland verhuizen.

chamelijk letsel veroordeelde tot een gevangenisstraf van vier maanden voorwaardelijk. Maradona had een 16-jarige jongen een vuistslag toegediend toen deze hem na het ontvangen van een autogram provocerend bejegende met: „Hoeveel krijg je voor deze handtekening, hoerenzoon?”.

Over Maradona's unieke positie bestaat geen enkele twijfel. Op zijn vijftiende stond hij al in het eerste elftal. Sindsdien scoorde hij zo'n slordige honderd twintig competitiedoelpunten. Argentinië's-coach Menotti geldt als mentor en begeleider van de baltoevenaar, maar de invloed van Menotti eindigt waar de macht van het geld begint. Tijdens de mini-wk voeren gevolmachtigden van Juventus, onder wie Omar Sivori, onderhandelingen over de transfer van Maradona. Zelf zegt hij daarover: „Ik wil eerst nog met Argentinië de mini-wereldbeker winnen”. Dan kan hij namelijk nog meer bedingen...

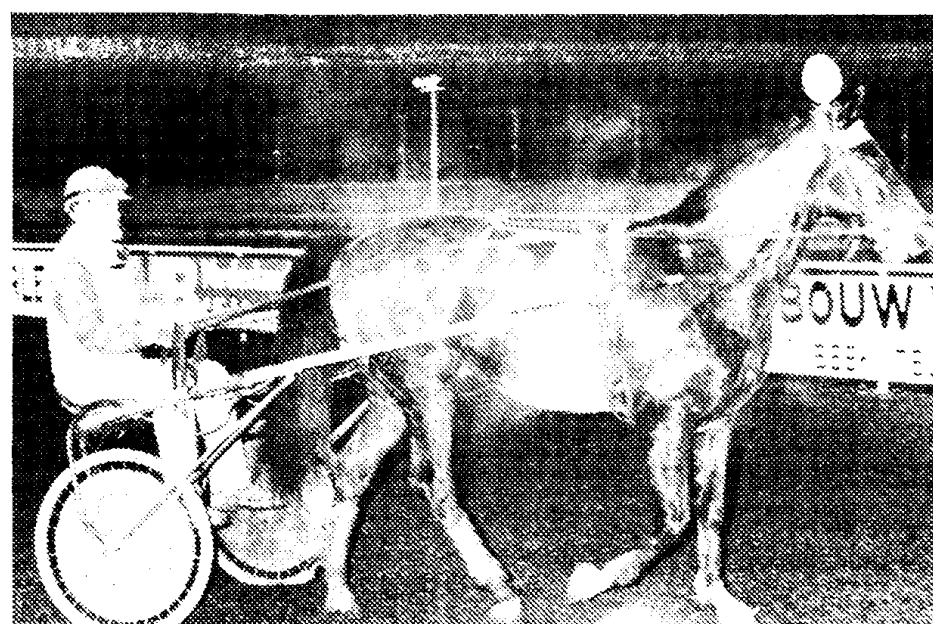

● Maradona (midden) ziet met genoeg hoe West-Duitsland in de persoon van Briegel ter aarde stort. Links: Pasarella, rechts Galvan.

MORGENMIDDAG OP SCHAESBERG

Fiets en bloemen voor de veertigduizendste

SCHAESBERG – Directeur Jean Schoenmaeckers van de draf- en renbaan Schaesberg verwacht morgenmiddag (zondag dus) aan zijn veertigduizendste bezoeker (ster toe te komen. Hij wil dit markante feit niet in de vergetelheid wegdrücken, maar het even naar voren halen als een bewijs, hoe zeer „zijn” baan zich toch wel in de Limburgse belangstelling mag verheugen. Dat heugelijke feit zal dan hopenlijk morgenmiddag worden gevierd met het uitreiken van bloemen en het aanbieden van een heren- of damesfiets aan degene die als veertigduizendste de tournoquetten passeert. Momenteel zijn er 38.494 betalende bezoekers geweest, hetgeen nagerekend over 21 meetings, een aantal van ruim 1800 bezoekers per meeting betekent in het afgelopen jaar 1980 vanaf 8 augustus, de officiële openingsdatum.

● Manus Bouwhuis – Hier met de vorige week zaterdag winnende Race H. De Randstad-trainer is een graag geziene gast in Schaesberg. Hij komt altijd met goede dravers, die mede vooraan strijden in de koersen, waaraan ze deelnemen.

op een geleidelijke stijging, zodat de afstand tussen Schaesberg en de andere banen kleiner wordt. In ieder geval morgenmiddag hopenlijk het heugelijke feit van de veertigduizendste. Hij of zij kan op een prettige middag rekenen, compleet met wat cadeautjes.

Goede koersen

Alle toeschouwers kunnen bovendien rekenen op negen goede koersen: drie rennen en zes drafrijen. Eerste start om twee uur morgenmiddag.

De rennen hebben in trouwe komer Henk v.d. Kraats opnieuw een jockeytrainer, die niet zonder winst naar huis hoeft te gaan. Hij rijdt met Ma Fille II (al eerder succesvol op Schaesberg), met Angry Brigade en met Guernella. De Engelse trainer John Ives, die bij stal-Jaspers in dienst is, heeft een goede kanshebber in Emaghamore in de eerste ren. De ruïn won op 20 december en werd tweede op 15 november. Fine Scott kan een sterke concurrent voor de Ives-pupil betekenen.

Trouwens in deze eerste ren is trainer Ives ook niet kansloos met Sainly One, die tot nu toe slechts Belgische starts beleefde en daarbij een derde, een tweede en een eerste prijs veroverde. Deze hengst is een tijdje op rust geweest. Voor de rest valt het op – en dat is verheugend – dat steeds meer Limburgse trainers en eigenaars met hun volbloeds aan de start verschijnen. Trainers Pubben, Nicolay en Koullens hebben meerdere volbloeds ingeschreven. Vooral Jan Pubben is ditmaal zeer actief. Kijkt hij in de eerste ren met kloppend hart naar het optreden van Zilverster, in de tweede ren zal hij zijn aandacht dienen te verdelen tussen Pake en Prince Pam. In de derde ren moeten Ballora en Nacha het heil voor hem brengen. Bij de dravers is Jan Wagenaar weer present. Hij zal o.a. Wim Velis

en de „cavallerie” van de familie Reuten op zijn weg vinden. Dat kan in de Het Zuiden Touringear Valkenburgprijs over 2640 meter tot een fraaie strijd leiden tussen Tizzy R (Lei Reuten), Thor Wolfth (Wim Velis) en Theodoor Hanover (Jan Wagenaar). Op de sprint staan een aantal sterke mijlers ingeschreven: Roberta Shilling (die zondag nog op Hilversum de Supertiora won met Jackie de Jong op de sulky), Sef Hazelaar, Overtax, Piet Hein en niet te vergeten de verrassende winnaar van vorige week Orion Ponderosa. De wat wisselvallig optredende Ostar en Ofraja Majo hebben in het hoofdnnummer twintig meter voor-sprong op o.a. Matchless en Mac Buitenzorg. Wim Duivenvoorde komt in deze draverij met Nar Buitenzorg aan de start die vier maanden op rust is geweest.

george taylor

Supertrio inleveren

SCHAESBERG – Het supertrio van deze zondag is geënt op de Provincieprijs, die op Hilversum wordt verreden om 13.58 uur. Het is een draverij met autostart over 2440 meter. Deelnemers: 1. Salomé; 2. Taranis D.; 3. Sita van Hiddum; 4. Super Boy Laren; 5. Spancer Fortuna; 6. San Sebastiaan; 7. Sead Nearness; 8. Summer Pearl; 9. Sally Scott; 10. The Komo Star; 11. Suze; 12. Suchette Dear; 13. Sten Vitesse; 14. Sam Belwin. LD-tip: The Komo Star. Suze, Sam Belwin. Outsiders: Taranis D. Sita van Hiddum, Salomé. U kunt uw supertrio weer inleveren morgenmiddag op de baan van Schaesberg tijdens de koersen, die er vanaf twee uur plaatsvinden. Er is daarvoor een speciaal loket geopend bij de totalisatorafdeling.

Trainingskamp en twee oefenduels

Fortuna houdt van aanpakken

Van onze sportredactie

ARD – Frans Körver laat ten gras over groeien. De na-trainer trommelt zijn rs vanmorgen op voor tweedagse waarin het aanpakken geblazen is.

na Sittard hervat de training met eenkomst in het CIOF, waar nagen het accent op conditie zal Ter afsluiting van de eerste dag

Programma Budobond Zuid-Nederland

LEN – Het voorlopige programma van de Belangenorganisatie Budobond Zuid-Nederland ziet er voorlopig lgt uit:

11 januari centrale training in ten

11 februari meisjestoernooi Boleld

15 februari centrale training te em

22 maart judotoernooi te Over-

12 april teamwedstrijden te veld

26 april judotoernooi te Bos-

al deze activiteiten zal echter en datum moeten worden ge-

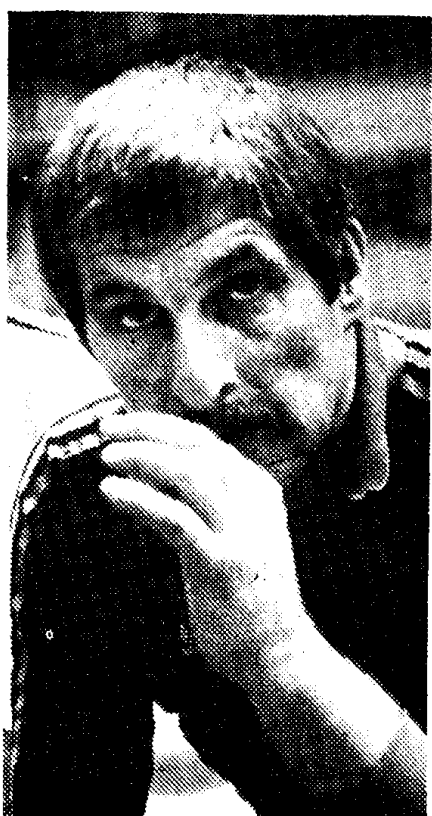
voor een centrale training als lling. De eerste centrale training

tshebben in Margraten (Dracula 10 uur wordt er begonnen met

o's tot en met 12 jaar. Vanaf 11 omen de oudere judoka's aan

Selectie-kegelen

OLTZ – Voor het eerst sinds de ting van de Bochohltzer kegelen BKB werden selectiewedstrijden gehouden voor een bondszeftal egelen. Verwonderlijk toch wel emand van de zes bovenste in issement van de competitie dit haalde. In de competitie wordt slechts in „de volle” gegooit, bij sportkegelen algeruimd worden. Het zestiendat op de anen van zaal Glavermans ge- rd werd en binnenkort uitkomt het zestiendat op de baan van de zestiendat uit: Frits Beckers Val- Voel Poats, Frits Rhoen, Val- lily Franken Franse Zeven, Wil- Voel Poats en reserve Frans- mans t Glavertje.

● Frans Körver ...stevig programma...

speelt Fortuna vanavond om 19.30 uur een uitwedstrijd tegen Diest. Dat is de ploeg in de Belgische tweede nationale die sinds enige weken getraind wordt door Wim Hendriks. De Heerle-naar moet proberen de club weg te loodsen uit de degradatiezone en hij is daar totnu toe aardig in geslaagd.

Morgenmiddag onderbreekt Fortuna zijn trainingskamp voor een oefenwedstrijd in Brunsum (14.30 uur) tegen Schuttersveld. Zondag 11 januari speelt Fortuna zijn eerste competitiewedstrijd na de winterpauze: Hera-cles-Fortuna Sittard.

Tennistoernooi in Margraten

MARGRATEN – Zondag 18 januari houdt de tennisvereniging Dracula uit Margraten een tafeltennistoernooi in het gemeenschapshuis. Aan dit toernooi kunnen enkel recreanten deelnemen. Dit wil zeggen spelers of spelers die nog nooit in competitieverband zijn uitgekomen of in elk geval de laatste drie jaar niet als zodanig hebben gespeeld. Er wordt gespeeld in vier categorieën: 1 junioren (tot 16 jaar), 2 senioren (vanaf 16 jaar), 3 categorie Margraten (enkel inwoners van Margraten) en 4 dubbel. Opgeve kan gedaan worden bij M. Prevoo, Sprinkstraat 78 te Margraten. Het inschrijfgeld bedraagt afhankelijk van de categorie f 2,- of f 3,-.

Lening

De Argentijnse voetbalbond heeft begin 1980 al diep in de geldbuidel moeten tasten om een vertrek van Maradona uit te stellen. De bond gaf Argentinos Juniors een lening van een miljoen gulden om de eerste gaten te stoppen. De club was echter niet in staat de eerste termijn van deze schuld, een bedrag van twee ton, af te lossen, want Maradona's waarde is intussen naar duizelingwekkende hoogte gestegen.

De op 30 oktober 1960 geboren superstar, met vijf zusjes en twee broers opgegroeid in de slums van Buenos Aires, heeft voor zijn familie een villa van bijna twee miljoen gulden gekocht. Voor de deur van deze stulp in de wijk Devoto staan voor de Maradona-clan twee Mercedesen en een Ford, met chauffeur, startklaar. De vliegmaatschappij Austral betaalt het maandsalaris van Maradona (50.000 gulden). Voor het komende seizoen ontvangt hij van een aantal firma's nog eens drie miljoen gulden, als zakentje. Voor Argentinië dat te kampen heeft met enorme inflatie, is het blijven van iemand als Diego Armando Maradona een zaak van kapitaal belang.

Maradona heeft een manager, Jorge Cyterspiller, die pas twintig jaar is, maar bijzonder gehaaid. Beiden hebben een firma gesticht, de Maradona Productions, die elke gelegenheid te baat nemen om steeds hogere gages te bedingen. Het clevere duo maakte veel geld met een show, onder de titel Kerstmis met Maradona, en opende in de Viamonte van Buenos Aires een reclamabureau. Maradona verschijnt voor de televisie alleen maar tegen een vorstelijke vergoeding; hij vroeg voor een talkshow zo veel dat de televisie „neen” moest zeggen.

„Hoerenzoon”...

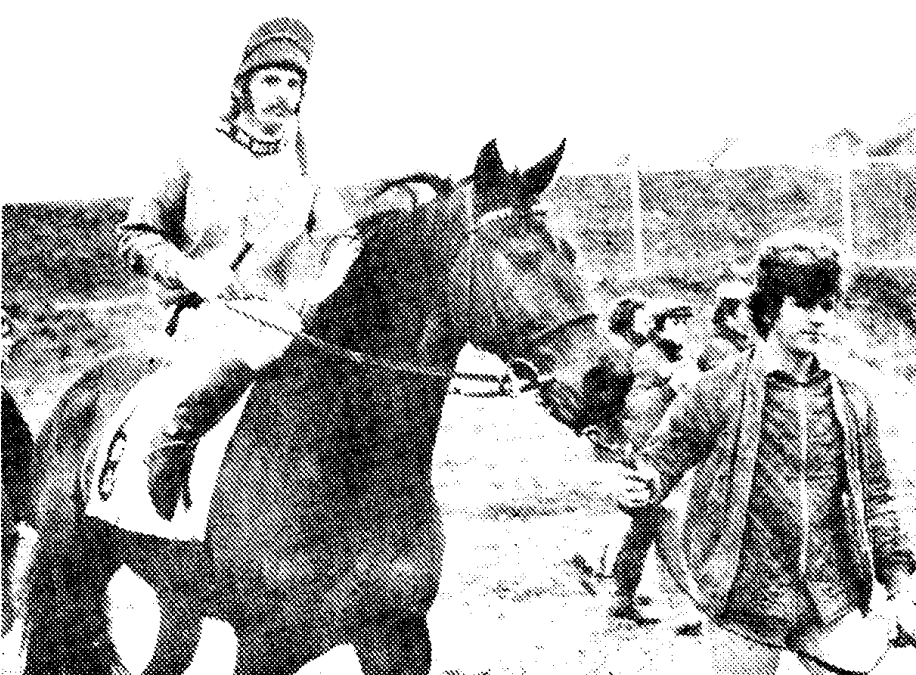
De 1,65 grote dribbelaar raakte onlangs in opspraak omdat een rechtbank hem wegens toebrengen van li-

Vilas op de goede weg

MELBOURNE – Guillermo Vilas is hard op weg naar zijn derde achterevolgende Australische tennistitel. De als eerste geplaatste Argentijn plaatste zich in Melbourne voor de halve finales. Vilas schakelde in een vijf sets vergende partij de Amerikaan John Sadri uit: 7-6, 6-4, 2-6, 4-6, 6-3.

Vorig jaar stonden beide spelers in de finale van dit met 350.000 dollar gedoteerde toernooi tegen elkaar. Vilas trok de eerste twee sets naar zich toe en leek evenals in 1979 op een zege in drie sets af te stevenen. Bij de stand 2-1 in het voordeel van Vilas kwam echter het keerpunt. Sadri bracht vijf games achter elkaar op zijn naam en bleek na een rustpauze in de vierde set in staat de opslag van Vilas te doorbreken. Pas in de vijfde set kreeg de kampioen van Australië Sadri definitief op de knieën. Vilas behield nu zijn service wel en bouwde een voorsprong van 3-0 uit naar winst (6-3).

In de halve finales ontmoet Vilas de Australiër Kim Warwick, die Bill Scanlon uit de Verenigde Staten elimineerde: 6-4, 6-2, 4-6, 6-1. Diens landgenoot Brian Teacher schakelde de Australiër Paul McNamee uit: 6-4, 4-6, 6-0, 7-6.

● Jan Pubben's Butthes Rika won zaterdag jl. op Schaesberg geheel volgens de LD-verwachtingen een van de rennen. Hier na afloop van die ren op weg naar de winnaarring. Jockey J.H. Smith heeft zijn werk goed gedaan...

LD-tototips voor morgenmiddag

SCHAESBERG – Morgenmiddag (zondag dus) vanaf twee uur zes draverijen en drie rennen op de draf- en renbaan te Schaesberg. Er kan vijfmaal trio worden gespeeld en wel op de koersen 1, 2, 4, 6 en 8. Onze tips voor deze negen koersen zijn:

Butthes Queenprijs (ren): Elmaghamore - Fine Scot - Cheli Outsider: Don't let go.

Kasteel Bethlehemprijs: Solo K - Silverster - Typhoon Hazelaar. Outsider: Scalino.

Adrianaprijs (ren): Essex Prince - Pake - Marcel Raaphorst. Outsider: Guernella.

Clasien by- Nuthprijs: Radar - Robin H - Sasja van Willy. Outsider: Ronald Zora.

Cathamprijs (ren): Ma Fille II - Second Son - Nacha. Outsider: Leap Day.

Kasteel Jerusalemprijs: Shilling - Sef Hazelaar - Roberta. Outsider: Overtax.

Het Zuiden Touringear Valkenburgprijs: Theodoor Hanover - Tizzy R - Thor Wolfth. Outsider: Rose Bowl.

St. Antonius Maasbrachtprijs: Ofraja Majo - Matchless - Mac Buitenzorg. Outsider: Ostar.

Kasteel Mheerprijs: Ulyssus Hage - Ultra Nimble - Ursus H. Outsider: Tsarina Prince.

GEMEENTE KERKRADE

Bij de sector Publiek Service van de Algemene Technische Dienst, bestaande uit de afdelingen bouw- en woningtoezicht, hinderwet- en milieuzaken en receptie-administratie, kunnen worden geplaatst:

A EEN MEDEWERKER

(administratief)

FUNCTIE:

De activiteiten van de nieuw aan te trekken functionaris zullen zich voornamelijk toespitsen op de juridische en administratieve ondersteuning van de afdelingen bouw- en woningtoezicht en hinderwet-milieuzaken bij de uitvoering van de woningwet, hinderwet en de andere milieuwetten en verordeningen.

Vereisten:

- middelbare vooropleiding en in het bezit van het diploma G.A.-I (B.A.);
- enige ervaring met dit soort werk;
- een goede mondelinge en schriftelijke uitdrucksvaardigheid;
- leeftijd bij voorkeur tussen 25 en 35 jaar.

Salaris:

Het salaris zal, afhankelijk van opleiding en ervaring op dit terrein, minimaal f 2324,- en maximaal f 3084,- per maand bedragen met een uitlooptermijnheid naar f 3512,- excl. de toeslag van f 26,- per maand.

B EEN MEDEWERKER

(technisch)

Functie:

De functionaris zal worden belast met:

- beoordeling en advisering van hinderwetaanvragen;
- het voeren van overleg met bedrijven over vergunningsaanvragen hinderwet;
- het uitvoeren van controle ingevolge de hinderwet;
- het verrichten van taken m.b.t. de overige milieuwetten.

Vereisten:

- diploma HTS-bouwkunde;
- goede contactuele kwaliteiten met ambitie op dit terrein;
- leeftijd bij voorkeur tussen de 20 en 30 jaar.

Salaris:

Het salaris zal afhankelijk van eventuele verdere opleidingen en ervaring op dit gebied liggen tussen f 2324,- en f 3084,- per maand excl. de toeslag van f 26,- per maand.

De gebruikelijke gemeentelijke rechtspositieregelingen zijn van toepassing.

Schriftelijke sollicitaties binnen 10 dagen na het verschijnen van dit blad te richten aan burgemeester en wethouders van Kerkrade, Postbus 600, 6460 AP Kerkrade.

Huize De Schutse

Gereformeerd Bejaardentehuis

Hemsterhuisstraat 123

1065 JX Amsterdam

Telefoon 020-150666

In ons tehuis, waar ca. 150 bewoners worden verzorgd, is een vakature voor

hoofd verpleging en verzorging

Onze gedachten gaan uit naar iemand met pos. prot. chr. levensovertuiging, aan wie wij de optimale zorg voor onze zieke en gezonde bewoners kunnen toevertrouwen.

Vereist is het diploma ziekenverpleging A/B of A, alsmede ervaring in het leiding geven aan medewerkers.

Verder dient men te beschikken over een goed organisatorisch inzicht en goede contactuele-eigenschappen.

Salariëring in de rang van Hoofdverpleegkundige volgens de CAO voor Bejaardentehuizen.

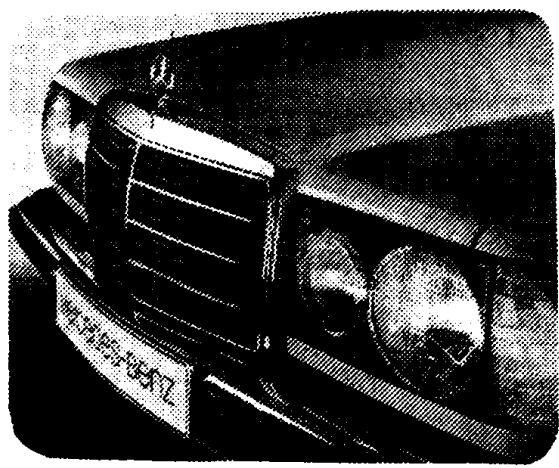
Sollicitaties en verzoeken om inlichtingen kunt U richten aan de directrice, zr. A.A. Nagel.

Geleen bedrijfsruimte met

kantoren te koop of te huur, tot opp. 1000 m². Direct te aanvaarden. Te bevragen tel. 04494-46956.

Representatieve jonge vrouw met internationale reiservaring

en beheersing van de Engelse, Duitse en Spaanse taal zoekt interessante betrekking. Br. ond. nr. B 1101 LD Brunssum.

Voor een nieuwe of goede gebruikte Mercedes naar:

Peters Auto's B.V., Haelen

Wij hebben steeds alle types van Mercedes Benz in voorraad!

Nu te zien in onze showroom:

Mercedes 230E met inspuitsmotor, tevens

Mercedes 300 SD Turbo

Mercedes 280S en Mercedes 280SE

Mercedes 500 SE, Mercedes 500 SEL

Speciale aanbieding van Mercedes Combi

Verder hebben wij de volgende inruilauto's:

Mercedes 450 SE LPG	1978
Mercedes 300 D aut.	1977
Mercedes 300 D	1978
Mercedes 200 D	1978
Mercedes 280 15.000 km	1980
Mercedes 280 CE Coupé aut. veel extra's	1978
Mercedes 220 D aut.	1975
Mercedes 220 D	1975
Mercedes 280 S LPG	1975
Mercedes 240 D 3.0	1974
Mercedes 280 S aut. LPG	1974
Mercedes 220 D	1977
Mercedes 220 D „lang” zwart	1973
Mercedes 200 D	1977
VW Golf Diesel	1980
Mitsubishi Galant Combi GLX 2000 LPG	1979
Ford Transitbus 9-pers. FT 100	1979
Alfasud Giardinetta	1978
Datsun 200 L sext. aut.	1975

Inruil en financiering mogelijk
BOVAG-garantiebewijs

Welke jonge vrouw wil voorlichting geven over Moeders voor Moeders?

Moeders voor Moeders verzamelde de urine van zwangere vrouwen. Hieruit kan Organon een preparaat maken dat in sommige gevallen onvruchtbaarheid, zowel bij mannen als bij vrouwen, verhelpt.

Wij zoeken een vrouw die zich met enthousiasme aan haar taak wil wijden. Zij geeft voorlichting aan eventuele deelnemers. Zij activeert en organiseert. Zij legt en onderhoudt contacten in de medische en verpleegkundige sector. Daarbij bezit ze over-

tuigingskracht, is welbespraakt, doortastend en energiek. Deelt u graag uw tijd zelf in? Bezit u een middelbare opleiding en bent u tussen de 25 en 40 jaar? Beschikt u over telefoon en auto? Woont u in Heerlen? En hebt u belangstelling voor deze part-time functie, waar u zo'n 5 à 6 uur per week aan zult besteden?

Schrijf dan vóór 14 januari naar Moeders voor Moeders, Boscind 2, 5281 RM Bostel. Uw rayon wordt: Heerlen, Kerkrade, Bocholtz, Treebeek, Simpelveld, Heerlerheide, Voerendaal en Kunrade.

moeders voor moeders
Boscind 2, 5281 RM Bostel.

DANSSCHOOL KORSTEN

Aanvang nieuwe kursussen

maandag 19 januari Elsloo
dinsdag 20 januari Treebeek
woensdag 21 januari Montfort en Geleen
donderdag 22 januari Echt
vrijdag 23 januari Sittard
zaterdag 24 januari Rock & Roll in Elsloo
zondag 25 januari Neerbeek, St.-Geertruid en St.-Joost

Aanmelden en informatie:
tel. 04402-3657
of postbus 555,
6180 AB Elsloo (Lb.).

Bij de apotheek van ons ziekenhuis kan op korte termijn worden geplaatst een

APOTHEKERSASSISTENT

De honorering is afhankelijk van het aantal ervaringsjaren en ligt tussen f 1804,- en f 2525,- bruto per maand.

Voor nadere inlichtingen kan men terecht bij het hoofd van de apotheek heer M.J. Mol.

Schriftelijke sollicitaties richten aan de Personeelsdienst van het de Wever-Ziekenhuis, Postbus 4446, 6401 CX Heerlen.

Gaarne in de linkerbovenhoek van de sollicitatiebrief vermelden G 45 LD 3.1.

de wever ziekenhuis heerlen

ZIEKENHUIS ST. ANNADAL MAASTRICHT

Het Ziekenhuis St. Annadal is een algemeen ziekenhuis met 768 bedden, waarin praktisch alle specialismen zijn vertegenwoordigd. Het aantal medewerkers bedraagt ca. 1750. De ziekenhuisorganisatie zal in de toekomst in haar geheel overgaan naar het academisch Ziekenhuis Maastricht, ten behoeve van medisch-wetenschappelijk onderwijs en onderzoek verbonden aan de Rijksuniversiteit Limburg te Maastricht. De plannen voor dit academisch ziekenhuis zijn thans volop in ontwikkeling. Vooruitlopend vindt in Ziekenhuis St. Annadal reeds geruime tijd een geleidelijk proces van academisering plaats.

Bij de operatiekamers bestaan op korte termijn plaatsingsmogelijkheden voor:

o.k.-assistenten

(differentiatie, Anaesthesie)

of

verpleegkundigen

(Die in het bezit zijn van de differentiatie Anaesthesie, of bereid zijn deze te volgen).

In deze afdeling zijn ca. 50 medewerk(st)ers in 12 operatiekamers werkzaam.

Nadere informatie worden U gaarne verstrekt door Zr. H. Moonen, coördinerend hoofd, O.K. kompleks. Telefoon: (043)-861240.

Schriftelijke sollicitaties te richten aan onze afdeling Personeelzaken onder vermelding van vakaturenummer 199.

Postbus 1918, 6201 BX Maastricht.

Bromfietsen

Met ingang van januari 1981 hebben wij de bromfietszaak van de heer J. K. Kreidler overgenomen. Voor service en garantie kunt u bij ons terecht. Bromfietspecialist Math Salden, Limbricht.

Te k. KREIDLER f 550, Tevens Vespa Ciao f 295, Groenstr. 202, Waubach.

FLORETS v.a. f 495, 2 x Zundapp h. sch. f 785, f 960, Vespa's Ciao v.a. f 395, Puch Maxi v.a. f 495, Honda SS 50 als nw. f 1395, 6 mnd. gar. Grond, Schaebsbergerstr. 51a, Terwinstelen.

Te k. ZUNDAPP, Kreidler, Yamaha's en Puch Maxi v.a. f 300,- Sachs Ultra dubb. schijfrem, f 1750,- Amerstraat 4, Beersdal-Heerlen.

Te k. KREIDLER RM i.z.g.st., orig. Kreidler-slot, 4 versn., Rootveldstr. 12, Klimmen-Ransdaal, tel. 04459-2472.

Te k. YAMAHA bj. '78, met versn. zeldzaam mooi, tel. 04492-3556.

Te k. KREIDLER 4 g. m. verz. + integr. helm f 300,- Laurierstr. 187, Passart-Z Hrl.

Te k. ZUNDAPP KS 50, bwj. 80, 7000 km, nieuwste model, schadevrij met extra's, f 1000,- onder nieuwprijs, Wilhelmstr. 146, Hoensbroek.

Geld en goed

Alle VERZEKERINGEN, fin. en hyp. E. Kochen, Geleenstraat 103, Heerlen, tel. 045-713272.

SPAARBEBWIJZEN waarde-bepalen is vrijblijvend en wordt door ons per computer gedaan. Wilt u konstant geld voor uw spaarbriefden dan garanderen wij u een discrete afwikkeling en de hoogste prijs. EMP. CV. Hoolstraat 43-45, Voerendaal, 04446-3296.

Onderwijs

DANSSCHOOL Korsten, aanvang nieuwe kursussen vanaf 19 januari in Elsloo, Treebeek, Montfort, Geleen, Echt, Sittard, op zondag in Neerbeek, St.-Geertruid en St.-Joost. Inlichtingen 04402-3657. Ook voor rock&roll zaterdag in Elsloo.

Jeugd-judo (vorming van geest en lichaam), onder leiding van H. Dreuwe, Nieuwenhagen, landelijk en intern. gedipl. JUDO-LEERAAR (vierde dan).

JEUGD-TAEKWON-DO (Koreaanse karate), (de techniek van trappen en slaan, voor zelfverdediging, vorming van geest en lichaam) onder leiding van H. Dreuwe, Nieuwenhagen, landelijk en intern. gedipl. taekwondo-leraar (2e dan W.T.E. Korea).

AIKIDO (de moderne elegante Japanse zelfverdediging), onder leiding van H. Dreuwe, Nieuwenhagen, intern en gedipl. Aikido-leraar (1e dan).

JIU-JITSU (de beste Aziatische zelfverdediging), onder leiding van H. Dreuwe, Nieuwenhagen, landelijk en intern. gedipl. Jiu-jitsu-leraar (geeste dan). Aanmelden 1 tm 6 genoemde sporten na 6 jan. Schaebsberger, zaterdag 10-13 uur, Sporthal Leenhof, Heerlenseweg 162 (oude school naast kerkje) Nieuwenhagen, woensdag 15-21 uur, gem. sporthal (SVN-terrein), Kerkstraat 108a.

Huize De Schutse

Gereformeerd Bejaardentehuis

Hemsterhuisstraat 123

1065 JX Amsterdam Telefoon 020-150666

Ons tehuis, gelegen in de tuinstad Slotervaart, bij de Sloterplas, biedt verzorging aan ca. 150 bewoners.

Binnenkort ontstaat een vakature voor

plv. hoofd v/d huishoudelijke dienst

Enkele vereisten zijn:
een positief prot. chr. levensovertuiging;
ervaring in een soortgelijke positie.

Salaris en andere arbeidsvoorwaarden overeenkomstig de CAO voor Bejaardentehuizen.

Sollicitaties en verzoeken om inlichtingen kunt U richten aan de directrice, zr. A.A. Nagel.

ZZL Maastricht

is het Regionaal Ziekenfonds Zuid-Limburg dat zich naast de uitvoering van wettelijke regelingen op het terrein van de gezondheidszorgverzekering ten doel stelt in dit kader ook een wezenlijke bijdrage te leveren aan de beleidsvoering in de gezondheidszorgsector.

De informatieverwerking van de ruim 100.000 verzekerden geschiedt grotendeels door middel van een geavanceerd computersysteem. De ontwikkelingen op het gebied van de administratieve automatisering hebben op de afdeling Verstrekingen Administratie geleid tot het ontstaan van een vacature voor een

plaatsvervangend hoofd

aan wie een groot deel van de leiding en controle over de dagelijkse werkzaamheden kan worden gedelegeerd. Deze taken omvatten de administratie, controle en uitvoering van de verstrekingen als genoemd in de ziekenfondswet.

Voor deze functie komt in aanmerking iemand met een opleiding op HBO-niveau

en een ruime administratief-economische ervaring, die in staat geacht mag worden een betekenisvolle bijdrage te leveren aan de beleidsontwikkeling van de afdeling. Voorts is van belang dat hij over goede contactuele, leidinggevende en organisatorische kwaliteiten beschikt.

Belangstellenden (m/v) worden uitgenodigd zich schriftelijk met curriculum vitae en vermelding van referentienummer 8012.05 te richten tot GTP/Bedrijfspsychologie, Berg en Dalseweg 127, 6522 BE Nijmegen, t.a.v. drs. A.G. Borst (080-226468).

adviseurs voor personeelbeleid en organisatie

ZIEKENHUIS ST. ANNADAL MAASTRICHT

Het Ziekenhuis St. Annadal is een algemeen ziekenhuis met 768 bedden, waarin praktisch alle specialismen zijn vertegenwoordigd. Het aantal medewerkers bedraagt ca. 1750. De ziekenhuisorganisatie zal in de toekomst in haar geheel overgaan naar het academisch Ziekenhuis Maastricht, ten behoeve van medisch-wetenschappelijk onderwijs en onderzoek verbonden aan de Rijksuniversiteit Limburg te Maastricht. De plannen voor dit academisch ziekenhuis zijn thans volop in ontwikkeling. Vooruitlopend vindt in Ziekenhuis St. Annadal reeds geruime tijd een geleidelijk proces van academisering plaats.

herhaalde oproep

Ten behoeve van de afdeling Opleiding waar jaarlijks ca. 250 leerlingen deelnemen aan de opleiding diploma A verpleegkundigen is op korte termijn plaatsingsmogelijkheid voor een:

arts-docent(e)

voor 18 lesuren per week (oftewel 2 docenten voor 9 lesuren per week).

Hij/zij zal als part-time docent les geven in de medische vakken interne geneeskunde, chirurgie en kindergeneeskunde. Kandidaten dienen in het bezit te zijn van het artsen-diploma.

Nadere informatie worden U gaarne verstrekt door het Hoofd van de Opleiding Dhr. W. Paulissen, telefoon: (043)-862195.

Schriftelijke sollicitaties te richten aan onze afdeling Personeelzaken onder vermelding van vakaturenummer 157.

Postbus 1918, 6201 BX Maastricht.

Binnen de Medische Dienst bestaat op de afdeling EERSTE HULP plaatsingsmogelijkheid voor twee

VERPLEEGKUNDIGE

Voor deze functie is een diploma Ziekenverpleging-A vereist. Kandidaten worden in de gelegenheid gesteld t.z.t. de intensive-care opleiding te volgen.

Salariëring in de rang van verplegende.

Inlichtingen worden U gaarne verstrekt door de heer G. de Esch, Algemeen Hoofdverpleegkundige. Tel. 045-766666 zoemer 1194.

Schriftelijke sollicitaties te richten aan de Personeelsdienst van het De Wever Ziekenhuis, postbus 4446, 6401 CX Heerlen.

Gaarne in de linkerbovenhoek van Uw sollicitatiebrief vermelden B 97 LD 3.1.

de wever ziekenhuis heerlen

„Luchthaven Zuid-Limburg heeft wel degelijk kansen...”

Een Limburger aan de top van de Vliegende Hollander

„Ik bewonder de mensen die in Zuid-Limburg op de bres blijven staan voor hun vliegveld. Dat kom je nergens in Nederland tegen, zoveel geestdrift en verknochtheid.” Het is de uitspraak van een Nederlander die bij ons vaderlandse luchtvaartbedrijf KLM de hoge post bekleedt van hoofd Bureau Centrale Planning en Onderzoek: drs. A.H.M. Kruijtzter. Tijdens een gesprek dat wij met hem hadden, kwamen de vragen van twee kanten: van de interviewer én de geïnterviewde! Deze bijvoorbeeld: „Wat dèit Guus allewijl? Zit dee nog altied in d'n handel? En Jo, woent dee nog in Argentinië?”... De lezer die nu een greep doet naar het Groot Puzzelboek, hoeft niet langer met vraagtekens te leven. De oplossing is namelijk erg eenvoudig: de heer Kruijtzter, staffunktionaris bij de KLM, is een geboren en getogen Maastrichtenaar. Hij mag dan zo'n 33 jaar „in den vreemde ronddolen, zijn mentaliteit is die van een doorgezomerde zuiderling gebleven, zijn Maastrichts taalgebruik, alhoewel sporadisch te horen, nog achttienkaraats en de herinneringen aan de stad van zijn jeugd bewonderenswaardig gaaf en gedetailleerd.

De Cityhoppers die thans meermalen per dag de Luchthaven Zuid-Limburg aandoen, behoren tot het type Fokker Friendship en bieden plaats aan 44 personen. De NLM heeft echter ook grotere toestellen in gebruik, zoals de Maastricht, hier gefotografeerd tijdens zijn doop door burgemeester Baeten in februari 1979. Zij zijn van het type Fokker Fellowship, kunnen tweemaal zoveel passagiers vervoeren en worden „dus” gebruikt voor het onderhouden van buitenlandse verbindingen. Om de Fellowship Maastricht en diens grote broers regelmatig op Limburgse bodem te kunnen zien neerstrijken, zal het aanbod NLM-passagiers met een reuzesprong omhoog moeten of zal het planbureau van de KLM een of meer buitenlandse verbinding(en) vanaf Beek moeten uitstippelen. Maar noch van het een noch van het ander is ons tijdens het laatste bezoek aan dat bureau iets gebleken...

Kruijtzter werd daarbij ingezet en kreeg een zekere heer Orlandini als directe chef. Toen deze in 1970 een directiestoel kreeg aangeboden, werd Kruijtzter aangewezen hem als hoofd van de afdeling op te volgen. Dat diezelfde Orlandini intussen al vele jaren president-directeur van de KLM is, mag een weetje heten dat het merendeel van de Nederlanders wel in de bovenste lade zal hebben zitten. Wat nu doet Maastrichtenaar Kruijtzter als „planningmaster” bij en voor de KLM? Dat blijkt heel wat te zijn, al is het nochtans in een handvol zinnen te omschrijven. Is daarbij sprake van een „airbus” dan gelieve de welwillende lezer elke associatie met een VW-bus opzij te schuiven. En bij een lijn-op-Atlanta elke vergelijking met lijn 14 van het VSL te onderdrukken. Drs. Kruijtzter en zijn medewerkers vormen te zamen het adviesbureau voor de directie van de KLM in alle zaken die op lange termijn spelen. Daaronder ressorteren onder meer de planning van aankopen en het uitstippelen van nieuwe lijnen. Of en in welke mate de KLM ertoe moet overgaan nieuwe Fokkers. Boeiings of Airbusen aan te schaffen, is een miljoenenaffaire die wordt geïnitieerd, goetoeft en op de directietafel gelegd door het bureau van drs. Kruijtzter. Na tevoren uiteraard diepgaand en uitputtend alle technische, operationele en financiële aspecten te hebben bekeken. Men dient niet alleen de directie te overtuigen, maar ook de raad van commissarissen onder voorzitterschap van oud-minister De Pous en de hoogst geïnteresseerde bewindslieden van verkeer en waterstaat en financiën. Dat deze laatste nog nimmer hebben „dwarsgelegd”, is iets dat drs. Kruijtzter grote voldoening geeft.

„Wij plannen en werken altijd jaren vooruit”, zegt hij. Elk jaar actualiseert het Bureau Centrale Planning en Onderzoek een meerjarenplan en voegt dat bij de begroting voor het volgende jaar. Commissarissen vooral fiateren niet bijster vlot een stevige uitgavenpost als zij niet weten waar zij in verderliggende jaren bij benadering voor kunnen komen te staan. Uit die termijnplanning neemt de general manager – de funktionaris die met de uitvoering is belast – telkens één jaar over en dan schuift het planbord weer een jaar op. De door drs. Kruijtzter geleide afdeling ontmoet in tal van opzichten het fenomeen politiek op haar weg. In binnenlands verband gebeurt dat bij zaken die betrekking hebben op het Structuurschema Burgerluchtvaartterreinen, de ontwikkeling van Schiphol en het windsurfen van Eurocontrol. In het wereldwijde buitenland ervaart men vaak de regie van een machtige luchtvaartpolitiek en moet men dikwijls opboksen tegen beschermende en beperkende maatregelen van nationale overheden. Dan blijkt niet zelden dat Nederland maar een bescheiden partij mag meebalzen, alhoewel de KLM als vervoerder allerminst over het hoofd kan worden gezien. De maatschappij onderhoudt door de lucht verbindingen met 118 steden in 73 landen en heeft daarvoor 19.000 personen in dienst. „Wij vormen een vrij simpel bedrijf. We verkopen namelijk slechts één produkt: de vliegtuigstoel en transporteren daarnaast ook vracht en post. Bij ons is alles gelegen aan een optimale veiligheid. Wij willen die stoel weer veilig op de grond terugzien, inclusief natuurlijk de passagier”, zegt de heer Kruijtzter. „Als bij Philips een uur lang de band stillegt betekent dat produktverlies, maar een vliegtuig een uur aan

• DRS. THUUR KRUIJTZER ...planningmaster...

door
Servé
Overhof

de grond kun je nooit meer inhalen. Zoals je evenmin iets op de plank kunt zetten...”

De NLM

In de plannenkeuken van drs. Kruijtzter en zijn staf staat op gezette tijden ook het NLM-potje op het vuur. De NLM is zo'n 15 jaar geleden als dochter van de KLM ter wereld gebracht met als opdracht de regio een snelle verbinding te geven met de hoofdstad des lands en – van daaruit – met het buitenland. Al die tijd strijken de Cityhoppers van de NLM ook elke dag neer op korte afstand is uit het oogpunt van exploitatie een kostbare zaak”, stelt de chef van de Centrale Planning en Onderzoek vast. „In de aanloopperiode van de NLM waren verliezen onvermijdelijk, maar ook nadien heeft het binnenlandse net zich niet zodanig ontwikkeld dat het zich nu zelf kan bedruipen. Daarvoor zijn uiteenlopende oorzaken te noemen.” Hij wijst dan op een ingrijpende verbetering van wegverbindingen, op prijsverhogingen als gevolg van oliecrises en een onweerlegbare concurrentie van over staatsrails rijdende Spoorwegen. Dat alles heeft een daling teweeggebracht – althans een stijging verhinderd – in het aanbod van passagiers. In Limburg komt daar nog een „natuurlijke” afzuiging bij uit de hoek van buitenlandse vliegvelden als Düsseldorf, Brussel en Keulen. En wie juicht er over de gebruikelijke tussenlanding in Eindhoven, nauwelijks 20 minuten na vertrek in Beek? Drs. Kruijtzter veert op en met hem de heer N.P. Harmse, hoofd Perszaken van de KLM. Eenstemmig reageren ze: „Wat wil je? Het aanbod vanuit Limburg is niet dermate groot, dat een ononderbroken verbinding met Amsterdam te verantwoorden is. Wij hebben een tijd lang de helft van het aantal vluchten losgekoppeld van Eindhoven, maar het bleef een half lege kist en daardoor een erg dure vlucht.”

„Beek”

Op passagiersgebied voorziet de heer Kruijtzter geen spectaculaire ontwikkelingen voor het Zuidlimburgse vliegveld. Wel in de sector van de

luchtvracht. In de visie van de Amerikaanse Gouvernment-adviseurs Dixon en Speas meent hij een zekere overschatting te bespeuren. „Zij gaan uit van een achterland dat de helft van Noord-West-Europa beslaat. Als je dan zegt: dat stuk potentieel pak ik eruit, dan ga je gemakshalve voorbij aan grote broers als Brussel, Düsseldorf en Amsterdam, die in dat gebied al een traditie bezitten.” In de aanbevelingen van Dixon and Speas is ook de suggestie verwerkt „Beek” tot thuishaven te maken van een luchtvaartmaatschappij die met een klein type vliegtuig – zoals de Twin Otter met 20 plaatsen – zelfstandig bestemmingen zou moeten ontwikkelen naar steden als Parijs en Londen. Ziet de KLM daar brood in? Kruijtzter glimlacht en zegt: „Bij het geregeld vervoer van passagiers beginnen wij pas te denken bij honderd de rest laten we over aan de NLM. Als ook die er niets in ziet, moet men terugvallen op anderen.” Zal de Luchthaven Zuid-Limburg wel nimmer hoge ogen in het personenvervoer. „de vracht” daarentegen lijkt wel het nodige perspectief te bieden. Maar ook in dat opzicht zal de KLM er niet in directe zin aan te pas komen. Deze maatschappij immers vervoert 97 procent van de haar aangeboden vracht in de onderbuik van haar passagierstoestellen. Drs. Kruijtzter ziet het overigens wel zitten: een groot internationaal luchtvrachtcentrum in Zuid-Limburg. Temeer waar dat gebied beschikt over uitstekende verbindingen over de grond. Zelfs acht hij, naar analogie van de Luxemburgse Cargolux, een vast luchtvrachtbedrijf „Cargolim” niet uitgesloten, hetgeen vooral de voorzitter van de Raad van Bestuur van het Limburgse vliegveld deugd zal doen. De heer Duynstee toch pleegt dat denkbeeld sinds jaar en dag te propageren! Zegt de heer Kruijtzter: „Er zijn wel degelijk kansen voor de Zuidlimburgse luchthaven, maar men moet ze niet overschatten. Men moet iets durven ondernemen en durven doorbreken, maar niettemin reëel blijven. Heeft het hoofd Centrale Planning en Onderzoek van de KLM ook nog een oordeel over de positie van Eurocontrol? Jazeker, maar wel uiterst bedachtzaam en diplomatiek. „Vóór Eurocontrol, dat wil zeggen vóór een geïntegreerd proces van luchtbeveiliging binnen Europa. Hoe en wie dat doet, is in feite vers twee. Vermeden moet evenwel worden, dat door een politieke instelling doublures ontstaan, die het luchtvaartprodukt onnodig duur en efficiënt maken.”

Aldus drs. Thuur Kruijtzter, topman bij de Vliegende Hollander, ingezetene van Santpoort, ondervoorzitter van de Kamer van Koophandel voor Amsterdam, maar ook (nog steeds) 'ne Mestreechter jöng en fijnbesnaarde Limburger. „Doeg ze de komplemente!” luidde het bij het afscheid. Bij deze!!!

Planning

Met ingang van 1 mei 1956 zat de pas afgestudeerde Maastrichtse econoom plots midden in het vliegbedrijf. De KLM had hem in dienst genomen en overeenkomstig antecedenten en opleiding een plaats toebedeeld in de financieel-economische sector. Rond 1960 kwam in dat grootbedrijf een samensmelting tot stand tussen deze sector en het veel omvattende werkgied van de planning. Drs. Thuur

VELDENAAR LIGT GOED IN DE MARKT BIJ "LEKKER DIER"

● Bij boer Geelen hebben de varkens een herenleventie ...

VELDEN – Een schilderij aan de wand van zijn kantoor. In hemelsblauw staat een spaarvarken op een sokkel met in sierletters op het lichaam „Boer Geelen spaart het varken.” Een geschenk van de actiegroep „Lekker Dier”, waarvan leden regelmatig het 15 hectare tellende bedrijf van varkenshouder Geelen in het Noordlimburgse buurtschap Schandelo (gemeente Velden) bezoeken. Want Geelen ligt goed in de markt bij „Lekker Dier” en de belangenvereniging „Rechten voor al wat leeft”, die zoekt naar alternatieven voor de intensieve veehouderij.

Boer Geelen spaart het varken

Op het veeveebedrijf aan de rand van Nederland leven honderden varkens en biggen onder dierwaardige omstandigheden. Ze krijgen normale frisse lucht, normaal licht, bewegingsvrijheid, normaal drinken, stro en ruw voer. Dat zijn ook de voorwaarden die „Rechten voor al wat leeft” voor alle fok- en mestdieren stelt. Maar Geelen zegt, dat hij, op zijn broer na, die eveneens zo'n bedrijf in Schandelo heeft, geen anderen weet waar het zo toegaat als bij hem.

Juist in een tijd waarin honderden varkenshouders met gangbare stallen (Geelen: „Bioschuur vind ik zo'n rotnaam”) ten onder dreigen te gaan door een te grote veestapel, dalende binnenlandse consumptie, en te hoge lasten doemen nieuwe mogelijkheden op voor de Veldenaar. Via „Rechten voor al wat leeft” levert hij een derde van zijn 2500 jaarlijks gefokte varkens, dat niet alleen onder de vijf voorwaarden opgroei, maar ook geen antibiotica in het lijf heeft en minder kopersulfaat dan andere dieren.

Alternatief varkensvlees, zoals „Rechten voor al wat leeft” het vlees van de dieren noemt krijgt waarschijnlijk spoedig een keurmerk van het Produktschap voor Vee en Vlees. Dat alternatieve vlees, waar volgens Geelen een grotere vraag naar komt, brengt hem 50 cent per kilo geslacht gewicht meer op.

„De consument moet iets meer betalen, maar dan wil ie niet belazerd worden en terecht”, zegt de varkenshouder. Een keurmerk kan echter garanderen dat het vlees afkomstig is van varkens, die onder de vijf voorwaarden opgroeiden.

Tevreden geknor

In de lange gang van de mesterij hangt een benauwende lucht. Uit de hokken aan weerskanten lijkt een tevreden geknor te komen, want geen enkel dier „verveelt zich” of „lijdt aan stress”. Geelen: „Er zijn duidelijk kwaliteitsverschillen tussen varkens van ons of uit een gangbare stal. De stressgevoeligheid is veel minder dan bij dieren zonder afleiding of beweging. Tijdens transporten hebben wij nagenoeg nooit een dooie, terwijl van gangbare bedrijven die transporteren normaal een half procent de rit niet overleeft als gevolg van de stress.”

De hokken in de mesterij bestaan uit een binnen- en buitengedeelte. Binnen liggen de 25 varkens op stro, buiten maken ze voor 95 procent mest, die ze zelf door de sleuven in de vloer in een kelder trappen. „In een gangbare stal heb je alleen betonnen platen met

sleuven. De mest blijft daar dus binnen, er komt waterdamp en amoniak vrij, waardoor er moet worden geventileerd en de lucht in de winter ook nog verwarmd moet worden. Hier liggen de dieren in het stro. Dat betekent minder warmteverlies, economisch belangrijk voor mij en voor de dieren meer warmte. Bovendien is er in deze hokken meer beweging mogelijk, frisse lucht en normaal licht. In gangbare stallen ontbreekt daglicht om het kanibalisme tegen te gaan dat je krijgt door de verveling, die ontstaat bij gebrek aan stro.”

Geelen wandelt op zijn gemak door de stal. Hij is al 16 jaar varkenshouder. Zijn vader begon ermee op deze manier. Die zei: „Als je in de natuur ingrijpt krijg je neveneffecten die je niet kunt voorzien.”

„Dat telde mee, maar als je varkens houdt moet je het ook zo doen dat je gezin ervan kan leven en zou dat niet mogelijk zijn dan had ik misschien eveneens een gangbare stal gehad. Toch ben ik blij dat ik ze zo kan laten opgroeien.”

De werkwijze van de Limburgse varkenshouder is wel een kwart arbeidsintensiever dan van zijn collega's met hun gangbare bedrijven. Om de andere dag wordt het stro in de hokken gegooid en de mest en stof van het stro eruit gehaald. Maar voordelen van zijn methode van mesten heeft Geelen daarentegen genoeg.

„Er is geen energie nodig voor warmte en ventilatie, we hebben minder stank doordat de mest buiten ligt en met regenwater in aanraking komt, de dieren hebben meer weerstand en dan zijn er natuurlijk de welzijnsvoordelen.”

Aan feiten houden

Vooraf het welzijn dat de dieren wordt geboden heeft Geelen geliefd gemaakt bij de actiegroep tegen de bio-industrie. „Tja, het feit dat we varkens wat anders houden biedt hen houvast. Toch vind ik wel eens dat ze ver van de werkelijkheid afstaan en soms zomaar beweringen van anderen overnemen. Laatst hoorde ik iemand van de actiegroep bijvoorbeeld zeggen dat 60 procent van de slachtvarkens abscessen had. Dat had ik waarschijnlijk overgenomen van een slager die zoiets beweerde. Maar vrijwel al het vlees dat naar het slachthuis gaat wordt gekeurd. Ik moet eerlijk zeggen dat agrariërs leden van de actiegroepen ook vaak afschilderen op een manier die niet van toepassing is op hun gemiddelde niveau. Ook zij moeten zich aan de feiten houden.

Vette varkens kijken verschrikt op naar het bezoek en doen enkele passen naar achteren. Andere wroeten

onverstoobar verder in de voederbakken. „Zo'n varken groeit in een half jaar van anderhalf naar honderd kilo. Dat maakt niet zoveel uit vergeleken bij die in een gangbare stal. Wel is de vleeskwantiteit van onze dieren beter door ander voer in de laatste helft van de mestperiode. Daar zit bijvoorbeeld meer rogge in. Wij hebben voer dat ons geschikt lijkt voor een goede groei en een betere vleeskwantiteit.”

„De samenstelling van het gangbare voer wisselt steeds naar gelang de kosten van de grondstoffen. Dieren in de gangbare stal krijgen altijd het goedkoopste, waarmee ze het snelst opgroeien. Door het verschil in voer”, vervolgt Geelen, ontstaat ook een groot verschil in de smaak van het vlees. Een varken dat vroeger opgroeide met vismeel smaakt niet, terwijl het vlees van een die rogge kreeg veel beter is.”

Geen antibiotica

De varkens die hij via „Rechten voor al wat leeft” aflevert krijgen in de laatste mestperiode geen antibiotica en minder kopersulfaat. „Ze worden daardoor wel 10 procent duurder, omdat ze minder snel opgroeien, maar de consument heeft het ervoor over. Sommige consumenten zijn ook niet zo blij met antibiotica in het vlees, want door het regelmatig gebruik hiervan vermindert het effect van toe te dienen antibiotica bij ziekten van de mens. De varkenshouder staat even stil bij het „buitenvverblijf” van de mesterij en wijst op een zwaluw die uit een hok vliegt. „Die vogels helpen bij de vliegenbestrijding in de hokken. Ze bouwen er hun nesten in. In een stal met mechanische ventilatie komen ze niet hoor.” In het buitengedeelte van de hokken staan de drinkbakken. De dieren worden zo gedwongen af en toe naar buiten te komen en daar dan hun mest te maken. Voor verfrissing wordt gezorgd door een soort douche die buitenom loopt in de vorm van een pvc-leiding en bij warm weer aanstaat.

Achter de mesterij strekt zich over vele hectaren de fokkerij uit. Op een weiland omgeven door een bomenpartij drentelen enkele fokzeugen met de beer. Bij de omheining staan voerbakken, waarin de zeugen worden bijgevoerd.

Ze stappen er zelf in tijdens het voeren. Achter hen wordt dan een klep dichtgedaan, waarna ze ongestoord kunnen vreten. Ook kleinere en zwakkere zeugen krijgen zo het voer dat ze nodig hebben.

„Als de zeugen drachtig zijn werpen ze in deze hokjes”, zegt de varkenshouder, wijzend op kleine houten onderkomens in een hoek van de tientallen perceeltjes

weiland, waarop zeugen met biggen lopen of liggen. Alle stukjes zijn begrend door gaas en bieden volop ruimte aan de dieren.

„Ze blijven hier bij de zeug tot ze zeven weken oud zijn. Bij een gangbare bedrijf worden ze al na vijf weken gespeend. Na die zeven weken gaat de zeug weer bij de beer. De weerstand van de biggen is ook gemiddeld groter, maar anderzijds worden de hokjes niet ontsmet en komen de biggen met verschillende infectiebronnen in aanraking. Toch sterven er minder door die betere weerstand.” Door het gaas wurmen zich enkele biggetjes naar het pad dat tussen de fokpercelen loopt. Het instinct brengt ze volgens Geelen wel weer naar de zeug. Goedkeurend lijkt hij even later over zijn complex te blikken, wanneer ie de voordelen van zijn werkwijze voor wat betreft de fokkerij opsomt.

Goed beenwerk

„In een gangbare stal krijgen de dieren ijerinjecties voor de rode bloedlichaampjes. Bij ons kunnen ze voldoende ijzer uit de grond opnemen. De zeugen zijn ook vruchtbaar en het gebruik van hormonen om de bronst op te wekken komt nooit voor. Hun leeftijd ligt verder de helft hoger en het beenwerk heeft niets te lijden.” Een stukje bos met een watertje vormt de ziekenboeg, waar zieke dieren „opsterken”. Een zieke indruk maken ze echter niet, de varkens die er rondlopen. „Uit de grond kunnen ze sporelementen en vitamines opnemen en er is altijd frisse lucht. We houden ze daar tot ze vet zijn.”

Terug in zijn kantoortje zegt Geelen dat het te verwachten keurmerk niet alleen voor zijn bedrijf, maar ook voor veel in problemen geraakte collega's een uitkomst kan zijn. „Ze hebben minder kapitaal nodig, minder dieren en vangen toch eenzelfde inkomen bij een keurmerk. Er is een aantal gangbare stallen die net zo te maken zijn als bij ons en dat geldt eveneens voor mensen met gemengde bedrijven. Die hoeven ook niet zoveel om te schakelen.”

Geelen denkt wel dat als er een keurmerk komt, de eisen voor de mesterij in de bio-industrie drastisch moeten veranderen. „De ruimte voor de dieren zal de helft groter worden, verwacht ik. Dan moet er natuurlijk normaal daglicht komen en een dichte ligruimte, die met stro kan worden bezaaid. Voor fokkerij en mesterij meen ik dat men zeker eist dat castreren achterwege blijft. Verder de eis dat er geen aangelijnde dieren in de fokkerij meer mogen staan, een voorschrift voor de speenleeftijd en ten slotte minder kopersulfaat en antibiotica.”

Dokter

Gezondheidszorg

Ook de gezondheidszorg zal een tijd van bezuiniging moeten doen om de pan uit te zende kosten binnen de perken te houden. Er zit beslist geen meer in de begroting van dit ministerie.

De komende jaren zal de gezondheidszorg bijna zo'n 10 procent van het nationaal inkomen eisen. Hiermee hoort Nederland bij de landen die aan gezondheidszorg naar verhouding het meest uitgeven. Bezuinigingen zijn dus op zijn plaats. Maar hoe pak je zoiets aan? Je kunt moeilijk de patiënt zijn medicijnen onthouden waar hij echt beter van wordt.

Het Instituut voor Sociale Geneeskunde van de Rijksuniversiteit Leiden is de mening toegedaan dat de gezondheidszorg organisatorisch niet goed in elkaar steekt. Als dat wordt aangepast kan dat miljoenen op de begroting schelen. Van samenwerking, coördinatie en communificatie tussen de diverse instellingen en organisaties is nog nauwelijks sprake. Ze werken langs elkaar heen en weten niets van de plannen of onderzoeken, die eventueel zouden kunnen worden gecombineerd. Omdat het ministerie van Volksgezondheid hier ook wel mee zit, zijn ze samen tot een voorstel gekomen om eens te kijken hoe daar op regionaal niveau iets aan gedaan kan worden.

Het Instituut voor Sociale Geneeskunde is voor vijf jaar een bedrag toegekend, bestemd voor onderzoek en ontwikkeling van een regionaal systeem van gezondheidszorg in de regio Leiden-Alphen. Twee medewerkers van het project prof. dr. Doelman en dr. S. Shivananda vertellen iets meer over de achtergrond.

Het project heeft overigens de naam PROLOOG (Project in Regio Omgeving Leiden voor Onderzoek en Ontwikkeling). Het is een samenwerking met de toneelgroep Proloog. – Waarom zo'n regionaal plan terwijl we landelijk moeten zuinigen?

Doelman: „We moeten juist met kleinschalige projecten beginnen. Van daaruit kunnen we het straks in het landelijk beleid passen. Er is namelijk nog geen enkele wet die structureel regelt op het gebied van gezondheidszorg. Iedereen kan zijn gang gaan. Er ligt bij de Tweede Kamer een Wetsontwerp Voorzieningen Gezondheidszorg (WVG), waarin de structurele en procedurele regelingen van de regionalisatie in moeten worden vastgelegd. Ons onderzoek zal daaraan zeker kunnen bijdragen. Van bovenaf gezien is beleid gericht op decentralisatie, terwijl we van onderaf tot centralisatie willen komen.”

– Leg dat eens uit? „We hebben hier in Nederland allemaal kleine autonome organisaties. Denk aan ziekenhuizen, kruisverenigingen, welzijnswerk, artsen en aan de andere kant ziekenfondsen, gemeenschappelijke administratiekantoren (GAK), patiëntenverenigingen en ga zo maar door. Ik noem nu enkele grote instellingen maar op elke hoek van de straat wel iets wat met volksgezondheid te maken heeft. Je hoeft het niet voor mogelijk. Ook hier in de regio met „slechts” 400 inwoners is dat al het geval. V

enige samenhang of samenwerking is geen sprake. Ik zal u voorbeeld geven. We hebben een onderzoek gedaan naar voorzieningen voor hartpatiënten. Daaruit bleek dat de verschillende artsen, verpleegkundigen en het GAK allemaal goeder trouw hun werk deden maar erg weinig rekening hielden met elkaar en elkaars mogelijkheden.

Wij moeten twee dingen goed de gaten houden: aan de ene kant de kostenbeheersing en aan de andere kant: hoe kunnen we de individuele patiënt zo mogelijk zorg geven. Vanuit het ministerie van Leidschendam dat niet te bekijken. Met de regionale Advies Commissie waarin personen uit diverse gebieden van de gezondheidszorg zitten hebben, zullen we moeten gaan bekijken met welke concrete plannen we kunnen gaan werken. Op provinciaal, later op landelijk niveau, kunnen er dan normen worden gelegd.”

– Stuur u het de kant op nationalisering van de gezondheidszorg, net zoals in Engeland?

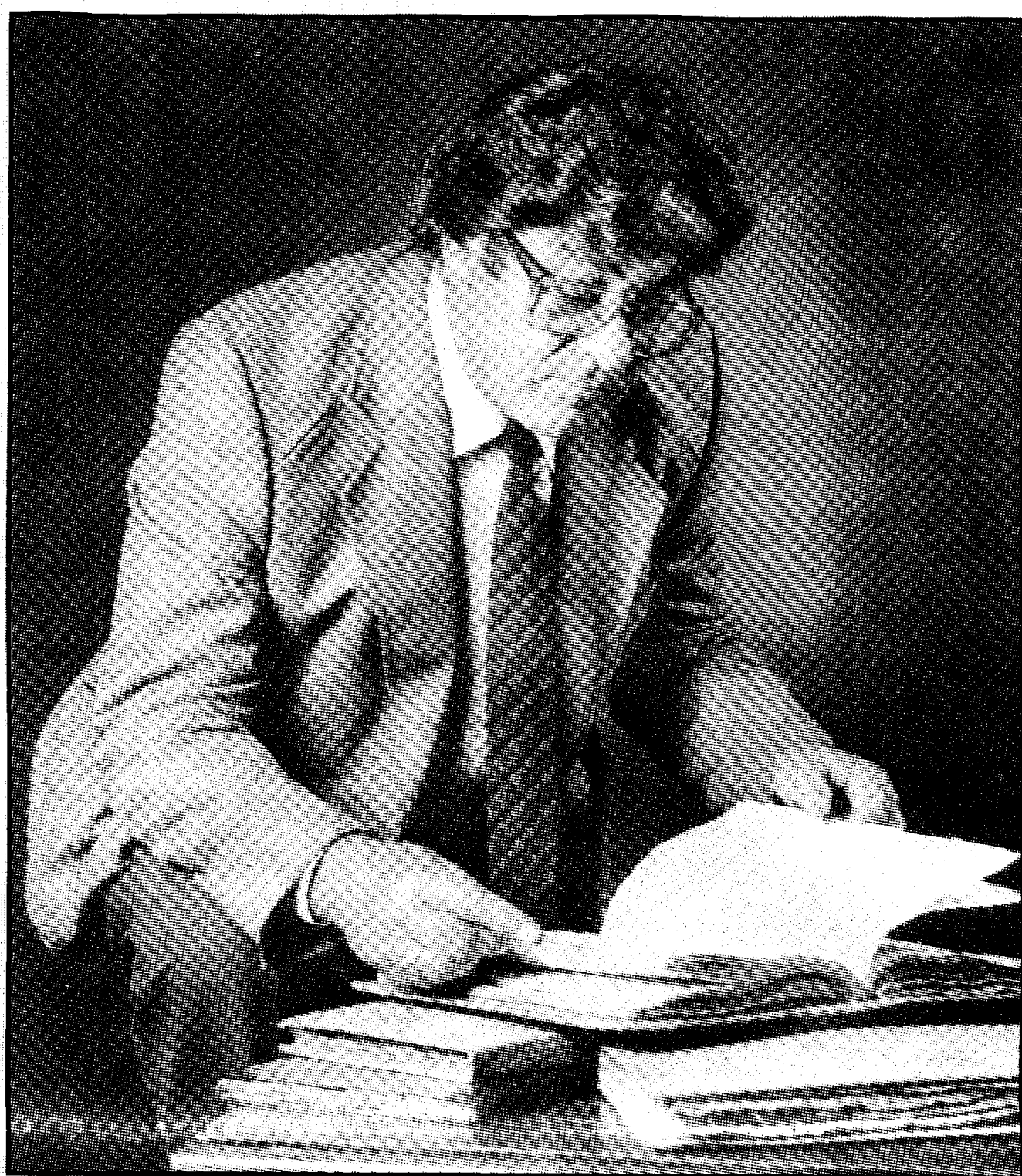
Shivananda: „Nee, beslist niet. De gezondheidszorg in Nederland is erg individualistisch. Iedereen wil alles zelf doen. Kwaliteit van de gezondheidszorg ligt daar niet onder, wel kosten. Met deze wetenschap ons achterhoofd moeten we niet aankomen met nationalisering. En men komt er in geland ook al van terug. Het blijkt toch allemaal niet zo tenbesparend te zijn als men hoopt had. We moeten het ken in samenwerkingsverbanden.

Saskia Stoel

MEMOIRES VAN ALBERT DELAHAYE

Onder archivaris komt geen criminaliteit voor

HEERLEN – De in Klimmen geboren en getogen archivaris – sedert 1 oktober oud-archivaris – van het streekarchivariaat Nassau Brabant, Albert Delahaye, die met zijn boek 'Holle Boomstammen' een stofwolk door de wereld van de vaderlandse geschiedenis heeft gejaagd, is een vlot schrijver. Dat bewijst hij met zijn memoires, verschenen in de reeks publicaties van het archivariaat. Hij zag zelf memoires niet zo erg zitten. Het waarom legt hij al meteen aan het begin uit.

„Alle vroeger verschenen memoires zijn afkomstig van lieden, die misschien bang waren dat hun grote daden en gedachten geen geschiedschrijver zouden vinden. Die memoires werden meestal pas na de dood van de auteurs gepubliceerd, niet omdat deze discreet waren, maar omdat zij ergens natigheid voelden en de verantwoordelijkheid dan maar uitstelden tot op een tijdstip, dat er niets meer te verantwoorden viel. Er zijn beroemde schriftstukken bij: van politici die het toch niet over hun hart konden verkrijgen staatsgeheimen mee te nemen in het graf; van generaals die hun verloren veldslagen op papier nog wilden winnen; van courtisanes die berouw hadden over hun zondig leven en pikante bedrigheden vertelden om het voor te stellen, dat hun voor intriges misbruikte sex van belang was geweest voor het mensdom of de maatschappij. Recente onderzoeken hebben aangetoond dat memoires geen zier aan de loop der dingen veranderen; historici wantrouwen ze terecht omdat de subjectiviteit ervan aldruip. Later begon het meer en meer te gebeuren, dat nog levenden hun memoires publiceerden, soms om zichzelf heilig te verklaren omdat zij donders goed wisten dat de paus dat nooit zal doen, soms om anderen een hak te zetten, een veeg uit de pan te geven of te kleineren, die zij tevoren niet hadden aangekund.

Toch liet Delahaye zich overhalen. Hier volgt uit zijn eigen mond weer het waarom. „Ben je nou helemaal be...”, reageerde ik toen mijn vrienden naar mijn memoires begonnen te vragen. „menen jullie nu ernstig dat ik ook zo'n nul ben, die zichzelf met memoires tot een ballon opblaast?” Daarna dacht ik: och, waarom niet. Iedereen schrijft tegenwoordig dat soort publieke gemakkelijheden. Bij mijn weten bestaat er nog geen van een Nederlandse archivaris, zodat het tijd wordt dat deze groep ook eens aan de beurt komt. En even verder: „Vooruit dan maar op gevaar af dat nu een stroom los komt van archivaris-memoires. Zou het overigens zo gek zijn als dit gebeurde?” De onderzoeken van het Centraal Bureau voor de Statistiek hebben aangetoond, dat in het korps van de Nederlandse archivarissen vrijwel geen criminaliteit voorkomt. Voor de vergelijking met andere groepen van de bevolking had de computer het juiste teken van een deeltje onder nul niet eens beschikbaar. Op het punt van overtredingen van minder ernstige aard liggen wij ver beneden de ministerraad. Velen onzer gaan nog met bolhoed en paraplu naar hun archieven, die kunnen niet eens een overtreding begaan, zelfs als zij dat om een of andere obscure en daarom onvoorstelbare reden zouden willen. Laat staan een lantaarnpaal omver rijden of enige auto's rammen. Memoires van deze heiligen van de laatste dagen zouden een goede invloed op de maatschappij kunnen hebben.”

Het begin van de memoires van Albert Delahaye speelt zich in Limburg af waar hij op 18 oktober 1915 werd geboren. „Mijn ouders noemden mij Albert naar de Belgische koning, die toen in Limburg op handen werd gedragen omdat hij op het laatste stukje vrij België aan de IJzer standhield tegen de punthelmige Duitsers. Het stond in de sterren geschreven, dat ik daar, in datzelfde vlakke land van Vlaanderen, de strijd van mijn leven moest voeren tegen de historici, archeologen, naamkundigen en hun hulptroepen, die geen punthelm dragen maar wel een punthoofd van mij gekregen hebben.”

'Over'

Over zijn schooljaren in Klimmen valt niet veel te vertellen. Albert Delahaye: „Ze zijn zeer vervaagd, leerplan en rapporten kenden wij niet. Op de laatste dag van het schooljaar liep de meester de klas rond en wees dan met zijn potlood (het was het gekende en

geveesde ceremonieel) 5 of 6 kinderen aan met de boodschap: „Jij blijft zitten”, waarop dan prompt geblêr volgde. „de anderen gaan naar de vierde klas”. Ja, toen gingen wij nog letterlijk „over”. Mij had hij ook aangewezen, wat ik met de hoogste indignatie onderging, zegt men in diplomatieke taal, maar helemaal niet kon pruimen omdat er een stuk dorpspolitiek achter zat. Toen het tijd was om over te gaan, stapte ik gewoon met de anderen mee. Na de

vakantie wist de meester het niet meer: af en toe heb ik benauwde ogenblikken gehad wanneer de deur van de derde klas openging, doch na enkele malen vals alarm was ik veilig. Hoog geeft Albert Delahaye op over het onderwys van de paters Montfortanen bij wie hij in Schimmert het gymnasium doorliep. Ook daaraan heeft hij vrolijke herinneringen. Er heeste een streng rookverbod, herinnert hij zich nog vooral op sigaretten, die helemaal taboe waren. „n Paar keren per trimester

kregen wij rookverlof wanneer er enige tijd een kollektief goed gedrag had geheerst, wat wel eens mislukte. Dan zag je kleine mannen topzwaar met grote sigaren en pijpen. Soms baden wij om een grieppepidemie; dan mochten wij namelijk de hele dag roken omdat een geniale oplichter onder de studenten de pater-overste had wijsgemaakt, dat roken een goed afweermiddel was tegen griep. Het einde van het lied was dan, dat de ene helft met griep in bed lag, terwijl de andere dampte als oude lokomotieven, zodat de een na

door
Cor Lommers

de ander aan misselijkheid van het roken sneuvelde. Hadden wij het zover geschopt – het viel altijd in het voorjaar – dan ging de school dicht en kregen wij een paar weken extra bij de pausvakantie.”

Paal zoenen

Over de archivaris laat Albert Delahaye weten: „In de literatuur doen merkwaardige beschrijvingen van de archivaris de ronde: zij hebben mij mijn hele leven geërgerd en ik wil ze niet eens citeren omdat 't meestal karikaturen zijn. Zij blijken wel de publieke opinie vergiftigd te hebben, zodat de mensen die een normale vent tegenkomen, die niet bibbert en beeft, die niet snottert en snuift, die niet zevent en zuipt, die niet met z'n gulp open loopt, die niet in zichzelf of tegen de wolken staat te praten, die op straat niet alle verkeer met een parapluie in de war stuurt, die niet een schoonheid omver loopt en een lantaarnpaal zoent, die niet in de bus met een vet worstje wil betalen, die niet in Maastricht uitkomt als hij in Groningen moet zijn, die dat allemaal niet doet en toch archivaris is... nee, dat bestaat niet.”

Enkele ontmoetingen in het Rijksarchief te Maastricht waar Albert Delahaye in 1941 in dienst trad: „Daar was 'Madame', de koffie- en poetsvrouw met een gouden hart en slechte koffie, maar dat lag aan de oorlog, en de legendarische amanuensis Kerpen, die tot ons aller vermaak iedereen, die niet het Maastrichts plat sprak, of dat nou een pastoor of een notaris was, bij de baas aandiende als 'ene boer van buiten'. En Lucy Wolfs, de lieve typiste uit Eijsden, het land van de herdershond, die altijd Nederlands sprak omdat zij niet geplaagd wilde worden met haar dialect, dat wij trouwens moeilijk konden volgen. In het begin raakte zij altijd in paniek wanneer zij een brief van Panhuysen (de rijksarchivaris) moest tikken; dan riep zij de hulp in van de beste lezer van oud schrift onder ons.”

Groeten

Zijn herinneringen aan Kerkrade, waar hij van 1943 tot 1946 archivaris was zijn gemengd. Albert Delahaye: „Kerkrade was (ik zal maar in 't verleden spreken, in de hoop dat 't inmiddels verbeterd is) een vreemd oord, waar je zelfs als Limburger, op korte afstand geboren en getogen, maar moeizaam werd geaccepteerd. De dorpsmentaliteit was niet te harden. Eens werd ik in een quasi-internationaal conflict gewikkeld omdat ik een wethouder op straat niet gegroet zou hebben. Wist ik veel? Panhuysen moest eraan te pas komen om het weer glad te strijken. Hij kon de heren aan het verstand brengen, dat ik 'in gedachten had gelopen' en dat er beslist geen opzet in het spel was geweest. Anders was ik gewipt worden voor een nagelaten groet. 't Was de beste advocaat die ik had kunnen hebben, want om dat 'in gedachten lopen' konden wij elkaar een hand geven. Als iemand van het rijksarchief eens spijbelde en de baas in de stad tegenkwam, hoefde hij nergens bang voor te zijn: Panhuysen zag toch niemand. Geheel logisch is dan ook, dat ik al vlug na mijn komst naar Kerkrade het besluit nam daar niet mijn pensioen te halen. De gemeente was nog lang niet aan een archivaris toe: zij had geen notie van de functie, misschien ook enige onwil om de benoemde een kans te geven, zodat die het niet verder kon brengen dan krullengongen voor de secretarie. Mijn opvolger, die er uiteindelijk toch kwam, heeft nog jaren met hetzelfde probleem moeten worstelen. Een zekere chef van een afdeling vroeg regelmatig dossiers op, die evenwel onvindbaar bleken. Toen ik in opdracht van de sekretaris zijn bureau en kasten uitmestte, kwamen er 350 boven water, waarnaar ik mij lam had gezocht.”

In petto

De rest van de carrière van Albert Delahaye lag in Nijmegen en Brabant. Ook daarover weet hij boeiende dingen humoristisch te vertellen. Als Limburger nemen wij hier echter afscheid van hem. Waarschijnlijk niet voorgoed, want hij heeft nog enkele publicaties in petto.

Dier

Het edelhert

Het grootste zoogdier dat in ons land nog voorkomt is het edelhert. Een flink uit de kluiten gewassen, krachtig gespierd dier met een schouderhoogte van 1.20 tot 1.50 meter. Opvallend is de rijkdom der vertakkingen (enden) aan het gewei, bij sommige kapitaalheren (de mannelijke edelherten) een ware symfonie-vol-enden. De gewestangen zijn, in tegenstelling tot herten, massief en vallen elk jaar omstreeks maart af. Twee weken later verschijnen al weer knobbels en half juni is het bast-gewei volgroeid. Nadat het hert langs een boompje de fluwelige huid (bast) eraf heeft geveegd, is het nieuwe gewei in augustus kant-en-klaar.

Jonge herten, spiesheren, hebben een nog onvertakt (spies)gewei dat in maart-april wordt afgeworpen. Kort daarna wordt een nieuw gewei opgezet, dat meestal één tak aan de stang heeft. De drager hiervan wordt dan niet meer met spies, maar met gaffelhart aangesproken. Ook dit gaffelgewei wordt weer vervangen door een gewei met twee of meer zijtakken. Zulk hert wordt dan een zes-, acht-, tienender enz. genoemd. Is het aantal zijtakken ongelijk bijv. drie aan de ene en vier aan de andere stang, dan hebben we met een oneven achtender te maken. De onderste zijtak van het gewei is de oogtak; de tweede de ijstak; de derde de mid-dentak en al de andere enden daarboven behoren tot de kroon.

In ons land leven zo'n 1500 edelherten en dat is zowat het maximum aantal wat we kunnen hebben. Oorspronkelijk leefde deze herkauwer in de vlakke gedeelten van ons land, maar is sedert de laatste eeuwen steeds meer teruggedrongen tot de hoge zandgronden. In de vrije wildbaan wordt het alleen nog op de Veluwe aangetroffen, waar echter door aanleg van snelwegen, spoorbanen, bos- en landbouw-rasters enz. het eens zo grote leefgebied uiteen is gevallen in een aantal afzonderlijke gebieden. Een te grote recreatiedruk in het leefgebied kan het edelhert maar moeilijk verstouwen. Ongeveer zeven uur per dag besteedt het hert namelijk aan het herkauwen van voedsel en als het dier te vaak bij deze bezigheid wordt gestoord, wordt het ziek.

In de zomer ogen de herten, die dan een mannengemeenschap vormen, niet naar het vrouwelijk schoon. In de bronstijd (september-oktober) komt daarin stevig verandering en blijft het niet met ogen alleen. Opeens kunnen de herten, die het hele seizoen broederlijk met elkaar zijn opgetrokken, elkaar niet meer zien of luchten en gaan hun harem formeren. Dan breken de bronstgevechten, gepaard gaande met het machtige brullen, los en uiteindelijk zal het sterkste hert niet alleen de meeste maar ook de beste hinden krijgen. Lang van te voren heeft de harembezitter zich op deze tijd voorbereid en zich kogelrond gegeten. In de twee weken durende bronst krijgt hij amper gelegenheid om te laven. De tijd wordt volledig besteed aan het veelvuldig beslaan van herten-schonen en het verdrijven van rivalen. Na die vermoeiende weken heeft het uitgeputte hert zo'n tien tot twintig kilo aan gewicht verloren.

De hoog opgelaaide rivaliteit ebt nu weg en de herten hergroeperen zich en laten de hinden voor wat ze zijn. Ook deze laatste trekken nu gezamenlijk op en in juni zondert de hoogdrachtige hinde zich van de groep af om op een rustig plekje te kalven. Deze isolatie heeft het grote voordeel, dat enkele individuen (moeder en kalf) minder opvallen dan een grote groep, waardoor de ontmoetingskans tussen verstoorder en kalf kleiner wordt. Dit is van groot belang voor de overlevingskansen van het kalf, dat de eerste dagen na de geboorte erg kwetsbaar is. Pas wanneer het kalf zich zelf voldoende kan beschermen door te vluchten, wordt het groepsleven weer opgevat.

OPEN DOEK

THEATER

Operadeskundige Leo Riemens vol nieuwe initiatieven

'Niet prutsen aan oude opera's'

Kwiek en soepel als een operazanger op de toonladder beweegt Nederlands meest vermaarde operadeskundige Leo Riemens, onlangs zeventig jaar oud geworden, zich in zijn sfeervol huis aan de St.-Hubertuslaan te Maastricht. Hij toert zijn jaren geenszins mee. Hij steekt hoordevol ideeën, die zeer arbeidsintensief klinken en die men van een jongeling in de bloei van zijn leven zou verwachten. „Ik geloof dat ik honderdvijftig jaar moet worden, wil ik nog alles doen wat ik van plan ben.“ Die plannen liggen op het vlak van het schrijven over opera en op het organisatorische terrein. Als voorzitter van de Limburgse Opera Vereniging is hij de bezielende en animerende kracht, die vele Limburgse operafans heeft naar de beste operavoorvoeringen in het gebied tussen Antwerpen en Keulen brengt, met zelfs een uitlooptje naar Vervna. Zijn verbale expressie is van dien aard, dat hij een volslagen leek op muziekgebied binnen de kortste keren tot een fanatieke operafan heeft gemaakt. „Ik kan nu zelf met het boek doen wat ik wil, maar ik ga er niet bij uitgeverijen mee leuren.“ Leo Riemens is op 3 december 1910 in Zevenbergen geboren. Zijn moeder was zangeres, die een beroeps-carrière liet schieten voor het huwelijk met een arts. De praktijk van zijn vader was in Amsterdam en daar klopten regelmatig operazangers voor hun kwaliteiten aan. Leo Riemens zat dus al vanaf zijn geboorte midden in het genre. Er is zelfs een periode geweest, dat zij hij operazangers op kamers hebben gewoond. Op zijn zeventig jaar was Leo Riemens al helemaal in de operawereld ingeburgerd. Vanaf zijn tiende jaar interesseerde hij zich voor partituren, begon ze te lezen en te spelen. Naast opera heeft de film zijn grote aandacht gehad. „Ik was een energieke filmfan. In mijn jonge jaren was ik iedere week in de bioscoop te vinden. Ik heb ook een hele verzameling films uit de vroege periode van de filmindustrie. Ik verzamel films zonder geluid en grammofoonplaten zonder beeld.“ Die grammofoonplaten vormen een hoofdstuk apart. Ik geloof dat er

• Leo Riemens ..... Een kameroperafestival voor Maastricht erg belangrijk.....

geen complete collectie operaplanten is dan die van Leo Riemens. Om ze nog eens allemaal te beluisteren legt hij dagelijks vijf tot zes LP's op de draaitafel. „Het zal nog even duren voordat ik ze weer allemaal gehoord heb.“ Leo Riemens studeerde aan het conservatorium te Amsterdam muziekgeschiedenis. „Ik ben ermee opgehouden omdat er geen speciale leraar voor was. Ik ben de studie toen autodidactisch gaan voortzetten.“ In 1935 kwam hij bij de AVRO terecht, voor welke omroep hij meer dan twintig jaar lang lezingen met platen over opera hield. Aanvankelijk gebeurde dat onregelmatig, daarna veertiendaags en uiteindelijk zelfs wekelijks. Een conflict met de AVRO in 1957 maakte een einde aan de lezingen. Leo Riemens trok naar de Telegraaf, waar hij achtereenvolgens operarecensent, televisierecensent en weer operarecensent werd. „Mijn televisieperiode is een haat in mijn operacarrière. Ik kon nergens naar toe, moest iedere avond televisie kijken. Omdat er in Maastricht meer televisiezenders te ontvangen waren dan in Den Haag ben ik zo'n achttien

jaar geleden in Maastricht komen wonen. Dat had voor mij nog een groot voordeel. Maastricht ligt ook voor de opera erg centraal. In een wip ben je in Antwerpen, Luik, Brussel, Gent, Aken en Keulen. Alleen merkte ik tot mijn stomme verbazing dat niemand dat deed. Tot 1977. Toen werd de Limburgse Opera Vereniging opgericht. Ik was eerst artistiek adviseur, nu voorzitter. De leden van die vereniging trekken met bussen naar goede operavoorstellingen in de omgeving van Maastricht. Het is een bloeiende vereniging. We hebben nu 250 leden.“ Het verdriet Leo Riemens dat uitgerend in Maastricht op operagebied niets te doen is. „Voor grote operaproducties is de oudste en mooiste schouwburg van Nederland niet geschikt, maar voor kameropera's ideaal. Als we hier een kameroperagezelschap zouden hebben, zou een hele brok repertoire, dat nooit gespeeld wordt, opgevoerd kunnen worden. Ik denk in het kader van een kameroperafestival. Dat is uit toeristisch oogpunt voor Maastricht ook erg belangrijk. De hele internationale muziekmers

strijkt dan in Maastricht neer. Dit festival is nu nog een droom van mij, maar de mogelijkheid zit erin. Ik zal me ervoor inzetten om dat voor elkaar te krijgen. De belangstelling in Limburg voor opera is erg groot, hij moet dan ook op de juiste manier gevoerd worden.“ Terugkijkend op zijn productieve leven constateert Leo Riemens dat zijn trein op een gegeven moment op een verkeerd spoor is gelopen. „Mijn speciale illusie was operaregisseur worden. Er was toen echter niets te doen op operagebied. We hebben nu een stel regisseurs, die zich van het werk niets aantrekken, maar zichzelf met iets nieuws willen manifesteren. Charles Hamilton, die ook voor het LSO heeft geregisseerd, is een erg goede regisseur. Hij houdt zich aan het werk en heeft toch telkens nieuwe vondsten, die logisch zijn. In Keulen is het erg slecht gesteld met de operaregisseurs. De opera's daar bevelen ik ook nauwelijks aan de leden van de operavereniging aan. Moderne opera's vind ik prima, maar aan de oude werken moet men niet prutsen, die moet men geven zoals ze oorspronkelijk bedoeld zijn.“

Molens Mulders

„Molens Meesters Mulders“ is de titel van een boek, dat verlicht met foto's en tekeningen negen eeuwen watermolens in de Gelderse achterhoek, Salland en Twente beschrijft. Het is een diepgaande studie van Herman Hagens waarvoor ook molentehouders in andere streken van ons land belangstelling zullen hebben. Het werd in groot formaat uitgegeven door Smit in Hengelo.

Jachtavonturen

„De jacht is een aangeboren passie, die soms enkele generaties overslaat maar zich dan weer onweerstaanbaar opdringt“, schrijft de 84-jarige auteur en jager J. Craandijk ter aankondiging van zijn boek „Kruitlucht en buitengeuren“. Hierin doet hij verslag van zestig jaar jacht- en natuurbelevissen, constatering, dat „jagen natuurbeheer en natuurbehoud tegelijk is“. Juist zijn liefde voor de natuur maakte hem tot een gepassioneerde jager. In zijn lange leven heeft hij veel artikelen geschreven over zijn jachtavonturen in de meest uiteenlopende Europese landen. Thans ligt zijn boek, uitgegeven door Zomer en Keuning te Ede, voor f 29,90 in de boekhandel.

Over liefde

„Je kunt in dit boek feiten over sex leren. Het laat je zien hoe je lichaam in elkaar zit en wat je ermee kunt doen. Als je wilt genieten van je seksuele mogelijkheden heb je deze feitenkennis ook nodig“, schrijft Mariette Moors-Mommers ter inleiding op haar vertaling van „The facts of love“ door Alex en Jane Comfort. Ze gaf het de Nederlandse titel mee „Over liefde“ met als ondertitel „Voorlichting en sex voor jongeren“. Het boek is opgedragen aan de ouders, voor wie het niet meevalt kinderen groot te brengen. Dit boek kan voor hen een goede hulp zijn bij de seksuele voorlichting. Blijkt het voorwoord kunnen ze dit boek laten lezen aan vanaf ongeveer elf jaar. Het boek is voorzien van bij de tekst passende illustraties. Rostrom te Haarlem gaf het uit voor f 24,90.

BOEK

Internationale keuken

Noorse vissoep, Westfaals rundvlees, Guggelhupf, Berber Platte, Brusselse wafels, Frans parelhoen met walnoten, pizza Napolitana, Andalusische gaspacho, Porterhouse steak, Russische blinis, Griekse mousaka, de cevapci uit Joesgostavie, zwaardvis met gele amandelen uit Marokko, Turks bladerdeeggebak, okra's met rundergehakt uit Egypte, lamsspiesjes uit Zuid-Afrika, niersteak-pie uit Australië, Japanse mosselsoep, Indiase kerrie-mango-chnutney, rendiersteaks uit Canada, Braziliaanse goudlele zoete pompoen, Mexicaanse tortilla's, het zijn enkele gerechten, waarvan in de Internationale Keuken, een nieuwe Elsevier-uitgave, de bereidingswijze staat te lezen. Christine Schönherr, die voor de tekst (vertaald door Frans Hille) verantwoordelijk is, geeft alleen de recepten waarvan de beschreven kruiden, specerijen, allerhande ingrediënten enzovoort te koop zijn in onze supermarkten en

Sigmund Freud

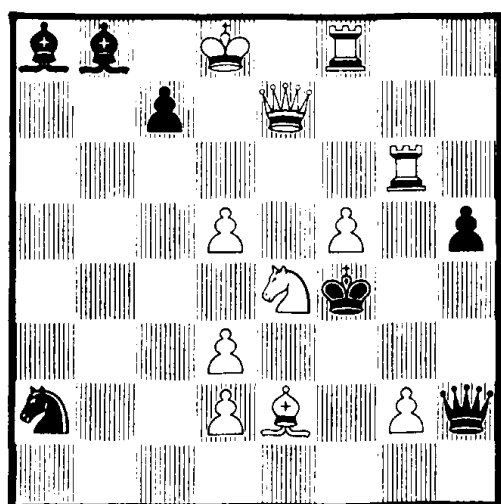
De Engelse tekenaar Ralph Steadman heeft het boek „Der Witz uns seine Beziehung zum Unbewussten“ tot leidraad genomen voor een aantal tekeningen over Sigmund Freud en de grappen, die van hem afkomstig of over hem in omloop zijn. Hij schreef er over tenk bij, die door Elisabeth Swidens is vertaald. Het platenboek van 118 bladzijden verscheen bij Wouter Wagner BV te Baarn. Prijs ingenaad f 35,- en ingebonden f 45,-. Steadman zegt er zelf over: „Als u nog van een goede mop kunt genieten is dat volgens mij een vrij onschuldige manier om wat te weten te komen over een van de grootste denkers, die deze gracieuze planeet ooit heeft voortgebracht.“

Spannende thriller

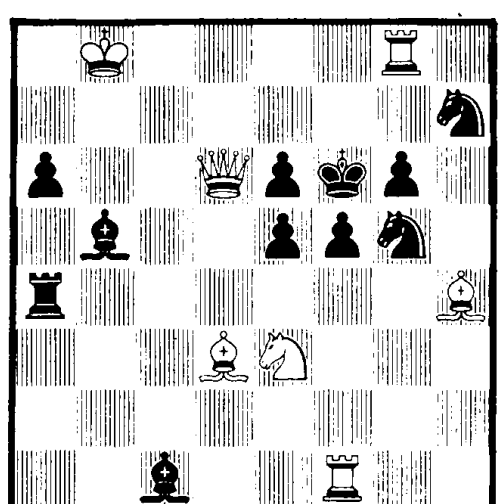
„Het Bourne bedrog“ is de nieuwste in het Nederlands (door F.J. Brunning) vertaalde thriller van de Amerikaanse succes-schrijver Robert Ludlum. Het gaat over een uit de zee opgeviste drinkeling, die zijn geheugen kwijt is en die gemantpuleerd en achtervolgd wordt. Een huiveringwekkend, maar spannend, verhaal. Uitgever Veen te Utrecht maakte er een paperback van 480 pagina's van.

schaken door b. j. wthuis

Er is opnieuw een drietal schakers winnaar geworden van geldprijzen van f 100,-, f 75,- en f 50,-. Ze lootten gelukkig als oplosers van de sleutelzetten van de Interpolis-tweeling (tweezetten), die enkele maanden geleden zijn gepubliceerd. We brengen nog eenmaal de stand in herinnering.

In bovenstaande stand luidt de sleutelzet 1. Pg5: De tweeling ontstond door het verplaatsen van het zwarte paard van a2 naar c1. In deze nieuwe tweezet diende u 1. Pf6, te vinden. De winnaars - er waren honderden goede inzenders - zijn: M. v. Veenendaal, Lemmer, H. Dabekausen, Tilburg en C. Blatny, Tsjechooslowakije. We kunnen meteen doorgaan, want het (19e) Groningse Gasunie-toernooi kent natuurlijk ook zijn eigen actuele tweezet. Componist is per traditie probleemmeester Jac. Haring.

Onder inzenders van de sleutelzet worden 10 toernooiboekeken verloot, adresseren aan: Joh. Zwaneveld, Boerakkerweg 9, 9321 E-L. Peize. Er wordt u tijd gegeven tot 1 februari 1981. Nu we toch bezig zijn - de vrije dagen lenen zich heerlijk voor spuurwerk - nog maar een opgave: die is van gemiddelde moeilijkheidsgraad.

Wit kondigde mat aan in 8 zetten. Uit een correspondentiepartij Rasovsky-Mikyska 1908.

Het gasunie-toernooi, waarop we nog nader terugkomen, eindigt begin januari. Op 15 januari opent het 43e Hoogoven-toernooi, met als prettige bijzonderheid, dat de meesergroep in ere is hersteld.

In de grootmeestergroep kon Adorján, Andersson, Gheorgi Miles, Torre, Uncziker, Brownmanow, Romanishin, Timmakko, Ree en Langeweg.

In de meesergroep spelen: Law, Lee, Povah, Sinsiega, Paasse, Ligtink, v.d. Sterre, Wiel. De hoofdgroepen zijn (verm van de categorieën 12 en 7. De categorie wordt bekendgemaakt door de Wereldschaakbond (FIDE) met ratinglijsten per 1 januari 1981.

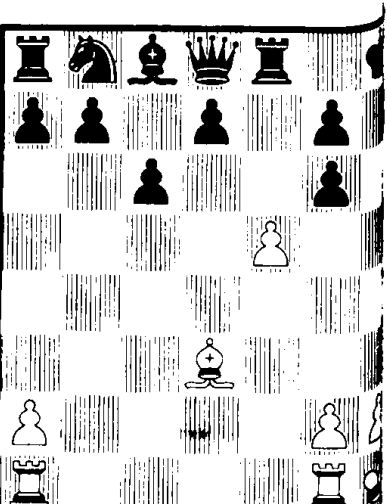

Diagram III: 1. Dh7+; 2. Kf8; 3. Df8; 4. Kf8; 5. Df8; 6. Lf8; 7. Df8; 8. Df8; 9. Df8; 10. Df8; 11. Df8; 12. Df8; 13. Df8; 14. Df8; 15. Df8; 16. Df8; 17. Df8; 18. Df8; 19. Df8; 20. Df8; 21. Df8; 22. Df8; 23. Df8; 24. Df8; 25. Df8; 26. Df8; 27. Df8; 28. Df8; 29. Df8; 30. Df8; 31. Df8; 32. Df8; 33. Df8; 34. Df8; 35. Df8; 36. Df8; 37. Df8; 38. Df8; 39. Df8; 40. Df8; 41. Df8; 42. Df8; 43. Df8; 44. Df8; 45. Df8; 46. Df8; 47. Df8; 48. Df8; 49. Df8; 50. Df8; 51. Df8; 52. Df8; 53. Df8; 54. Df8; 55. Df8; 56. Df8; 57. Df8; 58. Df8; 59. Df8; 60. Df8; 61. Df8; 62. Df8; 63. Df8; 64. Df8; 65. Df8; 66. Df8; 67. Df8; 68. Df8; 69. Df8; 70. Df8; 71. Df8; 72. Df8; 73. Df8; 74. Df8; 75. Df8; 76. Df8; 77. Df8; 78. Df8; 79. Df8; 80. Df8; 81. Df8; 82. Df8; 83. Df8; 84. Df8; 85. Df8; 86. Df8; 87. Df8; 88. Df8; 89. Df8; 90. Df8; 91. Df8; 92. Df8; 93. Df8; 94. Df8; 95. Df8; 96. Df8; 97. Df8; 98. Df8; 99. Df8; 100. Df8; 101. Df8; 102. Df8; 103. Df8; 104. Df8; 105. Df8; 106. Df8; 107. Df8; 108. Df8; 109. Df8; 110. Df8; 111. Df8; 112. Df8; 113. Df8; 114. Df8; 115. Df8; 116. Df8; 117. Df8; 118. Df8; 119. Df8; 120. Df8; 121. Df8; 122. Df8; 123. Df8; 124. Df8; 125. Df8; 126. Df8; 127. Df8; 128. Df8; 129. Df8; 130. Df8; 131. Df8; 132. Df8; 133. Df8; 134. Df8; 135. Df8; 136. Df8; 137. Df8; 138. Df8; 139. Df8; 140. Df8; 141. Df8; 142. Df8; 143. Df8; 144. Df8; 145. Df8; 146. Df8; 147. Df8; 148. Df8; 149. Df8; 150. Df8; 151. Df8; 152. Df8; 153. Df8; 154. Df8; 155. Df8; 156. Df8; 157. Df8; 158. Df8; 159. Df8; 160. Df8; 161. Df8; 162. Df8; 163. Df8; 164. Df8; 165. Df8; 166. Df8; 167. Df8; 168. Df8; 169. Df8; 170. Df8; 171. Df8; 172. Df8; 173. Df8; 174. Df8; 175. Df8; 176. Df8; 177. Df8; 178. Df8; 179. Df8; 180. Df8; 181. Df8; 182. Df8; 183. Df8; 184. Df8; 185. Df8; 186. Df8; 187. Df8; 188. Df8; 189. Df8; 190. Df8; 191. Df8; 192. Df8; 193. Df8; 194. Df8; 195. Df8; 196. Df8; 197. Df8; 198. Df8; 199. Df8; 200. Df8; 201. Df8; 202. Df8; 203. Df8; 204. Df8; 205. Df8; 206. Df8; 207. Df8; 208. Df8; 209. Df8; 210. Df8; 211. Df8; 212. Df8; 213. Df8; 214. Df8; 215. Df8; 216. Df8; 217. Df8; 218. Df8; 219. Df8; 220. Df8; 221. Df8; 222. Df8; 223. Df8; 224. Df8; 225. Df8; 226. Df8; 227. Df8; 228. Df8; 229. Df8; 230. Df8; 231. Df8; 232. Df8; 233. Df8; 234. Df8; 235. Df8; 236. Df8; 237. Df8; 238. Df8; 239. Df8; 240. Df8; 241. Df8; 242. Df8; 243. Df8; 244. Df8; 245. Df8; 246. Df8; 247. Df8; 248. Df8; 249. Df8; 250. Df8; 251. Df8; 252. Df8; 253. Df8; 254. Df8; 255. Df8; 256. Df8; 257. Df8; 258. Df8; 259. Df8; 260. Df8; 261. Df8; 262. Df8; 263. Df8; 264. Df8; 265. Df8; 266. Df8; 267. Df8; 268. Df8; 269. Df8; 270. Df8; 271. Df8; 272. Df8; 273. Df8; 274. Df8; 275. Df8; 276. Df8; 277. Df8; 278. Df8; 279. Df8; 280. Df8; 281. Df8; 282. Df8; 283. Df8; 284. Df8; 285. Df8; 286. Df8; 287. Df8; 288. Df8; 289. Df8; 290. Df8; 291. Df8; 292. Df8; 293. Df8; 294. Df8; 295. Df8; 296. Df8; 297. Df8; 298. Df8; 299. Df8; 300. Df8; 301. Df8; 302. Df8; 303. Df8; 304. Df8; 305. Df8; 306. Df8; 307. Df8; 308. Df8; 309. Df8; 310. Df8; 311. Df8; 312. Df8; 313. Df8; 314. Df8; 315. Df8; 316. Df8; 317. Df8; 318. Df8; 319. Df8; 320. Df8; 321. Df8; 322. Df8; 323. Df8; 324. Df8; 325. Df8; 326. Df8; 327. Df8; 328. Df8; 329. Df8; 330. Df8; 331. Df8; 332. Df8; 333. Df8; 334. Df8; 335. Df8; 336. Df8; 337. Df8; 338. Df8; 339. Df8; 340. Df8; 341. Df8; 342. Df8; 343. Df8; 344. Df8; 345. Df8; 346. Df8; 347. Df8; 348. Df8; 349. Df8; 350. Df8; 351. Df8; 352. Df8; 353. Df8; 354. Df8; 355. Df8; 356. Df8; 357. Df8; 358. Df8; 359. Df8; 360. Df8; 361. Df8; 362. Df8; 363. Df8; 364. Df8; 365. Df8; 366. Df8; 367. Df8; 368. Df8; 369. Df8; 370. Df8; 371. Df8; 372. Df8; 373. Df8; 374. Df8; 375. Df8; 376. Df8; 377. Df8; 378. Df8; 379. Df8; 380. Df8; 381. Df8; 382. Df8; 383. Df8; 384. Df8; 385. Df8; 386. Df8; 387. Df8; 388. Df8; 389. Df8; 390. Df8; 391. Df8; 392. Df8; 393. Df8; 394. Df8; 395. Df8; 396. Df8; 397. Df8; 398. Df8; 399. Df8; 400. Df8; 401. Df8; 402. Df8; 403. Df8; 404. Df8; 405. Df8; 406. Df8; 407. Df8; 408. Df8; 409. Df8; 410. Df8; 411. Df8; 412. Df8; 413. Df8; 414. Df8; 415. Df8; 416. Df8; 417. Df8; 418. Df8; 419. Df8; 420. Df8; 421. Df8; 422. Df8; 423. Df8; 424. Df8; 425. Df8; 426. Df8; 427. Df8; 428. Df8; 429. Df8; 430. Df8; 431. Df8; 432. Df8; 433. Df8; 434. Df8; 435. Df8; 436. Df8; 437. Df8; 438. Df8; 439. Df8; 440. Df8; 441. Df8; 442. Df8; 443. Df8; 444. Df8; 445. Df8; 446. Df8; 447. Df8; 448. Df8; 449. Df8; 450. Df8; 451. Df8; 452. Df8; 453. Df8; 454. Df8; 455. Df8; 456. Df8; 457. Df8; 458. Df8; 459. Df8; 460. Df8; 461. Df8; 462. Df8; 463. Df8; 464. Df8; 465. Df8; 466. Df8; 467. Df8; 468. Df8; 469. Df8; 470. Df8; 471. Df8; 472. Df8; 473. Df8; 474. Df8; 475. Df8; 476. Df8; 477. Df8; 478. Df8; 479. Df8; 480. Df8; 481. Df8; 482. Df8; 483. Df8; 484. Df8; 485. Df8; 486. Df8; 487. Df8; 488. Df8; 489. Df8; 490. Df8; 491. Df8; 492. Df8; 493. Df8; 494. Df8; 495. Df8; 496. Df8; 497. Df8; 498. Df8; 499. Df8; 500. Df8; 501. Df8; 502. Df8; 503. Df8; 504. Df8; 505. Df8; 506. Df8; 507. Df8; 508. Df8; 509. Df8; 510. Df8; 511. Df8; 512. Df8; 513. Df8; 514. Df8; 515. Df8; 516. Df8; 517. Df8; 518. Df8; 519. Df8; 520. Df8; 521. Df8; 522. Df8; 523. Df8; 524. Df8; 525. Df8; 526. Df8; 527. Df8; 528. Df8; 529. Df8; 530. Df8; 531. Df8; 532. Df8; 533. Df8; 534. Df8; 535. Df8; 536. Df8; 537. Df8; 538. Df8; 539. Df8; 540. Df8; 541. Df8; 542. Df8; 543. Df8; 544. Df8; 545. Df8; 546. Df8; 547. Df8; 548. Df8; 549. Df8; 550. Df8; 551. Df8; 552. Df8; 553. Df8; 554. Df8; 555. Df8; 556. Df8; 557. Df8; 558. Df8; 559. Df8; 560. Df8; 561. Df8; 562. Df8; 563. Df8; 564. Df8; 565. Df8; 566. Df8; 567. Df8; 568. Df8; 569. Df8; 570. Df8; 571. Df8; 572. Df8; 573. Df8; 574. Df8; 575. Df8; 576. Df8; 577. Df8; 578. Df8; 579. Df8; 580. Df8; 581. Df8; 582. Df8; 583. Df8; 584. Df8; 585. Df8; 586. Df8; 587. Df8; 588. Df8; 589. Df8; 590. Df8; 591. Df8; 592. Df8; 593. Df8; 594. Df8; 595. Df8; 596. Df8; 597. Df8; 598. Df8; 599. Df8; 600. Df8; 601. Df8; 602. Df8; 603. Df8; 604. Df8; 605. Df8; 606. Df8; 607. Df8; 608. Df8; 609. Df8; 610. Df8; 611. Df8; 612. Df8; 613. Df8; 614. Df8; 615. Df8; 616. Df8; 617. Df8; 618. Df8; 619. Df8; 620. Df8; 621. Df8; 622. Df8; 623. Df8; 624. Df8; 625. Df8; 626. Df8; 627. Df8; 628. Df8; 629. Df8; 630. Df8; 631. Df8; 632. Df8; 633. Df8; 634. Df8; 635. Df8; 636. Df8; 637. Df8; 638. Df8; 639. Df8; 640. Df8; 641. Df8; 642. Df8; 643. Df8; 644. Df8; 645. Df8; 646. Df8; 647. Df8; 648. Df8; 649. Df8; 650. Df8; 651. Df8; 652. Df8; 653. Df8; 654. Df8; 655. Df8; 656. Df8; 657. Df8; 658. Df8; 659. Df8; 660. Df8; 661. Df8; 662. Df8; 663. Df8; 664. Df8; 665. Df8; 666. Df8; 667. Df8; 668. Df8; 669. Df8; 670. Df8; 671. Df8; 672. Df8; 673. Df8; 674. Df8; 675. Df8; 676. Df8; 677. Df8; 678. Df8; 679. Df8; 680. Df8; 681. Df8; 682. Df8; 683. Df8; 684. Df8; 685. Df8; 686. Df8; 687. Df8; 688. Df8; 689. Df8; 690. Df8; 691. Df8; 692. Df8; 693. Df8; 694. Df8; 695. Df8; 696. Df8; 697. Df8; 698. Df8; 699. Df8; 700. Df8; 701. Df8; 702. Df8; 703. Df8; 704. Df8; 705. Df8; 706. Df8; 707. Df8; 708. Df8; 709. Df8; 710. Df8; 711. Df8; 712. Df8; 713. Df8; 714. Df8; 715. Df8; 716. Df8; 717. Df8; 718. Df8; 719. Df8; 720. Df8; 721. Df8; 722. Df8; 723. Df8; 724. Df8; 725. Df8; 726. Df8; 727. Df8; 728. Df8; 729. Df8; 730. Df8; 731. Df8; 732. Df8; 733. Df8; 734. Df8; 735. Df8; 736. Df8; 737. Df8; 738. Df8; 739. Df8; 740. Df8; 741. Df8; 742. Df8; 743. Df8; 744. Df8; 745. Df8; 746. Df8; 747. Df8; 748. Df8; 749. Df8; 750. Df8; 751. Df8; 752. Df8; 753. Df8; 754. Df8; 755. Df8; 756. Df8; 757. Df8; 758. Df8; 759. Df8; 760. Df8; 761. Df8; 762. Df8; 763. Df8; 764. Df8; 765. Df8; 766. Df8; 767. Df8; 768. Df8; 769. Df8; 770. Df8; 771. Df8; 772. Df8; 773. Df8; 774. Df8; 775. Df8; 776. Df8; 777. Df8; 778. Df8; 779. Df8; 780. Df8; 781. Df8; 782. Df8; 783. Df8; 784. Df8; 785. Df8; 786. Df8; 787. Df8; 788. Df8; 789. Df8; 790. Df8; 791. Df8; 792. Df8; 793. Df8; 794. Df8; 795. Df8; 796. Df8; 797. Df8; 798. Df8; 799. Df8; 800. Df8; 801. Df8; 802. Df8; 803. Df8; 804. Df8; 805. Df8; 806. Df8; 807. Df8; 808. Df8; 809. Df8; 810. Df8; 811. Df8; 812. Df8; 813. Df8; 814. Df8; 815. Df8; 816. Df8; 817. Df8; 818. Df8; 819. Df8; 820. Df8; 821. Df8; 822. Df8; 823. Df8; 824. Df8; 825. Df8; 826. Df8; 827. Df8; 828. Df8; 829. Df8; 830. Df8; 831. Df8; 832. Df8; 833. Df8; 834. Df8; 835. Df8; 836. Df8; 837. Df8; 838. Df8; 839. Df8; 840. Df8; 841. Df8; 842. Df8; 843. Df8; 844. Df8; 845. Df8; 846. Df8; 847. Df8; 848. Df8; 849. Df8; 850. Df8; 851. Df8; 852. Df8; 853. Df8; 854. Df8; 855. Df8; 856. Df8; 857. Df8; 858. Df8; 859. Df8; 860. Df8; 861. Df8; 862. Df8; 863. Df8; 864. Df8; 865. Df8; 866. Df8; 867. Df8; 868. Df8; 869. Df8; 870. Df8; 871. Df8; 872. Df8; 873. Df8; 874. Df8; 875. Df8; 876. Df8; 877. Df8; 878. Df8; 879. Df8; 880. Df8; 881. Df8; 882. Df8; 883. Df8; 884. Df8; 885. Df8; 886. Df8; 887. Df8; 888. Df8; 889. Df8

Vrijuit 5

Nog hoeft de Nederlander zich geen zorgen te maken maar ...

Met twee streken van het mes zijn de ingewanden uit de paling. De darmen blijven op de tafel achter; de paling verdwijnt in een plastic bak met roodachtig water. Beheerst en geroutineerd verzorgt Ab Tot op het achterdek van zijn schip de vangst. Dan stopt hij even. Hij pakt zijn stijf van het vet staande schipperspet van zijn getaande kop en haalt er een pakje sigaretten uit te voorschijn. Na behoedzaam een sigaret te hebben aangestoken, zegt de Helderse palingvisser: „Vrijdag had je moeten komen. Toen had ik wel twintig van die wrattenkoningen”.

De wratten hadden soms wel de grootte van een knikker, duidt Tot aan. De meeste zieke paling trapt hij dood. „om te voorkomen dat het nageslacht ook de bloemkoolziekte krijgt”. Hoewel, geeft hij toe, een lekker vet exemplaar wil er nog wel eens tussendoor glippen. Twintig wrattenpalings is geen record voor Tot. De vangst was slecht. 't Is geen weer: te warm en geen wind. Maar vangt hij over het geheel meer zieke paling dan vroeger? Tot: „Zolang als ik vis, zijn er wrattenkoningen. Ik geloof niet dat het met vervuiling te maken heeft”. Spreekt de palingvisser de waarheid? Zou hij zich niet later laten ontvallen: „Ik moet uitkijken met jou. Zo meteen eet er niemand nog paling”. Zijn visserslui wel te vertrouwen als het om zieke vis gaat? Het is een gevoelige materie. Hun bestaan staat op het spel. Want niet alleen de paling vertoont vaak merkwaardige ziekteverschijnselen. Ook onder schaar, schol, tong, bot, kabeljauw, gul, wijting en haring heersen ziekten: gezwellen, zweren, rode plekken, blootliggende hersens en andere narigheid.

Onder in de kist

Zieke vis op uit Duitsland afkomstige foto's blijkt door de meeste vissers te worden herkend. De commentaren bij de visafslag van Den Helder verschillen echter. Slechts de heer Anker van het Productschap voor Vis weet van niets. Naar zijn beste weten wordt in Nieuwediep geen verminste vis aangevoerd. Diverse vissers melden echter dat ze die dikwijls onder in de kist stoppen: „Iedereen doet 't”. In de afslag zien de vissers in de kisten er zo op het oog alle erg gezond uit. Om van te smullen. Bij de ingang vreten jonge zilvermeeuwen gretig van weggegooid schollekoppen. Even verder hangt bij de HD 202 een vissersman op het stuur van zijn fiets. Hij is klaar om naar huis te gaan. De foto's verbazen hem niet. „Dat soort vangen we wel eens. Vroeger meer dan nu. Die vis gaat over de muur, want ze zijn veel te mager”. De ziekten hebben niets met de zeeverontreiniging te maken, denkt hij: „Vervuiling? Nou, vertel mij dan maar eens waar. Op zee merken we er niets van”. Frans Kraak ziet naar zijn zeggen ook nooit iets van

● Visser Ab Tot: „Wrattenkoningen zijn geen zeldzaamheid. Maar wat is de oorzaak: vervuiling of mag een vis ook zo eens ziek worden?”

Is de vis straks nog te eten??

vervuiling op zee. Hij komt regelmatig in de Duitse Bocht. Dit jaar had hij plotseling wel grote tong en tarbot op het dek gekregen. Dood en half verrot. Het waren vrij grote aantallen: veertig, vijftig per trek. Kraak was behoorlijk geschrokken. Inmiddels heeft hij een aanvaardbare verklaring: de vis was afkomstig uit netten die vissers tijdens slecht weer verspeeld hebben. Die spooknetten blijven doorvissen, eeuwig. De vis die er in komt, gaat dood en verteert. Maar zieke vis als op de foto's heeft Kraak nog nooit gezien. Zijn schoonzoon, die bij hem vist, wel. Maar Kraak weet met zekerheid te vertellen dat die vis opzonders heeft gehad bij een ontsnapping uit andere netten. „Als er de week tevoren honderd schepen hebben gevist, kan je nagaan dat er wat rot spul tussen zit”. Niemand zal Kraak of de andere vissers voor leugenaar durven uitmaken. Vaak zijn ze te goeder trouw, omdat ze geen aandacht aan de zieke exemplaren besteden. Anderzijds wekken ze wel de indruk zich gekker voor te doen dan ze zijn. Bang voor negatieve verhalen, zonder te beseffen dat de kwaliteit van de vis er niet bij gebaat is als zij geen alarm durven slaan.

Eerlijke zaak

Martinus Bais, een jonge vissersman van in de twintig, is een van de weinigen die dat wel degelijk in de gaten heeft. Openhartig vertelt hij over de zieke vis die hij en zijn vader aan dek halen. Zijn enige schroom is dat andere visserslui het hem kwalijk zullen nemen. Zijn vader: „Mart, vertel maar gerust. Het is een eerlijke zaak”.

Vader en zoon Bais vissen met hun HD 94 meestal onder de Helderse kust. Het water is daar sterk vervuild als gevolg van de verontreiniging van de Rijn. die de stroming tot voorbij de Waddeneilanden voert. Het is Martinus opgevallen dat de gul er de laatste tijd nogal

slecht aan toe is. „Bij het opensnijden zie je het meteen: pukkels en andere rottigheid. Zeg maar dat tien van de honderd gul is aangetast”. Martinus heeft het idee dat zieke bot dit jaar minder voorkomt. Drie op de honderd is niet in orde, schat hij. „Die bot is dan zo verschrikkelijk mager, afschuwelijk”. Van één vangst heeft hij wat opzij gelegd: kabeljauw die er uitziet als een harmonika. Schar met plekken en wijting zo dun als een vloeiapiertje. „Ik durf gerust te zeggen dat dit veel vaker in de netten komt dan vroeger”.

Scharstudie

Aal met gezwellen, schar met rotte plekken, kabeljauw met een open kop, zijn het dramatische waarschuwingssignalen van de natuur? De wetenschap weet het nog niet. Er bestaan wel vermoedens. Zo heeft de Duitse bioloog Volkert Dethlefsen onlangs de resultaten van een onderzoek van schar in de Duitse Bocht bekendgemaakt. Schar leent zich goed voor een dergelijke studie, omdat de vis lange tijd op dezelfde plaats blijft. Uit een inspectie van meer dan 100.000 scharren gedurende ruim twee jaar bleek dat twee tot zes en een half procent verminkt is. In geen ander deel van de Noordzee zijn vergelijkbare percentages geconstateerd. Dethlefsen legt een verband met de enorme lozingen van titaandioxyde-afval, de dumping van rioolslib en de uitstroming van de Elbe en de Weser. De Duitse Bocht is een tamelijk stille hoek. Een vergelijking dringt zich op met de baai van New York waar de ook al smerige rivier Hudson in uitkomt. In 1976 daalde het zuurstofgehalte in sommige gedeelten van deze baai tot nul. Veel leven in het water stierf. De ramp ging gepaard met een stijgend aantal visziekten, vooral gezwellen en vinrot. In deze dode hoek van de Atlantische Oceaan werden ook grote hoeveelheden titaandioxyde-afval en rioolslib gedumpt.

● Heerlijk, zo'n hapklare brok zeebanket!

Staat de Duitse Bocht een zelfde catastrofe te wachten als de baai van New York? In de rest van de Noordzee krijgt het rioolslib, dat vaak zware metalen bevat, geen kans om zich op de bodem te nestelen. Net als de geloosde chemicaliën wordt het snel verspreid. Onderzoek van het Rijksinstituut voor Visserij-onderzoek (RiVo) heeft aangetoond dat de gevolgen niet uitblijven.

Vergroeide wervelkolom

De biologen letten op de vergroeiingen van de wervelkolom van de haring. Het leidde tot de conclusie dat er mogelijk een relatie bestaat tussen het percentage geconstateerde afwijkingen in een deel van de Noordzee en de vervuilinggraad. In de zuidelijke Noordzee werden de meeste vergroeide wervelkolommen aangetroffen: vier tot acht procent van de haring. „De verontreiniging moet haast wel effect hebben op het leven in zee. Er zijn signalen die daarop wijzen. Het is ook onwaarschijnlijk dat het geen effect heeft. Maar er zijn geen keiharde bewijzen”. Onderdirecteur P. Hagel van het RiVo, van huis uit chemicus, en bioloog S.J. de Groot zijn echte wetenschappers: niets is zeker, er is altijd een maar, een andere kant. De twee heren, die zonder enige terughouding commentaar geven, vinden dat gewacht moet worden op een internationale werkgroep die reeds twee jaar bezig is een studie naar de effecten van de zeeverontreiniging op het leven in zee.

„Een moeilijke klus”, zegt De Groot, „men moet heel voorzichtig zijn om de vervuiling overal de schuld van te geven. Vis kan tenslotte ook gewoon ziek worden. Een infectie kan ontstaan als de vis zich beschadigt aan een scherp voorwerp op de bodem. Vooral bot is snel besmet. Maar er kan ook een epidemie losbarsten, zoals bij ons pokken. Vis heeft geen medicijnen: die moet er zelf bovenop komen”.

Temperatuurverhoging

Een bepaald soort verontreiniging kan de natuurlijke ziekten onder vis wel aanwakken. Koelwaterlozingen, bijvoorbeeld, verhogen de temperatuur van het water. Dat trekt vis aan. Normaal is 500 kilogram vis per hectare, maar in dat soort gebieden kan het oplopen tot 17.000 kg. De kans op een epidemie is daar dan ook veel groter. Bij de Flevocentrale komt daarom vele malen meer vinrot en andere kwalen voor dan elders. Hetzelfde geldt voor viskwekerijen, waar veel vis bijeen is. De kwekers houden rekening met een visziekte-epidemie, zo eens in de vijf jaar. Het vreemde is dat ook zo eenmaal in de vijf jaar de bliksem slaat in de koolvis langs de Noorse kust. Dat is dus gewoon de natuur.

De Groot: „Kortom, ziekten door vervuiling is heel goed mogelijk, maar is niet altijd het geval. Dat maakt het voor ons zo lastig. Maar zweren en wratten zijn weliswaar onsmakelijk, maar niet schadelijk voor de gezondheid. Ze verlagen alleen de marktwaarde van de vis”.

Dan ongewoon fel: „Was het maar zo dat de vis die aangetast met PCB en pesticiden er zo uitzag. Want daar moeten we het over hebben. PCB en bepaalde soorten landbouwgif vervuilen de zee sluipend. Die maken dat de vis oneetbaar wordt”. PCB staat voor polychloorbifenylen en behoort tot de groep van de moeilijk afbrekbare chlooroorkoolwaterstoffen. Vanwege de kwaliteiten gebruikt de industrie, met name de fabrikanten van elektrische apparaten, de PCB's op grote schaal. De PCB's komen op een gegeven moment als afvalstof in de natuur terecht en dus in zee. Hetzelfde verhaal geldt voor de landbouwbestrijdingsmiddelen en zware metalen. Mosselen op de Waddenzee, bijvoorbeeld, die dagelijks vele liters water door zich laten stromen, pakken de vuiligheid op. Zo komt de vervuiling in de voedselketen. Eenmaal in de voedselketen lost het goedje zich op in het vetweefsel en wordt pas gevaarlijk wanneer het vet wordt aangesproken, vooral ten tijde van ziekte. Het is duidelijk dat hoog in de voedselketen de concentraties PCB's steeds groter worden. Het is volgens de deskundigen heel moeilijk te bewijzen dat het de oorzaak is van een eventuele dood van een vogel of zeehond. Op z'n minst mag worden gezegd dat de chemicaliën hen op den duur toch wel verzwakken.

Lever

Volgens bioloog De Groot van het RiVo kunnen mensen nog zonder gevaar vis eten. Een Nederlander eet ongeveer zes kilo vis per jaar. Dat kan geen kwaad. Toch raadt hij aan vooral voorzichtig te zijn met vette vis als paling. De Groot vindt de consumptie van lever van kabeljauw of schelvis al zeker niet zonder risico.

Zijn collega Hagel zegt zich ernstig zorgen te maken. Straks is ook de haring aan de beurt, vreest hij. „De zee fungeert als vergaarbak van deze gevaarlijke stoffen, zonder dat ze door afbraak onschadelijk worden gemaakt. Het in het zeemilieu voorkomen van pesticiden als dieldrin, DDT en HCB en de PCB's leiden er toe dat de visproducten op den duur ongeschikt worden voor menselijke consumptie”. Hagel windt zich op: „Het ongecontroleerd produceren van allerhande niet afbrekbare milieuvreemde stoffen, zoals nu gebeurt, betekent het einde van de visserij. Eerst worden de visserijproducten oneetbaar. Later verdwijnen de vissen”. Er is naar zijn mening maar één alternatief: de productie van die gevaarlijke stoffen verbieden. Zo snel mogelijk. De onderdirecteur van het RiVo maant tot spoed: „The point of no return is bijna bereikt. Het zal dan toch al vele tientallen jaren duren alvorens de toestand van de zee beter wordt, want het grootste gedeelte van het spul heeft de zee nog niet bereikt”. Het is opvallend dat de twee over het algemeen nuchtere wetenschappers met zoveel emoties over de gevaren van PCB's spreken. „De politici maken zich druk over de fosfaten en de olie in zee. Maar daar gaat het niet om. Dat kan de zee aan. Die PCB's en die pesticiden moeten worden aangepakt”.

De Groot, bijtend: „Er zijn prachtige verdragen gemaakt om te voorkomen dat allerlei gevaarlijke stoffen in zee komen. Maar het maakt voor de vis geen donder uit als de zee op een andere manier nog veel ernstiger wordt verontreinigd. Of-ie nou met een hamer of een rotsblok wordt doodgeslagen ... ja, zo is het toch!”

Recht

Beroep aantekenen tegen beslissingen van ziekenfonds:

hoe gaat dat?

De vorige keer hebben we het gehad over 1) de verplichte verzekering, 2) de bejaardenverzekering en 3) de vrijwillige verzekering. Deze week zullen we het hebben over de premies en hoe men tegen beslissingen van het ziekenfonds in beroep kan gaan.

De premie:

De premie is per soort verzekering verschillend. Verplichte verzekerden betalen 4,05% van hun loon en hun werkgever legt er eenzelfde percentage bij. Het deel dat de werknemer moet betalen, wordt door de werkgever op het loon ingehouden.

De premies van de bejaardenverzekering zijn gezinspremies, die afhankelijk zijn van het inkomen. Bejaarden moeten er rekening mee houden, dat bij vaststelling van hun inkomen niet alleen de Algemene Ouderdomswet (AOW) telt, maar ook hun inkomen uit vermogen (spaargeld, eigen woning enz.). Vrijwillig verzekerden betalen evenals de bejaarden de premie rechtstreeks aan het ziekenfonds. De premie van vrijwillige verzekering is niet in het gehele land gelijk.

Beroep van beslissingen:

Als u het niet eens bent met het ziekenfonds, dan kunt u bij dat ziekenfonds een zogenaamde voor beroep vatbare beslissing vragen, waarin dan de redenen van de beslissing staan. Aan de hand van die redenen stelt u dan een klagschrift op, dat binnen de aangegeven tijd opgestuurd moet worden naar de Raad van Beroep (Swalmerstraat 51, 6041 CW Roermond). Dit geldt voor onenigheid over de vraag of uw vrouw (man) of kinderen wel of niet onder de verzekering vallen. Hebben uw bezwaren echter betrekking op het feit dat het ziekenfonds bepaalde verstrekkingen niet wil doen, dan geldt niet de bovenstaande beroepsprocedure, maar moet u enigszins anders te werk gaan. Nadat u de voor beroep vatbare beslissing heeft ontvangen moet u binnen dertig dagen een verzoek om advies indienen bij de Ziekenfondsraad (Prof. J.H. Bavincklaan 2, 1183 AT Amsterdam).

Als u dat advies hebt, kunt u weer binnen dertig dagen een klagschrift bij de Raad van Beroep indienen, waarbij u dan het advies van de Ziekenfondsraad behoort in te sluiten. Dit alles geldt alleen voor verplichte verzekeringen. Vrijwillig verzekerden en zij die onder een bejaarden verzekering vallen, kunnen de Ziekenfondsraad wel om bemiddeling vragen, maar als dit geen resultaat oplevert, is een beroep op de Raad van Beroep niet mogelijk. Zij moeten zich tot de burgerrechter wenden.

Verzekerden, die een pensioen of uitkering ontvangen op grond waarvan zij verzekerd zijn ingevolge de Ziekenfondswet en die met behoud van het pensioen of de uitkering naar het buitenland (België, Denemarken, Duitsland, Engeland, Frankrijk, Ierland, Italië, Joegoslavië, Luxemburg, Griekenland, Marokko, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Turkije en (voorzijds) de Kaapverdische Eilanden) verhuizen, blijven onder bepaalde voorwaarden verzekerd. Zij dienen zich bij een ziekenfonds in hun nieuwe woonplaats te laten inschrijven.

Reeds eerder in het Limburgs Dagblad gepubliceerde stukjes zijn door ons gebundeld. Deze bundel kunt u bestellen door overmaking van f 8,- op giro 290612 ten name van Wetswinkel Geleen, onder vermelding van bundel LD. Informatie over dit en andere stukjes kunt u, alleen na telefonische afspraak, inwinnen op ons spreekuur elke vrijdag van 17.30 tot 21.00 uur.

Wetswinkel Geleen
tel. 04494-43900.

Monument voor een Europeaan

Alfred Mozer gastarbeider in Europa

De in 1979 overleden Alfred Mozer (1905-1979), een van de vaders van de Europese Beweging, is aan het schrijven van memoires nooit toegekomen. De actuele politiek hield hem zo geboeid, dat hij de tijd en de rust niet vond om zich alleen te concentreren op het verleden. In een voordracht over zijn leven zei hij daarover op 16 januari 1979 in Brussel: „Ik heb van verschillende uitgeverij het verzoek gekregen mijn herinneringen te schrijven. Ik heb dat tot nu toe altijd geweigerd om twee redenen. De eerste reden is dat ik een schroom heb om mijn belangstelling voor dat wat morgen en wat overmorgen gebeurt, stop te zetten en men zal dat wel moeten doen als men zich alleen oriënteert op dat verleden. De tweede is dat ik natuurlijk ook minder behoefte heb dan mensen van wie de naam zeker in de geschiedenisboeken genoemd zal worden om herinneringen te schrijven. Herinneringen worden in de eerste plaats geschreven door hen die de politiek, die ze bedreven hebben en die op hun naam staat moeten verdedigen. U kunt bij bijna alle soorten van memoires die u in handen neemt vinden wat de uiteindelijke drijfkracht is. In de meeste gevallen is het een

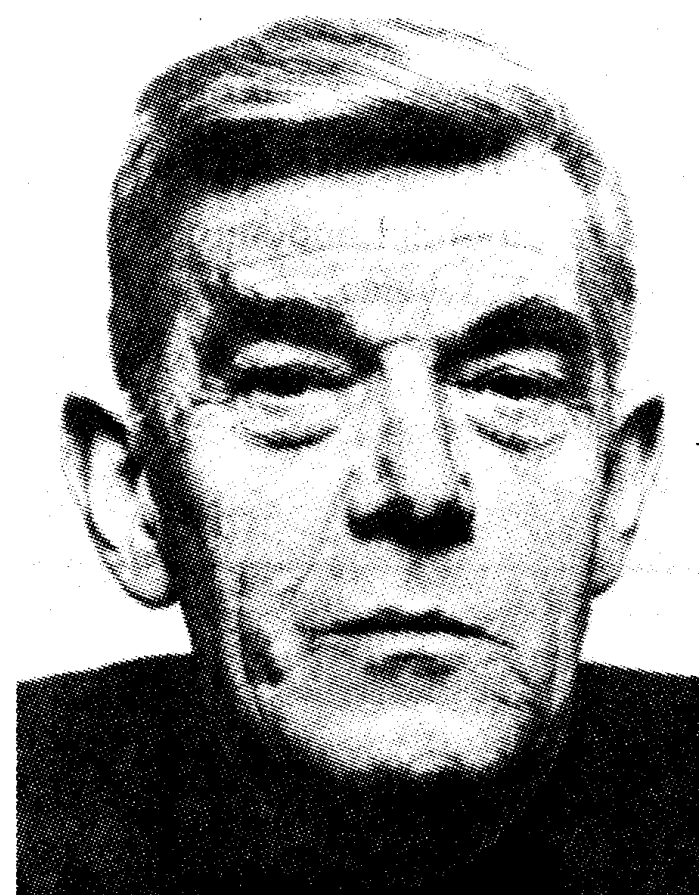
stuk verdediging en als het mogelijk is worden de feiten wel zo gesteld, dat ze met de verdediging in overeenstemming zijn.”

Toch ligt er nu een boek voor ons, dat de titel draagt „Alfred Mozer, gastarbeider in Europa” en dat is samengesteld door zijn echtgenote A.

Mozer-Ebbinge en R. Cohen. Het bevat een aantal artikelen, voordrachten en lezingen over Europa, aan de eenwording waarvan Mozer tot de laatste dag van zijn leven is blijven werken. Na zijn aftreden als Europees ambtenaar – hij was tot 1970 kabinetschef van dr. L.S. Mansholt, commissaris van de EEG-commissie in Brussel – zette hij zich als Achterhoeker nog met woord en daad in voor de Euregio, een van de instellingen die tot de Europese bewustwording daadwerkelijk zo veel kunnen bijdragen.

● Het grote EG-kantoor te Brussel waar Alfred 12 jaar als Europees topambtenaar werkte.

● Alfred Mozer... gastarbeider in Europa ...

Tomeloze energie

Alfred Mozer was de zoon van een Hongaarse vader en een Duitse moeder. Aanvankelijk onderdaan van de Habsburgse monarchie werd hij later Duitser totdat hij voor Hitler en zijn bendes, die hij als hoofdredacteur van Der Volksbote fel had bestreden, moest vluchten. wilde hij niet in een concentratiekamp verzeild raken. Hij kwam zo in Nederland terecht, waar hij door de SDAP werd opgevangen, waar hij secretaris werd van Koos Vorrink, voor de oorlog voorzitter van de SDAP, waar hij tijdens de Duitse bezetting onderdook en waar hij na de oorlog met ere het Nederlanderschap verkreeg. Dat hij dit „gratis” verkreeg, heeft hij in het zuinige Nederland steeds als een bijzondere erkenning willen zien. Na de oorlog kon hij zijn tomeloze energie opnieuw kwijt nu als internationaal secretaris van de PvdA en van 1958 tot 1970 als Europees ambtenaar. In zijn leven en zijn werk hebben de Europese beweging en de Europese gemeenschap centraal gestaan. De bijdragen voor het boek zijn zo gekozen, dat Alfred Mozer voor ons oprijst als een politicus en ambtenaar van zeer groot formaat, als een mens, die juist om zijn menselijke bewogenheid de eenwording van Europa zo belangrijk vond, en als een rusteloze werker. Bij stukjes en beetjes, mede door het opnemen in het boek van het ego-document, waarin hij een boeiende terugblik op zijn veelbewogen leven geeft, rijst Alfred Mozer voor de lezers op als een man, die voor altijd als een der grondleggers van de Europese beweging en mogelijk nog eens de Europese eenwording, in de geschiedenis te boek zal staan. Het boek verscheen De Walburgers in Zutphen voor de prijs van f 29,50.

COR LOMMERS

Johannes van der Wolk: hele uitdaging om directeur te zijn

door mathieu wauben

Wanneer Johannes van der Wolk, directeur van het rijksmuseum Vincent van Gogh in Amsterdam, bij iemand met wie hij slechts zijdelings iets te maken heeft een zweem van een zuidelijk accent opmerkt, kan hij niet nalaten om te vragen of deze persoon wellicht uit Limburg komt. In het bevestigende geval gaat hij dan nog wat dieper vragen.

Johannes van der Wolk kwam op 8 augustus 1945 in de befaamde Vroedvrouwschool in Heerlen ter wereld, woont nu in de buurt van Utrecht, is getrouwd en heeft drie zoons van vijf, drie en een half jaar. Slechts een klein deel van zijn leven heeft zich in Limburg afgespeeld, maar zijn geboortestreek laat hem niet meer los.

„Wij waren een „Hollandse” Limburgse familie”, vertelt de directeur van het Van Gogh-museum. Mijn vader werkte als chemicus bij het SBB in Geleen en mijn grootvader van moederszijde werkte eveneens bij de Staatsmijnen. De hele familie kwam uit het Westen en is op de een of andere manier met Limburg verbonden geraakt. Mijn ouders woonde eerst in Berg bij Urmond. Na een paar jaar in België kwamen we weer naar Nederland en woonden we een tijd in Stein, vlak naast het Steiner Bos. In 1949 al vertrokken we naar Scheveningen en werd Limburg een stuk uit het verleden. Wonderlijk is, dat je geboortestreek je toch zo blijft bezighouden.

landschap in, zodat ik al met al eigenlijk een vrij literair beeld van Limburg kreeg. Op de een of andere manier ben ik erg aan Limburg verknocht geraakt, hoewel ik er niet zo vaak meer ben teruggevoerd. Ik heb bijzonder sterk het gevoel dat ik ervandaan kom. Je bent je ook bijna voortdurend van zoiets bewust. Ik heb een tijd in Krimpen aan de IJssel gewoond en de man naast ons kwam uit Heerlen. En op CRM heb ik contacten met een aantal mensen, die ook al uit Heerlen afkomstig zijn.”

Hoe is hij museumdirecteur geworden?

Johannes van der Wolk: „Op de Rijksuniversiteit van Utrecht heb ik kunstgeschiedenis gestudeerd en daarna werd ik onmiddellijk benoemd tot conservator van het Museum Boymans-Van Beuningen in Rotterdam. Daar heb ik zeven en een half jaar gewerkt en vervolgens ben ik overgestapt naar Amsterdam.”

Heeft hij een speciale studie van Vincent van Gogh gemaakt?

Johannes van der Wolk: „Nee, ik mocht zeker niet gerekend worden tot de Van Gogh-specialisten en dat had ik bij mijn sollicitatie ook duidelijk laten uitkomen. Maar in de jaren in Rotterdam had ik natuurlijk wel het klappen van de zweep geleerd. Boymans is een museum waar heel wat internationale activiteiten in allerlei richtingen in de moderne kunst plaatsvinden en daar heb ik erg veel van opgestoken. Daarbij komt dat ik behept ben met een behoefte om heel duidelijk uit te komen voor de mentaliteit, waarin ik een museum denk te kunnen en dan is het natuurlijk een hele uitdaging om directeur te zijn. Zeker van een museum als het Van Gogh-museum, waarvoor de publieke belangstelling zo groot is en je als het ware een enorme bezoekersstroom bij de hand kunt nemen en ze leren op de goede manier naar kunst te kijken.”

Goede tweede

Afgezien van enkele schilderijen van meesters als Gauguin, Toulouse-Lautrec en Cézanne, hangt er in het Van Gogh-museum voornamelijk werk van Vincent van Gogh. Rechtvaardigt dat een zelfstandig bestaan?

Johannes van der Wolk: „Jazeker. Er komen ongeveer vijfhonderdduizend bezoekers per jaar, waarmee we het op één na drukst bezochte kunstmuseum van Nederland zijn. Alleen het Rijksmuseum trekt meer bezoekers, ongeveer het dubbele aantal. Maar wij zijn een goede tweede. De bezoekers komen uit het hele land. Mensen die een of meer dagen een uitstapje naar Am-

● Johannes van der Wolk: erg verknocht aan Limburg ...

sterdam maken, wippen al gauw het Van Gogh-museum binnen. En het aardige is dat ze dat niet doen omdat het bijvoorbeeld toch regent. Nee, ze passen hun schema aan om ons museum te kunnen bezoeken. Ook buitenlanders doen dat. Van het buitenlandse bezoek heb ik geen recente gegevens, maar de oudere cijfers die ik heb, maken duidelijk dat de buitenlanders zelfs in de meerderheid zijn. Er zijn ook mensen – uit binnen- en buitenland – die jaarlijks, of ook meermalen per jaar, terugkomen. Het grappige feit doet zich voor dat buitenlanders vaak een vastere klant zijn dan mensen uit de onmiddellijke omgeving, hoewel ik sterk de indruk heb dat zij ook steeds meer de weg weten te vinden.”

Hoe is die niet aflatende belangstelling voor het werk van Vincent van Gogh te verklaren?

Johannes van der Wolk: „In de eerste plaats is er zijn vakmanschap. En dan is de naam Vincent van Gogh een wereldwijd begrip. Bij dat laatste heeft ook meegespeeld dat zijn vele brieven bewaard zijn gebleven, in een vroeg stadium zijn gepubliceerd en de mensen belangstelling kregen door de onderwerpen die daarin aan de orde kwamen. Naar mijn gevoel heeft dat sterk bijgedragen aan de bekendheid en belangstelling van de mensen voor zijn kunst. Er is echter ook wel onbegrip ontstaan, doordat de mensen meer zaken rond de persoon Van Gogh in zich opnamen dan zijn kunst. Een van de dingen die ik in het museum wil bevorderen is, dat men weer echt naar de schilderijen gaat kijken. Een van de projecten waarmee ik bezig ben is het inlijsten van de schilderijen op een meer traditionele manier. Ik heb het gevoel dat de

Geboren Heerlenaar runt Van Gogh-museum in Amsterdam

eenvoudige latjes bijna het effect van een reproductie geven.”

Nederlander

Brengt de directeur ook bepaalde facetten van de kunst van Van Gogh extra in de belangstelling? Johannes van der Wolk: „Ja, bijvoorbeeld dat het werk uit zijn Nederlandse jaren heel anders is dan uit zijn Franse jaren. Zaterdag 13 december wordt bij ons dan ook een tentoonstelling geopend die als onderwerp heeft de betekenis van de Hollandse jaren voor Vincent van Gogh. We tonen daarbij ook werk van tijdgenoten en men kan duidelijk zien dat Van Gogh een kind van zijn tijd was, hoe hij de invloed van zijn tijd in zijn werk heeft geabsorbeerd en dat Van Gogh een typisch Nederlandse kunstenaar is geweest. Ik wil hier even bij zeggen dat men in veel encyclopedieën Van Gogh als een Franse kunstenaar tegenkomt, omdat de Franse periode voor veel mensen bekender is dan zijn Nederlandse. Met die tentoonstelling proberen we ook duidelijk te maken dat zelfs in zijn Franse jaren Van Gogh een Nederlands kunstenaar bleef. De kleuren en de manier van schilderen zijn toen weliswaar veranderd, maar zijn opvattingen over het kunstenaarschap en de keuze van voorstellingen niet. Een voorbeeld: als hij in Arrau werkt schildert hij ook een ophaalbrug. Hij bleef een Nederlander in hart en nieren: een Nederlander in het buitenland.”

Deze speciale – internationale – tentoonstelling zal van 13 december tot 22 maart in het rijksmuseum Vincent van Gogh, aan de Paulus Potterstraat 7 te Amsterdam te bezichtigen zijn.

Recht Bromfiets zonder achterlicht

Voetgangers en wielrijders be- seffen maar al te weinig, hoe kwetsbaar zij zijn, wanneer zij in het donker op een rijbaan lopen, respectievelijk rijden. Zij zijn moeilijk te zien en worden vaak te laat opgemerkt door automobilisten.

Fietzers en bromfietzers zijn verplicht een achterlicht te voeren. Iedere automobilist zal wijs doen rekening te houden met de mogelijkheid, dat hij wielrijders zonder achterlicht zal aantreffen. Als hij dat niet doet, kan er licht een ongeluk gebeuren.

In de praktijk is de vraag gerez- en of een automobilist ter zake van zo'n ongeval gestraft kan worden wegens overtreding van artikel 36 van de Wegenverkeerswet (W.V.W.). Dit artikel bedreigt de bestuurder van een motorrijtuig met een gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste één jaar, indien door een aanrijding aan zijn schuld de dood van een ander te wijten is. Kan een automobilist nu op grond van art. 36 gestraft worden indien hij een bromfietser of wielrijder zonder achterlicht aangereden heeft?

Een automobilist reed buiten de bebouwde kom in het donker met een snelheid van 100 kilometer per uur over een rechte weg. De weg was niet verlicht en ongeveer 5,80 meter breed. Er was geen maan. Naast de weg liep geen fiets- of voetpad.

Toen de automobilist op een gegeven moment in verband met een tegemoetkomende bromfietser met gedimd licht reed, zag hij plotseling een bromfietser voor zich rijden, die hij niet meer kon ontwijken. De bromfietser werd door de auto geschept. De gevolgen waren rampzalig. De bromfietser werd zwaar gewond en zijn duopassagier vond de dood.

De automobilist werd strafrechtelijk vervolgd wegens overtreding van art. 36 W.V.W. Voor de rechtbank te Alkmaar kwam vast te staan, dat de twee iongens (de bromfietser en zijn passagier) onderweg ontdek hadden, dat het achterlicht van de bromfiets niet brandde. Zij stapten af en trachten in de wegheer te vergeefs het licht te herstellen. Daarna reden zij weer langzaam verder.

De rechtbank zag de schuld van het ongeval bij de bromfietser-rijder omdat deze verder reed, ofschoon hij wist, dat het achterlicht niet brandde. De automobilist werd vrijgesproken.

Maar dit vonnis werd in hoger beroep door het gerechtshof te Amsterdam vernietigd.

De automobilist had rekening moeten houden met de mogelijkheid, dat zich op zijn weg voetgangers of onverlichte objecten zouden bevinden. De snelheid van 100 kilometer per uur met gedimd licht was veel te hoog om tijdig voor de bromfietser te kunnen afremmen. Door die hoge snelheid was het evenmin mogelijk tijdig en voldoende naar links uit te wijken, waardoor de rijbaan voldoende ruimte bood.

Op deze gronden weet het Hof de fatale gevolgen van het ongeval aan de schuld van de automobilist. Deze werd veroordeeld tot een voorwaardelijke gevangenisstraf van twee weken en een geldboete van f 1000,- met ontzegging van de rijbevoegdheid voor zes maanden.

In cassatie, stelde de automobilist zich voor de Hoge Raad op het standpunt, dat hij slechts met verkeersfouten van andere weggebruikers rekening behoefde te houden, voor zover het „normale” verkeersfouten betreft.

De advocaat-generaal zag de zaak als een grensgeval. Door te dimmen zonder snelheid te verminderen heeft de automobilist grof onvoorzichtig gereden met het oog op de mogelijkheid, dat hij een voetganger niet zou kunnen ontwijken. Een voetganger behoeft immers geen licht te voeren. De schuld van de automobilist zou dus vaststaan, indien hij een voetganger had aangereden.

Het feit, dat de automobilist zeer onvoorzichtig heeft gehandeld jegens eventuele voetgangers brengt nog niet zijn schuld mede bij het verongelukken van beide jongens. Aldus concludeerde de advocaat-generaal tot vernietiging van het arrest van het Hof.

Maar de Hoge Raad verwierp het cassatieberoep. De ervaring leert, dat er een niet te verwaarlozen kans bestaat, dat zich over weg fietzers en bromfietzers voortbewegen, die – door welke oorzaak ook – geen behoorlijk achterlicht voeren. Hierop moeten autobestuurders derhalve bedacht zijn, zo besliste de Hoge Raad.

Mr. C.A. Baron Bontinck

Literair beeld

Voor mij is het beeld van Limburg dan ook vooral ontstaan door het lezen en kijken in boeken over de Staatsmijnen, in tijdschriften als „De mijnwerker” bijvoorbeeld, in jaarboeken van de Staatsmijnen. Er stonden ook altijd foto's van het

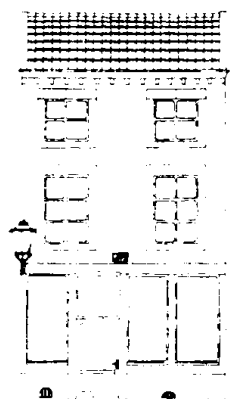
Juwelier Jack Bijl

Stokstraat 25 Maastricht

Deze exclusieve juwelierszaak houdt
totale opheffingsuitverkoop

Ruime keuze uit onder andere:
zilveren manden, schalen, serviezen,
kandelaars enz.
Zeer aparte gouden en zilveren sieraden.
Aantrekkelijke kortingen op het gehele
assortiment

(met toestemming v.d. Kamer v. Kooph.)

HUIZE DE BONGERD HEESWIJK-DINTHER

Huize de Bongerd is een modern kloosterbejaardenoord dat huisvesting biedt aan ruim 135 verzorgingsbehoevenden, voor het merendeel vrouwelijke religieuzen.

Voor dit huis wordt gevraagd een

directeur/directrice

De gedachten gaat uit naar een A-verpleegkundige met leidinggevende kwaliteiten, aan wie in een directionele samenwerking met de overste en de administratie de algemene dagelijkse leiding van het huis wordt opgedragen. Het zal tot aanbeveling strekken indien de kandidaat beschikt over een theoretische scholing en een praktische ervaring in het functioneren in een bejaardenoord. Uiteraard wordt van de kandidaat verwacht, dat hij zij voor de bewoners en de medewerkers een goede woon- en werksfeer weet te scheppen, met begrip voor het specifieke leefpatroon van de oudere religieuzen.

De honorering zal geschieden in overeenstemming met de CAO voor de Bejaardentehuizen.

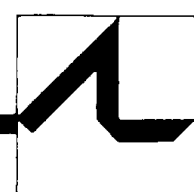
Schriftelijke sollicitaties dienen binnen 14 dagen te worden gericht aan de secretaris van het bestuur van de Stichting Huize de Bongerd, drs. M. F. A. Th. Jaspers, p.a. St.-Janssingel 21, 5200 MA 's-Hertogenbosch. Telefoon 073-146855.

opleiding handelswetenschappen

In Heerlen beginnen binnenkort nieuwe en herhalingscursussen voor:

SPD-I (nieuwe cursus) : februari
SPD-I (herhalingscursus) : januari
SPD-II : januari

Inlichtingen en aanmelding bij Onderwijsadministratie van de Katholieke Leergangen, St. Josephstraat 137, 5017 GG Tilburg, telefoon 013-427123 toestel 148 of bij de heer W. Janssen, Ambachtsstraat 15, 6411 CN Heerlen, telefoon 045-716678.

katholieke leergangen

Bedevaart naar Banneux N.D.

op donderdag 15 januari.

Prijs p.p. f 24,-, kinderen f 12,-.

Bij voldoende deelname zullen de deelnemers plaatselijk worden opgehaald en thuisgebracht. (Ook de regio's Roermond - Weert en Venlo).

Aanmelden tot uiterlijk vijf werkdagen tevoren bij: Caritas Banneux N.D., Hertogsingel 54, 6214 AE Maastricht, tel. 043-15282 of bij de plaatselijke contactadressen.

LIMBURGSE SCHOOL VOOR HET BEDRIJSLEVEN HEERLEN

Deze maand begint onze 5 maanden durende

SPOEDOPLEIDING MIDDENSTANDSDIPLOMA

examen 1981. Aantal lesuren per week: 12.
Vorig jaar slaagden van onze 20 deelnemers aan deze opleiding er 19. Tel. inlichtingen 045-214079.
Informatieavond: woensdag 7 januari van 18.00-20.00 uur in het Pancratiusheer, Nobelstraat 33 te Heerlen.

Landbouw

Mest CHAMPIGNONMEST f 30,- per m3. Thuisbezorgd, tel. 045-310273.

Westfalia PAARDETRAILERS 1, 1,5 en 2 paards, nu weer uit voorraad leverbaar, ook te huur. Dassen aanhangwagens. Stationsstr. 6, Kerkrade, tel. 045-455088.

Gebruikte TRACTOREN: Deutz D 13006 met voorw. aandr. 130 pk. D 7206 70 pk. D 6806 60 pk. D 4006 40 pk. D 3006 30 pk. D 50 S 50 pk. D 2506 25 pk. Same Drago met voorw. aandr. 100 pk. Renault R 96 88 pk. I H C 744 70 pk. Volvo 60 pk. Guldner 40 pk. Fahr 30 pk met frontl. Porsche z.h.f. Fa. G. Collé, Nusterweg 90, industriepark Noord Sittard, tel. 04490-19980.

Gebr. Rutten B.V.

Wij wensen al onze clientèle, familie, vrienden en bekenden een gelukkig en voorspoedig 1981

Merkelbeek, Titus Brandsmastraat 15, 045-253016
Schinveld, Merkelbekerstr. 18, 045-252512

Wij wensen familie, vrienden, clientèle en niet-clients een gelukkig en voorspoedig 1981. Heropening dames kapsalon op dinsdag 6 jan. om 8.30 uur

PERMANENTEN geheel compleet

f 47,50

100% garantie op houdbaarheid. Wij permanenten ook 's vridags en 's zaterdags. Alleen permanenten dienen af te spreken. Koffie en roken gratis.

Coupe knippen met wassen en föhnen
Wassen en watergolven

f 25,-

f 14,50

Dames- en herensalon W. FÖBER

Heufkestraat 112 - Brunssum - Tel. 045-256223.

Dode bij brandstichting

Van onze correspondent

UTRECHT - Bij de nablissing van een door brand verwoest afbraakpand in Utrecht trof de brandweer bij de jaarwisseling het totaal verkoolde lijk van de 18-jarige M.F. aan. Volgens de politie is de jongen bij het in brand steken van het pand om het leven gekomen.

F. was met een jerrycan met benzine op het dak geklimmen en door een zolderaam naar binnen gegaan. Nadat een steekvlam uit het raampje was geslagen, ging H.M., met wie hij de brand had willen stichten, ook het dak op. Hevige rookontwikkeling deed hem terugdeinzen. Na een tijd door de wijk te hebben gedool, ging M. naar het adres van zijn omgekomen vriend, waar de politie werd gebeld. Deze verbaliseerde M. wegens medeplichtigheid aan opzettelijke brandstichting. F. moet volgens de politie al snel door versteking om het leven zijn gekomen.

Noedkreet „Boerderij“ had succes

GELEEN - Jongerencentrum „De Boerderij“ heeft als eerste de vruchten geplukt van het verscherpte toezicht op gebouwen die gemeentelijk eigendom zijn. De eerste gaten in het voor de rest nog bouwvallige dak zijn gedicht en nieuwe poortdeuren hangen in de scharnieren. „De Boerderij“ liet lang voordat het Jeugdplan Nederland vanwege de alarmerend slechte toestand van de bovenste verdiepingen in het Reunieggebouw op straat kwam te staan, al een noedkreet horen. Het dak lekte als grootmoeders vergiet, de voorgevel miste het nodige cement in de voegen, de toegangspoort hing op apegaten en de toiletten ademden de sfeer van de vroege middeleeuwen uit.

Voor wat betreft de voorgevel en de toiletten geldt dat nog steeds. Er is evenwel een voorlopige lijst opgesteld van opknappwerkzaamheden, die op zijn vroegst in het voorjaar worden uitgevoerd. De totale kosten zullen rond de ton komen te liggen. Volgens Tjeu Speetgens, projectleider van „De Boerderij“ het gevolg van het falend onderhoudsbeleid van gemeentegebouwen in Geleen. Speetgens: „Wij hebben de gemeente de afgelopen drie jaar flink het vuur na aan de schenen geleid. Ze hadden eerst zelf geen idee van de omvang van de onderhoudswerkzaamheden. Daarom is er vorig jaar gelukkig een gemeentewerkmisstand in het leven geroepen die het onderhoud aan de verschillende gebouwen in de gaten moet aanhouden. De situatie is bij ons weliswaar niet zo desastreus als in het Reunieggebouw, maar toch. We willen bevestigen dat enkele jaren in „De Boerderij“ blijven zitten“.

Carstens: linkse ultra's vanuit buitenland geleid

BONN - Vanuit het buitenland worden linkse extremistische betaald en geleid om de Westduitse staat te ondermijnen. Dit heeft bondsprezident Karl Carstens verklaard in een raadspraak met het conservatieve weekblad Rheinische Merkur/Christ und Welt.

Het christen-democratische staats-hoofd wiens politieke rol zeer beperkt is, was van oordeel dat het linkse extremisme op lange termijn een groter gevaar voor de Westduitse democratie vormt dan het geweld van rechts. Vanwaar de steun voor het linkse extre-misme komt, zei Carstens niet. Hij pleitte voor handhaving van het beginsel dat extremistische, zowel van links als van rechts, die het bestaande democratische stelsel afwijzen of bestrijden geen toegang moeten hebben tot de overheidsdienst.

De bondsregering verzachtte onlangs de bepalingen op grond waarvan alle overheidsfunctionarissen, onder wie onderwijzend personeel en treinstuurders, moesten worden onderzocht op hun trouw aan de grondwet. De regeringen van diverse deelstaten hebben echter deze bepalingen overkort gehandhaafd.

Première „Delnoy, da's mooi“ door Tonceelgroep Geleen

GELEEN - Zondag 11 januari vindt er in het Hubertushuis aan de Pieterstraat in Geleen de première van het blijspel „Delnoy, da's mooi“ door de Tonceelgroep Geleen plaats. De dialectbewerking is van Max de Bruin en het geheel staat onder regie van Gerard Heystee. De voorstelling begint om 20.30 uur.

Paardenmarkt Den Bosch

DEN BOSCH - Aanvoer 176 stuks. Prijzen in gulden per stuk: luxe paarden 1750-3800; voljarige 1550-2500; luxe 2,5-jarige merries 1550-2450; luxe 2,5-jarige hengsten 1450-2400; luxe 1,5-jarige merries 1200-1850; luxe 1,5-jarige hengsten 1200-1850; veulens, luxe merries 500-1200; veulens, luxe hengsten 500-1150; huten 550-1200; Shetlandse ponies (merries) 200-400; Shetlandse ponies (hengsten) 200-550. Prijzen in gulden per kg: jonge slachtpaarden 5,30-6,35; oude slachtpaarden 5,10-6,10. De handel was vlót.

Licht gewon na aanrijding

BORN - De 49-jarige D. uit B. donderdagnacht - vermoedelijk te hoge snelheid - met z'n auto een lantaarnpaal aan de Oude in Born. De man moest met verwondingen en voor nadsch onderzoek worden opgenomen in het Sittardse ziekenhuis, waaruit bleek dat D. op vloed verkeerde. Zijn auto raakte de aanrijding zwaar beschadigd.

Kamp in schootsvel schietbaan

GELEEN - De aanleg van het pige woonwagenveld in het se Daniken, heeft de politiebahn in het pauw gedreven, het schootsveld in de vrije blijft liggen, is de schietbaan gedraaid. De kosten van 7.000 gulden komen voor van het samenwerkingsverband van de politie en de baan verzoek van de politie en de gebied dan voorheen omheind voorkomend dat er teveel ruim blijft waar woonwagens illel plaatst kunnen worden.

Mercedes gestolen

GELEEN - Maandagavond de Penrisstraat in Geleen deaux-ode Mercedes 300D leendenaar F.M. gestolen. H. tuig tegenwoordig een van 52.000 gulden en is voor het kenteken FY-21-PG. Kentrijbewijs van M. bevonden z auto.

Inbraak in Ulestraten

ULESTRATEN - Enkele tapstereo-installatie en een onhoeveelheid geld verdwenen inbraak bij de familie S. aan nastraat in Ulestraten. De moet zijn gepleegd tussen 22.45 uur maandagavond tot 23.45 uur maandagavond. Omstolene waarschijnlijk met is vervoerd neemt de politie de inbrekers mogelijk doof ten zijn gezien; getuigen worden zocht met de politie contact men.

Tweede glascontainer in Spaubeek

SPAUBEK - Na een proef met een glascontainer, waaraan bleken dat deze duidelijk in hoefte heeft voorzien, heeft van B. en W. besloten om met van 1981 definitief over te gaan plaatsing van een tweetal containers. En wel op het marktplein aangeden en op de parkeerplaats hoek Irenestraat-Margrietstraat.

VOS-cursus in Geleen

GELEEN - Woensdag 21 jan. 10.00 uur vindt er in de Boef de Hofstraat in Geleen een morgen plaats, die gehouden door de VOS uit Geleen. Tijdens deze morgen kan informatie verkrijgen over de cursus die in februari van 80 De „Vrouwen Oriënteren Samenleving“ zal tijdens de volgende punten betrouwen en opvoeding, vrouw houden, vrouw en gezondheid, vrouw en recht en vrouw enheid. De VOS-cursus is bedoeld voor vrouwen van alle leeftijden, uit 12 wekelijkse bijeenkomsten ongeveer twee uur, elke woensdag van 9.30 tot 11.30 uur. Boerderij. Voor inlichtingen terecht bij Fien Boumans, straat 1 in Geleen, tel. 40495. Mieke Reyniers de Vos, hoekstraat 8 in Geleen, tel. 40495.

Nieuwe cursus in Banderthol

ECHT - Op maandag 5 januari de „Banderthol“ in Echt een nieuwe cursus. De cursussen, die de afgelopen jaren hebben gehouden is, wordt verlengd met sen. Voor dit nieuwe gedeelte nog nieuwe cursisten aangevraagd. Ook kunnen zich nog cursisten opgeven voor de cursus, tiel-objekten en batikken bij Jeanne Stakenborg, Hube, 71, in Echt, tel. 04754-2095.

Poppentheater in Maastricht

MAASTRICHT - Het pop van Piek Dassen uit Maastricht, gaardenstraat 40b, heeft maand januari enkele voorprentland die telkens om 14.00 en. De kassa is open vanaf 12.00 uur. De entree bedraagt 4,50 gulden per persoon en groepjes boven 10 personen betalen 4 gulden p.p. Ragen zijn eveneens mogelijk. Gen van de voorstellingen tot 15 uur telefonisch 043-101938 kantooruren via nummer 1 toestel 214. Op 4, 6 en 7 januari brengt theater Piek Dassen het sneeuwmans die praten kan 14, 18, 21 en 28 januari voorpentheater „Het onduidelijk op Zondag 11 januari speelt poppentheater Hasseltse Tijden apstaart“ en zondag 14 januari speelt poppentheater Hasseltse Tijden apstaart op kleuters van „Het goud van de koning“ ook van Hasseltse Tijden.

DENKT U EROVER OM UW HUIS TE VERKOPEN?

Uit een recent door de uitgever van de Woninggids gehouden onderzoek is gebleken dat de keus van huizen die worden gekocht, in belangrijke mate wordt bepaald door vrouwen.

Wat beïnvloedt deze besluitvorming in belangrijke mate?

1. De ligging ten opzichte van scholen en winkelcentra.
2. De indeling van het huis vooral wat betreft de keuken en de living.
3. De warmte die een huis is allerhand te doen zoals het aanbrengen van vloerbedekking met een grote kans dat uw koper heel andere ideeën heeft over kwaliteit en kleur.
4. De prijs en de hypotheek mogelijkheden.

Aan de ligging nog aan de indeling is weinig te veranderen zonder ingrijpende maatregelen.

De prijs heeft u zelf in de hand en komt tot stand aan de hand van vraag en aanbod waarbij bovenstaande factoren natuurlijk zeer belangrijk zijn.

Aan de warmte van een huis is allerhand te doen zoals het aanbrengen van vloerbedekking met een grote kans dat uw koper heel andere ideeën heeft over kwaliteit en kleur.

Na deze inleiding komen wij daar waar we zijn willen nl. niemand heeft bezwaar tegen warme, duurzame, voorname, gemakkelijk te onderhouden parketvloer.

Wij horen u al zeggen, dat is veel te duur!

Er is al parket vanaf f 18,50 per m2 en het behoeft geen betoog dat uw huis sneller wordt verkocht en naar alle waarschijnlijkheid voor een betere prijs dan een vergelijkbaar huis zonder parketvloer.

Parket is niet alleen een schitterende vloerbedekking voor mensen die hun huis willen verkopen maar ook het toevoegen van waarde aan huizen die u bewoont.

Voor mensen in huurhuizen is er verhuishoof parket wat in geval van een verhuizing opgenomen en meegenomen kan worden. De kortste weg naar volledige informatie over de voordelen van parket, is een afspraak te maken met E.P.M. Voerendaal. In onze showroom kunt u praktisch alle soorten bezichtigen.

E.P.M. Parketgroothandel

Voerendaal
Hooilstraat 43-45, tel. 04446-3393.

Iedere zondag van 10 tot 18 uur geopend

WAAROM WIJ U VOOR MINDER GELD VEEL MEER WOONKOMFORT BIEDEN? Dat spreekt vanzelf. Als Belgisch bedrijf, slechts twaalf kilometer van Maastricht verwijderd, biedt Woonkultuur u het grote voordeel om aan Belgische prijzen te kunnen kopen. TUSSEN PLAFOND EN VLOER LIGGEN 1001 MOGELIJKHEDEN VAN WONEN. Vorm, kleur en licht spelen een grote rol. U heeft een woonruimte, en onze Nederlandse binnenhuisarchitecten willen graag samen met u bekijken welke mogelijkheden erin zitten. Zo ontstaat woonkultuur. Ons assortiment, afgestemd op de geavanceerde Nederlandse smaak, in stijlvol klassiek en vlot modern, op 3000 m2 sfeervol gepresenteerd, stelt u zeker in staat een verantwoordelijke keuze te maken.

WOONKULTUUR ZUTENDAAL, HOEK DORPSSTRAAT/DAELSTRAAT TEGENOVER DE KERK. TEL. 09-3211350518 LEVERING FRANKO HUIS INKL. BTW - GEEN GRENSKOSTEN - GEOPEND IEDERE ZONDAG DAGELIJS VAN 10 tot 19 UUR - 's WOENSDAGS GESLOTEN.

Woonkultuur zutendaal

AUTOBAAN HEERLEN-ANTWERPEN

AFSLAG ZUTENDAAL

Geen Oostland

Geen Oostland

Geen Oostland

Geen Oostland

Geen Oostland

Geen Oostland

Geen Oostland

Geen Oostland

Recht t.o. de kerk

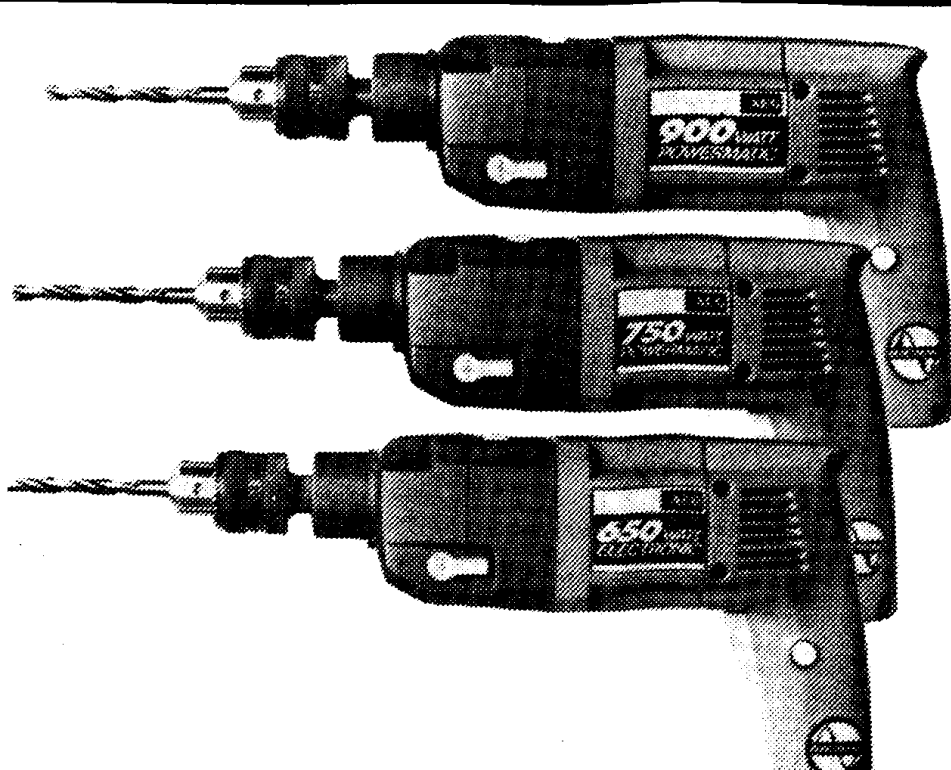

Ringlamp vermindert stroomverbruik met twee derde

Gasontladingslamp verdrijft gloeilamp

Boormachine- familie AEG nu voltallig

Het afgelopen jaar heeft AEG nieuwe generatie slagboormachines geïntroduceerd die nu, na de toevoeging van nog vijf types, aan de vooravond van de wereldwijde gecompleteerde, geheel vernieuwde programma biedt de doe-het-zelver een uitgebreide keuze. De machines zijn verdeeld in drie klassen: de eerste, de tweede en de derde. De eerste klasse omvat machines met vermogen van resp. 900 en 750 watt, 500 en 400 Watt en 500 en 400 Watt. De tweede klasse omvat machines met vermogen van resp. 900 en 750 watt, 500 en 400 Watt en 500 en 400 Watt. De derde klasse omvat machines met vermogen van resp. 900 en 750 watt, 500 en 400 Watt en 500 en 400 Watt. De machines zijn verdeeld in drie klassen: de eerste, de tweede en de derde. De eerste klasse omvat machines met vermogen van resp. 900 en 750 watt, 500 en 400 Watt en 500 en 400 Watt. De tweede klasse omvat machines met vermogen van resp. 900 en 750 watt, 500 en 400 Watt en 500 en 400 Watt. De derde klasse omvat machines met vermogen van resp. 900 en 750 watt, 500 en 400 Watt en 500 en 400 Watt.

• Drie van de vijf nieuwe types boormachines waarmee AEG u op de markt komt

Fabrikanten zijn voortdurend bezig om hun lampen zuiniger te maken. Dat loont natuurlijk ook in een tijd van energie-schaarste. De gloeilamp legt daarbij het loodje. Als lichtbron is hij niet zuinig genoeg. Als vorm voldoet hij wel: het peertje is handig en klein. Diverse fabrikanten hebben daarom geprobeerd om de TL-lamp, de fluorescentiebuislamp zoals hij officieel heet, te verkleinen tot een peer. De lichtopbrengst van de TL-lamp is vele malen hoger door het betere rendement. Verder is de levensduur lang: 6000 uur.

Verscheidene compacte fluorescentielampen zijn sindsdien geproduceerd. Opvallend daarbij is de lamp met een gewone schroefvoet, gecombineerd met een lichte, ringvormige gasontladingslamp. Het ontwerp is van Osram. Hij kan in een gewone schemerlamp worden gedraaid. De lamp weegt 200 gram omdat in plaats van een conventionele TL-starter, een modern startelement in de lamp is opgenomen. Dit voorschakelapparaat zorgt ook dat de lamp onmiddellijk aangaat. Ook treden geen „flikkeringen” meer op.

De ringlamp neemt 25 Watt energie op, maar straalt 1000 lumen uit, meer licht dan een conventionele 75 Watt

gloeilamp. Daarmee is bij een gelijkblijvende hoeveelheid licht, het stroomverbruik met twee derde verminderd. De ringlamp kan in huis of in het bedrijf gewoon worden gebruikt.

Voordeel

Een bijkomend voordeel van de ring is het feit dat men minder zware slag-schaduw krijgt. Osram is nog bezig een „peervormige” gasontladingslamp te maken. Die moet met 20 Watt evenveel licht geven als de huidige 75 Watt-lamp. De prijs van de ringlamp ligt rond de f 30,-.

• De ringlamp kan in huis of bedrijf gewoon worden gebruikt.

Nieuwe variant op thema „zuinige beglazing”

Nieuw op oud biedt blijvende besparingen

In deze tijd van zuinig zijn met energie en besparen op kosten van onderhoud gaat er nagenoeg geen week voorbij of er verschijnt wel een nieuw idee op de markt. Nieuw in zoverre dat het allemaal variaties zijn op een tamelijk beperkt thema. Nieuw vaak ook in de prijsstelling. De competitie speelt zich hoofdzakelijk af op het gebied van deuren en kozijnen en dubbel beglaasde vensters.

Iets „nieuws” op dit gebied importeert sinds enkele weken HTBH aan de Hommerterweg 35 in Hoensbroek. Het is een produkt van de firma Windor en het heeft het grote voordeel dat de kozijnen behouden kunnen blijven en

dat deze tevens permanent beschermd blijven tegen kwalijke invloeden van buiten. Het dubbelbeglaasde venster – want daar gaat het om – wordt namelijk bevestigd op de plaats van het oude, maar tegelijkertijd wordt het kozijn uitgerust met een kunststofommanteling, die het beschermt tegen invloeden van regen en wind. Een nieuw idee derhalve dat in een minimum van tijd en met een minimum aan rommel door een handige doe-het-zelver kan worden geklaard. De prijzen liggen bovendien in de klasse die betaalbaar mag worden genoemd.

HTBH is verder gespecialiseerd in het importeren en leveren van ramen en deuren – zowel voor binnen als buiten – in kunststof en hardhout.

Isolerende wandafwerking: twee vliegen in één klap

Er wordt bij het kiezen van wandafwerkingsmaterialen steeds meer aandacht besteed aan de isolerende eigenschappen. Wanneer men namelijk bij het aanbrengen van een nieuwe wandbekleding niet alleen verfraaiing van het interieur, maar ook nog een bijdrage tot een beter energiebeheer kan bereiken, slaat men twee vliegen in een klap. Bovendien wordt een stuk werk bespaard; eerst isolatie op een wand aanbrengen en daarna decoratief afwerken is dubbel werk.

In de sector van textielwandbekleding zien we steeds meer materialen met een isolerende ruglaag van kunststofschuim verschijnen. Ze hebben het bijkomende voordeel dat ze tevens kleine gaatjes en scheurtjes in de wand egaliseren.

Een ander, vrij nieuwe wandafwerkingsmateriaal met een zeer hoge isolatiewaarde is Decoriso. Het bestaat uit een enkele centimeters dikke vaste schuimlaag, waarop een decoratieve laag (linnen of houtstructuur) is aangebracht. Het materiaal is in de vorm van grote (kamerhoge) panelen en in kleinere tegelvorm verkrijgbaar. De zijanten zijn voorzien van in elkaar passende groeven, zodat de panelen of tegels exact in elkaar sluiten, zonder

dat er „koudebruggen” kunnen ontstaan. Hoe groot de isolatiewaarde van Decoriso is, blijkt uit de metingen die daarvoor verricht zijn. Een spouwmuur die met dit materiaal wordt bekleed isoleert zelfs nog iets beter dan wanneer de spouw met schuim wordt gevuld. In sommige gevallen is spouwvulling

niet mogelijk; wie bijvoorbeeld in een flat woont, kan niet alleen zijn eigen stukje van de totale muur laten behandelen. Een minstens gelijk resultaat is wel individueel te bereiken met genoemd materiaal. Het aanbrengen is erg gemakkelijk: op de achterkant worden regelmatige dotten montagekit aangebracht. Op maat snijden, uitsnijdingen maken enz. is heel simpel. Een scherp mes doet het hele werk.

Wegens de grote isolerende eigenschappen is (overigens onder de algemene voorwaarden die daaraan gesteld zijn) subsidie op de kosten van

aanschaf mogelijk. Verkoopadressen zijn bekend bij VPI, Zwanenburg, tel. 02907-5641.

(ADVERTENTIE)

WAPROF

vochtige muren? water in kelders?

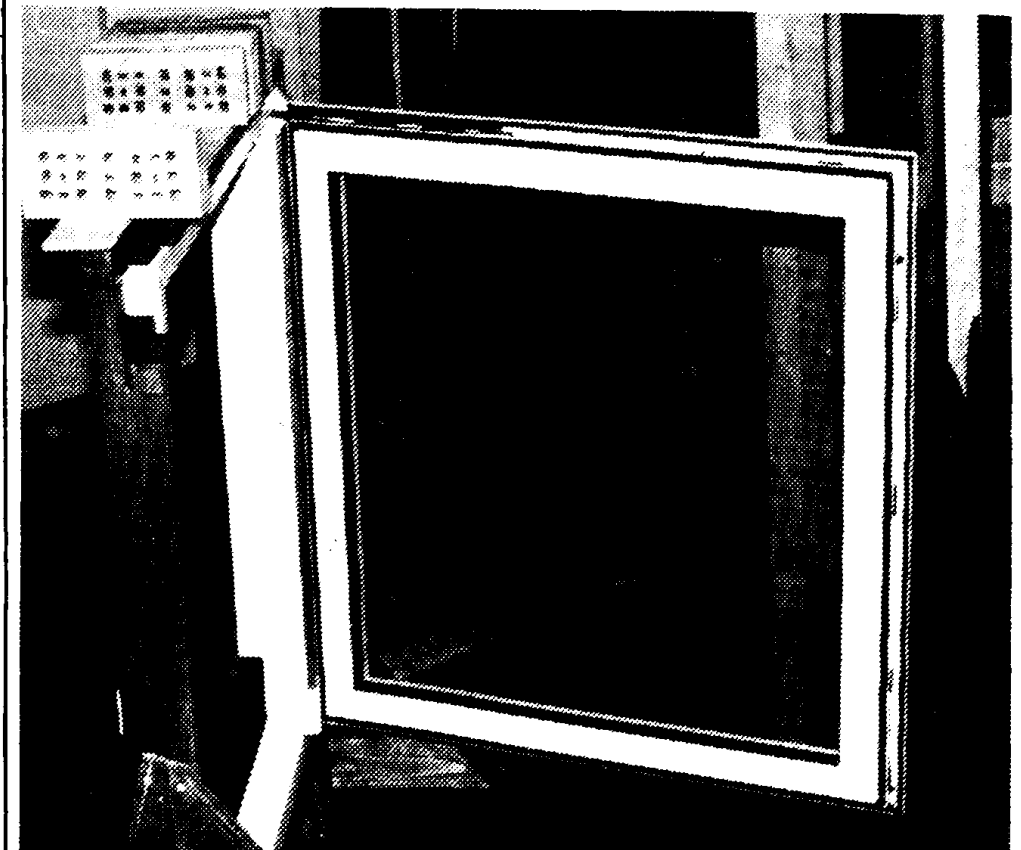
Waprof is een modern bedrijf met een ruime ervaring in het bestrijden van de meest voorkomende vocht- en waterproblemen.

Alle projecten, uitgevoerd door deskundig Waprof personeel en volgens Waprof voorschriften en adviezen, worden voor een periode van vijf jaar schriftelijk gegarandeerd.

Voor alle vochtbestrijdingsprojecten bieden wij ons graag aan. Wij verstrekken graag gewenste inlichtingen en maken vrijblijvend offerte.

Waprof bv
Verlengde Klinkertstraat 16
6433 PL Hoensbroek
Telefoon 045-224975

vijf jaar
garantie!

• Het oude venster eruit, het nieuwe erin en tegelijk het kozijn beschermd, dat zijn de eigenschappen van dit nieuwe kunststof raam.

Zoek eens op welke vogel in uw tuin komt pikken

Winter is DE gelegenheid om de vogels uit uw tuin op naam te brengen. Het is een eenvoudig vogel-ekje klaar om daarin na te gaan wie er bij u op et komt of in de tuin zit. Het is dat opeens een heel bijzondere piet, een pestvogel, notekraker of een beetje goudhaantjes. Zoek op!

hypotheekrente per 3 januari 1981
Voor de koper van een huis is de hypotheekrente-ontwikkeling in 1980 onvoordelig geweest. Eind december 1979 stond het gemiddelde rentepercentage nog op 10 à 10,5%. Eind februari 1980 liep de rente op tot maar liefst 12% en de hoogste stand werd bereikt in april, nl. 12,5%. Eind juni noteerden wij een daling tot 10,5% (in zuidelijke provincies zelfs tot 10,1%). Maar begin september daalde de rente alweer aan. Wij hebben het jaar 1980 afgesloten op 10,75% bij de goedkoopste en 11,8% bij de duurste bank. Voorteerder werd een jaar met een zo hoge rentestand afgesloten.

Bank	rente vast gedur.	afsluitpr. in pct.	rentepercentages	
			met gem. garantie	zonder gem. garantie
N. Bank	1 jaar	1,5	11,0	11,67
	5 jaar	1,5	11,25	11,95
Robank	variabel	1,5	11,0	11,51
	5 jaar	1,5	11,25	11,77
Wfonds Limb. n. Geleen	2 jaar	1,5	11,4	12,32
	5 jaar	1,5	11,4	12,32
Mid. Bank	1/3 jaar	1	11,5	12,27
	5 jaar	1	11,4	12,39
Giro en spaarbank	5 jaar	1	11,0	11,71
	variabel	1,25	10,75	11,47
Hypotheekbank	5 jaar	1,5	11,3	12,12
	var./3/5 j.	1,5	11,0	11,51
Bank Limburg, Stricht, Venlo	variabel	1,5	11,25	11,77
	5 jaar	1,5	11,25	11,77
Pancratius, Arlen	5/10 jaar	2	11,3	12,43
	5/10 jaar	-	11,1	11,57

(ADVERTENTIE)

Voor wonen en slapen

Meubelen
Beddengoed
Huishoudtextiel

Bovengalerij
Makado Beek

Woonstudio Beek b.v.

Tel. 04402-2800

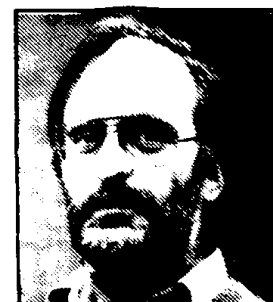
Plotseling is het alweer Nieuwjaar geweest en zijn de dagen een paar minuten langer geworden. Vanaf heden geef ik de tropische kamerplanten weer geleidelijk wat meer mest, evenals andere planten die wat koeler staan in de kamer, zoals de kamerlinde, citroengeranium en dergelijke. In de koude kas moet het geven van mest nog een week of zes uitgesteld worden. Alleen langzaamwerkende producten kunnen nu al worden gegeven. Tropische kamerplanten kunnen vanaf nu trouwens ook verpot worden, als dat nodig is. Vooral als u de wortels erg beschadigd hebt goed vochtig en warm houden de eerste tijd. Geef de planten geen veel grotere pot; een pot die veel groter is, wordt net zo snel door de plant met wortels gevuld als een kleinere, en volgend jaar bent u evenver, alleen bent u veel sneller door de handzame maten heen.

Daarmee is het nieuwe seizoen dus eigenlijk alweer begonnen. Wanneer u beschikt over een koelkastje waarin geen andere planten staan kunt u beginnen met het zaaien van alpenplanten, zoals Primula's en dergelijke. Als u het iets warmer kunt stoken kunnen ook veel andere vaste planten al gezaaid worden. Met eenjarige kunt u beter nog wat wachten, evenals met tomaten en dergelijke. Wel kunnen prei en uien nu gezaaid worden. Niet te warm! Vroege koolsoorten kunnen

wat doen we in de tuin?

door
sante brun

ook al worden gezaaid, bij voorkeur in turfpotjes zodat verplanten niet meer nodig is. Wanneer het weer zacht blijft (ik kan daar niets over zeggen, deze rubriek schrijf ik op 18 december) kan over ongeveer een week of twee begonnen worden met de snoei van druiven die buiten staan. De snoei van kruis- en aalbessen moet nu wel gebeuren. Neem alle kromme en onvolgroeide takken weg, maak de kroon van de struik „open” en neem de overtollige takken weg. Bij kruisbessen mogen een stuk of vier takken per struik,

bij aalbessen wel zes of zeven takken overblijven. Geef ze een goede bemesting van organische oorsprong. Ruim het snoeisel op. De kruisbessen kunnen langs een hek geleid worden, zodat de met vruchten beladen takken van de zomer niet op de grond gaan hangen. Verschillende heesters zullen nu gaan bloeien. Hamamelis mollis, Cornus mas en Chimonanthus praecox horen tot de bekendste. In veld en beemd ziet men plotseling de vreemde bloei van de hazelaars – een bruinig groene franje die gracieus beweegt in de wind.

Ik zal het nu niet hebben over andere afzettingen rond de tuin. Die zijn te kust en te keur in de tuincentra te krijgen, en de meeste zijn nogal prijzig. Misschien dat men zelf ook nog ideeën heeft, aangepast bij de omgeving en de omstandigheden.

In die kleine tuin (waar we het dus nog steeds over hebben) is dus plaats voor een kleine heester of een kleine boom. De keus is toch nog verrassend groot: een kleinblijvende lijsterbes bijvoorbeeld, een meidoorn van het type Crataegus carlesii, een kleinblijvende Prunus. Wat zou u eigenlijk denken van een pruimeboom, Mirabelle de Nancy bijvoorbeeld? Die wordt wel groot, maar valt in bedwang te houden. Dat geldt ook voor een perzik. Valt uw keuze op een heester, dan is de keus bijna onbeperkt. Een krentenboomje, een Cornus (bijvoorbeeld C. mas, of C. kousa, of een van de kornoeljes met rode, gele, lichtgroene of witte takken), een Calycanthus floridus, Enkianthus campanulatus (herfstkleur), een of andere ouderwetse hortensia (vooral in een beschutte tuin), Kerria japonica, gouden regen, sering (let op wilde scheuten), jasmijn of Weigelia enzovoort, en vorige keer heb ik er ook al een paar genoemd. Deze boom of deze heester wordt dus enigzins uit het midden (maar

niet vlak langs de kant) van het gedeelte dat u nog over hebt gezet, waarna de overige ruimte verdeeld kan worden. Als u hekwerken of pergola's hebt geplaatst of uw tuin wordt omzoomd door muren dan valt er te denken aan een „muurdekking” met klimmers. Er zijn vele ontzettend fraaie clematisen, maar natuurlijk ook kamperfoelie (laat die klimmen langs uw slaapkamerraam – hij geurt vooral 's nachts), klimrozen enz. Tegen een noordmuur een wilde wingerd (herfstkleur) Hydrangea petiolaris of een bonte klimop. Bruidssluier (Bilderdijik) hebben we nu zo langzamerhand wel gezien, het is een veel te wilde groeier voor een kleine tuin. Wat zou u zeggen van druiven tegen een muur die de hele dag zon krijgt? Of Actinidia sinensis (kiwivruuchten) waarvan u dan wel een mannetje en een wijfje moet nemen, anders komen er geen vruchten (als ze al ooit komen). Tegen een noord-, oost- of westmuur kan een morel geleid worden. Zo begint uw kale grondgebiedje er al aardig uit te zien, en nu eens anders dan van uw buuren, denk ik. Op de overblijvende ruimte kunnen dus bloemen en bloembollen, ik zei dat vorige keer al. Volgende week zal ik daarover verder uitweiden, en een begin maken met mogelijkheden die er zijn in grotere tuinen.

GELEEN

Mr. A.H.G. Wagemans, kandidaat-notaris,

waarnemende het vacante kantoor van H.A.M. Meesters, notaris ter standplaats Geleen, zal op dinsdag 13 januari 1981 om 15.00 uur in cafe „De Paasjesluis“, Bloemenmarkt 39 te Geleen, ex artikel 1223 van het B.W. bij opbod in het openbaar verkopen woonhuis met verdere opstallen, een en ander met ondergrond erf en tuin, gelegen te Geleen aan de Begoniasingel 14, kad. bek. gem. Geleen, sectie G nummer 2068, groot 1.41 are. Het woonhuis bestaat uit: parterre, woonkamer, hal, keuken, douche en toilet; 1e verdieping: 3 slaapkamers. Het pand is gedeeltelijk onderkelderd. Aanvaarding van het pand na betaling van de koopprijs. Welke betaling dient te geschieden uiterlijk op 24 februari 1981. Ontneming van het pand kan bewerkstelligd worden krachtens de gresse der veilingssakte. Bezichtiging op de maandagen 5 en 12 januari 1981 van 16.30 uur tot 17.30 uur en verder na afspraak met het notaris-kantoor. Nacere inlichtingen bij genoemd notaris-kantoor, Kummendaestraat 60, Geleen, tel. 04494-47175.

NOTARIS P.H. SLEVEN

zal op dinsdag 6 januari 1981 des namiddags om 15.00 uur in het cafe „Een Bouwerweij“ (eig. W. Brauwers) Franciscanerstraat 44 te Kerkrade (Bleijerheide) in het openbaar en bij opbod o.g.v. art. 1223 lid 2 v.h. B.W. verkopen:

Gemeente Kerkrade:

Woonhuis met winkelruimte, ondergrond en tuin, staande en gelegen te Kerkrade, Franciscanerstraat 77, kad. gem. Kerkrade, sectie F nummer 2195 groot 1.33 are. Indeling: hal met gang, grote kamer met achterkamer, toilet, 1e verdieping: 1 kamer, 1 slaapkamer en keuken, 2e verdieping: 3 slaapkamers. Aanvaarding: vrij van huur na voldoening van de koopsom uiterlijk 17 februari 1981. Bezichtiging: maandag en dinsdag 29 december 1980 en 5 januari 1981 telkens des namiddags van 14.00-16.00 uur. Nadere inlichtingen: ten kantore van voornoemde notaris te Heerlen, Kruisstraat 16, tel. 045-714428.

VRIJWILLIGE OPENBARE VERKOOP

Notaris J.C. Ritzen

ter standplaats Roermond zal op donderdag 8 januari 1981 om 15.00 uur in cafe-zaal Juliana, Hoofdstraat 109 te Posterholt, op verzoek van de eigenaren, overgaan tot de openbare verkoop bij opbod van:

VRIJSTAAND WOONHUIS MET SCHUUR EN TUIN

staande en gelegen te Posterholt aan de Hoofdstraat 46, kadastraal bekend als gemeente Posterholt, sectie B nummer 2691, groot vier are negen en zestig centiare. Aanvaarding: vrij van elk gebruik na betaling van koopsom en kosten, betaling der kooppenningen: uiterlijk op 16 februari 1981. Bezichtiging: vrijdag 2 januari 1981 en dinsdag 6 januari 1981 telkens van 14.00 tot 16.00 uur; donderdag 8 januari 1981 van 14.00 tot 15.00 uur, alsmede na telefonische afspraak onder nummer 04750-29777. Voor verdere inlichtingen wende men zich tot het kantoor van genoemde notaris, St.-Cornelisstraat 2 te Roermond, tel. 04750-17228.

HARDHOUTEN MERANTIE EN KUNSTSTOF KOZIJNEN

kompleet met hang- en sluitwerk
en isolerend glas
15% rijkssubsidie (max. 750,-)
die wij voor u aanvragen.
Financiering mogelijk

glasdam

Rukkenweg 2
6391 HL Nieuwenhagen
Tel. 045-319898

BEDRIJFS-ONROEREND-GOED

HEERLEN

Beitel, halfvrijstaand woonhuis met garage en mogelijkheid bedrijfsaal te bouwen van ca. 600 à 700 m². Indeling o.a.: hal, woonhuis 32 m² met open haard, keuken met complete installatie, bijkeuken, garage 6,00 x 6,50, oprijt naast pad ca. 8 m, 1e verd. 3 slaapkamers, grote badkamer, 2e verd. grote zolder via vaste trap. Aanvaarding in overleg. Vraagprijs f 275.000,- k.k.

De Beitel, productiehuis met kantoren, kantoor ca. 323 m². Indeling: badgelegenheid, goed uitgevoerde kantine, fabriekshal ca. 1600 m², hoogte 5,50 m, alles met c.v., vloerbelasting gedeeltelijk 3000 kg/m², rondom fabriek asfalt. Aanvaarding in overleg. Vraagprijs f 1.400.000,- k.k.

KERKRADE

Winkel-woonhuis. Indeling: diverse kelders ca. 120 m². Part.: verkoopoppervlakte ca. 400 m², tuin. 1e verdieping: compleet goed geoutilleerde woning met kantoorruimte. 2e verdieping: 3 slaapkamers, badkamer. 3e verdieping: 1 kamer, zolder. Aanvaarding vrijwel direct. Koopprijs f 400.000,- k.k. exclusief B.T.W.

VAALS

Bedrijfspand met woning, voorzien van c.v.-olie. Indeling o.a.: souterrain: kelder 42 m², part.: kantoor, expeditieruimte, bedrijfsruimte 339 m² met achter het pand aanvoer-mogelijkheid, 1e verd., compleet woonhuis met een kantine. Aanvaarding febr./mrt. Vraagprijs f 300.000,- k.k.

Winkelhuis-slagier met bovenwoning, werkruimte, slaachplaats, rookkamer, koelruimten en personeelsruimte. Voor vele doeleinden geschikt. Aanvaarding 3 maanden na koop. Vraagprijs f 270.000,- k.k.

Stienstra

STIENSTRA HEERLEN MAKELAARDIJ B.V.
Templesplein 25, 6411 ET Heerlen
045-712255
Dhr. J.H.B. Ernens

Penners & Schoenmakers Makelaardij Heerlen B.V.

Heerlen, Aardvlietstraat 27a-04b 718330

WONINGEN TE KOOP

VOERENDAAL

Ubachsberg, nieuw gebouwd woonhuis met ruime indeling, o.a. 4 slaapkamers en grote hobbyruimte met dakterras. Koopprijs f 195.000,- v.o.n.

HEERLEN

Huskensweg, halfvrijstaand woonhuis met garage en grote tuin. Totale perceelsoppervlakte 456 m². Aanvaarding op korte termijn. Koopprijs f 129.000,- k.k.

HEERLEN

Douwe Weien, luxe patibungalows: prijzen vanaf f 165.000,- v.o.n.

HEERLEN

Tuinstraat, riant halfvrijstaand woonhuis met garage, c.v., tuin op het zuiden en luxe afwerking zoals parketvloeren.

BEDRIJFSPANDEN

HEERLEN

Te huur kantoorruimte v.a. 100 tot 2000 m².

SUSTEREN

Te huur aan de Provincialeweg, nieuw gebouwd bedrijfsgebouw met showroom, kantoren en productieruimten. Eventueel in gedeelten te huur.

ZUID-LIMBURG

Te koop aantrekkelijke beleggingsobjecten v.a. f 400.000,- k.k.

HEERLEN

Röntgenstraat, leuk gelegen halfvrijstaand woonhuis met garage, c.v. en tuin. Vraagprijs f 142.000,- k.k.

NIJEUWENHAGEN

Op de grens van Nieuwenhagen en Schaesberg aan de Baanstraat, wordt het volgende jaar gestart met de bouw van acht premie-A-woningen met garage en ruime tuin. U kunt zich nu al bij ons aanmelden.

SITTARD

Rijksweg-Zuid, vrijstaand woonhuis met c.v., garage en grote tuin. Het pand verkeert in perfecte staat van onderhoud en is luxe afgewerkt. Vraagprijs f 225.000,- k.k.

BERG EN TERBLIJT

Nieuw gebouwd riant landhuis met c.v., garage, tuin en ruime indeling. Koopprijs f 225.000,- v.o.n.

KERKRADE

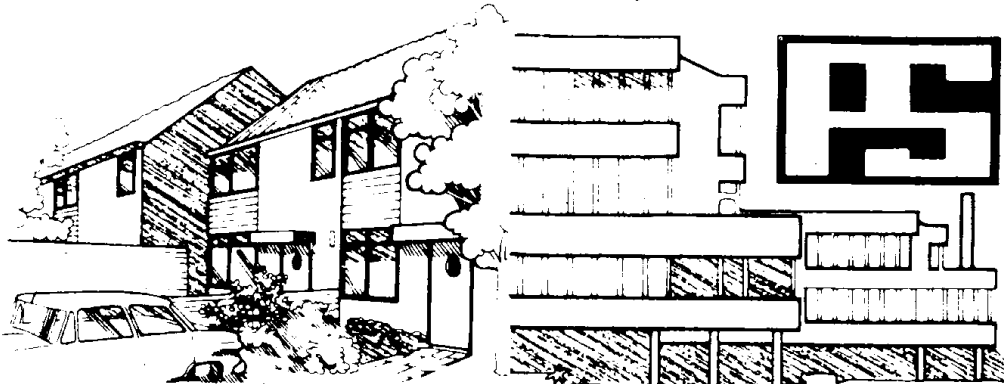
Bleijerheidestraat, te koop mooi winkel-woonhuis met ruime indeling, eventueel te huur.

Kerkrade

Te koop aantrekkelijk kantoorpand, zeer geschikt als bv. medische praktijk, totale perceelsoppervlakte ca. 150 m². Koopprijs f 200.000,- k.k.

HEERLEN

Diverse aantrekkelijke winkelruimten te huur.

Nadere informatie van maandag t/m vrijdag van 8.30-17.30 uur.
Zaterdags in ons kantoor gesloten.

Te koop prachtig gelegen BOUWGROND

aan de Linde te

NIJEUWSTADT

Frontbreedte 22,50 m.

Opp. ca. 560 m².

Geschiedt voor royale 2-blok of vrijstaand herenhuis.

Brieven ond. nr. S 36

LD Sittard.

Auto's en motoren

Te k. 4 BANDEN 205 x 70 x 14

Pirelli CN 36 5000 km gelopen.

Wilhelminastr. 144, Hoensbroek.

RAMEN en DEUREN

in hardhout en kunststof

Trappen - binnendeuren - hout skeletbouw

'H.T.B.H.' B.V. HOENSBROEK

HOMMERTEWEG 35

Tel. 045-213928

Postbus 167

Openingstijden showroom:

dinsdag - vrijdag 9-12.30 en 13.30-18.00

uur.

Zaterdag 9-17.00 uur

Te koop

BANHOLT
Mooi gelegen halfvrijst. woonhuis met c.v., garage en tuin. Ind.: hal, toilet, grote woonk. (38 m²) met open haard, dichte keuken. Eerste verd.: 4 slaapkamers, badk. met ligbad, v.w. en tweede toilet. Tweede verd.: zolder te bereiken via vlieztrap. Aanv.: i.o. Vraagprijs fl. 185.000,- k.k.

BECK, Margrietstraat
Rustig gelegen halfvrijst. woonhuis met garage en c.v. Ind.: o.a. kelder, hal, toilet, keuken, bijkeuken, woonk. m. serre, 4 slaapk. en douche/ruimte. Aanv. in overleg. Prijs n.o.t.k.

BRUNSSUM
In centrum riant gelegen vrijst. split level landhuis met c.v. Ind.: kelder, c.v.-ruimte, hal, grote garage, 2 slaapk., woon-/eetkeuken met app., living met open haard, slaapk./kantoortje met apart toilet, ouderslaapk., luxe badk. met ligb., douche, bidet, 2e toilet en dubb. v.w., zolderberging. E.e.a. goed en degelijk afgewerkt. Aanv.: i.o. Vraagprijs fl. 325.000,- k.k.

BRUNSSUM, Bolderik
Zeer fraai aan plantsoen gelegen halfvrijst. woonhuis met aanbouw, c.v., garage en tuin. Ind.: hal met parketvloer, woonkamer (ca. 36 m²) met parketvloer, keuken met tegelvloer. Alle wanden beg. or. sierpleister, mooi afgewerkte hobbykamer met aparte berging. Verd.: overloop, 2 inbouwkasten, 4 slaapk., badk. met ligbad, 2e toilet en v.w. Het geheel is geïsoleerd. Aanvaarding in overleg. Vraagprijs fl. 170.000,- k.k.

HEERLEN
Zeer riant gelegen vrijst. landhuis met praktijkruimte en mooi aangelegde tuin (optimale privacy). Inh.: 1125 m³. Opp. 1070 m². Bouwjaar 1978. Ind. souterrain: dubbele garage en div. kelders. Beg. grond: betegelde vloeren, ruime hal, praktijkruimte, speelkamer, sfeervolle living met niveauverschil, open-haard partij en vide, keuken met compl. app. Verd.: grotendeels parketvloer, overloop, badkamer met ligbad en 2 v.w., 4 slaapk., toilet, badk. met douche en 2 v.w., veel berg- en zolderruimte. Het geheel is zeer luxueus afgewerkt en in overleg te aanvaarden. Prijs op aanvraag (niet telefonisch).

HOENSBROEK, Opbrakstraat
Leuk gelegen woonhuis met niveauverschillen, c.v., inpandige garage, hobbyruimte (ca. 20 m²) en tuin (bouwjaar 1975). Ind.: betegelde hal met garderobe, betegelde ruime eetkamer, keuken (met direct tuincontact). Hoger gelegen living met mooie open haard, tegelvloer sierpleisterwand. Overloop, 4 slaapkamers, toilet, badk. met douche en v.w., veel schoon metselwerk. Vliering. Aanv.: i.o. Vraagprijs fl. 136.000,- k.k.

HOENSBROEK, Kouvenderstraat
Winkelpand met aansluitende bedrijfsruimte, gemeenschappelijke bevoorradingsweg en twee verhuurde appartementen. Het winkelpand is direct leeg te aanvaarden. Door zijn optimale bereikbaarheid is het pand uitermate geschikt voor een bovenwijkse branche. Prijs fl. 275.000,- k.k.

NIJEUWENHAGEN, Herweg
Vrijst. herenhuis, luxe afgewerkt, met garage en c.v. Ind.: hal met tegelvloer en toilet, woonk. (41 m²) met niveauverschil, open haard, schoon metselwerk en ged. parketvloer, compl. inger. luxe eiken keuken, bijkeuken, 4 slaapk. waarvan 1 met v.w., bergkast en balkon, badk. met ligbad, douche en 2e toilet, vlieztrap naar besch. zolder. Opp. 405 m². Aanv. direct. Prijs fl. 240.000,- k.k. Rente 9,2% vijf jaar vast.

NIJEUWENHAGEN, Achter de Heggen
Aan plantsoen gelegen halfv. woonh. met niveauverschillen, C.V., carport, berging en tuin. Het geheel is geïsoleerd en heeft ged. dubbele beglazing. Ind.: hal en woonk. met leistenen vloer, eetkamer/keuken ged. betegeld. Verd.: overloop, badk. met ligbad, toilet en v.w., 3 ruime slaapk., bergruimte. Aanv.: spoedig. Prijs fl. 155.000,- k.k.

SCHINNEN, Europastraat
Mooi gelegen halfvrijst. woonh. met garage. Ind.: hal met m.k., toilet, keuken met schrootjesplafond, woonk., 3 slaapk., badk. met douche en v.w., binnenplaats. Opp.: 236 m². Aanv.: in overleg. Prijs fl. 129.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aanv. i. o. Prijs fl. 189.000,- k.k.

SITTARD
Uitstekend onderhouden halfvrijst. herenhuis met c.v., grote garage (16x3 m), carport en prachtig aangelegde tuin (ca. 22 m²). Ind.: hal met m.k., m. parketvloer, open luxe keuken m. parket, bijkeuken, verwarmde garage. Eerste verd.: 3 slaapk., luxe badk. m. ligb., v.w. en 2e toilet. Tweede verd.: te ber. via vaste trap m. c.v.-ruimte/berging en grote 4e slaapk./hobbyruimte. Aan

Aluminiumfolie biedt tal van mogelijkheden

Hobbyist „ontdekt” graveren

De kunst van het graveren is de laatste tijd „ontdekt” door de hobbyist, die zich op verschillende manieren met deze techniek bezighoudt. In het voorjaar maakten we al melding van het zeer populaire glasgraveren, maar er zijn nog andere mogelijkheden. Dan denken we bijvoorbeeld aan het graveren op speciale graveerfolie. Het werken met dit materiaal is voor vrijwel iedereen weggelegd, dus ook voor de minder „artistiek-begaafden” onder ons.

De platen graveerfolie zijn verkrijgbaar in de afmetingen 24 bij 30

cm en 20 bij 25 cm. Elk plaatje bestaat uit een vel dik karton met daarop aluminiumfolie, dat helemaal zwart gemaakt is met drukinkt. Hierop is dan met grijze inkt een voorbeeld gedrukt. Wat dat laatste betreft, kunt u kiezen uit voorstellingen als paarden, poezen, honden, eenden en zwanen, zangvogeltjes, pandabeertjes, rozen en andere bloemen, (zeil-)schepen, auto's, gebouwen enzovoort. Voldoende keus dus, en als u helemaal naar eigen fantasie wilt werken, is er ook nog onbedrukt graveerfolie in de afmetingen 24 bij 30 cm.

Het graveren doet u met een speciaal pennetje. Eigenlijk is het een soort schraapmesje, waarmee de bovenste inktlaag als het ware wordt weggekrast. De voorbedrukte figuren dienen als „leidraad”: met behulp van uw eigen fantasie worden de details uitgewerkt en verfijnd. Het graveren op deze folie is een boeiende bezigheid, die u snel onder de knie zult krijgen.

Toch is er voor het maken van het „betere werk” wel wat ervaring nodig. Om die reden wordt de gra-

veerfolie geleverd in een compleet pakket, waar tevens een oefenblad inzit. Zo'n pakket bestaat uit een houder met een graveerpennetje, een oefenblad en drie voorbedrukte vellen van 20 bij 25 of 24 bij 30 cm. De voorbeelden op de vellen zijn gesorteerd volgens onderwerp. De adviesprijs per pakket bedraagt resp. f 14,50 en f 17,50. Voor vier blanco vellen betaalt u f 17,50. Graveerfolie is verkrijgbaar bij hobby- en handenarbeidzaken, speelgoedwinkels, en dergelijke. Mocht u bij u in de buurt geen verkooppunt kunnen vinden, bel dan

even naar de importeur: de firma A. van Rooij te Oss, telefoon 04120-26891. Hij zal zeker een adres bij u in de omgeving weten.

Tips

Tenslotte nog een tip: als u in uw familie of kennissenkring een zieke heeft, verras hem of haar dan eens met zo'n graveerpakket. Deze creatieve techniek, die uitstekend in een zittende of liggende houding gedaan kan worden, is in zo'n geval een welkome afwisseling.

● Behalve onbedrukte graveerfolie, is er ook folie voorzien van voorbeelden.

Slangeboor nu ook voor boormachine

de komende beurs „Karwei” (januari, Jaarbeurs te Utrecht), waar uiteraard weer de nodige nieuwtjes te zien zijn, kan de geïnteresseerde doe-het-zelver o.a. kennis maken met een nieuw soort slangeboor. Een slangeboor is een „gatemaker” van het kurkentrekkertype; wat de spiraalvorm heeft, zijn er diverse types.

Sandvik heeft nu een nieuw soort slangeboor ontwikkeld, met een spiraal volgens het Levin-patent die het best met een „wormas” kan worden vergeleken. De open ruimte is maximaal, omdat de schacht als het ware in de spiraalvorm is geïntegreerd. Dat levert een optimale spaanafvoer op die ook bij het boren tot op grote diepte steeds „lossen” van de boor nagenoeg overbodig maakt.

Opmerkelijk

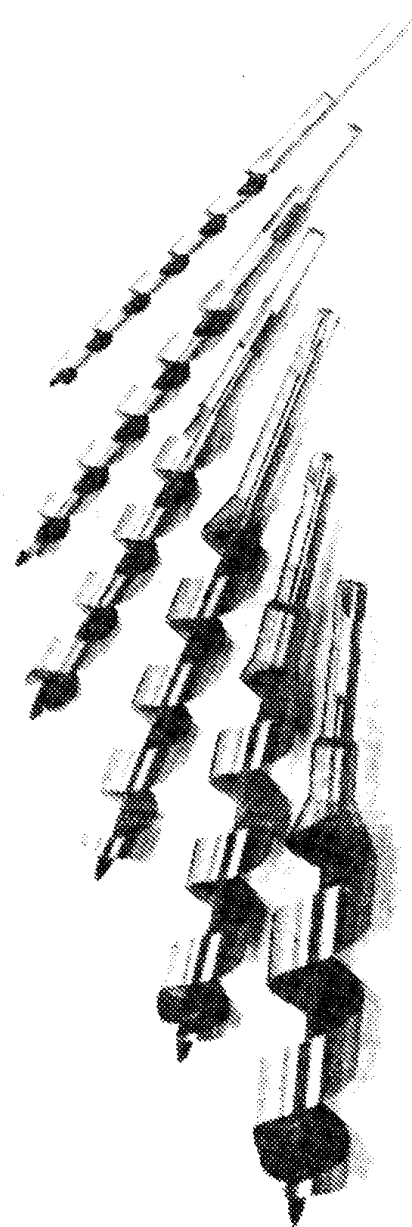
Tot dusver werden slangeboren uitsluitend in een boormachine gebruikt, een gereedschap dat echter intussen wel grotendeels door de elektrische boormachine is verdrongen. Die nieuwe Sandvik-slangeboren zijn (en dat is een opmerkelijke nieuwigheid) echter ook geschikt voor gebruik in de boormachine. De kolf (het achterste deel van de schacht) heeft een zodanige vorm gekregen dat hij in boorhouders van zowel boormachine als boormachine past. Het machinaal werken met dit type boor wordt bovendien mogelijk gemaakt door de genoemde spiraalvorm, die zich niet te snel in het hout vreet en die een zeer vlotte spaanafvoer bewerkstelligt.

Overigens is het, om nauwkeurig te kunnen werken, wel aan te bevelen de boormachine op niet te hoge snelheid te laten draaien. De nieuwe boren zijn verkrijgbaar in diameters van 6 tot en met 32 mm; ze kosten vanaf f 12,50.

Extra lang

Nog een borenieuwtje van Sandvik is de extra lange speedboor, voor het boren in hout (uitsluitend met een elektrische boormachine). De 40 cm lange schacht maakt het boren van zeer diepe gaten mogelijk, zonder dat daarvoor het speciale boorverlengstuk nodig is. De diameters lopen van 6 tot en met 20 mm; prijs vanaf f 9,95 per stuk.

● De nieuwe „gatemakers” van het kurkentrekkertype van klein naar groot.

Met restanten is nog best iets te doen

Gooi kapotte metaal-zaagbladen niet weg

zaagbladen van metaalbeugelzaag hebben soms de onhebbelijkheid te breken. De oorzaak kan zijn dat blad niet strak genoeg is ingespannen. Of een verkeerd gericht bewegend in een harde metaal-

soort doet het blad spontaan in tweeën knappen.

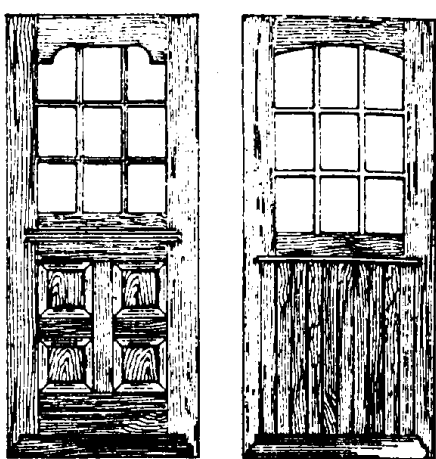
De stukken worden dan gewoonlijk als waardeloos materiaal weggegooid. Dat is jammer, want er valt best nog iets mee te doen. In de eerste plaats kan een niet te kort stuk van het gebroken blad in een speciaal zaaghouder worden gezet, waarin het naar wens kort of wat langer kan uitsteken. Erg handig om op lastig bereikbare plaatsen te zagen, of het nu om metaal of ander materiaal gaat. Een andere mogelijkheid: spaar een aantal van die gebroken zaagbladen op, kort ze alle op gelijke lengte af, leg ze op elkaar, meet de totale dikte op, maakt een hardhouten blokje dat goed in de hand ligt, zaag daar aan de onderkant een groef van ca. 1 cm diep in en klem het „bosje” zaagbladrestanten daarin. Ze moeten er zeer vast in klemmen. Dit levert dan een gereedschapje op waarmee bijvoorbeeld roest kan worden verwijderd, of oude verf weggeschuurd.

Een aantal op elkaar bevestigde (aan de uiteinden met dun staalraad samengebonden) bladrestanten zonder zo'n blokje vormt een handige zaag voor brede groeven, of een „uitdieper” en afwerker van de bodem van sleuven, sponningen enz.

Om het breken van metaalzaagbladen te beperken, kunnen in plaats van de gewone bladen de wat duurdere flexibele bladen worden gekozen. Die extra kosten komen er gauw uit aan besparing op dit gereedschap.

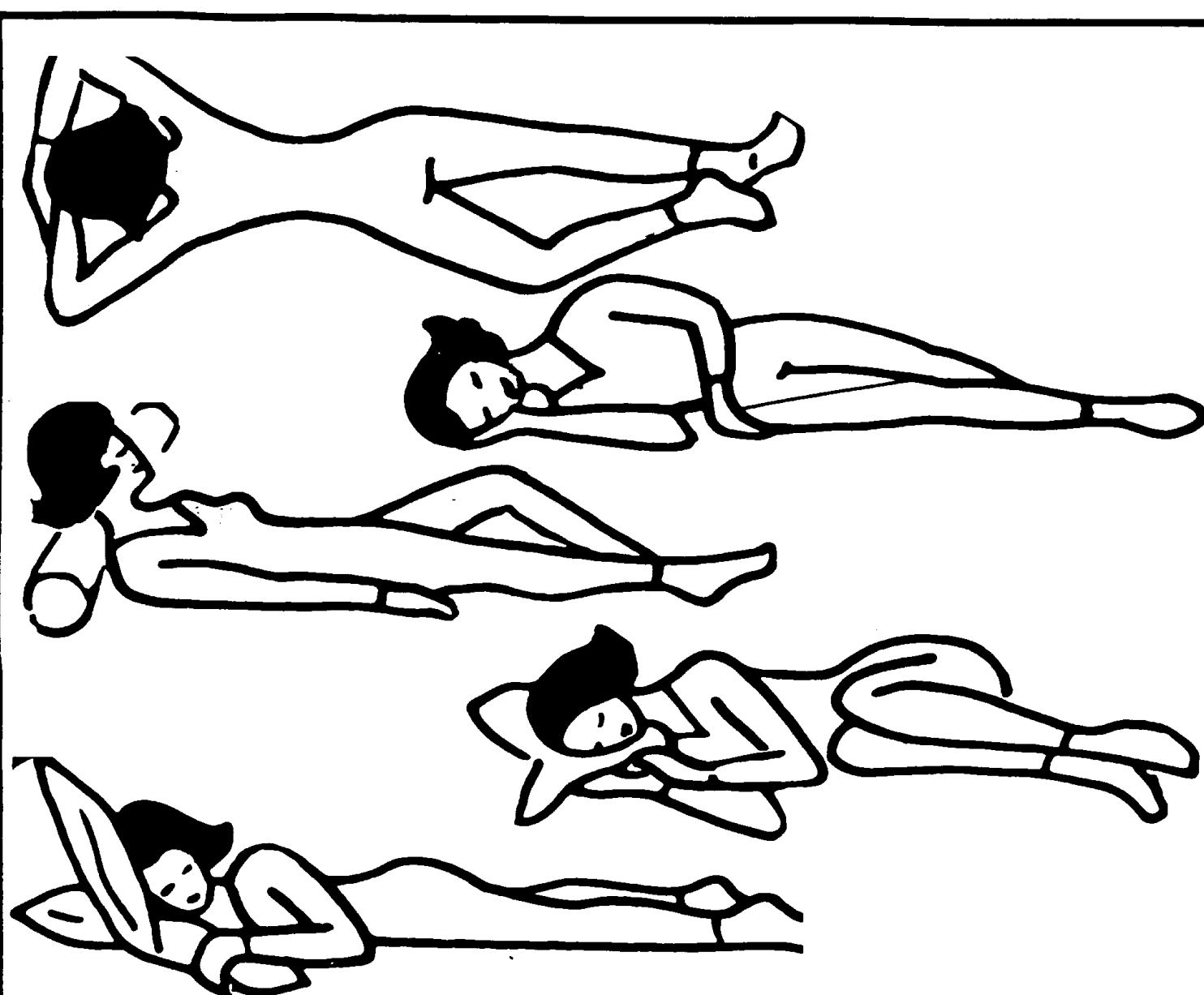
(ADVERTENTIE)

In onze showroom kunt u keuze maken uit meer dan 50 modellen voordeuren, binnendeuren en stijleuren in elke afmeting en houtsoort, zoals teak, eiken, mahonie, merbau, grenen enz. Onze vakmensen verzorgen uw deur van A tot Z met het ter plaatse afhangen, hang- en sluitwerk en glas. Ook leveren wij inbraakvrije achterdeuren met gewapend glas en veiligheidssloten. Verder omvat ons leveringsprogramma de renovatie van kozijnen en ramen in elke houtsoort met normale of isolerende beglazing (subsidie verzorgen wij).

**GEURTEN
HOENSBROEK**

045-212531
HOMMERTERWEG 27
's Maandags gesloten

● Slapen kan men in vele houdingen; er is echter maar één juiste.

Wel te rusten op een Witschi kussen

Slapen is gelukkig voor veel mensen geen probleem. Zo gezond mogelijk slapen evenwel is iets waarover slechts weinigen zich problemen maken. Zij merken het verschil tussen een gezonde nachtrust en een ongezonde pas, wanneer ze het verschil ervaren hebben.

De Zwitserse arts dr. Witschi heeft een

studie gemaakt over gezond slapen. Het resultaat is de produktie van een kussen, dat de mens tijdens zijn slaap te allen tijde de beste houding geeft. Iemand die op zijn rug ligt, houdt met behulp van dit kussen zijn hoofd automatisch zodanig, dat de ruggengraat recht ligt en volledig steunt op het matras. Bij het omdraaien naar links of naar rechts – hetgeen men gemiddeld

12 keer per nacht doet – komt het hoofd zodanig te liggen, dat de schouders, de nek en zelfs de oren volledig ontlast worden. De ruggengraat heeft nog maar een geringe kromming en de bloeddorstroming naar het hoofd blijft optimaal.

Het Witschi-kussen is anatomisch gevormd, dat er voor elke schouderbreedte de juiste ondersteuning is. Het wordt ten dien einde in zes verschillende maten geleverd.

Voordeelen van het gebruik van een dergelijke speciaal kussen – dat verkrijgbaar is bij Medivak aan de Rijksweg Zuid 131 in Geleen – zijn dus: te allen tijde een juiste houding; optimale bloeddorstroming naar het hoofd; ontlasting van de rug- en van de nekspieren; een rustig slaappatroon en een uitkomst veelal voor mensen met rug- en nekklachten.

Noodzakelijke en aan te bevelen apparatuur

Wat u nodig hebt in de kleurendoka

Voor we de vraag beantwoorden wat u in de kleurendoka nodig hebt, eerst een advies over de plaats van een kleurendoka. In tegenstelling tot vroeger is een echter donkere kamer niet meer nodig. Alleen het korte moment van belichten en het „meten” van licht met de kleuranalyzer vraagt om volledige duisternis. Veel mensen zetten hun vergrotingsapparaat en analyzer daarom in een grote kast of in een andere kleine hoek of ruimte, die te verduisteren is. Het eigenlijke ontwikkelen kan bij normaal licht gebeuren in dezelfde of een andere ruimte.

Welke apparatuur?

Wat u aan apparatuur nodig hebt, hangt voor een deel af van wat u zelf wilt: een complete uitrusting, die kleurvergroten erg gemakkelijk maakt of voorlopig alleen een basis-assortiment met de mogelijkheid om deze in de loop van de tijd verder uit te bouwen. In 't eerste geval gaat het om:

Beslist noodzakelijk:

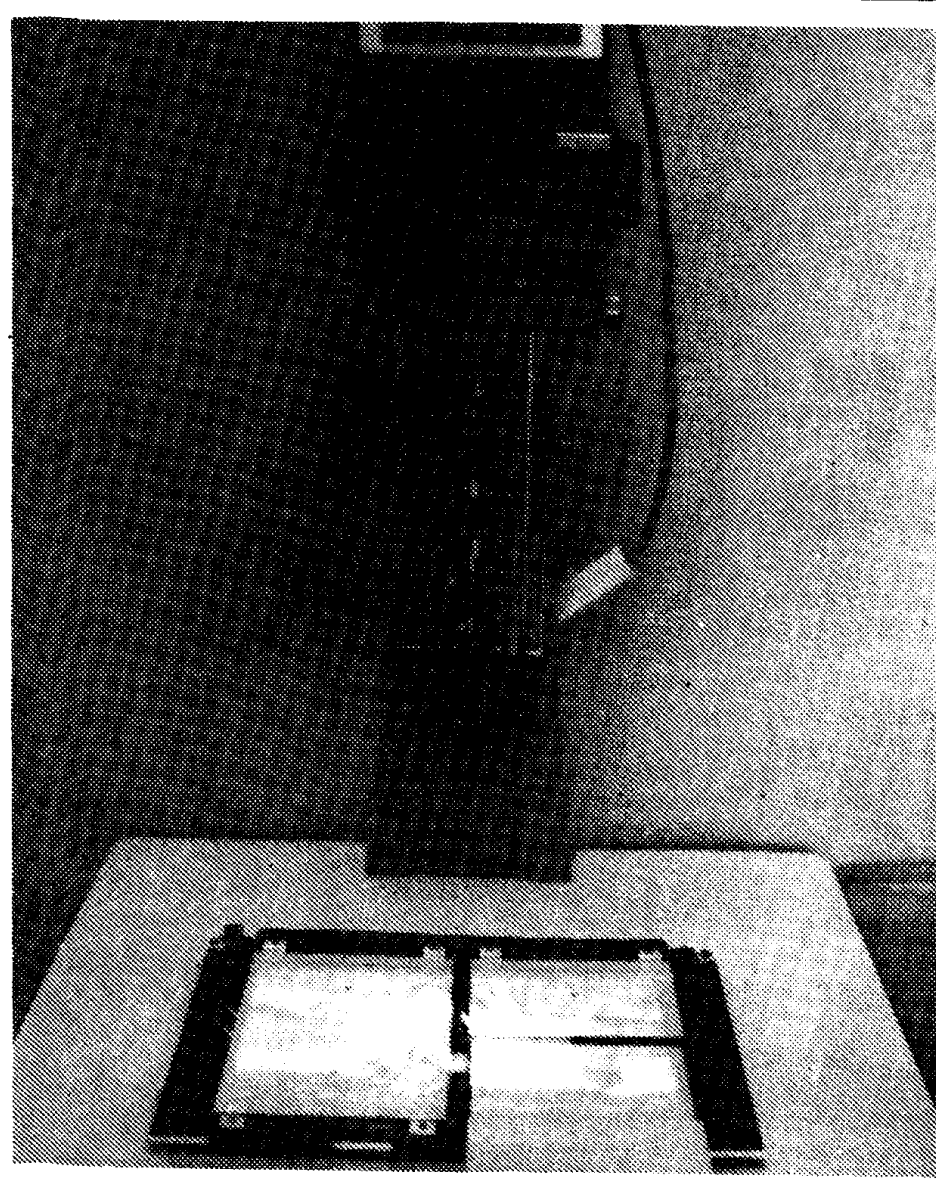
- een vergrotingsapparaat (als u dat al bezit, is het meestal mogelijk daar een zgn. kleurmengknop op te monteren), u kunt eventueel ook werken met
- een set kleurkorrektiefilters in de kleuren geel, magenta en cyaan,
- een ontwikkelkoker, ook wel drum genoemd,
- een set chemicaliën en papier,
- een doka-klokje,
- enkele maatbekers,
- wat kleine flesjes voor de vloeistoffen en
- een thermometer.

● Het centrale element in de kleurendoka is het vergrotingsapparaat. Het vergrotingsbord heeft vier klepjes, die het mogelijk maken gedeelten van het papier te belichten.

Sterk aan te bevelen zijn:

- een vergrotingsraam voor het maken van proefbelichtingen,
- een belichtingsklokje,
- een kleuranalyzer, die veel tijd en materiaal bespaart en op de wat langere duur zijn aanschafprijs zeker terug verdient,
- een roller-apparaat, waardoor het met de hand rollen van de ontwikkeldrum niet meer nodig is.

Dat was het! Wie al een uitrusting heeft voor een zwart wit-doka zal enkele onderdelen van dit lijstje kunnen schrappen. Wie nog moet beginnen, doet er verstandig aan om, in overleg met de fotovakman een begroting op te stellen. Als het even kan, is het plezierig ook enkele artikelen uit het lijstje „sterk aan te bevelen” in uw begroting op te nemen. Het werken in de doka wordt er een stuk door vergemakkelijkt.

Onroerend goed

ELSLoo

St.-Hubertusstraat 12; nabij Julianakanaal in rustige woonwijk gelegen: halfvrijstaand woonhuis (bouwjaar 71) met c.v. (gas) en uitp. garage. Ind.: hal, woonk., ruime keuken; verd.: overl. 3 slpk. en badk. en 2e toilet, vaste trap naar 2e verd. met 4e slpk., c.v.-ruimte en berging; mooie tuin o.h. zuiden met veel privacy; vrij uitz. Aanv. in overleg. Vr.pr. f 169.000,- k.k. Tel. 04402-5156.

Taxaties binnen 24 uur en als het moet dezelfde dag. Cornelis Broens, **MAKELAAR** en taxateur o.g. Oranjestad 211, 6166 BM Geleen. Tel. 04494-40030.

Te k. **FRITURE-SNACKBAR** + bovenwoning. Inventaris als nieuw. Br. o. nr. 1925 LD Heerlen.

Ruilen of kopen!! Wij willen kleiner wonen. Onze bungalow te k. van f 350.000,- of te ruilen tegen huis of bungalow van ± f 250.000,- onze bungalow is inger. voor dubb. bewon. en biedt veel extra's. J.H. Orbons, Kemkensweg 27, Amstenrade, tel. 04492-1876.

KASTEEL Lemiers (gem. Vaals) te koop. Tel. 09-3211715926.

HYPOTHEEK? laat u vrijblijvend informeren over onze hypotheekvormen. Bouwfonds voor Limburgse Gemeenten (BLG). Voor hypotheek kunt u ook 's avonds terecht. Geleen: dinsdag- en donderdagavond, Jos Klijnenlaan 288, tel. 04494-45678. Roermond: maandag- en donderdagavond, St.-Christoffelstraat 12, tel. 04750-16555.

HEERLEN-BENZENRADE: ruim 6 ha landbouwgrond te koop. Vrij van pacht. Vraagprijs f 4,- per m². Stienstra Heerlen Makelaardij B.V., Tempelplein 25, 6411 ET Heerlen, tel. 045-712255.

NIJEUWSTADT te k. van part. gr. half vrijst. woning 680 m² geisold. c.v., mooie L-woonk. 40 m², ruime keuken m. mod. install., was-keuken. 3 slpk., mod. badk., vaste trap naar gr. hobby-logeerkelder. 4e slpk., gr. aanp. gar. werkpl. geh. onderkeld. m. zolder gesch. v. div. doeleinden. Tuin op zd. maxim. privacy. Om juiste indr. v. deze won. te krijgen is het noodz. deze te bez. Te k. tegen e.a.b., Hoordstr. 4, 04498-54059.

MESCH-EIJSDEN charmant gelegen huis met voor- en achtertuin, ind.: beg. gr., hal, berging, keuken, woonkamer, 1e verd.: 3 slpk., badk. met ligbad. 2de verd.: zolder te bevr. In het Straatje 1, tel. 04409-2779 pr. f 210.000,- k.k.

HOENSBROEK halfvrijst. woonh. Ridder Hoenstr. Goed gelegen met oprijt en grote tuin f 95.000,- k.k. Inl. tel. 045-713484.

Te ruil aangeb. tegen een gezinswoning (huur f 500,-) in Hrl. of omg. **APPARTEMENT** met tuin, gelegen nabij centrum v. Hrl. huurpr. f 400,- incl. service en stookkosten, met royale woonk. (4.20x7) 2 slaapk. keuken (3x2.70) douche toilet en kelder (4.10x4.10) het geheel is luxueus afgewerkt. Inl. Mgr. Schrijnenstr. 43, Heerlen, tel. 045-712851.

WAUBACH Kerkstr. 73 te k. halfvrijst. woonhuis, gar. c.v., opp. 300 m², voor- en achtertuin met veel privacy. f 153.000,- k.k. Inl. na 19 uur, zat. na 14 uur.

Te koop Heerlen

Herenhuis, luxe uitv., L-vormige woonk., 4 slpk. Vraagpr. f 289.000,- k.k.

Heerlen

Nieuwbouw landhuis. Ind.: woonk., circa 50 m² met open haard, keuken met luxe eiken inr. Ind.: 3 slpk., badk. met ligb., aparte 2e toilet, hobbyzolder, geh. geisoleerd. Vraagpr. f 325.000,- k.k.

Brunssum

Op goede woonstand gelegen vrijst. woonh. met vrij uitzicht. 3 slpk., luxe uitvoering. Vraagpr. f 239.000,- k.k.

Egelsloven

4-slpk.-woning met gar. voorz. van c.v.-gas. Prijs f 129.000,- k.k.

Hoensbroek

Uitstekend onderh. halfvrijst. woonh. Ind.: woonk. met open haard, luxe keuken, badk. met ligb. en douche, kelder: 1e verd.: 2 slpk. Perc. oppervl. 352 m². Vraagpr. f 139.000,- k.k.

Kerkrade

3-slpk.-woning met gar. voorz. van c.v.-gas. Vraagpr. f 154.000,- k.k.

Oirsbeek

Halfvrijst. herenhuis met in-pandige gar. en vrij uitzicht. Ind.: woonk. 41 m², keuken met eetbar, 4 slpk., badk. met ligb. en 2e toilet, zolder. Vraagpr. f 215.000,- k.k.

Oirsbeek

Uitst. onderh. halfvrijst. herenhuis. Ind.: L-vormige woonk. met open haard en open keuken, toilet, gar. 1e verd.: 3 slpk., badk. met ligb., aparte douche en 2e toilet, vaste trap naar 2e verd.: 4e slpk. en zolder-berging, verwarming, c.v.-gas. Vraagpr. f 189.000,- k.k.

Naaykens Makelaardij

Hesselleplein 22 Heerlen Tel. 045-717910

VAALS-RAREN:

ruim 1 ha weiland te koop, gelegen langs de toeristenweg. Prijs f 4,- per m². Stienstra Heerlen Makelaardij B.V., Tempelplein 25, 6411 ET Heerlen, tel. 045-712255.

Te koop Heerlen

Woonhuis gelegen op goede woonstand met uitzicht op groot plantsoen. Ind.: ruime woonkamer, luxe keuken, kelder, 4 slpk., badk. met ligb. en 2de toilet, hobbykamer, zolder. Voorzien van c.v.-gas. Vraagpr. f 149.000,- k.k.

Schaesberg

Halfvrijst. woonhuis met gar., voorzien van c.v.-gas. Ind.: woonk., keuken, toilet, kelder: 1e verd.: 3 slpk., badk. met ligb. en 2e toilet, zolder. Vraagpr. f 127.000,- k.k.

Rimburg

Bouwtuin groot 458 m². Prijs n.o.t.k.

Naaykens Makelaardij

Hesselleplein 22 Heerlen Tel. 045-717910

Geleent te k. **WOONHUIS** met garage, 3 slpk., badk. + 2e toilet, zolder, c.v. vr.pr. f 147.000,- k.k. Caumerbeek 24, tel. 49678.

Te koop Heerlen

Nabij centrum woonh. met achterom, 3 slpk. Vraagpr. f 82.000,- k.k.

Heerlen

Halfvrijst. woonh. met garage, voorz. van c.v.-gas. Ind.: woonk. 8 x 4,30, keuken, kelder, toilet douche: 1e verd.: 2 slpk., zolder: oppervl. 462 m². Vraagpr. f 107.000,- k.k.

Brunssum

3 slpk.-woning voorzien van c.v.-gas met kelder en zolder. Vraagpr. f 119.000,- k.k.

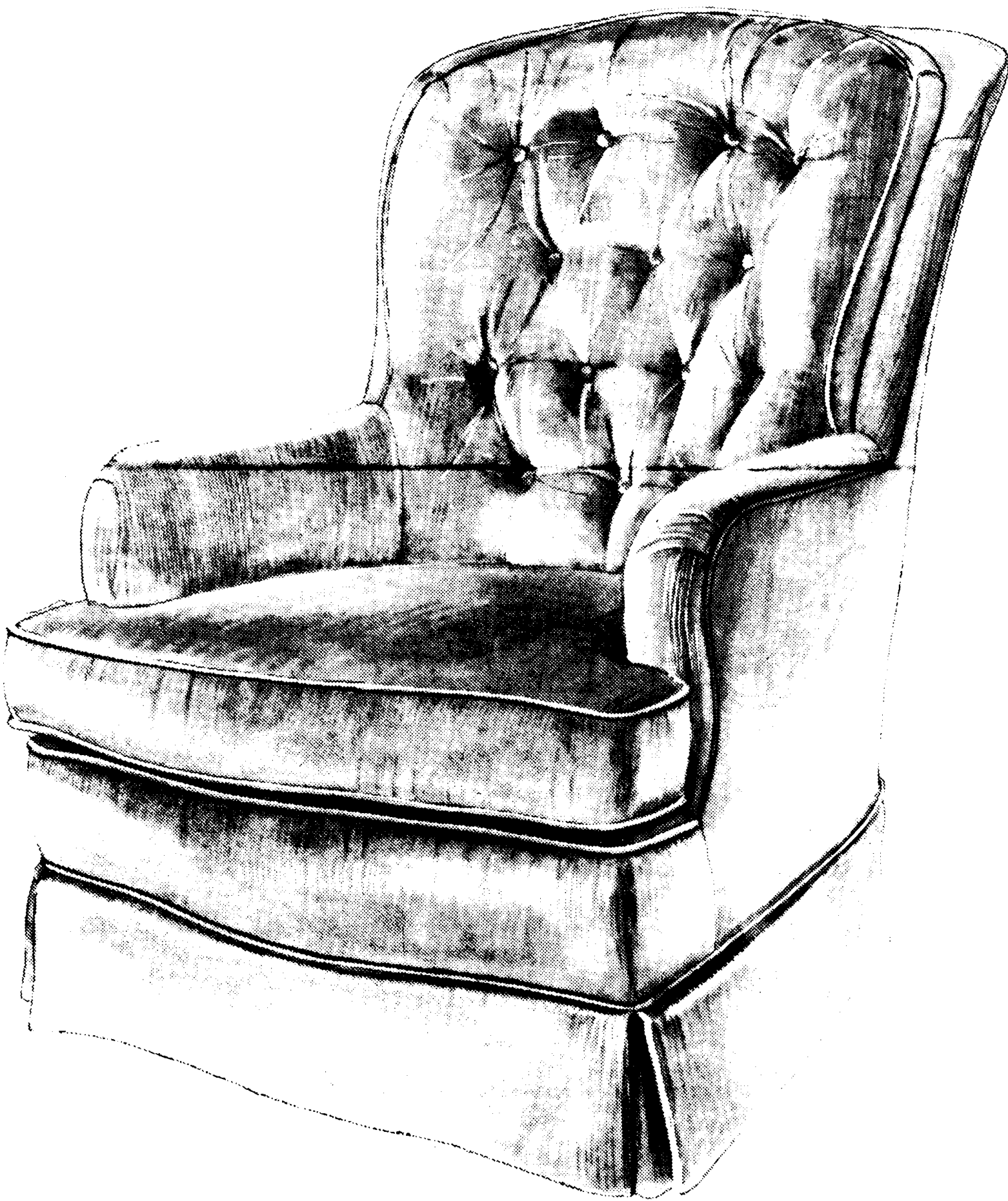
Brunssum

Nabij centrum halfvrijst. woonhuis met gar., voorz. van c.v.-gas. Ind.: woonk., serre, toilet, kelderkast: 1e verd.: 3 slpk., badk. Prijs f 129.000,- k.k.

Naaykens Makelaardij

Hesselleplein 22 Heerlen Tel. 045-717910

superieur zitcomfort en een onvoorstelbare prijs

De mooie klassieke vorm, de prachtige veloursbekleding, onmiskenbaar de tijdloze fauteuil van vroeger.

De ideale hoogte van de zitting en armleuningen zal zelfs de meest verwende zitter verrassen, terwijl ook de verende voorkant zorgt voor een zachte maar toch steungevende zit.

Het vakmanschap waarmee de fauteuil gestoffeerd is, is duidelijk te zien aan de afwerking van de details. Zoals bijvoorbeeld de strakke volant die extra tegengevoerd is.

Een prettige bijkomstigheid is nog dat de bekleding door een speciaal procede vuil- en waterafstotend is.

Kom dat zitten, die sfeervolle fauteuil uit de prijsklasse van 1500,— die tijdelijk bij Sijben te geef is voor slechts

895,-

SJBEN MEUBELN ROERMOND

Maasniolderweg 33
telefoon 04750-16141
Roermond-Maasniel
nabij Philips

MARMER Vloeren, vensterbanken enz.
LOUIS ACKERMANS B.
NATUURSTEEN
MARIËNWAARD 3, MAASTRICHT
(weg Meerssen-Maastricht)
Telefoon 043-621145
Postadres: Postbus 10, Meerssen

Noorse leisteen
voor vloeren, traptreden en dergelijke
Door rechtstreekse import de beste kwaliteit aan de voordelige prijzen.

Bedrijfsgebouwen-Maneges-Werplaatsen-Veestallen en Loods

maar ook garages, schuren, tuinhuisjes en schuttingen in beton, hout of metaal. Vakkundig door ons gebouwd of in bouwpakket. **Gratis tekeningen en bouwtekeningen.** Zo lang de voorraad strekt worden gratis grote kleurenfolders verstuurd met veel informatie. Ook bent u welkom in onze grote showroom. Op aanvraag komen wij graag u langs.

A en C Betonbouw/Van Donzels Timmerfabriek
Oirschotseweg 23-25-27-Best-ook na 6 uur te bereiken 040-518127 of 04998-5312

Is het kwaliteit wat u zoekt, kom dan naar:

Venetian Blinds Kerkrade

ROLLUIKEN: in aluminium en kunststof
MARKIEZEN: in aluminium en hout
ZONNESCHERMEN: glij- en knik-arm
ALLE BINNENZONWERINGEN o.a.: gordijnjaloezieën, luxaflex 25 mm, rolgordijnen, horren, verticale schermen.
ALLEEN: bekende merkartikelen, dus altijd **DEGELIJKE GARANTIE** en SERVICE.

Meer dan 24 jaar ervaring: vraag vrijblijvend prijsopgave of bezoek aan huis
Kipstraat 30-32
KERKRADE
Tel. 045-453416
of viditel. beeldnr. toets 2048143

ROMAZO
ZONWERING FABRIEK

KUNSTSTOF KOZIJNEN
rechtstr. af fabriek
KUCKARTZ GmbH
Monschau-Duitsland
Tel. 09-4924722036
Vrijblijvend informatie:
POSTBUS 1189
6460 BD KERKRADE

LAAT NU UW
ISOLATIEGLAS en
VOORZETRAMEN plaatsen
subsidie wordt door ons verzorgd
GLASHANDEL
SMEETS EN ZN. B.V.
Wilhelminastraat 34, Hoensbroek, tel. 045-212121
Rolluiken - Zonneschermen - Rolgordijnen - Jaloezieën
Dauwlufting - Glas-in-lood - Glas-in-koper

"BEZOEKT ONZE UITGEBREIDTE TOONKAMERS VAN AANBOUWKEUKENS"
méer dan 50 modellen, houtsoorten, kunststoffen en kleuren

B.V. SLABBE
electrogroothandel
marijkestraat 7 p.b.77
6067 ZG linne (l)
tel. 04746-2227* telex 58512

kleurenfolders op aanvraag

IONISATIE

Luchtverversing door de Amcor Modulon.

Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond, dat een tekort aan negatieve ionen een negatieve invloed heeft op de mens. Allerhande ernstige klachten of kwalen kunnen het gevolg zijn van zo'n tekort, dat veroorzaakt wordt door toenemende milieuvuiling. In de lucht die wij inademen zitten negatieve ionen. Wanneer er in verhouding te weinig negatieve ionen aanwezig zijn, wordt het leefklimaat er niet beter op. Overal waar mensen of dieren verblijven, brengt de Modulon ionisator een belangrijke verbetering van het leefklimaat. Schone lucht, vrij van bacteriën, virussen en schimmels;

vrij van onaangename geuren, zoals baklucht en tabaksrook; vrij van stof. Onmisbaar voor woningen, winkels, kantoren, werkruimtes als doka's en laboratoria, wachtkamers, kinderverblijven, auto's, caravans, enz...

Kortom, de Amcor Modulon ionisator brengt frissere, gezondere lucht waar u dat wenst. De Modulon heeft zijn diensten reeds lang bewezen bij gevallen van: slapeloosheid, migraine, oedeem, ademloosheid, verlies van eetlust, overmatige transpiratie, hooikoorts, laryngitis, bronchitis en astma.

ZUIVERE EN STOFVRIJE LUCHT

ook in de auto!

Denkt u bij de montage van accessoires ook eens aan monteren van een ionisator. De Amcor Modulon (12V) is gemakkelijk zelf te monteren. Na 10 minuten begint het apparaat reeds in te werken op: wagenziekte, statische elektriciteit, slaperigheid en hoofdpijn, maar ook op tabaksrook, uitlaatgassen en bacteriën. De Modulon geeft door klimaatverbetering meer riepzeiler.

De Amcor Modulon en Modulon ionisators zijn uit voorraad leverbaar.

KREMER'S sublieme specialiste service
Streeperstraat 72 (naast Streeperkruis) Schaesberg. Tel. 045-313267

Makelaars onroerend goed, ook voor alle verzekeringen, hypotheek en financieringen.

HULSBURG, Burg. Kengenstraat
Mooi, nieuw, modern, 3 slaapkamers, badkamer, keuken, garage, 1975. Aanv. ev. direct. Koopprijs f 159.000,- k.k.

HOENSBROEK, Kamerlingh Onnesstraat
Prima onderwoning met ingang naar garage, 1975. Aanv. ev. direct. Koopprijs f 127.500,- k.k.

BEER, Erenthofstraat
Mooi, nieuw, modern, 3 slaapkamers, badkamer, keuken, garage, 1975. Aanv. ev. direct. Koopprijs f 159.000,- k.k.

HOENSBROEK, Kamerlingh Onnesstraat
Prima onderwoning met ingang naar garage, 1975. Aanv. ev. direct. Koopprijs f 127.500,- k.k.

ELSLLOO, Burg. Maenenstraat
Goed gelegen halfvrijst. woonhuis met garage, 1975. Aanv. ev. direct. Koopprijs f 152.500,- k.k.

HOENSBROEK, Onderste Wehr
Lijst. gelegen, gescheiden woonhuis met garage, 1975. Aanv. ev. direct. Koopprijs f 152.500,- k.k.

TE HUUR
GELEEN, Mauritslaan
Verkoopruimte met moderne voorruimte en magazijn, op goede winkelstand gelegen met ruime parkeer-mogelijkheden en voor vele doeleinden geschikt, voorzien van cv-gas. Winkelverkoopruimte ± 150 m² en aangrenzende magazijn ± 150 m² met achterinruimte. Spoedig te huur. Huurprijs fl. 2.500,- per mnd.

GELEEN, Rijksweg Centrum
Kantoorruimte op 1e verd. ± 60 m² met kitchenette, 2e verdieping, 4 kamers en wasgelegenheid met toilet. Grote archiefzolder, geheel gerenoveerd en voorzien van cv-gas, direct te huur. Huurprijs n.o.t.k.

GELEEN, Europalaan
Uitstekend gel. halfvrijst. woonhuis met garage, ind. kelder, hal met vloer in noorse l. toilet woonk. met parketvloer, keuken m. inr. 3 slpk met v. en div. kasten, luxe badk. met ligbad, douche v.w. op zult, prachtig tegelwerk. Aanv. jan. 81. Koopprijs fl. 145.000,- k.k.

BRUNSSUM, Kerkstraat
Naast V&D nog slechts 2 luxe nieuwbouw appartementen met grote living, open keuken, 3 grote slaapk. kompl. ingerichte badkamer met ligbad, douche, 2 vaste wastafels, luxe sanitair en tegelwerk. Geheel geïsoleerd dubbele beglazing en hardhouten keuzen. Direct te huur. Koopsum vanaf fl. 178.233 v.o.n.

OBBICT, Past. Meulenersplein
Prachtig aan nieuw plein gelegen mooi vrijstaand nieuwbouw herenhuis met garage in spouwmuur, cv-gas en ruime tuin. Ind. hal met nachthouten open trap en garderobe. L-vormige woonkamer 46 m², moderne woon-eetkeuken, 3.70x2.70 m. 1e verd., 3 slaapkamers (21 m², 13 m², 11 m²), badkamer met ligbad, 2e toilet en v.w. ruime bergzolder. Afwerking o.a. alle kozijnen in hardhout, geheel geïsoleerd, dubbele beglazing, luxe keukentegelwerk en sanitair. Spoedig te huur. Koopprijs vanaf fl. 203.640,- v.o.n.

HEERLEN - De Kisse
9 Nieuwbouw, bedrijfsruimten voor kleine en middelgrote bedrijven. De oppervlakten van deze zeer gunstig gelegen bedrijfsruimten variëren van 155 m² tot 439 m². Aanpassingen en voorzieningen welke voor uw bedrijf noodzakelijk zijn kunnen tijdens de bouw gerealiseerd worden. De koopprijs van 120.000,- v.o.n. exkl. B.T.W. Voor dit project is niet alleen de W.I.R. van toepassing maar ook een Extra Regionale Toeslag.

Voor diverse relaties zoeken wij woningen in de prijsklasse van fl. 80.000,- tot fl. 140.000,- in alle plaatsen.

KERKRADE-WEST
Rustig gelegen halfvrijst. woonhuis. Bouwjaar 1976. Z-vormige woonk. met parket, luxe keuken, 3 slaapkamers, zolder met vaste trap. Koopprijs f 159.000,- k.k.
Halfvrijst. woonhuis met kelder, woonk. met open haard, luxe keuken met eetkeuken, badk. met ligbad en douche, 4 slaapkamers, zolder. Vraagprijs f 179.500,- k.k.
Tussengeleg. woonhuis met berging, kelder, gas-c.v., 3 slaapkamers, badk. Vraagprijs f 115.000,- k.k.

NIEUWENHAGEN
Goed gelegen vrijst. woonhuis met gas-c.v., garage, kelder, 3 slaapkamers. Bouwjaar 1968. Vraagprijs f 177.500,- k.k.
SCHAESBERG
Halfvrijst. woonhuis met garage bedrijfsruimte, kelder, woonk. met open haard en parket, grote keuken, 3 slaapkamers. Vraagprijs f 179.000,- k.k.
Tussengeleg. woonhuis met o.a. kelder, 3 slaapkamers, badk. met ligbad, douche en 2e toilet. Vraagprijs f 99.000,- k.k.
Rustig gelegen halfvrijst. woonhuis. T-vormige woonk., 4 slaapkamers, zolder. Bouwjaar 1974. Vraagprijs f 159.000,- k.k.
Goed gelegen halfvrijst. woonhuis. L-vormige woonk. (ca. 45 m²) met open haard, 3 slaapkamers, vaste trap naar zolder (4e slaapk.). Vraagprijs f 178.000,- k.k.

VOERENDAAL
Goed gelegen vrijst. woonhuis met garage en c.v., L-vormige woonk. (41 m²), 5 slaapkamers. Bouwjaar 1969. Vraagprijs f 165.000,- k.k.

KANTOORRUIMTEN WINKELS HEERLEN
Nabij het centrum van Heerlen, geheel gestoffeerd. Opp. vanaf ca. 100 m² tot 800 m². Huurprijs f 150,- per m², excl. servicekosten.
Centrum van Heerlen, kantoorruimte met bovenwoning. Ook geschikt om geheel als kantoor praktijkruimte te gebruiken. Zeer goede staat van onderhoud. Vraagprijs f 295.000,- k.k.

SCHAESBERG
Winkelplein te huur in het centrum van Schaesberg. (Nieuwbouw). Begane grond en souterrain. Opp. ca. 245 m². Huurprijs op aanvraag.

Pickée makelaardij bv
van IJtersenstraat 15 Schaesberg Telefoon: 045-414819
Postbus 31193 6370 AD Schaesberg

Te koop
HEERLEN, Navolaan
Mooi gelegen woonhuis (bouwjaar 1960). Ind.: hal, entree, berging, woonkamer, eetkeuken, 4 slaapkamers en badkamer. Aanvaarding direct. Koopprijs fl. 95.500,- v.o.n. Netto maandlast eerste jaar ca. fl. 550,-.

DRS. RUIJTERS
makelaardij onroerend goed - sittard maastricht venlo eindhoven 's-hertogenbosch
6131 AS sittard stationsplein 1 - tel 04490-19151

Geleen bedrijfsruimte met kantoren te koop of te huur, tot opp. 1000 m². Direct te aanvaarden. Te bevragen tel. 04494-46956.

TOONAAGEVEND VOOR DE INTERNATIONALE BRILLENMODE BIJ:
BRILLEN specialzaak
P. Hoppenbrouwers
Emmaplein 11 Heerlen. Telefoon: 711984
Bij de St. Pancratiuskerk t.o. Passage
Voor ziekenfondsen gelden op recept de gebruikelijke vergoedingen voor montuur en glazen

spreken in het openbaar
In januari starten onze nieuwe cursussen
Niet alleen voor nerveuze mensen, of niet alleen voor ondernemersraden. Het gevolg van de cursus is een "frank en vrij" optreden onder alle omstandigheden.
verkoopkunde
Op de praktijk afgestemde cursus voor alle mensen die in hun dagelijks werk raakvlakken met verkoop hebben. Docenten zijn mensen uit de praktijk.
snellezen
Deze cursus leert u 3x sneller lezen zonder begripsverlies. Moderne, in Amerika ontwikkelde technieken zorgen er straks voor dat u die oneindig lijkende stroom van informatie kunt opnemen. Lees alles, maar hou tijd over!

bedrijfskursussen
Op maat gesneden cursussen voor bedrijven. Met als onderwerp één van onze boven vermelde cursussen, of een compilatie-kursus.
Voor de individuele cursussen worden begin januari vrijblijvende kennismakings, c.q. informatieavonden gehouden in vrijwel alle plaatsen van Nederland. Vraag informatie! Bel nu
078-130388
INSTITUUT RHETORICA
Burgemeester de Raadsingel 21 Postbus 144 - 3300 AC Dordrecht Telefoon 078 - 130388/137283

B.V. CENTRAAL MAKELAARS KANTOOR

Maastricht
Amby. Moderne **BEDRIJFSRUIMTE** (400 m²) op 1e verdieping. Voor diverse doeleinden geschikt. Momenteel in gebruik als gerenomeerd restaurant-cateringbedrijf. Indeling: restaurantruimte met bar, garderobe, toiletgroep, vouwruimten en personeel. Moderne volledige keuken, koelcel, voorraadruimte, c.v.-ruimte. Bouwjaar 1979. Incl. de gehele inventaris. Aanvaarding in onderling overleg. Prijs: op aanvraag.

Meerssemerweg 59a **WINKELPAND** met **BOVENWONING** Perceelopp. 312 m². Winkelruimte (15x5,5), moderne keuken, toilet, berging, terras. 1e verd.: ruime woonkamer, badkamer. 2e verd.: 2 slaapkamers, c.v.-gas. Aanvaarding in overleg. Prijs: f 260.000,- k.k.

Brusselseweg 130. Goed onderhouden halfvrijstaand **WOONHUIS** met erf, 2 garages en bergingen, met grote inrijpoort. Indeling: kelder, hal, woonkamer, keuken, toilet, serre, 2 slaapkamers, badkamer. Vaste trap naar mansarde slaapkamer en zolder. c.v.-gas incl. stoffering. Aanvaarding: direct. Prijs f 195.000,- k.k.

(De Heeg) Cuyperdaal 9. Vrijstaand **LANDHUIS** met garage en tuin. Indeling: hal, toilet, woonkamer met open haard, keuken, 3 ruime slaapkamers, royale complete badkamer. C.v.-ruimte. Vliering. Aanvaarding: direct. Prijs f 240.000,- k.k.

Epen
Beatrixweg. Landelijk gelegen groot **LANDHUIS** met kantoorruimten en in pandig zwembad. Perceelopp. 3000 m². Indeling: souterrain: 3 kantoorruimten met buitentoegang, provisie- en wijnkelder, zwembad, sauna, douche en toilet. Parterre: hal, garderobe, toilet, living (105 m²) met toegang tot terras op het zuiden, keuken, bijkeuken, c.v.-ruimte, garage. 1e verd.: overloop, 4 ruime slaapkamers, 2 complete badkamers, 2de verd.: zolder. Onlangs gebouwd, moet nog deels afgewerkt worden. Aanvaarding direct. Prijs: f 490.000,- k.k.

Valkenburg
Spoorlaan 9. Vrijstaand ruim **HERENHUIS** op gunstige ligging, voor diverse doeleinden geschikt. Indeling in 4 niv. v.o.s. 2 kelderruimten, tuinkamer (98,53), woonkamer, eetkamer, keuken, 6 slaapkamers, ligbad, douche, 2 zolder-bergingen. Garage, olie-c.v., Perc. opp. 587 m², bwj. 1961. Aanvaarding direct. Prijs f 310.000,- k.k.

Schinveld
Pastoor Greymanstraat 49. halfvrijstaand **WOONHUIS** met bedrijfsruimte. Perc. opp. 750 m². Indeling: hal, toilet, woonkamer, 4 slaapkamers, badkamer. Bedrijfsruimte: showroom, kantoor, kantine, werkplaats. Aanvaarding: in overleg ev. direct. Prijs: f 240.000,- k.k.

Eijsden
Groenstraat 2. Te midden van landerijen gelegen vrijstaand **WOONHUIS** met garage en tuin. Opp. 1665 m². Indeling: kelder, hal, toilet, woonkamer, keuken met aanbouwkeuken, bijkeuken, 4 slaapkamers, complete badkamer. Vaste trap naar zolder. Olie-c.v., bouwjaar 1938, gerenoveerd 1972. Aanvaarding in overleg ev. direct. Prijs f 228.000,- k.k.

Echt-Pey
Clarastraat 34. Modern vrijstaand **HERENHUIS** met garage en tuin. Indeling: diverse kelderruimten, hal, toilet, woonkamer, open keuken met moderne aanbouwkeuken, bijkeuken, 3 ruime slaapkamers, complete badkamer. Vaste trap naar grote zolder. Geïsoleerd. Gas-c.v. Bouwjaar 1978. Aanvaarding in overleg. Prijs f 228.000,- k.k.

Nieuwstadt
Randenborgweg 56. Vrijgelegen halfvrijstaand **LANDHUIS** met garage en rondom tuin op 449 m² grond. Indeling: hal met garderobe, toilet, woonkamer met open haard, open keuken met moderne aanbouwkeuken, 4 slaapkamers, berging, complete badkamer. Zolder (vliezotrap), gas-c.v. Bw. 1977. Volledig geïsoleerd. Goed onderhouden. aanvaarding i.o. event. direct. prijs f 215.000,- k.k.

Urmond
Ruys de Beerenbroucklaan 37. Vrijstaand **HERENHUIS** met mooie tuin op 539 m² grond. Indeling: hal, woonkamer, open keuken, bijkeuken, badkamer, garage, 4 slaapkamers, vaste trap naar zolder, c.v.-gas, bwj. '65. Aanvaarding direct. Prijs f 200.000,- k.k.

Geleen
Begoniastraat 73a. Vrijstaand nieuw **HERENHUIS** met garage en grote tuin op 649 m² grond. Indeling: ruime hal, toilet, woonkamer met open haard en overdekt terras, keuken met keukeninrichting, bijkeuken, tuinberging, 4 slaapkamers met muurkasten, complete badkamer. Grote mansarde slaapkamers, badkamer, hobbyruimte. Gas-c.v. Bw. 1934. Pand is gerenoveerd. Aanvaarding i.o. event direct. Prijs f 225.000,- k.k.

Laan Baron van Hovell tot Westervliet 6. Op rustige stand in het centrum gelegen **HERENHUIS**. Indeling: diverse kelder, entree, hal, toilet, woonkamer met parketvloer, keuken, 3 slaapkamers met div. vaste kasten, complete badkamer, 2 slaapkamers, zolder, berging. Gas-c.v. Thermopane beglazing. Voor- en achtertuin. Aanvaarding: direct. Prijs f 190.000,- k.k.

Brunssum
Ridder Thibaldstraat 18. Vrijstaand **WOONHUIS** met garage en tuin. Indeling: gang, toilet, woonkamer met open haard, keuken, 3 slaapkamers, complete badkamer. C.v.-gas. Aanvaarding in overleg. Prijs f 180.000,- k.k.

Lindeplein 33. Modern **APPARTEMENT** op 3e verdieping. Oppervlakte 67 m². Indeling: hal, woonkamer met balkon en open keuken, slaapkamer, badkamer, bergkast en berging. Gas-c.v. Aanvaarding i.o. event direct. Prijs f 118.000,- k.k.

Kerkrade
Poststraat 31. Centraal gelegen **HOEKWONING** indeling: kelder, hal, toilet, woonkamer, studeerkamer, veranda, keuken, bijkeuken, 3 slaapkamers, 2 mansarde slaapkamers, zolder, gas-c.v. Bw. 1930. Pand is o.a. geschikt als kantoor-praktijkpand. Aanvaarding direct. Prijs f 129.000,- k.k.

St.-Pieterstraat 273. **CAFE MET BOVENWONING** garage en tuin op 283 m² grond. Indeling: caferuimte toiletten, kelder met kegelbaan in aanbouw, 1e verd.: woonkamer, keuken, badkamer, slaapkamer, 2e verd.: mansarde slaapkamer, zolder. c.v.-gas. Aanvaarding direct. Prijs n.o.t.k.

VOOR DEZE OBJEKTEN BETAALT U ALS KOPER GEEN COURTAGE

B.V. CENTRAAL MAKELAARS KANTOOR
Raadhuisplein 11, Heerlen, tel. 045-716231. J.C.J. Neven, privé: 04450-2037.

BENELUX OPEN HAARDEN VOOR SFEER EN ENERGIEBESPARING
ALLESBRANDERS met centrale verwarmingsspiraal
Door de steeds duurder wordende energieprijzen brengen wij nieuw op de markt: **ALLESBRANDERS**: dit zijn vrijstaande kachels welke u kunt stoken met hout, kolen, briquettes, cokes en papierafval. Ze verwarmen ongeveer tussen 80 en 130 m² oppervlakte. In deze allesbranders kan een bijpassende centrale verwarmingsspiraal niet duur geleverd worden. Effect: 8,2 kW = 159 liter water verwarmd in één uur van 15 graden °C tot 60 graden °C. Bijpassende pijpen en bochten kunnen gelijk meegeleverd worden. Bij alle typen is een aslade voorzien. Garantie: 3 jaar op de allesbranders.
ARNOLD OPREIJ MAASTRICHT BV
Kantoor en showroom: Will. Alexanderweg 4, Beatrixhaven Maastricht. Tel. 043-11661. Geopend van: maandag t/m vrijdag 8.00-17.30. Zaterdag van 10.00-13.00.
Dealers: Rutters-Smits, Pleistraat 11, Simpelveld, A. Opreij Heerlen BV Heerlebaan 175, Heerlen, De Brantert BV, Heirstraat 32, Urmond, Fa. Dirix Stationsstraat 192, Eindhoven, Jan Opreij BV, Rijksweg 63-72 en Holstraat 41, Margraten.

TE KOOP
DIR. OMG. HEERLEN
BEDRIJFSRUIMTE MET WOONHUIS
Zeer gunstig gestueerd. Opp. bedr. 450 m² aparte kantoren. Tot. grondopp. 3400 m². Het geh. verk. i.g.st.v. onderh. en is voor vele doeleinden geschikt. Aanv. en prijs in overleg. Br. ond. nr. 195 LD Hrl.

Onderwijs
Bell College, Olievlietstraat 25, Heerlen, tel. 710707, b.g.g. 04405-1462. **AVONDCOLLEGE** Medisch Secretaress, aanvang jan 1981, stenocursus Ned.-Eng.-Duits-Frans.

Jeugd-atletiek (de techniek van gaan lopen werpen en springen) onder leiding van H. Dreuwe, Nieuwenhagen, gedipl. leraar in sport- en lich. opvoeding, gedipl. JEUGD-ATLETIEKLEIDER en gedipl. coach (K.N.A.U.).

OCCASION SHOW
Special 1100 78
Kadett 76
ca 1000 Riley 76
ca 1100 LS GLS, Speciaal 77, 78, 79
ca 1100 automaat 78
ca Horizon 1.3GL 79
ca 1307 GLS 1308 GT 77
AUTOBEDRIJVEN BOS EN GEDO
Showroom Grasbroekerweg 9 Sittardeweg 34, Heerlen Tel. 045-720800-724545
Doorlopend show van Suzuki

joop massief parket
specialist in eiken parket • ook diverse tropische houtsoorten • reparatie en onderhoud van oude vloeren • verschillende soorten verhuisbaar parket • verhuur schuurmachines
04494-41604 b.g.g. 04494-48100
agnes printhagenstr. 34 geleen (winkelcentrum)
showroom geopend van 9.00-17.00 uur • verder volgens afspraak

BUSJES, BESTEL, COMBI'S
Opel Rekord bestel LPG, nieuwmodel '78
Ford Taunus combi autom., LPG '76
Ford personenbusje, LPG '77
Ford Escort combi, 3-drs. '76
Renault R12, bestel '78
Renault R4, bestel '77
Daf combi 3-drs '75
Citroën Dyane 4, bestel '77
Simca 1100, bestel, fourgonnette '78
Toyota Hi-ace, bestel, 6 pers. LPG '78
Mercedes Pick-up, open bak '77
VW LT, bestel verhoogd '78
VW-bus LPG '77
VW-bestel type '78
VW-bestel '77
VW-bestel LPG '75
VW-busje, personen '74
SRV-wagen met Opel-motor
Opel Caravan LPG '73, f 2500,-
BOVAG-garantie, 100% service
CROMBAG
RIJKSWEW-ZUID 236-240, GELEEN

Bij alle objecten tot ± f 125.000,- is bij inkomende man en vrouw 100% financiering mogelijk!!!!

N.M.W. QUADEN
Makelaar-taxateur o.g.
Mairestraat 14, 6151 GZ Munstergemeen
telefoon 04490-19644
Openingsuren: dagelijks van 9.00 tot 18.00 uur, 's zaterdags van 10.00 tot 13.00 uur.

Vakantie en Rekreatie

CARAVANS

Caravan-centrum Beckers BV

Modelle reeds voorradig! Hoofdealer voor Zuid- van Corsar Toercaravans, Duitse kwaliteit, oer- perfecte afwerking, completer. Arizona Staca- tot 12 meter. Home-Car Toercaravans, 3.20 m. meter. Conway Engelse vouwwagen, licht in- Nu complete serie. Steeds ruime wisselende gebruikte caravans. Grote sortering voortent- tenten, luifels, onderdelen. Kachels, koelk- ok voor uw caravan werkzaamheden. Hoge in- de, gemakkelijke financ. P.L., verzekeringen, gegelingen. Doorlopend geopend. Service. Het adres voor al uw caravan gebeuren. Ver- huur-Inkoop. Veenstraat 2, Sittard. Tel. 04490- Bij viaduct Rijksweg Sittard-Geleen.

DIVERSEN

Schlagregens kennismakingsreizen voor al- lenden Oostenrijk. Int.: 01100-23450. Frankrijk: 05-20-20222. Johanna Schlagregens Reizen, Roet- str. 2-4, D41-Duisburg 11, tel. 09-49-203-

KANDER TOURS KERKRADE

Speciaal voor groepsreizen. Luxe touringcars. Tel. 045-458087.

NE, badpl. bij Rimini (It.), 300 vak.won. Juli v.a. p.w. Tot 4-7 na 22-8 60-70% korting. Rb. Adria tel. 085-335706.

antie met goede banden van Auto Banden Cen- trale

SAMPERMANS

Willemsstraat 80, Heerlen, tel. 045-725910

acten/clubs

Jongeman ontvangt he- Postbus 616 6130 A.

sdagen staan weer- deur. Brek dan eens- dagelijkse sleur. Ver- zorgen voor een uur- erg goed en niet te- MARGA CLUB. Bre- Mstr., tel. 043-14485. m vrijd. 14 tot 24 uur.

duro LIMBURG, pri- keuze d.m.v. naakto- beren, ook v.p.r. ie thuis bijverdienste- gel. te bellen. 11.00. Rijksweg Zuid 178b, tel. 04494-46884.

SERVICE Charman- Dame bezoekt u voor- se of meerdere uren bij- in hotel. Bel voor af- 45-225009.

NACHTCLUB, nieu- jes, nieuw bestur- systeem, beter dan- Boschstr 96, Mstr 3485.

bieding: te k. lfe VI- SSETTES va. f 49. tr. 31, Sittard.

en discreet RELA- ongedwongen sfer- vry. Tel. 045-415432.

INTIEM? ma. tm vrij- 32.

SYLVIA. Tel. 045-

VERONICA. Tel. 045-

MANDY. Tel. 045-

prive RELAXEN zon- does! Met video, and. Grats drankje- amperlein 5 (oude- Heerleheide (schuin- tikantoor). Tel. 045-

27 jr. voor alle massa- 796.

20 jr. lief en sexy, gra- ke en film, 04490-

OLIVIA tel. 043-

DAMES verwennen u- Heer. Tel. 043-31440.

TAMARA. Tel. 043-

EOCLUB in Heerlen- ver leuke films. U kijkt- ord alleen in prive- Drankje gratis. Em- b... Parallelweg 71a, tel. 045-717996.

PETRA en Jose- str. 18, Mstr., tel. 043-

lenen is een zaak van vertrouwen

j. janssen

hereweg 73 postbus 30088 6390 zh nieuwenhagen

nel geld nodig!

geldleningen zonder gezeur, zonder rompslomp, voor alle doeleinden. een telefoontje is voldoende.

bel nu **045-316161**

s kan telefonisch afgehandeld worden. hieronder volgen enige tarieven

termijn	p.l.	bedrag	termijn	2e hyp.
36 m	f 184	f 10.000	60 m	f 241
48 m	f 285	f 15.000	60 m	f 356
60 m	f 359	f 15.000	96 m	f 267
60 m	f 475	f 20.000	120 m	f 318
96 m	f 349	f 25.000	180 m	f 331
96 m	f 517	f 30.000	240 m	f 370

tussenliggende bedragen zijn uiteraard- gelijk **specialiteit:** hoge leningen op 96 maanden zonder onderpand

jarino rekreatie

BOEK NU VOOR CARNAVAL EN CROCUSVAKANTIE

BUNGALOW- De Koog op Texel, Andijk aan het IJsselmeer. Verseke Zeeland, Voortuizen Veluwe en bij Eldurg, Veluwemeer.

REKREATIE- Texel, Bergen NH, Otterlo, Voortuizen. VILLA'S Diever, Leek, Garnwerd, Gieten

25% korting in voor- en naseizoen voor 60-plussers en WAO-ers

Vraag het gratis Jarino Vakantie-ideeënboek aan

Ja Jarino, zend mij het gratis Vakantie-ideeënboek

Naam _____

Adres _____

Postcode _____

Plaats _____

Zenden aan Jarino Rekreatie, Antwoordnummer 3. 9300 XA Roden (geen postzegel)

Jarino Rekreatie

Antwoordnummer 3. 9300 XA Roden (geen postzegel)

Tel. 05908-16866. Na kantoorijid 05908-19598

Polyester dakverhogingen voor bestelwagens

Uit voorraad leverbaar.

Montage 1 dag

HARRY MOSTARD

Carrosseriebouw B.V.

Industrieweg 2, 6114 KP Susteren, tel. 04490-3100.

Helemaal nieuw! Hostessservi- ce, charmant jong VROUW- TJE brengt op zeer discrete wijze bezoek bij u aan huis of in hotel voor een of meerdere uren. Bel voor afspraak 045-225803.

BICKY'S privé-club een goed en zeer discreet adres. leuke gastvrouwen aanwezig. Zeer goede service. Za. en zo. geslo- ten. Agathagracht 3, Kerkrade. W., 045-421879.

Vakantie

Sneeuwkettingen, SNEEUW- BANDEN, kopen, te huur! Wij hebben ze ook te huur. Auto- banden, Sampermans. Wil- lamstr. 80, Heerlen. Reserveer- tijdig, tel. 045-725910.

Te h. 6 pers. nw. STACARA- VAN in de Ardennen (Amble- val compl. ingericht met o.a. douche, w.c., keuken, verwarm- ing, tv, etc. en 1900- 21.00 uur 04459-1827.

Gebruikte CARAVANS en vouwwagens te k. o.a. Sprite Ariel, Eiffelwand 450 lader, Gra- cie 340, L-Wilk Star 400, vouwwagens Walker, Viva, Andre, Jamet, Florida, La Bo- heme, Maxi, Langs de Hey 7, Sittard, 04490-13634.

All-in LANGLAUFARRAN- GEMENT voor zowel begin- ners als gevorderden, 10-daag- se reis, compleet met: vervoer per luxe touringcar, verblijf op basis van half pension in hotel Snehof of Berghof in Gol- degge, gedurende uw verblijf- complete langlaufuitrusting en cursus. Prijs al-in vanaf f 499,-. Reisburo Paul Crom- bach, O.N.-straat 45, Heerlen, tel. 045-710000.

Vakantie in Z-FRANKRIJK, 1/2 uur van zee, bij Narbonne, dorpshuisje, 4 pers., te huur v.a. 2 met tot 11 juli en na 8 aug. 1981. Huurprijs ca. f 290,-. Int. 04494-46352.

Een paar dagen heerlijk in de Vulkaaneifel

In de Vulkaaneifel, snel te bereiken via de autosnelweg, ligt bij het plaatsje Gunderath bij Daun het nieuwe bungalowpark Heilbachsee. Midden in de prachtige natuur van de vulkanische Eifel. De bungalows zijn zeer luxueus ingericht met o.a. een kleuren-TV, wekkerradio, koelkast, kofliezetautomat e.d.

Het bungalowpark beschikt over een verwarmd en overdekt zwembad en sauna (vrij toegankelijk), solarium, bowling- en kegelbanen, restaurant, English pub, snackbar, voor de jeugd een discotheek en nog vele andere mogelijkheden tot sport en ontspanning, o.a. tennisbanen en minigolf.

Kortom alles is aanwezig voor een geslaagd lang weekend of week(je) relaxen.

Limburgs Dagblad

RESERVERINGSBON

Deze bon zo spoedig mogelijk inzenden aan Limburgs Dagblad, afd. P.R., postbus 14, 6400 AA Heerlen.

Ondergetekende,

naam _____

adres _____

postcode _____ plaats _____

tel. _____

reserveert hiermee een 2/ 3/ 5/ 6* persoons bungalow voor de lang-weekend/ midweek/ week-periode *

van _____ t/m _____ Prijs: _____

Handtekening: _____

Let op!
Dit is nog geen bewijs dat u geboekt staat. Na inzending van deze bon krijgt u de boekingsbevestiging en betalingsbescheiden toegezonden van het bungalowpark in Duitsland.

* doorhalen wat niet van toepassing is

Hé! 500Bfr. korting op alle reizen * bij SUNAIR als ik nu bestel!

Vlug 'ns kijken!

Geldig tot en met 31.1.81

reisburo van hulst bv

vliegpreisen / treinreizen / touringcars / bootreizen / privé-reizen / passages

Maastricht - Grote Staat 21 - Tel. (0431) 12741*
Heerlen - Oranje Nassaustraat 15 - Tel. (040) 715035
Geleen - Markpad 14 / Tel. (04494) 49755
Sittard - Markt 37 / Tel. (04490) 12950

Dieren- hotel

Abdissen- bosch

Een dag uit, een weekend of vakantie, uw hond of kat bij ons ondergebracht. Deskundige verzorging. Centraal verwarmd. Tijdig reserveren.

Vogelzankweg 230 045-317217 Ubach over Worms.

Te h. 6 pers. STACARAVAN in Belgische Ardennen m. toilet + douche. Int. 045-216246.

JACHTWERF Snijders, Markt 36A, accessoires motoren, Kort- vetweg 14, werkplaats boten, Maastricht, tel. 043-14652; 629530. Speciale aanbieding Johnson-Yamaha-motoren. Dufour surplank en kleding. Pogutrailers, dekzeilen. Motor- wasserijservice. Alles voor uw boot!

SUPER STUNTREIS NAAR DE WINTER

8 dgn. Schwarzach/Goldegg

18 t/m 25 januari

f 398,-

incl. af uw huis excursies half pension reisleiding reis p. touringcar afscheidsdiner

Voor automobilisten:

8 dgn. f 215,-

Reservering bij:

REISBURO VAN HULST

MAASTRICHT HEERLEN GELEEN SITTARD

Grote Staat 21 O.N.-str. 15 Markpad 14 Markt 37

DIERENHOTEL 'T HAAFLAND

Zeer modern voor al uw huisdieren, met grote binnen- en buitenkennels. Grote speelweide, geïsoleerd, betegeld en centr. verwarmd.

TIJDIG RESERVEREN!

Haefland 10 - Brunssum - Tel. 045-255289.

TOURINGCARBEDRIJF BOOSTEN

Verl. Klinkerstraat 26, Hoensbroek Tel. 043-213216

WINTERSPORT: van 21-2 t/m 28-2
ZOMERVAKANTIE: van 16-6 t/m 27-6, van 30-7 t/m 10-8 en 11-8 t/m 22-8, 23-8 t/m 3-9, 3-9 t/m 14-9

ZILLERTAL: van 3-6 t/m 14-6, 22-6 t/m 7-7, 8-7 t/m 19-7

Alle kamers voorzien van douche/WC, volledig verzorgd, dagtochten, reisverzekering. Luxe touringcars met 50 en 54 personen, luchtvering, airconditioning, koelkast, verstelbare stoelen.

TOURINGCARBEDRIJF BOOSTEN

Verl. Klinkerstraat 26, Hoensbroek Tel. 043-213216

Voor advies en opgave van uw advertenties voor deze rubriek

045-739382

045-739384

Telefonische advertentieverkoop

TUINHUISJES

Aluminium of gegalvaneerde stalen tuinhuisjes voor zelfbouw, voorzien van een spec. coatlaag aan binnen- en buitenkant. Leverbaar in diverse afmetingen. Prijzen: Va. f 430,- franco thuis. Vrijblijvend bezoek aan onze showterrein dagelijks mogelijk.

Mechanisatie- bedrijf

L. COLLÉ

Handelsweg 9

SUSTEREN

Tel. 04499-3030
Vent H. Huysen, Eijsden. tel. 04490-2976.

Met de Bijbel als leidraad naar:

Israël/Jordanië

Sinai/Egypte

Rome/Assisië

Lourdes/Lisieux

Als U onder kundige leiding wilt pelgrimeren naar heilige plaatsen, waar de ontmoeting tussen God en mens gemakkelijker kan gebeuren, token dan in op de geheel verzorgde vlieg-, bus- of treinreizen, die Montfort Tochten voor U heeft uitgezocht.

ISRAËL, JORDANIË, SINAI, EGYPTE

Vertrekdata:

Israël (9 dg): 6, 3, 28, 4 en 17, 10

Israël (15 dg): 17, 3, 7, 4, 28, 4, 19, 5, 8, 9 en 29, 9

Israël/Jordanië (16 dg): 24, 3, 21, 4, 14, 7, 28, 7, 1, 9, 22, 9 en 13, 10

Egypte/Sinai/Israël (17 dg): 12, 5

23 daagse catechetenreis naar Egypte, Sinai, Israël op 14, 7

EXTRA: 10 dagen ISRAËL SINAI. Op deze reis wordt het hele land bezocht, maar zal extra aandacht worden besteed aan de Sinai woestijn met het St. Catharinaklooster aan de voet van de Mozesberg. Vertrek: Dinsdag 21 Juli. Juli is in Israël een rustige vakantie maand met een warm, maar droog klimaat.

ROME en ASSISIË

10 daagse vliegreis naar Rome en Assisië. Vertrekdata: 12, 4, 22, 5 en 16, 10

LOURDES en LISIEUX

Ook dit jaar weer veel mogelijkheden per bus, trein, bus, trein en vliegtuig.

Vertrekdata: per trein 9 dg: 2, 6 en 8 dg: 27, 7

per trein/bus 10 dg: 1, 6, 25, 7 en 27, 7; 11 dg: 2, 6

per bus 12 dg: 19, 9 per vliegtuig 6 dg: 24, 7, 29, 7, 3, 8 en 8, 8

EXTRA: Met de bedevaart van 27, 7, trein, kunnen ook gehandicap- ten mee. Vrijwilligers kunnen zich opgeven, om hen op deze reis behulpzaam te zijn.

BON Ik wil graag inlichtingen over Uw reis naar: • Israël • Israël/Jordanië • Israël/Sinai • Egypte/Sinai/Israël • Rome/Assisië • Lourdes/Lisieux • LD

Montfort Tochten

Postbus 5

6370 AA BERG EN DAL

Tel. 08895 - 3333

doorhalen wat niet wordt verlangd. Plaats _____

UW GARANTIE VOOR UW VAKANTIE

REISBURO FN TOURWAGENBEDRIJF

HUBERTUS ALAD REIZEN

NIJEUWENHAGEN, a/d Voegelslang 27, tel. 045-312857

VOOR BETER VERZORGD EN EXCLUSIEVE REIZEN

Doorgaans zijn al onze reizen volledig verzorgd vanaf de eerste dag met een avondeten, tot en met de laatste dag met het afscheidsdiner, inclusief gratis busexcursies. Onze hotels hebben overwegend kamers met douche, toilet en balkon alsmede een lift.

WINTERSPORT

CARNAVALSREIZEN NAAR OOSTENRIJK

Bad Dürnborg, vertrek 27, 2, 10 dg.

Hittisau, vertrek 28, 2 en 8, 3, 8 en 9 dg.

Lingenu, vertrek 1, 3, 8 dg.

Parijs, vertrek 28, 2, 5 dg. op basis van halfpension

PAASREIS

NAAR LINGENAU IN OOSTENRIJK. Vertrek 18, 4, 8 dg.

ZOMERREIZEN

Duitsland:

Zwarte Woud in het Simonswald, 8 en 10 dg.

Vertrek 9, 5, 24, 8, 2, 9 en 19, 9.

Oostenrijk:

Hittisau, 8, 10 en 12 dg., vertrek 23, 5, 27, 6, 7, 7 en 17, 10

Lingenu, 10 en 12 dg., vertrek 27, 6, 11, 7 en 13, 9

Burs, 8, 10, 12 en 14 dg., vertrek 6, 6, 20, 6, 4, 7, 18, 7 en 17, 10

Velden Kärnten, 12 dg., vertrek 20, 6, 9, 7 en 22, 8

Berwang, 8, 10, 12 en 14 dg., vertrek 20, 6, 4, 7, 18, 7, 15, 8 en 6, 9

Oberndorf, 10, 12 en 14 dg., vertrek 2, 5, 23, 5, 4, 7, 20, 7 en 12, 9

Mayerhofen, 10, 12 en 14 dg., vertrek 23, 5, 6, 6, 21, 7 en 29, 8

Saalbach, 12 en 14 dg., vertrek 23, 5, 6, 6, 3, 7, 19, 7, 1, 8, 28, 8 en 11, 9

Wenen, 10 dg., vertrek 15, 8

Wenen-Budapest, 12 dg., vertrek 19, 9

Zwitsersland: Sarnen, 10 dg., vertrek 20, 6 en 3, 8

Italië:

Nago, 12 dg., vertrek 13, 6 en 8, 8

Riva, 12 dg., vertrek 11, 7 en 28, 8

Joegoslavië: Opalija, 12 dg., vertrek 16, 5, 26, 6, 15, 8 en 16, 9

Spanje: Lloret de Mar, Costa Brava, 17 dg., vertrek 27, 6 en 16, 8

Londen, 4 dg. op basis van halfpension. vertrek 2, 10

PARIJS, 5 dg. op basis van halfpension. vertrek 25, 10

VRAAG VRIJBLIJVEND ONZE REISGIDS

Tel. 045-312857

Als u't ergens goedkope kunt krijgen, zeg't ons dan

U weet waarschijnlijk al dat de dagelijkse boodschappen bij Albert Heijn een stuk goedkoper zijn geworden.

En u kunt zich misschien voorstellen dat als 's lands grootste kruidenier zo'n maatregel neemt, andere grote kruideniers daar fel op zullen reageren.

Die gaan u vertellen dat, laten we zeggen, een pak Dash of 'n half pondje roomboter bij hen dubbeltjes goedkoper zijn dan bij ons.

Nou zal dat af en toe best wel eens kloppen.

Want er is in Nederland iedere week wel iemand die een partijtje boter dat-ie kwijt wil, tijdelijk in de aanbieding doet.

U moet daarom goed onthouden dat de nieuwe prijzen van Albert Heijn niet tijdelijk zijn. Die prijzen blijven laag.

Maar stel nou dat u de komende maanden bij toeval toch op een boodschap stuit, die blijvend goedkoper is dan bij ons (we hopen natuurlijk van niet, want we letten iedere week scherp op wat de anderen doen, maar het kan gebeuren).

In dat geval verzoeken wij u vriendelijk ons dat even in de winkel te zeggen. Dan kunt u die boodschap tegen datzelfde bedrag meteen meenemen. Om welke boodschappen het precies gaat, ziet u op het lijstje. Hou het bij de hand, dan raakt u niet in de war.

Wij rekenen op uw medewerking. En verzekeren u dat al dat gedoe met centen en dubbeltjes (echt iets voor kruideniers, vindt u niet?) niet ten koste zal gaan van de kwaliteit en de ruime keus die u van ons gewend bent.

's Lands grootste kruidenier gaat op de kleintjes letten.

Heineken Bier, krat 24 flesjes à 0,3 liter □ Coca-Cola, fles 1 liter □ Seven Up, fles 1 liter □ Pepsi-Cola, fles 1 liter □ Spa-bronwater, koolzuurhoudend, fles 1 liter □ Cinzano vermouth, rood of wit, fles 0,75 liter □ Verkadé San Francisco, rol 230 gram □ Dutyvis zoute pinda's, zak 250 gram □ Venz hagelslag, melk of puur, pak 400 gram □ Choca vlokken, pak 200 gram □ Calvé pindaas, pot 350 gram □ Royco soep, kip of groente, zakje □ Bonzo voordelenvriend, blik 1 kilo □ Catty, blik 405 gram □ Douwe Egberts Roodmerk, snelfilter, normale maling of bonen, pak 250 gram □ Gala snelfiltermaling, pak 250 gram □ Douwe Egberts Pickwick thee Engelse mélange, doos 20 zakjes en pakje 100 gram □ Van Houten instant cacao, bus 800 gram □ Bambix, pak 180 gram □ Brinta, pak 500 gram □ Kellogg's cornflakes, pak 375 gram □ Oryza snelkookrijst, pak 400 gram □ Lassie toverrijst, pak 400 gram □ Kotex damesverband maxi, pak 20 stuks □ Zandhul tandpasta, tube 50 gram □ Roosvicee vruchtenmix, fles 0,6 liter □ Zwitsal shampoo, flacon 300 ml □ Zwitsal zeep, pak 2 stuks □ P4 badschuim, flacon 500 ml □ Almiron A/B, blik 900 gram □ Almiron M2, blik 900 gram □ Zwitsal bijdehandjes, pak 50 stuks □ Robijn wasverzachter, flacon 1,45 liter □ Dash, draagkarton 2 kilo en vat 4,5 kilo □ Pampers luiers, in draagkarton □ Dreft, pak 460 gram en vaatje 2 kilo □ Lux afwasmiddel, flacon 400 gram □ Jif vloeibaar schuwmiddel, flacon 750 gram □ Modess damesverband maxi, pak 20 stuks □ All, vat 4,5 kilo □ Biotex groep, pak 500 gram en draagkarton 2 kilo □ Biotex blauw, pak 500 gram en draagkarton 2 kilo □ Dixan, draagkarton 2 kilo en vat 4 kilo □ Friesche Vlag goudband koffiemelk, fles 0,5 liter □ Blue Band margarine, pakje 250 gram □ Bona margarine, kuipje 250 gram □ Bona margarine, kuip 500 gram □ California soep, kip, groente of tomaat, zakje □ California aroma no. 3, flesje 62 ml □ California extra gevulde soep, kip, groente, tomaat of erwten, blik 800 cc □ California geconcentreerde soep, kip, groente of tomaat, blik 0,46 liter □ Luxor toilet papier, pak 4 rollen □ Unox geconcentreerde soep, kip, groente of tomaat, blik 0,46 liter □ Olvarit blauw, rood of oranje □ Calvé mayonaise, pot 350 ml

ah
albert heijn